Colecția

MYTHOS ET RELIGIO
17

© Institutul European Iași ISBN: 973-611-047-8 PRINTED IN

VASILE LOVINESCU

JURNAL ALCHIMIC

Edifici a II-ci

Prefață și note de
Roxana Cristian și Florin Mihăescu

INSTITUTUL EUROPEAN
1999

Jurnalul unui Spiritual

Pentru a înțelege *Jurnalul* lui Vasile Lovinescu este mai întîi necesară o situare a lui în biografia și opera scriitorului și apoi o evaluare a lui în plan spiritual, lucru pe care vom încerca să-l facem nu numai în raport cu paginile tipărite, ci și cu opera rămasă în manuscris.

Situarea *Jurnalului* trebuie să țină seama de cîteva puncte de reper esențiale în biografia spirituală a lui Vasile Lovinescu.

într-o perioadă, aceea a anilor ’30 (scriitorul s-a născut la Fălticeni în 1905), odată cu formarea sa intelectuală sub influența operei lui R. Guenon și cu afirmarea propriei vocații, Lovinescu începe să scrie în revistele timpului articole de informare despre esoterism, inițiere, mistică, mit, simbol, ctc., toate gravitînd în jurul acelei *sanathana dharma* care constituie legea perenă a omului și a lumii. El introduce, astfel, printre puținii în cultura românească, probleme specifice ale gîndirii tradiționale, care se regăsesc și într-o parte din opera lui Mircea Eliade. Dar în timp ce Eliade privește lucrurile din afară, bazat pe vasta sa erudiție și pc datele strînse în voiajul indian, Lovinescu le privește din interior, ca unul ce urmărea

o cunoaștere teoretică, ci și drumuri spirituale afective, atît pe căile Athosului (1935), dar mai ales pe cele ale inițierii în tariqa alauită din Elveția (1936). Eliade este poate *«un mailre ă penser»,* dar V. Lovincscu c *«un maitre xpirituel».* Scrisul lui Lovinescu a urmărit în primul rînd definirea și delimitarea eso- tcrismului tradițional de numeroasele contrafaceri ocultiste, teosofice etc. și apoi situarea tradiției românești în perspectiva tradiției universale. El abordează în acest scop probleme de geografie și istorie mitică a Dacici, dc hermeneutică simbolică a folclorului (basme, balade, colinde etej. toate reunite, pentru prima dată, în lucrarea *La Dacie Hyperhoreenne,* publicată în mai multe numere din revista *Etudes Traditionnelles* (1936-1937), care apărea la Paris sub îndrumarea lui R. Guenon. Anii ’30 au fost ani dc căutări febrile dar lucide, de disoluții și structurări, de participări și separații, care au deschis o cale de cunoaștere și realizare efectivă a unui om despre care se poate spune că «suișuri în inima sa a pus».

Odată cu războiul, cu bulversările istorici din anii ’40, V. Lovinescu își întrerupe scrisul, nu însă și adîncirca pregătirii sale spirituale care se va concretiza în anii ’50 într-un grup inițiatic pe care-1 va conduce cu perseverență și rigoare. Vor fi ani de însingurare, dar de puternică trăire interioară.

Urmărind transmutarea psihicului în spiritual, în paralel cu sacralizarea vieții cotidiene și cu detașarea dc lumea profană, țelul dc atins va fi neîncetat acel «om veritabil», prin trecerea de la eu la Sine, de la omul reflexiv la omul pneumatic.

La sfirșitul anilor ’50, el întemeiază un alt grup,

de astă dată de studii și meditații tradiționale (sub semnul fraternității lui Hyperion, din caic au făcut parte și semnatarii acestor rînduri), cu care va adînci cunoașterea intelectuală a operei lui R. Guenon, a marilor spirituali din

principalele tradiții ale lumii, ca și a aspectelor simbolice din civilizația noastră veche.

Dîndu-și scama, o dată mai mult, de gravele pericole pe care mersul descendent al istorici Ic prezenta pentru valorile tradiției românești, Lovinescu se hotărăște să treacă în scris cîteva din aspectele simbolice ale acestei tradiții, înainte de a se pierde, degradate și uitate de lumea modernă. Ceea ce marii culegători de folclor și artă populară făcuseră în a doua jumătate a secolului al XIX-lea pentru salvarea fizică a depozitului tradiției daco-române, Lovinescu va face pentru esența acestor depozite, dczvăluindu-le sensul simbolic și spiritual. Dacă, așa cum spuneam și în altă parte, folcloriștii au «adunat ce este risipit», conform unei devize hermetice, Lovinescu a «extras chintesența». Cu această preocupare de fixare a fulgurațiilor tradiției, el va începe la mijlocul anilor ’60 concretizarea principalelor sale scrieri. Deși publicate mult mai tîrziu, din cauza opoziției surde a ambianței sufocante și ostile față de lucrurile care o depășesc, *Al patrulea hagialic* (1981) și *Creangă și Creanga de aur* (1989) sînt concepute și redactate între anii 1965 - 1975. împreună cu eseuri din aceeași plămadă, majoritatea sînt opere de exegeză simbolică a miturilor noastre străvechi sau a unor viziuni moderne, care redau sensurile unor lumi dispărute sau pe cale de dispariție. Din acest punct de vedere, opera lui

Lovinescu constituie o barieră în calea uitării, pe care o lume atrasă de nesemnificativ o întinde peste chipul vechilor civilizații.

După jumătatea anilor ’70, începe în existența lui V. Lovinescu nu numai o detașare de lume, care va culmina cu retragerea sa la Fălticeni, din 1980 pînă la moarte (1984), ci și o renunțare tot mai evidentă la scris, cu excepția

cîtorva eseuri și a unor «amintiri» publicate în ultimii ani în *Convorbiri Literare.* Această izolare va fi corespuns desigur unei tot mai intense concentrări asupra meditației spirituale și a incantației inițiatice. Dar aceste «acte non-activc», după o expresie extrem-orientală, nu mai au nici o legătură cu domeniul public, nici măcar cu cel individual, ci doar cu «singurul lucru necesar», care atinge Indicibilul.

*
* *

Jurnalul spiritual al lui Vasilc Lovincscu închipuie, cu profunzime și strălucire, acel «schimb de principii, de simboluri și de ofrande» ce formează «tripla bază pe care se întemeiază misterul pactelor, alianțelor și binecuvîntărilor, în fond distribuirea chiar a influențelor spirituale» ..., de care vorbește R. Guenon *(Le Regne de la Quant ite et les Signes des Temps).* Această triplă concordanță între doctrină, simbol și ritual, pe care se centrează existența unui spiritual constituie și principala temă a *Jurnalului* lovinescian.

Aspectele doctrinale din acest *Jurnal* sînt mai numeroase decît în oricare altă parte publicată sau

nepublicată a operei scriitorului. De la structura *in divinis* a Principiului la statutul «răului» în manifestare, de la «ideile» lumii informate la «gestul metafizic» al omului, Lovincscu abordează marile probleme ale doctrinelor tradiționale din unghiuri ncmaisur- prinse de alți gînditori. Rodul unor îndelungi meditații, efectuate mai ales în plimbările sale mereu reînnoite printre colinele fâlticenene, este, în fond, o continuare a operei doctrinare a lui R. Guenon, a unor F. Schuon și A. Coomaraswamy, singura de anvergură după știința noastră, făcută în același timp cu

rigoare dar și cu exaltațiune. Gînditorul împlinește, în fond, multe din acele idei sugerate doar de opera guenoniană. Din această perspectivă, *Jurnalul* lui Vasile Lovincscu este și un jurnal metafizic.

Dar în aceleași plimbări prin peisajul unui tîrg fabulos, transformate de multe ori în uimitoare pelerinaje în căutarea Graalului, în sensul cel mai concret al cuvîntului, Lovinescu va fi descoperit, desigur, și multe din hieroglifele atîtor simboluri pe care le fixează în paginile aceluiași jurnal. Sînt simboluri pe care nu le extrage din «imaginarul» scriitorului, cum s-ar putea crede, ci ele coboară din ambianța, uneori de basm, pe care o mai secretă încă o natură generoasă și plină de semne, pe care el le «citea» pentru că Ic asimțea, pentru că Ic trăia. Căci simbolurile nu sînt numai forme dc expresie ale unui limbaj suprarațional, ele sînt intrinseci realității, constituind o punte de legătură între Pămînt și Cer, punte pe care urcă și coboară influențele spirituale.

O reală comunicare se poate stabili astfel între om și Cosmos, între om și Cer, printr-un «limbaj al

păsărilor» care facilitează comuniunea. «Traducerea» acestui limbaj își găsește de cele mai multe ori în paginile acestui jurnal o expresie inspirată și inefabilă.

în sfîrșit, poate cea mai surprinzătoare parte a *Jurnalului* lui Vasile Lovinescu, pentru că este unică în domeniul ei, o constituie acele notări de practică a meditației, de tehnică inițiatică, dc metodă spirituală care dezvăluie aspecte rare și ascunse, de o covîrșitoare importanță pentru trăirea sacrului. în sens simbolic, aproape toate operațiunile procesului alchimic de separare și purificare, de sublimare și transmutare își găsesc aici o

detaliere concretă care nu poate fi dccît benefică și călăuzitoare oricărui «pelerin» pe calea spirituală.

Apare decisivă în *Jurnal* nevoia de a practica o separare, în om, între Cer și Pămînt, între Lumină și întuneric, ca și imperativul adăugirii unei priviri intelectuale plină de caritate cosmică, acea *«Ltice Intellettuale piena d'Amore»,* asupra fiecărei întîmplări, care să purifice accidentalul, transformîndu-1 în aspirație spre universal și incantație spirituală, fără de care nu se poate realiza acel dantesc *satire alle stelle.*

Jurnalul este astfel un unic tratat de «artă regală», de prefacere a plumbului în aur, a materiei prime în piatră filosofică, meritîndu-și numele de *Jurnal alchimic.* Toate regulile sale sînt precise și efective, fiind expresia unor tehnici rituale care vehiculează influență spirituală, care pot transforma eul în Sine, sacralizînd existența, și pot deschide calea spre Omul Universal. în acest sens, ele trebuiesc urmărite *«suaviter»* și înțelese «sub pecetea tainei», ca fiind cristalizări unice ale misterului inițiatic. Iar pentru cel

ce-1 citește și-l meditează din această perspectivă, *Jurnalul* poate fi echivalent unei realizări virtuale, poate fi călăuză, nesperată și în fond nemeritată îndeajuns, spre acea *«via contemplativa»,* aproape pierdută, în sfîrșit, posibil de regăsit.

*
* *

Jurnalul lui Vasile Lovinescu ni se pare a fi așadar nepereche. Chiar numele de «jurnal» este puțin potrivit dacă ar fi să-l apreciem după criterii literare. Nu include nimic

personal, nici autorul, nici evenimentele clin jurul lui nefiind consemnate decît cu foarte rare excepții. Chiar gîndurilc din *Jurnal* nu sînt ale autorului, ci mai curînd ale tradiției universale al cărei mărturisitor autorul este.

Singurul aspect de «jurnal» i-1 imprimă datele zilelor în care fiecare fragment a fost scris. Dar aceste date au și ele o minimă importanță, căci ideile expuse nu au legătură cu calendarul, sînt mai degrabă atemporale. Atunci dc ce totuși denumirea de «jurnal»? Poate pentru că autorul și-a impus, ca o disciplină, ca o metodă spirituală, să consemneze zilnic «ideile survenite». Ele nu au nimic din cotidian, nu sînt psihologice sau etice, ci sînt doar fulgurări ale spiritului caic suflă unde și cînd vrea. Dacă *Jurnalul* a fost denumit «alchimic» este pentru că alchimia spirituală e nu numai un mijloc simbolic de a exprima realitățile

suprascnsibilc, ci și pentru că e o tehnică de realizare spirituală care îi era apropiată autorului. în acest sens, el își exprimă deseori aderența la Alchimic. De aici acest titlu, pe care însă Autorul nu l-a pus pe nici un manuscris, poate și pentru că nu se gîndea la publicare. Dacă noi o facem astăzi, este pentru că socotim că ideile consemnate de autor sînt atît de legate de tradiția perenă, iar aceasta este dincolo dc orice opțiune subiectivă, îneît expresiile ci țin de universal și aparțin în consecință lumii întregi.

Volumul prezentat acum constituie numai o parte din însemnările și din jurnalul lovinescian.

în redactare s-a păstrat exprimarea autorului, care de multe ori nu mai corespunde limbii dc astăzi, dar își are rostul ei, scriitorul fiind un om al anilor ’30, deci, într-un fel, al altei vremi. S-au făcut doar unele mici rectificări, pentru punerea de acord cu ortografia curentă. S-au adăugat, de asemenea, numeroase note pentru a explica unii termeni aparținînd altor

tradiții și limbi, pe care autorul îi folosea cu un firesc desăvîrșit, dar care ar putea fi necunoscuți cititorului de astăzi. In rest, am dorit ca totul să rămînă așa cum a izvorît din pana autorului, care pare călăuzită de multe ori de suflul Transcendentului.

Roxana Cristian și Florin Mihăescu

6 .X.66 - Trebuie eliberată pasiunea de obiectul care o limitează, prin concentrare asupra Ilimitatului. Cum între Infinit și Finit nu este comună măsură, contemplarea Ilimitatului duce la dizolvarea limitelor cojilor care atunci lasă în libertate scîntcile pe caic le țineau prizoniere. Deci, nu trebuie să ne îngrijorăm cum se produce dizolvarea, care e proces subsequent, ci să aținem privirea noastră contemplativă asupra celor de sus. în lumea gîndurilor străine, obiectul, asupra căruia se îndreaptă voluptatea în Fantezia omului, trebuie să devină transparent; astfel își pierde demonia și-și poate aținti privirea spre Dumnezeu. Nu e vorba numai de o neutralizare a păcatului, care e o pace fără învinși și fără învingători, ci de transmutarea păcatului în fapt de lumină, ceea ce e adevărată răscumpărare, mîntuire a lumii; de aceea *Kahbala'* spune că această tehnică duce la lumea lui Mesia. Cine face în sfințenie ceva care era considerat pînă acum ca păcat, răpește Titanilor această frîntură a Ființei, pentru a o integra în Desăvîrșire. Și sfințenia este înainte de toate consacrarea actului, transformarea lui în tămîic sacrificială prin îmbăierea lui în contemplație intelectuală.

Pătrunde în coajă și se unește în interiorul ei cu *Șehina* [2] în exil; luată între două focuri, coaja crapă, se topește, se dezintegrează, devenind și ea lumină, iar elementele ci cele mai dure se alipesc rădăcinii tenebroase a lumii.

Transmutațiunea c lucrul cel mai greu de îndeplinit pentru că Dumnezeu se autolimitează pentru a o împlini. Or, această autolimitare nu c o micșorare, ci o apofază sacrificială care e riguros incomprehensibilă, afară numai dacă reușim să vedem în ea o determinațiune negativă.

Dar din ce e constituită ea? Din coaja însăși, din caracterul ei negativ, în sensul obișnuit al cuvîntului? Sau din faptul că Nelimitatul se infuzează în ca? S-ar putea spune. Coaja în ea însăși are un caracter negativ în sensul lumesc al termenului și infuzarca divinului în ca o transmută, nu [în mod] necesarmente sensibil, în apofază.

Trebuie să înțelegem înainte dc toate un lucru esențial: gîndurile străine, venirea lor la oameni și acțiunea lor în ei, nu sînt în ochii lui Baal-Șcmtow[3] ceea ce noi am numi un fenomen psihologic, ci un fenomen caic aparține sferei cosmice și care chiar o depășește. în fiecare din ele stă o seînteie care, exilată, captivă în ele, tinde spre eliberarea din exilul ci, lucru ce nu e posibil decît prin om, ca regent instituit de Dumnezeu în planul lui de existență. Deci seînteia captivă trage spre om ca spre locotenentul sau Khaliful lui Allah și spre locul pe care omul îl ocupă, punctul central al planului său de existență. Este deci vorba de o afinitate electivă, o irezistibilă atracție reciprocă în vederea unei reîntregiri finale a omului și a *Șehinei* în exil. Cine știe cîte din ispitele și păcatele noastre, dacă ar fi fost lucid considerate, nu ar fi devenit clemente pozitive în noi și în lume !

*

7 .X. 1966 - «Ascultă pe un om de experiență, spune Sfîntul Bernard. Vei învăța mai mult în păduri deeît în cărți.» Fiind periferici, arborii compensează această inferioritate prin faptul că esențialitatea lor c mai aparentă din cauza pasivității lor. Cu cît un lucru c mai pasiv în lume, cu atît esențialitatea lui emerjează la suprafață-i. Esențialitatea c prin excelență imuabilă, punct fix și central. Cînd un lucru sau o ființă e pasivă, esențialitatea îi răsbatc la periferic, transfigurînd-o și transformînd-o în hieroglif. Ca să luăm exemplul lui Sfîntul Bernard, pădurea în totalitatea ci reprezintă o omogenitate, o continuitate atît de admirabilă, îneît nu reprezintă, ci este indistincțiunea divină. Puterea de uimire, de fixitate a arborelui, îneît nu mai e o concentrare a unui subiect asupra unui obiect, ci e *de-a dreptul* Identitatea însăși. Și atunci, lucru admirabil - pădurea există și nu există - e *sadasaf,* și arborii sînt realizarea descendentă a Tăcerii ultime. Că starea de identitate a arborelui e perfectă, e demonstrată prin constatarea: cum se poate ca Tăcerea să devie sensibilă în aspectul perceptibil al lui? Parc o absurditate, și totuși așa este, fiindcă: atunci cînd un aspect al Supremului, ce nu poate fi simbolizat deeît printr-o determi- națiune negativă, devine evident prin calități sensibile - adică tot ce e mai antinomic cu Ncmanifestarca - lucrul nu are deeît o explicație: determinațiunea negativă s-a realizat descendent în lume, încamîndu-se. Lucrul c posibil, pentru că cei doi termeni sînt numai aparent antinomici. Antinomia presupune o comună măsură între cei doi

termeni. Or, în realitate nu poate fi comună măsură între Nemanifestat și Manifestat. Prin urmare, acesta din urmă nu poate masca pe primul, deeît pentru cineva care-și are întregul accent de gravitate al conștiinței pc

creatural, adică tocmai cazul omului profan. Pentru acela însă la care a început să se deștepte ochiul lui .Șzvc/[5], manifestatul nu mai este o limitațiune, ci o determinațiunc negativă - Infinitul în lumea noastră. De aceea arborii au trei aspecte: unul profan, limitativ, altul, acela de Thcofanie, manifestare dc anumite Atribute divine, în sfîrșit al treilea, cel mai important: arborele e o determinațiune negativă prin care se sensibilizează, nu un Atribut divin, oricît de transcendent ar fi el - ci Zeroul Metafizic însuși, Vidul. El e atunci - Vidul manifestat - mesajul cel mai desăvîrșit pe care-1 poate primi omul de la Principiu.

Sfîntul Bernard continuă: «Copacii te vor învăța mai mult decît poți să cîștigi din gura unui *magister».* Asemănarea copacilor și a stîncilor cu morlîsmc ale verbului (învățătura unui *Magister),* dar și cu un alfabet, arată că Sfîntul Bernard se gîndea la a doua înfățișare a lucrurilor dc care vorbeam mai sus.

«Ceea ce cunosc din știința divină și din Sfînta Scriptură, am învățat în păduri și pe cîmpii. Nu am avut alți învățători decît mestecenii și stejarii» și, de data asta, luați ca Theofanii, manifestări de *t}ifat-\xn(',* la prima vedere, căci fraza nu exclude deloc o învățătură supremă, căci ce este știința literelor în sensul ei cel mai înalt decît alfabetul determinațiunilor negative? Urmarea o arată fără echivoc: «Ascultă numai vocea pinilor și a cedrilor, cînd vîntul nu suflă». Vocea arborilor cînd vîntul

nu-i agită, e numai vocea tăcerii.

Cînd vîntul suflă, se interpune între Numele Ființei și noi, vîntul, ubiquitatca lui *Prana*[1], continuitatea țesutului cosmic, deci mesajul este exclusiv acela al Atributelor; cînd însă vîntul se stinge, se sting și Atributele, se stinge chiar Ființa, și arborii intrați în Nirvana sînt, în mod incomprehensibil dar incontestabil, Vid Manifestat. Dispariția Vîntului care e *Prana,*

e o scădere din punctul de vedere al Ființei - dar cxtincțiunca, minusul, devine un plus cînd ne referim la Neființă.

Toate acestea arată cît dc puțin rigidă, cît de mlădioasă este știința tradițională, fiind totuși imuabilă. La fiecare moment, la fiecare aspect al realității, alt aspect al ei intervine.

Prin calitățile ei sensibile care sînt identice cu ale noastre, Natura intră în legătură cu noi. Elementele Naturii și elementele noastre, aceleași în fond, dar foarte diferite în structurare, au comun acest domeniu al calităților sensibile. De-altminteri însăși Natura, neavînd ea rațiunea ei suficientă, nu este decît un mesager. Dar ce e interesant dc subliniat e că nu așa-zisele legi ale naturii ne dau secretul ei cel mare; aceste legi sînt noționalc și, prin urmare, foarte superficiale. Natura e un mesager prin calitățile ci aparente, deci tocmai prin ceea ce este iluzoriu în ea. De ce? Lucrul ar părea inexplicabil dacă Natura ar fi emițătoarea mesajului pe care ni-l transmite. în realitate e numai o intermediară și mesajul vine de mai departe. Atunci, în virtutea analogiei în sens

invers, ceea ce e mai superficial, mai vizibil, mai aparent în Natură, c ceea ce este mai ascuns, mai misterios în Supra-Natură, adică în Cer, în planul metafizic.

Mișcările reale ale pămîntului, acelea ale stelelor, sînt simple concepte care nu ne învață nimic, o simplă pojghiță pe misterul Universului. Pe cînd mișcările aparente ale astrelor ne dau Astrologia în sensul ci cel mai simplu și mai amplu, ca știință a Ciclurilor. Complcmentarismul Ccr-Pămînt c nul din punctul de vedere al Științei modeme, pămîntul fiind ca și inexistent față de Cer; în fapt, acest complementarism e fundamental în toate științele tradiționale și, fără el, ele își pierd orice realitate. Chiar realizarea spirituală, care este un punct de vedere metodic, e imposibilă fără cl, căci numai după

ce ani despărțit în noi Cerul de Pamînt, o cale de realizare ascendentă și descendentă e posibilă.

*

Cum mai spuneam, în fiecare coajă e prinsă o seînteie; Kabbaliștii spun că aceste seîntei și aceste coji provin din «spargerea vaselor». Sînt «Luminătorii clari» care au căzut în adînc și au îmbrăcat haine murdare. în sensul cel mai înalt, care e cel mesianic. *Șehina* se coboară în lume, îi ia povara și servituțile ca să le sustragă lumii. Ia înfățișarea păcatului, nu prin cădere, căci ea e fără de păcat, ci sacrificial, se unifică astfel cu tot ce e tribulant în lume și cînd se urcă (forța întunericului neputînd-o reține, căci Ea nu e «căzută» în lume, ci... coborîtă) atrage tot ce e similar cu ea, tot ce e

dc aceeași natură luminoasă, în lumile de sus.

Lipsa de comună măsură între Lumină și întuneric face ca întunericul să nu «înțeleagă» Lumina, să nu-i perceapă incomensurabilitatea și să creadă că are dc-a face cu un simplu complementar, cu un partener. Dc accca «înghite» Lumina ca pe o victimă a lui și crede că c victorios; nu știe că în realitate a înghițit o simplă momeală dc undiță.

Mai este ceva, mult mai complex. Mai există în partea intermediară a lumii, ființe, lucruri, nici complet bune, nici complet rele și care rătăcesc la periferia Raiului și a Iadului, ca Ivan Turbincă. în ele, Lumina nu c complet prizonieră, nu suferă chinurile și captivitatea ca în cojile infernale și ele lîncezesc într-o prostrațiunc cu caic s-au obișnuit. Atunci, la momentul «crizei» unei lumi, și ele sînt afirmate, dar lumina rămîne încă amestecată cu cojile, reduse acum la starea dc materie primă; dar în cazul acesta captivitatea devine mult mai

dura, și atunci Lumina strigă după mîntuirc. S-ar putea spune că ceea ce a lîncezit într-un ciclu, ceea ce n-a fost «nici cald, nici rece», cade în momentul discriminării, în momentul intrării în ciclul următor, în tenebrele exterioare, într-o condiție mult mai sinistră decît cea precedentă. «Regii vechi ai Edomului» nu erau ființe infernale, ci mediocre, avortoanc de intenții, veleități eșuate. După ce lumea în care au trăit și-a pierdut coeziunea, cad din lumea mediocrității în aceea a scrîșnirii dinților. Și atunci li se vine în ajutor, după epoci incomensurabile. Mă întreb, în treacăt, dacă expresia «scrîșnirca dinților» nu c frecarea ce sfîșie a luminii prizoniere de coaja care o compactează.

Din carcera sa, imploră Scînteia, ca să fie liberată, și această implorațiune este puterea care sosește la un om sub formă de gînduri străine, căci în captivitatea ei, ea nu poate veni în contact decît cu forțele periferice din om, nu cu centralitatea lui. Omul trebuie să neglijeze aspectul de ispită, adică să pulverizeze limitele ei, și astfel scînteia se integrează în partea pur spirituală a omului.

*

8 .X. 1966 - Omul pe pămînt reprezintă pămîntul invizibil. Centralitatea lui are nu numai o litcralitate, dar și un simbolism geometric. într-un cerc, centrul c esențial și totuși c singurul *loc* invizibil din el. Dar pămîntul invizibil are și o deosebire calitativă față dc cel vizibil, nu numai în sensul ocultațiunii. El cuprinde în posibilitate indistinctă tot ce produce pămîntul manifest. Fiind în afara spațiului obișnuit e și în afara timpului și de aceea anotimpurile nu există pentru el. Bineînțeles, nu omul căzut reprezintă acest pămînt invizibil, ci

prototipul lui ascuns în fundul inimii lui, prototip care c o simplă virtualitate, o potențialitate în omul de apoi. Chiar vizibilitatea acestuia este un păcat. De aceea invizibilitatca îi apare în afară prin tendințe, aceea verticală, de exemplu, care e primul lucru aparent în om și pe care nimeni nu o poate prinde sensibil.

Mai precis, omul poate găsi pămîntul invizibil din el și din afară de el prin determinațiunilc calitative spațiale din el și din afară. A te lăsa să cazi în propriul tău abis cu o senzație de trecere la limită, a-ți exalta privirea și prin

asta sufletul dc-a lungul verticalității tale, a-ți actualiza plenitudinea prin expansiunea unor cercuri vibratorii concentrice, în sensul centrifug, pînă la marginea lumii, care pentru noi este marginea orizontului, punctul, tăiușul unde Pămîntul se unește cu Cerul. Să dilatăm sau să concentrăm cele șase direcții ale spațiului în afară și în noi, pînă la momentul cînd trec la limită și atunci apare necesarmente a șaptea rază care e indicația a ceea ce e dincolo de timp și de spațiu. Mai mult: să nu pornim spre epuizarea direcțiilor spațiale cu ideea preconceptă că o vom găsi la marginile sau în centrul ființei noastre; trebuie să urmăm inspirația momentului; cînd atingem extrema limită, firul de praf unde este cxtratcmporalul și ubiquitatca, într-un moment, clipa devorează timpul și punctul-spațiu, rămînînd vizibil numai pămîntul invizibil.

Clipa atinsă la extremitatea axei verticale cc ne unește cu cerurile (atinsă, fie chiar numai în sensul asimțirii), fulgeră imediat și arde verticala și atinge punctul celălalt al axei, care c în centrul inimii noastre. S-a produs un scurtcircuit și timpul s-a spațializat. Dacă după aceea continuăm viața noastră obișnuită în lumea noastră, toate dispersiunile noastre (și care rămîn ca atare pentru ochii celor din jurul nostru) devin

fulgurațiuni care trăsnesc și ard multiplicitatea, ard cojile titanice ale fenomenelor și scînteile captive se mîntuiesc.

De ce gestul cel mai obișnuit de exaltare c ridicarea ochilor în sus? Pentru că îndreptăm privirea spic Zenithul spiritual și o sustragem orizontalității, domeniul proliferării formelor. E un gest alchimic de rectificare pe care toată lumea îl face, fără ca nimeni să-l

priceapă. Dar multiplicitatea e identică cu iluzia; în momentul cînd nu o mai privim, planul orizontal dispare nu numai pentru noi, dar și obiectiv, ontologic. De aceea, pentru un desăvîrșit care a integrat Steaua Polară, chiar dacă mai continuă să trăiască în lumea asta, planul orizontal nu mai există și el se află în starea de perpetuă ubiquitatc. Toate gesturile lui în sensul spațial și temporal devin gesturi de identitate, în care începutul și sfîrșitul lor se identifică și ard, în mod natural, tot ce este pe parcurs, intermediar, între ele. Omul primordial e *Jupiter tonans* chiar cînd tace. Arde lumile cînd mănîncă, bea, se uită undeva sau la ceva, procreează. Distruge și creează lumea din jurul lui și, în realitate, prin continuitatea stărilor de fire, toate lumile. Dar și un om care a realizat virtual starea aceasta «judecă» virtual și lumea. E dc ajuns să ridicăm o clipă fața noastră în sus pentru ca, dacă după aceea, privim în jurul nostru, să transformăm în cenușă, virtual, tot ce cade sub privirea noastră. Exaltarea nu rabdă amploarea și lipsa de comună măsură dintre ele face ca aceasta din urmă să fie mistuită de prima.

Cum operația pentru noi nu poate fi deeît virtuală, nu c necesarmente sensibilă, chiar dacă c reală. O simțim că c autentică, atunci cînd avem senzația dc o marc cantitate de cenușă ce se depune în noi. Căci la realizările virtuale, esențialitatea nu este sensibilă, dar reziduurile da. Te simți plin de zgură? E semn că Duhul operează în tine.

în orice punct al ființei noastre atingem nelimitatul, punctul acela ne devorează în întregimea noastră fără măcar s-o simțim. Particularizînd, putem căuta «punctul

sensibil» din fiecare simț al nostru, din fiecare organ. Și dacă-l atingem, simțul și organul dispare. Învățământul tradițional ne spune că și ființa noastră și fiecare clădire au în ele un «punct sensibil» care, atins, implică de îndată că ființa și catedrala se pulverizează. Și ce altceva este conflagrațiunca finală, decît că Dumnezeu și-a așezat ochiul pc punctul sensibil al lumii noastre? Chiar catastrofele parțiale nu se produc oare pentru că Acela care-1 reprezintă pc Dumnezeu își pune privirea pe punctul nevralgic al unei epoci, al unei istorii, al unui popor? Privirea asta liberează scîntcilc roabe pc care le țineau țările și civilizațiile devenite nedemne propriului lor geniu, virtualitățile văduvite care se reîntorc în Cerul lor.

în legătură cu ce spuneam mai sus, sîntem în măsură a privi pe îngeri ca terminusul, punctul de conflagrație, scurtcircuitul unei fulgurațiuni.

De asemenea, actualizarea unui pol superior se desfășoară în lipsă de comună măsură cu noi. Se creează între noi, polul inferior, și polul superior, mai întîi un complemcntarism vertical, apoi, pe măsură ce polul pozitiv se actualizează, o prezență intolerabilă pentru polul inferior, din cauza lipsei de comună măsură, care isprăvește la momentul critic, printr-o conflagrațiunc, o judecată din urmă, după care nu mai pot apare decît noi ceruri și un nou pămînt, adică intrăm efectiv pe un plan superior de fire, căci simbolismul acesta nu poate conveni la realizarea Identității Supreme, unde, oricît am transpune, nu mai putem întrebuința simbolismul Cerului și al Pămîntului.

Acestea își găsesc o aplicație și în faptul că acela care vrea să devie discipol secret trebuie să-și aducă energia spre o

tonalitate devoțională. Să te umpli cu gînduri, care ne umplu de Admirație, Considerație, Venerație. în asemenea clipe sînt deșteptate în om forțe care altfel rămîn amorțite. Se deschid ochii spirituali.

S-ar părea, la prima vedere, că c vorba de o cale specific *bhaktica,* exclusiv *hhaktică.* în realitate c intelectuală, adică, mai exact, bhaktismul poate fi făcut coextensiv *jnanismuhu**.* O devoțiune puternică suscită la capătul opus al nostru (vorbind în simbolism spațial) un pol atît de intens, așa de bun conducător de *hudur*[w]*,* de prezență reală, îneît sfirșește prin a contamina și polul substanțial din noi pînă la stingere. Atunci se produce un scurtcircuit, cauzator al unei conflagrațiuni ce aduce dispariția elementului creatura! din noi. Sau, vorbind într-un limbaj de trei termeni, clementul creatura! din noi, identic cu *Kelipha",* e luat între două focuri, cel dinlăuntrul cojii și cel din afară, carc-1 solicită. Bineînțeles, întrebuințez și aici un simbolism al direcțiilor spațiului. Cele două clemente extreme, de esență identică, sînt irezistibil atrase unul spre altul și coaja se topește, nu poate rezista la o asemenea incandescență.

Miracolul este că aparențele mai subzistă chiar după conflagrațiune. *Jivan-nnikta*[2], eliberatul în viață, trădează o contradicție în termeni. Se poate vorbi de caritatea divină care menajează creatura, dar e foarte exterior. Că Dumnezeu menajează, e adevărat, dar de ce? Din cauza unei economii ce-i este proprie, anume că lipsa de comună măsură între El și lume are două înfățișări: una topește făptura, după cum am mai spus mai sus, dar în același timp face ca făptura să devie o deter- minațiune negativă. Exact: *în același timp,* făptura dispare, mistuită de prezența divină, și subzistă ca o

enigmă, ca un semn de poticnire, ca un hieroglif care, ca determinațiune negativă,

mărturisește pc Dumnezeu. Făptura devine *Sadasat.* Dispare pentru că relativul nu poate subzista lingă Absolut, dar nu dispare pentru că devine Absolut, nu esențial, ci ca apofază. Iar profanul nu observă nimic. O expresie ca *șimyamurtha* e absurditatea însăși. Cum poate Nemanifcstatul să devie manifestat, căci asta vrea să zică termenul? Deja mirarea ce o suscită în noi e un asentiment al Supremului. Dar în realitate acest manifestat devine sau, mai bine zis, se revelează a ti nemanifestat, ca Apofază.

*

9 .X. 1966 - Orice lucru care arde conține în sine *Sulf*.* Dacă e redus în Cem/șo[14], conține *Sare'*| Dacă arc fum, are *Mercur'*'.* Totul c să ai sensibilitatea acestor lucruri, adică să resimți pe planul subtil flacăra, cenușa și sarea. Cum fumul arc mai mult tendința să se taseze și să se răspîndească pe un plan orizontal, Sulful, Mercurul, Sarea pot perfect fi asimilate cu cele trei *gune'[1], Sattwa'*, Rajas™* și *Tamas[1]",* cu această nuanță interesantă că în ternarul alchimic se indică posibilitățile pozitive ale lui Tamas, ceea ce în *Samkya[1]'* nu se arată, cel puțin explicit.

Comparînd cu ternarul alchimic , putem spune că, odată separațiunea obținută, toate puterile dinamizate ale lui Sattwa și ale lui Rajas se precipită în Tamas, care devine un principiu de sesizabilitate.

E remarcabil că c de ajuns să ne oprim cîteva clipe,

să oprim morișca gîndurilor, pentru ca să diagnosticăm imediat ce sînt, în ființa noastră, Sattwa, Rajas, Tamas, fiecare în exercițiul funcțiunii ei, ca să zicem așa. Dar a vedea cele trei

gune în exercițiul funcțiunii, însemnează deja să începem procesul de separațiune. Se vede importanța faptului dc-a avea din cînd în cînd momente dc reculegere și dc luciditate, în care încleștarea elementelor ființei noastre se destinde și le permite o manifestare conformă cu natura lor, ceea ce le pune în ordine, nu numai pe ele, dar și întreaga noastră ființă.

Interesant e că la o asemenea concentrare, cel dintîi lucru perceptibil este Mercurul, care se ridică în sus ca un fum, sensibil epidermei și cărnii noastre. Or, tactilul e calitatea sensibilă a aerului și Mercurul se ridică și se răspîndcște ca și un suflu, deoarece acesta e solidar cu fumul pe care-1 vehiculează. Și cum proverbul spune: «nu este fum tară foc», e posibil cuiva care fixează fumul mercurial din el cu o privire neșovăitoare, să perceapă limbile de foc din fum.

Scparațiunea fundamentală dintre Cer și Pămînt, în realizarea noastră, trebuie să preceadă separațiunea celor trei gune, cum se întîmplă și ontologic - macrocosmic. înainte de asta e o învălmășeală care este aceea a indistincțiunii lui *Prakriti*[21], deci înaintea ruperii echilibrului celor trei gune în ea. Se poate spune: pentru ca aceasta să se poată efectua, trebuie, mai întîi, ca Ființa, *Ișwara*[21] să sc polarizeze în *Purușa*[2]* și *Prakriti',* numai cei doi poli odată actualizați, sub influența de prezență a lui Purușa, potențialitățilc lui Prakriti se pot

actualiza, după ce însă, în prealabil, s-a produs, tot sub adumbrirea lui Puruṣa, ruperea echilibrului celor trei gune.

Toată realizarea inițiatică c în această schemă. Mai este de adăugat că tehnica de care vorbeam zilele astea, determinarea unui punct critic în jurul căruia, prin coordonate de simbolism spațial, se organizează haosul în cosmos, c același lucru. Căci punctul fixat c Principiul, Cerul, care c actualizat prin determinarea lui în mijlocul Haosului; și atunci în Haosul

înconjurător se produce o ruptură de echilibru, centralizarea celor trei gune, expansiunea lor în direcțiile care le sînt proprii și așa mai departe.

Uitasem să menționez ceva. înainte dc toate operațiile acestea, trebuie să suscităm în noi un martor care privește și înregistrează toate operațiunile, un martor care nu c exact cerul, dar care-1 reprezintă și care apare, simbolic și sensibil totodată, în dosul nostru, ceva mai sus. Fără suscitarca lui, toată operația e tot atît de imposibilă, ca și faptul de a te ridica singur de păr.

Prakriti c existențială, nu intelectuală; cînd prin influența de prezență a lui Puruṣa i se smulg potențialitățile pentru a fi transformate în acte, ea nu înțelege perfecțiunea, minunea operațiunei. Ea simte numai golurile ce rămîn în ea, abisurile ce se deschid în ea cînd potențialitățile ei o părăsesc, deoarece devenite act, e o contradicție în termen să le imaginezi lucrînd încă în ea. Și acest abis devine o formă insațiabilă, o aviditate devorantă, în care, nu numai oamenii, dar și zeii pot fi înghițiți; vezi reacțiunile Gaiei, pe măsură ce i se ucid copiii dc către Zeus; ea vede numai uciderea lor;

în realitate, trăsnetul lui Zeus, cum am observat cîtcva pagini mai sus, nu omoară pe titani, ci-i transformă, adică esențialitatca lor c recuperată și integrată în principiul solar.

Dar două lucruri nu poate pricepe Prakriti, și asta prin instituție divină: că produsele ci au și un clement solar, căci ea concepe de la Puruṣa, fără măcar să-i știe existența. Prin urmare, cînd partea substanțială a copiilor ci e distrusă, e pentru ea ca și cum ar fi fost distrus întregul; transformarea lor o vede ca o distrugere; în al doilea rînd, de-altmintcri provenind din primul considerent, trăsnirca titanilor dc către Zeus e în realitate o redempționare. Cum poate să vadă Gaia asta cînd, pentru ea, însuși Zeus, în esențialitatca lui, este inexistent? Ea

vede Cerul numai în măsura în care [acesta] intră în luptă cu ea, adică în măsura în care sc substanțializcază. Vede în el numai un simplu dușman, nu un Principiu. Cerul, la rîndul lui, nu poate lupta cu Prakriti, decît luînd înfățișări materiale. De unde pasiunile și tribulațiile Zeilor.

*

Angoasa e o concupiscență nesățioasă, de natură pur prakritiană, neinteligentă și care, ncputînd «devora» lumina, se devorează pe ea înăși. Intensitatea angoasei dă omului iluzia de plenitudine. De aceea e așa de căutată de omul de astăzi, atît de vid și inconsistent.

Angoasa e instrumentul Gaici, c substitutul satanic al asentimentului. Acesta este o presimțire a

Universalului prin similitudinea, prin năzuința de reunire a unor elemente asemănătoare despărțite. Angoasa c reacțiunca lui Prakriti care nu poate înțelege intelecțiunilc, dar care trebuie să le suporte și să reacționeze. Cum? Prin parturiențe numeroase, laborioase, dureroase. Neputînd distruge intelecțiunilc, pentru ea incon- ceptibile, constatînd totuși eficacitatea lor, deoarece prin ele e fecundată și produce, Prakriti caută prin Angoasă să-și deterioreze aparatul conccptiv, să-și sterilizeze matricea.

*

Șehina cuprinde și Binele și Răul sau, >cu alți termeni, Pozitivul și Negativul, dar Răul nu ca pe o substanță de sine stătătoare, ci ca Tron al lui Dumnezeu; spun cu alte cuvinte, acest «Tron», în lumea noastră, nu este altceva deeît Rădăcina lumilor sau, cum am mai spus, principiul dc sesizabilitate care

«fixează» pe Dumnezeu pe Tronul Său, dar asta cu o condiție: să nu desparți Tronul de Dumnezeu, căci abia atunci devine Răul, Diavolul. Trebuie să considerăm pe Dumnezeu ca o prelungire a Tronului, o continuitate a lui; ca tulpina, floarea și fructul rădăcinii tenebroase; ca să așezăm pe Dumnezeu pc tronul Lui în noi, c deajuns ca pe întunecimile noastre, pe părțile noastre opace, să suprapunem o dimensiune intelectuală; sau, cum spuneam mai sus, să suprapunem angoasei *hiuhir-\A* care o transformă în dragoste, căldură, lumină. Păcatul cel marc e să producem prin opacități o întrerupere a circulației în vasele sanguine ale Universului, o

discontinuitate, prin scleroze, în circuitul vibratoriu al *Vortexuhii Sferic Universal*[15].

Dacă restabilim continuitatea circulației prin simplul fapt al efectuării, vibrațiile inferioare se transformă in vibrații superioare; dc aici expresii ca: «treapta cea mai dc jos a Binelui total», «puterea care rătăcește și așteaptă numai direcția ca să devină bună». Direcția este, înainte dc toate, Buna Intenție, dar mai tehnic, mai restrîns, reactualizarea aspectelor calitative ale spațiului și ale timpului. Dacă sînt îndreptate spre Eternitate, ele pot lucra și retroactiv asupra lipsurilor și păcatelor noastre din trecut, pe care le redcmpționcază; sensul profund al Căinței.

E tufișul, rugul, care, cuprins de focul dumnezeiesc, devine locul de manifestare a lui Dumnezeu. Dc om depinde ca să lase tufișul dc spini să sc aprindă și să se pătrundă dc focul dumnezeiesc. Simbolul c admirabil; în cl însuși, lăsat în voia lui, rugul e o încîlccală dc spini, o angoasă stringentă. Și devine tronul lui Dumnezeu ! Atunci, ce puterc, ce întunecime în noi, n-ar putea și ea să devie suportul ci?

în treacăt, coroana de spini a Domnului nu a fost făcută oare din Rugul Arzător? Și ea suportă lumina divină, nu numai la Hristos, dar și la oricare din noi; așezată pe cap, e preci-

pitarca materială a Nimbului Sfinților caic, după doctrina ortodoxă, e tăcut din lumina nccrcată a Thaborului și configurează, limitează «lotusul cu o mic de petale».

*

10 .X.1966 - Satan a dat lui Adam iluzia a doi Dumnezei egali. I-a dat această iluzie pentru că o avea și el. Toată acțiunea lui Satan se explică așa, căci sincer credea că Dumnezeu e numai o forță antagonistă care numai prin împrejurări favorabile excepționale a luat o preponderență abuzivă. Pentru a înțelege asta, trebuie să știm că Satan care apare în Biblie și în celelalte tradiții nu-i deloc, nu numai Demiurgul, dar nici măcar regentul lui Tamas. Lucifer, în sensul cel mai înalt, nu-i acela care dinamizează *Fiat-u*| divin, dîndu-i o stridență, o forță explozivă, lucrînd ca o dinamită în sînul lui Prakriti? El dă agenților cosmici iluzia de autonomie, care singură le dă virulența necesară pentru a produce lumea, muncă prin excelență, de sfișierc, de exaltațiune separatistă.

Dacă situăm pc *Lucifer* înainte de Creațiune, atunci el devine, în Intelectul Divin, intenția lui Dumnezeu de a crea lumea, sinteza și ansamblul posibilităților de manifestare din Principiu. Expresia «îngerul Feții» dată lui *Metatron,* se aplică părții luminoase a acestuia. Dar *Samael?* Față tenebroasă. Dar printr-o inversare de raporturi, pur metafizică, nu s-ar putea ca fața tenebroasă a lui Metatron să fie în Principiu ansamblul posibilităților de non-manifestare, iar Fața luminoasă, *Mikael,* «care e ca Dumnezeu», posibilitățile de manifestare, manifestate? Căci negațiunea radicală a lui Lucifer în lume devine cu totul altceva în Principiu. Devine o posibilitate de deter-

minațiune negativă. O determinațiunc negativă nu se manifestă, dar umbra ei în lume devine Satan.

De altminteri chiar numele lui Mikael: «Care *e* ca

Dumnezeu», convine numai Ființei, din cauza lui *e.* Din cauza acestui *e,* Mikael e tot ce este pozitiv, constructiv în lume. Samael, care c un reflex al determinațiunilor negative, nu are nici un loc în lume, cu care c incompatibil. Dc aceea o distruge, caută s-o pulverizeze, pentru că nu admite elementul limitativ din ca, element aflător din cauza caracterului ci dc Ființă, adică de [ceea] ce este. De aici, anumite tradiții din esoterismul musulman, în privința revoltei lui *Iblis:* «n-am ascultat pe *Allah* cînd a poruncit să ador pe Adam, pentru că nu admit limi- tațiunea care a vrut să și-o dea». Nici nu îndrăsnești să mergi mai departe. Dumnezeu, cînd poruncea îngerilor să se prosterneze în fața lui Adam, vorbea ca Ființă. Iblis, cînd refuza, vorbea în numele ei, *ca* Neființă.

Altfel spus: îngerul Feții, ca atare și cum i-o arată și numele, e un Intermediar (ți.șa i se și spune) între Dumnezeu și Creațiune. Dar dacă e un intermediar c și un *harzach* prin care se refractează în lume, odată cu crearea lumii, Principiul în Manifestare; or, sînt două lucruri de reținut: Principiul e ansamblul posibilităților de Non-manifcstarc și de Manifestare; refractarca inversează raportul lucrurilor, inversează imaginea planului superior pe planul inferior. Această refractare e simplă la Ființă: posibilitățile ci ncmanitestate, prin refractare, devin manifestate; dar posibilitățile dc non-manifestare, prin definiție, nu se- pot manifesta, totuși realitatea lor trebuie să se reflecteze, determinațiunilc negative trebuie să aibă un reflex pe planul inferior, și acest reflex este forța care neagă, adică forța satanică; privită în Suprem, această forță neagă limita- țiunile. Și deci, cum spune Goethe: «și totuși face Binele».

Acest Bine trebuie luat ca o mărturisire prin determinațiuni negative, a Supremului, a Absolutului, a Nelimitatului, indiferent de ce personificațiuni secundare se detașează din această manifestare fundamentală. *Samael* îl neagă pe *Mikael* ca Lumină, iar aceasta îl respinge la marginea Cosmosului, spre Materia Primă, în aspectul ci inferior, dar realitatea îl «exilează» din nou în Suprem, spunîndu-i cu bună dreptate: «locul tău nu e în lume».

Tot în tradițiile musulmane, Iblis spune lui Moise: «Cînd Allah ți-a spus: „nu mă vei privi", pe Muntele Sinai, „ci privește Muntele", și cînd Moise a privit Muntele, acesta s-a pulverizat.» Perfect, trebuia să se pulverizeze, pentru că era lume. Dar trebuia să închizi ochii și apoi să-l privești; și atunci l-ai fi văzut. Ce înseamnă asta? Că Allah îi spune lui Moise: «nu mă limita; nu mă privi ca Ființă; ci privește cum pulverizez Muntele, adică privește-mă ca Neființă caic reduce în cenușă Manifestarea». Și trebuie să închizi ochii, adică intrînd în Non-Manifestarc, s-o contempli direct, nu întratît cît desființează lumea.

Orice ordin al lui Dumnezeu e ambiguu: trebuie să privești în El ce se întîmplă dacă-L asculți, ce se întîmplă dacă nu-L asculți, *quod absit*[2<]| Dar trebuie să simți că ceea ce se interzice pe un plan, e o realitate eminamente pe planul superior, o apofază. «Să faci Binele», adică: «Să nu faci rău», dar transcendent: «să nu faci răul, să faci binele limitativ», adică neraportîndu-1 imediat la Acel, care fiind deasupra oricărei determinațiuni, e și deasupra Binelui, adică, vorbind teologic: «orice faptă bună pe care nu o faceți în Numele Meu e nulă».

*

Pentru a putea opera transmutarea inferiorului în superior, trebuie în prealabil creat un *medium,* o zonă omogenă, prin care transformarea vibrațiilor grosiere în vibrații superioare să poată fi operată. Ceva echivalent limfei. Această zonă omogenă nu poate fi decît subtilă, pentru că mediul corporal e plin de noduri, inegal, ondulat și accidentat dc înnisipări și noduri gordiene. Orice operație de transmutare c imposibilă fără o resimțire a contrapărții subtile a corpului nostru. Asta pentru că planul subtil e imediat superior planului grosier și-n el se pot rezolva pasiunile în sentimente; cît despre rezolvarea acestora în Intelecțiuni, ca necesită determinarea, resimțirea cîmpului vibrator mental și intelectual, care c relativ mai ușor de actualizat, bineînțeles cînd calificarea există. Bineînțeles există și un proces de sus în jos, în care asimțirca planului cauzal atrage după sine actualizarea, răscumpărarea, armonizarea ierarhică a tuturor planurilor inferioare, ca în mitul Catenei de Aur din *Iliada,* în care Zcus spune că poate trage cu un lanț de aur pe toți zeii spre El. Spiritul sc coboară în lumile inferioare dar nu cade; se învelește numai în ele; lumile inferioare se promovează prin atracția Cerului; cele două forțe se întîlnesc într-un punct care e *miraculus rei Urdus*[21]*.* Nu trebuie, mai ales, să considerăm operația ca nereușită, atunci cînd constatăm existența unei mari cantități de materie reziduală în nas și gust dc cenușă în gură; ceea ce ne-ar putea descuraja este constatarea cantității mari dc reziduu și inefabilul elementului quintesențial răscumpărat; lucrurile nu pot fi comparate, pentru că nu

sc poate compara cantitatea cu calitatea. Să ne gîndim ce enormă cantitate dc petale de roze se precipită în putreziciune, pentru o picătură dc ulei: mai ales că, 32

în Alchimia spirituală, nimic nu se pierde și, prin repetate precipitări ale Spiritului, prin repetate coborîri ale îngerilor, toată materia reziduală se albifică și devine Sare.

Atîta vreme cît voi resimți instinctele localizate în partea inferioară a corpului, pasiunile în piept, sînt perfect în drept să localizez intelecțiunilc în cap, în nimbul lui, și intuițiile supreme deasupra lui, dînd întregului ansamblu, printr-un *amr*[2]* pe care îl rostesc ca locotenent al lui Allah, o mișcare de translație verticală, în sensul spațial cel mai extensiv al cuvîntului. Totul este să fie întovărășit de asimțirea contrapărții subtile și spirituale.

Buber întrebuințează pentru conversiunea forțelor inferioare în forțe spirituale, pentru eliberarea Șchinei din Galuth, expresia de *Umkehr* (întoarcere). Dar această întoarcere nu se poate efectua decît spre o țintă dinainte stabilită, adică determinarea unui Zenith spiritual în «Cerul» nostru. Nu există navigație fără busolă, dar busola, la rîndul ei, e inconceptibilă fără Polul Nord. Și îndrumarea se face, după expresia unui text inițiatic ortodox, «pe drumul tainic de stea». Și mersul pe acest drum se face atunci cînd nu simți mișcarea, cînd transferul forțelor noastre grosiere spre planuri subtile și spirituale se face printr-o mișcare, printr-un suflu de-abia sensibil. Poate cineva simți procesul dc evaporare a unui eleșteu sub soarele de amiază? Nu, ceea ce nu-1 împiedică să fie atunci mai eficace ca orieînd.

*

1 l.X. 1966 - Satan a dat cu atît mai ușor lui Adam iluzia că există doi Dumnezei, cu cît aparența e adevărată la nivelul cosmic. Trebuie să depășești Cosmosul pentru ca Unitatea

divină să devie evidentă. Fapt elementar. Cel dinții pogorămînt *(Kenosis)* al lui Dumnezeu a fost cînd a consimțit ca *Metatron* să se polarizeze în *Mikael* și *Samael.* Aceștia doi, pc nivelul lor, sînt pe plan de egalitate, și dc aici vicisitudinile luptei lor. De ce a vrut Dumnezeu asta? Pentru că Universul nu putea ieși decît dintr-o ordalie. Ca un complcmentarism să dea nota lui justă, trebuie să fie mai întîi un antagonism. Numai o luptă teribilă între doi termeni opuși poate crea limita suavă, inefabilă dintre opoziții, acea limită caic este Unicitatea, *Sutratma*[2]| și țese toate Universurile între ele. Lupta între forțele antagoniste poate fi cu atît mai sălbatică, fără cruțare, cu cît în fundal este Dumnezeu, cuprinzînd în El eminamente toți termenii luptei; nu e risc niciodată ca unul din antagoniști să învingă total, definitiv, pe bunul motiv că partea nu poate fi totul. Dar primejdia ca omul și celelalte ale Naturii să considere ca egali cei doi termeni e firească și ca, atîta vreme cît prin Cunoaștere nu s-a realizat rezolvarea opoziției în complementar mai întîi, apoi în Unitate. Cea mai mare primejdie dc prăbușire a omului e aceea de a extinde adevărul unui plan, nu numai la un plan superior, dar și la unul inferior, cu alte cuvinte, c fatală nu numai confundarea unui relativ cu Adevărul Absolut, dar și inversul. Este strict interzis, e mortal să confunzi pe

Ființă cu Mikael sau chiar cu Metatron. Trebuie să vezi în ei numai anumite Atribute Divine, delegate unor reprezentanți.

Abilitatea lui Satan a fost că în același timp i-a sugerat lui Adam convingerea ditheistă și dorința de a apuca funcțiunile creatoare, ceea ce c o *contradict io in terininis,* un cuplu complementar necrcînd ca atare, ci prin Principiul Unitar în care se rezolvă și din care proced prin polarizare. Proba e copilul care reunifică ce a fost despărțit. Nu poți să uzurpezi forțele creatoare după ce ai mîncat din Pomul Cunoștinței

Binelui și a Răului; trebuie cules fructul Arborelui Vieții. Rezultatul a fost că, intercalat, tară un principiu unitar asimilat prealabil în el, între pietrele de moară ale Binelui și Răului, Adam a fost zdrobit, măcinat,, redus în morfisme nenumărate, care au alimentat și alimentează perpetuu Binele și Răul din tot Cosmosul. Recuperarea bucăților sfîșiatc revine lui Hristos, într-o primă etapă virtual și în a doua efectiv. Mai mult, Adam, insinuîndu-sc în Cosmos într-o proastă manieră (contrariu lui Hristos ce se coboară în Lume ca Unitate, în Principiu patibil), adică nu numai fiind Dualitate dar și *mârlurisiiid-o* ca atare, nu reușește decît să suscite în Cosmos o forță tenebroasă de materie, adică minimul de viață necesară pentru susținerea lui Prakriti, fără însă să insinueze în ca fulgurațiunilc de intelectualitate care, singure, i-ar putea actualiza potcnțialitățile. Cum ar putea Adam să dea fulgurațiuni de Unitate, cînd a mîncat din Pomul Dualității? E deci înghițit de Abisul substanțial, care își întărește existența prin mistuirea lui. Recuperarea lui Adam nu o va putea face decît Noul

Adam, care va putea efectua o justă catabasis.

Microcosmic și metodic, răscumpărarea morflsmelor lui Adam, mistuite de substanța noastră obscură, nu se poate face decît prin elemente de sinteză, prin facultăți unitive, cum e contemplația Unității, și chiar cu elemente mai puțin înalte dar avîntate spre globalism, cum este uimirea, nu numai în sensul înalt platonician, dar și la nivelul cosmologic, acela pc care-l sugerează Goethe: «cel mai înalt punct la care poate ajunge omul este mirarea și cînd un Fenomen primordial îl pune în stază de mirare, să fie liniștit atunci, nu poate atinge ceva mai înalt și nu trebuie să caute ceva mai înalt după aceea; aici este granița».

Mirarea, deci, în sensul gocthcan, este acea facultate care îl face pe om să ajungă pînă la suprafața planului de reflexiune, ceea ce e o sinteză provizorie, deoarece toată ființa omului, la acest punct,- poate primi în simultaneitate lumina Cerului, a Soarelui, ar Stelelor; mirarea transformă pe om într-o oglindă globală. Ceea ce e esențial să înțelegem c că mirarea face să se manifeste la suprafață toate facultățile omului, fără nici o excepție, și le pune față dc Soarele Spiritual într-o situație de perfectă simultaneitate și spațială și temporală. Ce se întîmplă atunci? Toate aceste elemente ale omului, actualizate pe un plan uniform și omogen și egal, printr-o disociere, care e o separațiune, numai prin faptul existenței lui Eros se restructurează apoi într-un sistem vibratoriu, deocamdată plan, după schema Omului Primordial, într-un punct care c central și pentru el și

pentru lume.

Se poate compara seînteia, roabă în coaja ei, cu un om aplecat pe genunchi, cu mîinilc lipite dc-a lungul corpului; simbolismul omului c central în starea noastră dc fire; c firesc să arăți o cădere, sau o liberațiune în ca, prin comprimările și deslegărilc corpului uman. Odată eliberată, seînteia se dezvoltă, mai exact, se învoaltă conform staturii umane. Ia poziția axială a omului care unește cerul cu pămîntul, întinde mîinile în sus, în scqsul exaltațiunii, sau lateral, în sensul amploarei, încarnînd crucea cu trei dimensiuni, sau cu o mînă indică cerul, cu cealaltă pămîntul, rcfacînd gestul Androginului hermetic. Și asta chiar scînteilc care nu sînt captive în om, ci în ființe și lucruri periferice.

Scînteilc din cic, ncputîndu-sc libera deeît prin om, e natural ca această liberare să ia nu numai simbolismul gestului uman, dar uneori chiar înfățișare umană. Asta explică de ce anumite entități care n-au nimic uman, pozitive sau negative,

iau uneori înfățișarea umană: spiritele elementare, de exemplu acelea ale pădurilor, ale apelor, ale vînturilor, ale Focului, spectrele, strigoii și atîtca altele.

De aceea, în Theurgia prin care omul eliberează pe nenorociții robi din jurul lui, metafizica gestului joacă un rol atît de important. Luăm gestul cel mai obișnuit în Creștinism: o simplă cruce asupra unei Hori zvîrlitc, asupra unui peisaj, a unui animal, are urmări incalculabile pentru eliberarea unor seîntei solare, reținute acolo în robie, poale de milenii. Responsabilitatea noastră c infinită.

Dacă seînteia arc o înfățișare de om captiv, apoi

eliberarea ei nu face altceva dccît să-i redea posibilitatea de a face gesturile metafizice fundamentale ale omului în lumea lui. Apoi această poziție e aceea a embrionului în pîntecelc matern. Buna intenție a omului îl face să treacă de la starea embrionară la aceea de om autonom; asta nu prin natură, căci lucrurile și ființele, altele decît omul, sînt periferice în lumea animală, ci prin *imitatio,* printr-o mimare sacră, care face seînteia liberată sau în curs de liberare să răspundă ca un ecou la vorbele și gesturile consacrate pe care le face omul. *Per speculum in aenigmate*[w]*.* Pînă la urmă, tot omul e cel care dobîndește, căci această *imitatio* se întoarce, în virtutea legii acțiunilor și reac- țiunilor concordante, asupra lui, în ecou înmiit, cu o dobîndă neînchipuită. Omul c centrul unui sistem vibratoriu de coordonate polare care se amplifică în sensul expansiunii, dar care revine la punctul de plecare; dar vibrațiunilc nu sînt aceleași, ci de la marginea lumii, unde găsesc un perete de rezonanță, se întorc amplificate înmiit. Prototipul *in divinis* al acestui demers este propagarea F'/r/t-ului divin. Verbul își creează propria lui cutie de rezonanță, crcînd «limita» lumii, adică extrema margine pe care o poate atinge. Propagarea Verbului în sine

merge pînă la trecerea la limită a indcfinității în Infinitate și același lucru se poate spune și de morfismcle lui; numai că lungimile de undă ale acestora sînt limitate providențial de propria lor natură, așa că diferența lungimilor devine simbolism spațial care arată calitatea fiecărui morfism. Această calitate nu o putem aprecia noi, ci numai Verbul în expansiunea lui totală în Vortexul Sferic Universal.

♦

12.X. 1966 - Cine nu vrea să înceapă cu mirarea și cu admirația, acela nu poate găsi intrarea în Sanctuarul interior.

Lucrul e obligatoriu, pentru că altfel rămîncm într-un cerc fatal, vicios, din care nu este ieșire: în fața fiecărei «porți» se află un înger care păzește intrarea și caic nu lasă pe nimeni să intre pînă nu pronunță cuvîntul dc pasă. Dar cuvîntul nu-l știi decît după ce ai trecut poarta. Atunci, situația e tară ieșire. Intervine însă un al treilea termen: să te comporți ca și cum ai fi trecut prin ușă, ca și cum ai fi deja dincolo. Asta nu se poate decît prin asimțirc, prin intuiție depărtată, cu ajutorul lui Eros Kosmogonos.

Atunci se întîmplă: sau poarta se topește, sau se topește îngerul sau te topești tu; nu mai ai atunci de trecut printr-un punct geometric, ci să te transvazezi printr-un întreg plan devenit poros. Căci asimțirea supraspațialului și a supra- temporalului topește poarta caic e într-un punct pe un moment de succesiune. Punctul se identifică nemijlocit cu întregul plan și atunci nu mai e barzach. Și îngerul te lasă să treci, căci el are consemn să interzică intrarea unei entități bine definite, bine închegată, individuală. Și o santinelă nu mă poate opri să mă uit cu ochi de linx dincolo de zidul în fața căruia stă de gardă.

Persoana mea fizică îl concernă. Cum să fie un obstacol ceva care se topește? Căci, aplicînd analogia în sens invers, pentru cineva care asimte Universalul, piatra devine abur, ușa devine cer, punctul circumferință.

Mirarea, cutremurul, admirațiunea sînt zorile, albul luminii dc dincolo, al Luminii neînserate. Lucrul trebuie înțeles și în sensul literal; un *vestigium ped?*', o imprimare a unui picior pe o stîncă se produce nu printr-o violentare a unei legi a naturii, ci pentru că, prin inversiune, solidul devine plasmă pentru planul imediat superior și, natural, pentru ființa carc-1 însumează. Miracolul este infuzarea unui plan superior în planul inferior; nu intervine absurdul, ci o lege e însumată de o altă lege superioară caic i se substituie. Tot așa, deșteptarea unui centru în organismul subtil al omului se produce numai în măsura în care centrul resoarbe omul. Privit din afară, de cineva care nu participă la operațiune, se pare că omul resoarbe centrul. în realitate, procesul c invers, și un Enoch, un Ilie s-au resorbit cu corpul în centrii lor subtili.

în realizarea spirituală, nu servește la nimic să te concentrezi pe punctul corporal care suportă simbolic un centru subtil. Corpul, compact nu-i suportă expansiunea. Dar prin resimțirea aspectului, a contrapărții subtile a corpului, acesta se transformă mai mult sau mai puțin într-o masă vibratorie de spire concentrice, care duce infailibil, dacă avem deja asimțirea, parfumul «amintirii» centrului, ca un fir al Ariadnei, pînă la punctul central, pînă la *chakrt?*[1] pe care vrem s-o deșteptăm. Odată ajunși acolo, printr-o mișcare centripetă, centrul se poate răspîndi în corpul făcut subtil, în corpul devenit Vortex de vibrațiuni, și *poate să devie intregul corp,* și atunci expresii cum ar fi centru, corp, punct, circumferință, devin inutile, își pierd rostul.

Cînd se spune că Lucifer se complăcea în frumusețea și puterea lui, pe care le primise de la Dumnezeu, înseamnă, cu alte cuvinte, că «tăiase rădăcinile», căci a te complace în tine și a tăia rădăcinile din Principiu sînt sinonime. Dar ca să facă asta, înseamnă că avea această putere în el. Și această putere nu este altceva decît *principium individuationis,* care e formula care-1 cuprinde cel mai mult pe Lucifer. Dar acest principiu de individuațiune este un principiu dc separațiune, deci de negațiune. Și prin analogie în sens invers, ceea ce c negațiune pe planul imediat devine determinațiunc negativă pc planul superior. Pe scurt, Lucifer în sensul cel mai înalt, însumează în lumea noastră ansamblul determinațiunilor negative. Formulată astfel, fraza conține o absurditate, căci o determinațiunc negativă nu se poate manifesta, dar poate crea «vestigii» în ea. Și aceste vestigii sînt pozitive și negative. Sînt pozitive cînd sînt determinațiuni negative care desemnează Supremul, ca Tăcerea, Vidul, Tenebrele, dar sînt vestigii și în sensul rezidual, și atunci devin «sinistre».

Satan neagă lumea; trebuie să-i opui o afirmațiune, care o salvează în sensul religios al cuvîntului; cu alte cuvinte, nu putem mîntui lumea de negațiunea lui Satan decît adăugîndu-i o dimensiune metafizică, prin contemplație și prin rit; acesta este un proces catafatic.

Satan neagă lumea: trebuie să-l supralicităm, să împingem negațiunea la superlativ și atunci dispare și Lumea și Satan; rămîne din el ceva care se transformă în determinație negativă; procesul e apofatic.

Anumite procedee de realizare, în *hasidism™* dc exemplu și la Quakeri, cînd corpul e pus într-o agitație continuă în timpul rugăciunii, își au rostul pentru o unificare a tuturor

senzațiilor, a tuturor simțurilor și membrelor în unitatea rugăciunii. Pentru că în funcțiunile cele mai inferioare, în membrele periferice ale omului se reflectă intclecțiuni, și cu cît inte- lecțiunile sînt mai înalte, cu atît se oglindesc și animă părțile cele mai inferioare ale sufletului și ale trupului. Astfel instinctele reflectă cu mult mai mult intelectul pur, stările angelice, prin omogenitatea lor și prin imediatitatca lor, decît mentalul, care iremediabil e sortit lumii intermediare, chiar cînd i se dă întrebuințarea cea mai justă, tradițională. Rămîne totdeauna un intermediar.

Dansurile în muta<;awwuf'[4], procesiunile bahice, au tocmai rostul să cvertueze, să actualizeze paroxistic funcțiunile cele mai joase din om, pentru ca să atragă corespondentul lor ceresc, care e de cea mai mare calitate. Se produce un catharsis al instinctelor, chiar al corpului omului, al cărui rezultat final e o continuitate omogenă de la cele mai de jos la cele mai de sus. Aplicațiune tantrică: «ale Tale dintru ale Tale; Ție aducem de toate pentru toate». Nu există obstacol mai mare în realizarea inițiatică decît disprețul dc *gens de lettres,* confucianist, al părților sumbre din om, prejudecată intelectualistă contra elementelor fundamentale din om; tocmai pentru că sînt cele mai ininteligibile, pentru că stau *ex parte materiue*[5],* sînt susceptibile să fie actualizate de către Intelect în stări angelice, în scheme geometrice transcendente.

Vîrful creionului e punctul în lume; tot ce scrie se înscrie, și anume pe țesutul cosmic universal: în vibrațiunea indefinită a Vortexului cosmic. Deci, prin

analogie inversă față de ceea ce se întîmplă în lumea aceasta, dincolo au mai mare importanță literele decît cuvintele, fraza și sensul ei. Din punctul de vedere al simbolismului pc care l-am pomenit mai

sus, e indiferent ce scrii, ori un text metafizic ori o listă de bucate. Și calitatea textului poate interveni, dar din altă perspectivă, aceea a Intelectului Divin, oglindindu-se în amploarea lumii. E de ajuns să ne gîndim că numai cu simplul aranjament schimbat al unui prospect comercial, se pot obține formule de valoare intelectuală și inițiatică formidabilă. Noi nu știm care, dar Dumnezeu știe și acesta este singurul lucru important.

Să ne închipuim la fiecare nod al Vortexului Sferic Universal o literă. Pe fiecare punct în succesiune putem plasa cuvîntul sau fraza pe care o vrem, indiferent de calitatea ei. Fiecare literă din frază, privită din alt punct, din altă perspectivă a Vortexului, intră în combinație cu alte litere decît cu cele cu care s-a înșirat cînd am scris-o noi și alcătuiește formule cu totul noi, *râmînînd totuși în fraza primitivă.* Așa că orice blasfemie, orice inepție poate fi privită din altă perspectivă, astfel îneît să dea o frază sacră, rituală, fără să-și piardă locul în aranjamentul vechi.

Orice faptă, gînd, intenție, volițiunc a noastră, indiferent de ce calitatea e, poate fi promovată, răscumpărată, restructurată de ochiul divin care privește totul în simultaneitate, ba chiar în omniprezență. Ne este permis; Dumnezeu ne îngăduie să substituim ochiul inimii noastre, Ochiul Divin. Și jtunci putem răscumpăra orice.

♦

Lucifer complăcîndu-se în frumusețea și puterea sa, *ipso facto,* a tăiat rădăcina plantelor prin actul lui de narcisism. Dar o suprimare reală a lui față de ceea ce este Principiul oricărei făpturi e o pură imposibilitate. De aici, următoarele: Lucifer taie rădăcina plantelor fără să-și poată tăia rațiunea suficientă

ontologică ce-1 leagă de Creatorul său. Dumnezeu poate fi negat printr-o formulațiunc, dar nu existențial, pentru că Verbul și Existența nu coincid deeît atunci cînd se exprimă unul prin altul. Neantul nu există, ori negațiunea lui Lucifer are în mod necesar ca ultimă concluzie Neantul, căci numai Neantul stă în afara Posibilității Totale, și tocmai asta e imposibil. Deci Infernul nu c Neantul, ci afirmația Neantului, caic în timpul vieții se face verbal, prin gînd, prin fapte, dar nu poate cuprinde toată ființa omului, căci existența c pozitivă și condamnă mut pe cel care-o neagă. Dar după moarte, negațiunea devine existențială, din cauză că, postum, toate vorbele, gîndurile, actele omului devin ființe obiective, care încolăcesc pe autorul lor, ca șerpii lui Laocoon, și-l integrează într-o completă pasivitate, într-un sistem vegetal sau mineral de ncgațiunc.

Deci Lucifer, afirmîndu-sc, își neagă Autorul, care, la rîndul lui, îi neagă negațiunea, și asta îi pricinuiește căderea în centrul tuturor lucrurilor. Repet, Dumnezeu neagă negațiunea lui Lucifer, dar nu-i poate nega existența, și dc aceea e nevoit să-l situeze undeva unde și existența și negațiunea lui să-și aibă locul adecvat, dharmic; cu alte cuvinte, Dumnezeu nu-1 poate așeza pe

Lucifer deeît în Ininteligibil, la rădăcina oricărei manifestări. Dacă Lucifer se află la rădăcina Infernului, pu-i ca într-o închisoare în care a fost băgat cu dc-a sila, ci pentru că, exact, Dumnezeu nu-1 putea pune în altă partc.

Prin această cădere a fost produs Haosul din care fu creată lumea, în al cărei centru este exilat Lucifer. Mai exact, Lucifer a produs Haosul, carne din carnea lui, substanță din substanța lui. Prin revolta lui, optînd pentru ininteligibil, creează ininteligibilul și-l regentează, și orice tendință de narcisism a noastră ne pune în umbra Satelitului Sumbru. Orice veleitate de autonomie, orice iluzie de existență independentă

ne pune în realitatea lui, care e cu atît mai insidioasă, mai greu de detectat, cu cît măgulește ininteligibilul din noi, clementele instinctuale, existențiale. Primejdia dc moarte a ispitei diavolești este că îmbracă un neant cu o haină de ființă, deci pozitivă prin natura ei. Negativul se altoiește pe pozitiv, îi devine parazitar, nu-1 poate transforma în Neant, pentru că neantul nu există, dar îl poate disocia în componența lui atomică, și [astfel] se întîmplă acea tragedie divină, la capătul procesului, cînd Dumnezeu e nevoit să constituie o nouă ființă din materialele astfel disociate. Forța lui Lucifer este teribilă și nimeni nu i se poate sustrage prin mijloace voluntare sau prin constrîngeri morale, căci în constrîngerca morală cea mai riguroasă se află Lucifer. Se face negat pentru că știe că negarea lui atinge și pe aceea a Făcătorului său, care l-a exilat într-un just exil.

Nu există decît un singur mijloc dc a-i scăpa, dar un mijloc suveran; adăugarea peste deficitele, păcatele,

prostiile noastre, a unei dimensiuni intelectuale în caic, în mod necesar, *totul,* inclusiv Lucifer, își reia locul, își recapătă *dharma*',* deci pozitivitatca; căci ce putere, ce ac mai poate avea un Demon pe care-1 cunoști în rostul lui ccl mai adînc?

Dimensiunea intelectuală adăugată, suprapusă dc noi lui Lucifer, îi ia ininteligibilitatca, prin urmare îl răscumpără, pentru că Lucifer plus Intelectul nu mai c Satan. Compătimirea, comiserațiunea, pentru Lucifer căzut duce direct în ghiarelc lui, dar înțelegerea lui îi topește toate clementele nocive, aspectul negativ. Nu poate să existe caritate cosmică mai marc și care răscumpără nu numai pe om, dar făptura întreagă.

Sentimentul dc prezență este semnul cel mai bun că Intelecțiunea e adevărată. Numai la o prezență Lucifer este reductibil; raționamentul, demonstrația sînt fără eficacitate.

Intelecțiunea adevărată este rezultatul unei intuiții directe, informalc, susținută, avînd [drept] temelii elemente existențiale, adică acele elemente obscure din noi care sînt reflexul invers a Supremului în ființa noastră; aceste clemente devin un suport, un tron pentru *hudur*[w] și numai din cauza suportului Lucifer e accesibil, vulnerabil, căci e o afinitate între el și aceste suporturi; și este un suport în calitate dc rădăcină tenebroasă a întregii manifestațiuni. Satan c dezarmat prin similitudini, un suport se infuzează în alt suport care crede că asimilează, devorează suportul superior și se trezește tras în sus ca și cu o undiță; și atunci ce a mai rămas din el?

Nu trebuie să ucizi instinctul rău, patima, ci să servești pe Dumnezeu cuea; cu alte cuvinte, să nu vezi în ca o dușmană a lui Dumnezeu, ci o închisoare a strălucirii divine, care trebuie topită pentru a se produce unificările. Această închisoare, aceste *Keliphot* nu .sînt produsul unei ostilități contra lui Dumnezeu, ci un reziduu al lumilor sfarîmate înainte de existența lumii noastre; căci lumile trecute, în elementele lor pur calitative, s-au integrat în Principiu, iar în cele negative, s-au atomizat; dar această atomizare nu-i completă decît în elementele extreme ale posibilităților negative cele mai extreme în negativitatea lor; asta mai ales cînd nu c vorba de dispariția Lumii, ci a unei Lumi; vorbind în imagini, lumile vechi se prefac în pulbere, dar mai rămîn și ruine. Și ruinele, nu pulberea atomică, reține prizoniere în cojile Ipr seînteile de lumină.

Numai o adăugare a elementelor intelectuale le precipită năruirea, pînă se fac și ele pulbere, iar seînteile se unesc cu Soarele Spiritual.

Patima trebuie să primească de la om o directivă care nu se face substituindu-tc ei, ci prin promovarea unui Zenith intelectual deasupra ci, care face să năzuiască spre înălțimi, ca luna mareele.

E semnificativ că Dantc își termină cele trei Cântice cu cuvîntul «stelle». înainte de a face un singur pas în Purgator, trebuie să revadă «stelele», pentru că ele dau o direcție ascensională călătoriei sale. Fără

«evocarea» lor n-ar fi putut face un singur pas în sus și s-ar fi încurcat într-o rătăcire tară ieșire.Nu se poate niciodată evertua o axă verticală de jos în sus; trebuie determinată extremitatea ci superioară, pentru ca, după aceea, din acest punct să se constituie axa, ca un fir dc păianjen ce se coboară spre pămînt. O ancoră se aruncă totdeauna dc sus în jos și nu invers.

«Ai făcut instinctul rău», spune Dumnezeu omului; l-a făcut rău pentru că La lăsat să-și piardă verticalitatea. Centra- litatea omului îi impune obligații mult mai grave dccît acele pe care le impun doctrinele religioase, cel puțin în aspectul lor exterior. A face faptă bună și a respinge ispita nu c decît o jumătate de «serviciu». Trebuie să fii bun cu ispita, s-o primești ca pe un oaspete ce ține în taina ei ascunsă seînteia de lumină, care poate de milenii aspiră la dezrobire. Trebuie să topim pretextul ispitei, obiectul exterior care ne-o vehiculează, pentru ca apoi ispita însăși să-și piardă opacitatea și să devină transparentă și plastică; atunci se coboară spre ca o schemă geometrică angelică modelatoare și carc, dînd o «formă» materiei inerte, confuze și difuze a *Keliphei,* o transmută în intclecțiunc. Și nu e de căderea noastră să ne întrebăm sau să vrem a determina care «formă» geometrică se va coborî, cum trebuie să fie și cum va opera. Asta, riguros, nu este treaba noastră. Nu sîntem

obligați decît la buna intenție, la dreapta direcție spre Universal; restul îl face Spiritul.

«Unirea» se face atunci cînd scîntcii care este roabă în *Keliph-ă.* și reprezintă polul substanțial, îi

suscităm «deasupra» un pol esențial: irezistibil atrași unul dc altul pentru fuziune, cei doi poli topesc coaja opacă în flacăra ce izbucnește între ei. Și încă o dată trebuie precizat: nu noi nc răspîndim spre multiplicitate, solicitați de ca, ci multiplicitatea se înmănunchiază spre Unitate, al cărei «locotenent», «calif» este omul, și a nu băga în seamă aceste solicitări e echivalent cu nepăsarea unui rege care nu vrea să asculte cererile și plîngerile supușilor săi.,

*

14 .X. 1966 - Deasupra lumii fizice este alta mai înaltă: lumea spirituală, unde omul se poate cățăra, pînă ajunge la punctul unde atracția lumii acesteia nu i se mai atîrnă de picioare. Odată ajuns în lumea pneumatică, sînt alte dimensiuni, căci acolo ceea cc c sus c și locul unde ne sînt rădăcinile. Asta nu sc poate decît pentru o entitate care în toată ființa ei este numai văz și ochi, și în care contemplația este însăși substanța ființei. E deasupra lui *sattwa* însăși, căci o tendință este *sattwa* numai față dc alte tendințe expansive și descendente, *rajas* și *tamas.* Or, în «locul» unde *sattwa* devine fixantă, cum c *tamas* pentru lumea noastră, nu mai există sistem dc raporturi, ci pură conformitate, deci omogenitate cu Ființa.

între lumea pneumatică și a noastră mai este o lume, intermediară, unde se dă în adevăr bătălia destinului nostru, căci în lumea noastră nu e bătălie, încătușați fiind cu totul de greutate; solicitările contrarii nu pot‘ surveni decît acolo, la

punctul care se află la egală distanță între ele, deci în lumea intermediară, psihică. Acolo e primejdia marc, mai ales în ce privește înșelăciunea, decît dc cădere; din cădere tc mai poți ridica dar înșelăciunea te ține vrăjit eoni întregi de existență. în lumea intermediară sînt ultimele limite ale domeniului Principelui întunericului; mai sus nu se poate ridica; acolo e porticul templului exterior. Primejdia marc constă în faptul că nu atît Principele întunericului este primejdios, căci se rezolvă într-un simulacru dc neant, într-o iluzie, ci în fascinația pe care o exercită, vertijul pc care-1 dă. Lumea subtilă nu e «locul» entităților spirituale, dar clc-și pot lăsa o urmă, un vestigiu, un reflex rezidual în ele; cules de înșelător, ca o smîntînă, acest reflex rezidual poate fi uzurpat ca o mască dc iluzie; aici este primejdia cea marc. E ca și cum ne-am duce spre o stea după imaginea ei într-o apă. Nu atingem Cerul, ci noroiul din fundul mlaștinii. Principele întunericului caută să dea fiecărei raze oglindite pe suprafața apelor mijlocii, o direcție contrară, falsă. Nu este posibil să scăpăm dc aceste năluciri de lumină, decît prin intuiție directă, intelectuală, căci Vrăjmașul poate uzurpa reflexul, imaginea oglindită a unui înger, dar nu este esențialitatea lui. Desrobirca, plenitudinea lucidă pc caic ne-o dă contemplarea Ideilor, nu sc găsește în reflex, care cel mult ne poate da o beție, o uitare, un vertij, și asta ne dă posibilitatea să detectăm dușmanul în dosul măștii.

Fabre d'Olivet are o concepție limitată despre Lucifer, atunci cînd neagă căderea îngerului rebel, pentru că vede în el numai puterea care operează crearea lumii. Dar însăși, concepția căderii lui Lucifer e limitată, pentru că face din creațiunc o operă de revoltă, contrarie voinței lui Dumnezeu. Or, Lucifer însumează o tendință voit descendentă care evertuează posibilitățile dc creație din iridisticțiunea lor, voință care poate fi

aceea a unui Principiu luminos, lucrînd din voința lui Dumnezeu și privită, numai foarte din afară, din perspectivă religioasă, misiunea sa apare ca o revoltă. Și e drept ca toată drama să apară ca o revoltă în religie, care e făcută absolut pentru toți oamenii, căci realitatea faptului e incomprehensibilă pentru ei; ar trebui să se ajungă din explicație în explicație la concepția apofatică a lui Dumnezeu, a Principiului nelimitat, care se neagă pe el însuși ca urmare a Infinității lui și pentru asta creează Lumea, dînd misiune lui Lucifer «s-o moșească» printr-o așa-zisă revoltă caic c o ruptură de echilibru. Cînd Fabre d'Olivet neagă caracterul metafizic al lui Lucifer, pune toată problema numai pc planul cosmologic, unde natural ia o altă înfățișare decît pc plan metafizic, căci, existențial, reflexul obiectului pe un plan inferior nu e aidoma cu obiectul în realitate. Prea ar fi simplu. Imaginea obiectului pe alt plan intră în alt sistem de coordonate decît acelea ale planului principial și, în speță, în lumea noastră intervine legea dualităților care complică problema.

Cînd Fabre declară pe Lucifer ca un Spirit Interior, c cît colo vizibil că e vorba numai de imaginea lui Lucifer, de un Lucifer imanent lumii noastre. Or, nu c posibil Imanent fără Transcendent, a cărui oglindire este. F. adevărat că Lucifer e primul din spiritele interioare și cel mai absolut necesar operei de creațiune, dar a-1 defini astfel nu e a face cît colo din Lucifer regentul lui Tamas[20]? Căci tendința Tamas produce lumile ca o impulsie de exteriorizare. Or, Lucifer c principiul care produce ruptura echilibrului celor trei gune în Prakriti, deci c deasupra nu numai lui Tamas, dar și lui Rajas și lui

Sattwa. *Fial-u*| care produce această ruptură dc echilibru e un Verb divin, e o Apofază, care numai în reflexele ei periferice are un aspect de negațiune, de *non-serviam*[11]. Una e negațiunea lui Dumnezeu

de către un agent subaltern și alta negațiunea oricărei limita- țiuni care ar părea să se prindă ca o pojghiță pe Fața divină, negațiune care salvagardează Absoluitatca divină.

Lucifer nu e numai Șarpele, care c o specificație cosmică a lui, și pe care Fabre d'Olivert îl descrie ca pc o ardoare cupidă, invidioasă, interesată, egoistă, care șerpuiește în inima omului și o învăluie în rețeaua ci. Dar Lucifer, tăiat dc rădăcinile lui cerești, dc lumină, rămîne numai foc, care nemaifiind solicitat de o atractivitatc dc sus, sc roade pc el însuși, se hrănește din propria lui substanță; dar chiar faptul că e numai șarpele, că șerpuiește în inima omului, arată că tot pe spirala Vortex-ului Sferic Universal sc înscrie, care conține în țesutul lui totul, inclusiv pc Adversar; numai că în cazul Șarpelui, aceste spire, văduvite de lumină, desțesute s-ar putea spune, cad ca o pulbere radioactivă pe ele însele și pe lume, maleficiind-o. Șarpele cere identitatea; lipsit dc ca, sustras din căile ei, se devorează pe el, își devorează coada, devine *Uroboros*[w]| căci este și un aspect sinistru al acestuia: în sensul pozitiv, Uroboros-ul care-și mușcă coada arată că purcede din Principiu și se întoarce în cl; în lume, cercul pc care-l formează e o spiră a Vortex-ului și, ca atare, revine la punctul de plecare cu un pas de elice mai sus, sfîrșitul unei spire fiind punctul de plecare al spirei imediat superioare. Dar în cazul care ne interesează, lipsind «Atracția Cerului», aceea care face

ca spirele să fie în realitate pași de elice spre Zenith - șarpele își mușcă realmente coada, se face un scurtcircuit, și planul pe care-l delimitează se preface în cenușă. Nu mai rămîne, în adevăr, deeît o ardoare cupidă, pentru că c nepotolită, o conflagrațiune, o explozie neputînd fi un aliment, invidioasă pe tot ce e în afară de ea, șerpuind în inima omului ca în jurul

oricărei conștiințe care crede că-și arc rațiunea suficientă în ca însăși, în care se manifestă Principium Individuationis.

♦

Cînd te plimbi pe cîmp într-o sfîntă reculegere, toate seînteile din pietre, plante și animale, sc agață de tine și se lămuresc în tine într-un foc sfînt. Or, din cauza continuității țesutului cosmic, toate obiectele care cad sub simțurile noastre angajează și pe cele care sînt depărtate din cauza solidarității și atunci se poate spune că toată firea își cere mîntuirea de la tine într-o plimbare consacrată.

Prin continuitate, o percepere a prezenței pe Pleșu și pe Halăuca evertuează și actualizează prezența dc pe toți Carpații, apoi Caucazul, Himalaya etc. Căci prezența, fiind de partea Universalului, angajează tot generalul și-l înglobează în ea. Pioasa reculegere care promovează cele din jurul nostru e rezultatul și al unei consacrări a plimbării, și al asimțirii simbolismului Naturii, dar nu necesarmente al descifrării lui în mod distinctiv, căci aceasta aparține unui grad înalt dc realizare inițiatică.

Vezi plimbările lui Bohmc. E dc ajuns o resimțire a sfințeniei ambianței, a unirii Cerului cu Pământul pe crestele dealurilor și ale munților. E caracteristic că în această procesiune inițiatică, singurul element discordant, care face pată, este eul nostru. Pîngărcștc sfințenia templului. Consacrarea care se face prin noi provine dintr-o parte a ființei noastre care nu mai este aceea a Individualității. E o metodă foarte eficace pentru a face discriminarea netă între Eu și Sine, Jivatma[39] și Atma[3]". E un bun adjuvant pentru Separațiunc, operațiunea primă și cea mai grea din Magnum Opus'".

*

15 .X. 1966 - Sfîntul Ignațiu dc Loyola preconizează mirosirea, gustarea, viziunea, pipăirea, auzul Inferiorului; bineînțeles, cu atît mai mult sînt implicate aceleași procedee și în asimțirea stărilor subtile și a celor paradisiace. Căci nu e vorba numai de realizarea csențialității stări lor de fire superioare care se operează prin intuiții, ci și de realizarea lor substanțială, ceea ce se poate face prin transformarea simțurilor și a instinctelor în intelecțiuni, căci intelecțiuni sînt în fond, după cum o spune și Platon, nefiind vorba de altceva decît de degajarea purității lor din mîlul obiectului, trăite dar nu intelcctualizatc. E vorba de o coajă reziduală, lacută din cenușă și inerție, de topit. Căci pe lîngă topirea unei Keliphc obținută prin suprapunerea unei dimensiuni intelectuale, mai avem și o purificare *distinctivă,* dacă se poate spune, prin care descompunem

un agregat în elementele lui constitutive, și apoi resorbirea esențialității lui, prin intervenția calităților sensibile și imaginative carc-i corespund în Microcosmosul nostru. E vorba numai de consacrarea, de ritualizarca acestor calități. Consacrarea, ritualizarea calităților sensibile atrage necesar dezindividualizarea lor. Coloratura lor individuală c dată de Keliphoturile lor, nu de ele. Zbaterea lor în cușca cojilor Ic dă accentul acela de durere, atît de prezent, dc gustat dc lumea noastră; acela trebuie topit pentru ca țesutul microcosmic să-și restabilească unitatea cu țesutul macrocosmic în vederea realizării omului universal.

*

Eva e tipul literal al sensibilității omului. Deci poate fi considerată ca mercurială, avînd în vedere caracterul ei pasiv.

Dar imaginile care impregnează această sensibilitate, care o evertuează, sînt dc natură sulfuroasă. Dc altminteri, imaginile sînt de partea *Formei.* Răscumpărarea Evci, deci a sensibilității, se face prin impregnarea imaculată a ei, prin intelecțiuni, care-i constituiesc o coroană dc stele în jurul capului. Atunci poate zdrobi cu călcîiul capul șarpelui. Coroana de stele e coroana Arborelui Vieții din care, dacă Adam ar fi mîncat mai întîi, putea să mănînce apoi din Arborele Cunoștinței Binelui și a Răului, fără nici o primejdie pentru el. Dar inițiativa Evei, care arată emanciparea sensibilității de Inteligență, a dus la catastrofa.

Învățămîntul microcosmic, metodic c clar:

restabilirea adevăratei ierarhii, inteligența, în sensul dc luciditate, de voință, de veghe, dominînd sensibilitatea care domolește, face transparente instinctele. Eva trebuie «coafată» cu coroana de stele, pentru ca și ca, la rîndul ci, să «coafeze» șarpele. E o sequență de «rectificări». Interesantă suita logică între coroana care domină capul și călcîiul Femeii, care domină capul Șarpelui. Coroana și călcîiul, extremitățile, se întîlnesc și se unesc, după cum *Kether*[41] se reflectă cel mai bine în *Malkuth*[41]. Toate astea, de-a lungul unei axe verticale care unește și dinamizează toate stările de Fire între ele și care se prelungește în stările inferioare prin spirele Șarpelui, zdrobit în partea lui veninoasă, dar rectificat, nu distrus, și continuînd să vivifice stările inferioare ale Firii cu viața și dinamismul care îi sînt proprii.

Concentrarea duce pe calea ieșirii extatice, pentru că simbolic se face pe înmănunchierca întregii noastre atenții pe un singur punct, chiar dacă concentrarea se face pe un plan care e dincolo de condițiunile spațiale. E interesant că această

concentrare creează o «geomctrizarc» a ființei noastre pe care o duce la transformarea într-un plan omogen în care apar direcții spațiale convergînd spre unul sau mai multe puncte sintetice, prin care se face transferul întregii noastre ființe într-o stare informată. Iar o aplicare a analogici în sens invers. Pe cînd schematizarea, geometrizarea ființei noastre exterioare echivalează cu o mortificare, pentru că e rezultatul inerției, a hebetudinei mentale, în planul superior geometrizarea c viața însăși. Ceea ce c schelet în lumea

noastră, se afinează, se subțiază, se dinamizează, vibrează în nervii subtili, *nații.*

Calea unei astfel dc concentrări meditative consistă în faptul golirii sufletului dc toate impresiile sensibile și dc toate reprezentările, pentru a-1 dispune la primirea iluminării. Prin faptul căderii noastre sînt într-o stază dispersantă, dc *solve,* pe care trebuie s-o oprim din mers printr-o baricadate față de lumea exterioară, în vederea începerii unui proces dc *coagula,* care, la rîndul, lui duce la un nou *solve,* dai- *par eu haut,* în sensul unei cxtincțiuni transcendente. Această sustragere de la lumea exterioară produce un fenomen straniu. Apare în noi, se actualizează, o contraparte care pînă acum fusese invizibilă, pe cînd cea vizibilă devine nevăzută; *Makifun,* deplasarea luminilor. Cum spuneam mai sus, această nouă lume c mult mai schematică, mai geometrică, decît aceea în care ne aflăm acum, din cauza procesului dc sinteză care e identic cu un proces de simplificare. Dar toată această conversiune se poate efectua numai în sens ascendent, adică într-un sens care e exact invers procesului de crcațiunc, adică o negare dc la efect la cauză. Și din cauză secundă în cauză secundă ajungem la un centru imuabil care în același timp e și un Principiu. Prin acest proces se produce o sacralizare, o transformare simbolică a Manifestării, al cărei rezultat inevitabil, necesar, c pulverizarea

Manifestării, adică transformarea ei. Pentru ca aceasta să se întîmple, adică o conversiune a inferiorului spre superior, trebuie ca și superiorul să se coboare spic inferior, cu alte cuvinte, trebuie ca Transcendența să se învăluie într-o haină descendentă sacrificială, care nu

este altceva decît Numele mare divin, fenomen incontestabil sensibil, perceptibil; și totuși purtînd în El Prezența Divină.

Inferiorul se convertește în Superior din cauza lipsei de comună măsură între ei și a raportului de cauză la efect. Acest drum e comparat cu scoaterea peccților «Grădinii Ascunse», pentru că Principialul e necesar, dar ascuns în lumea noastră, și pentru că adevăratele linii dc forță ale Cosmosului sînt în dosul/ tapiseriei, nu în ceea ce se vede în față.

Numele Divin, și în transcendența lui, dar și în vicisitudinile, în tribulațiile Lui produce transformarea ființei omului într-un cîmp de forțe-vibrațiuni, descentralizată în morfisme separate unele de altele, antagoniste și ostile una alteia.

Numele nc este dat, dar eficacitatea Lui ne este dată de o Intenție primordială, care este o rcintcgrațiunc în Principiu, și prin intenționi secunde, mai greu de determinat, am putea spune, mai puțin metafizice, dar mai esotcrice.

*

Concentrarea excepțională aduce evertuarea nu numai asupra punctului, dar și asupra clipei; dar nu c o concentrare cantitativă, adică eliminatorie, alegînd un punct sau o clipă și excluzîndu-le pe celelalte; în acest caz, c ușor de înțeles că nu mai e vorba de adevăratul punct și de adevărata clipă. Concentrarea justă e aceea care actualizează într-o scquență cantitativă

un punct și o clipă calitativă. Atunci și celelalte se

integrează în ele, ca într-un ocean fără fund.

E exemplară, în această privință, vorba unui kabbalist: „Cine rostește cuvîntul «Stăpîne» și arc în intenție să mai spună «al lumii», nu cunoaște adevărata vorbire. Ci, în răstimpul cînd spune «Stăpîne», trebuie să se ofere astfel Domnului, îneît sufletul trebuie să i se ducă total în El, îneît nu mai poate exprima «al lumii»; și asta îi este dc ajuns ea să spună cuvîntul «Stăpîne». Asta este esența rugăciunii".

Dacă esențialitatea c atinsă, toate suporturile cad de la sine. Observația e valabilă pentru invocarea unui singur nume și nu a unei formule întregi. Căci la o rostire justă, toată ființa omului se topește în Nume. Printr-o inversare dc perspective, ceea ce e poartă strimtă devine un ocean, punctul central, dacă ai trecut printr-însul, devine circumferință. Atingerea rugăciunii perfecte implică dispariția, cel puțin momentană, a Cantității, or în Calitate pură nu mai este trecere dc la un pol la celălalt. Prin urmare, orice durată, care prin ca însăși implică deja o «calificare» a timpului, dispare în Calitatea pură. Restul rugăciunii sau nu mai e spus deloc, sau c rostit tară să mai fie nevoie să te gîndești la el, căci nu-1 mai pronunți tu, îl pronunță Domnul.

Dumnezeu c substanța rugăciunii noastre; pare natural la prima vedere, totuși adevărul formulei devine evident.

Dumnezeu e Identitate; cum rugăciunea, care implică un subiect, un obiect și un demers, poate fi Dumnezeu? Răspunsul imediat este că pe lîngă Dumnezeul transcendent mai este și Dumnezeul imanent, că primul e impasibil, dar al doilea e patibil, în exil, în tribulație, deoarece își ia tot păcatul lumii asupră-i. Or, pentru a lua asupră-și păcatul lumii, trebuie să-i iei aparențele și devenirea și răscumpărarea, integrarea finală.

Or, rugăciunea este prin excelență toate astea. Apoi Dumnezeu, care este Absolutul în sine, refractat în timp, spațiu, viață și moarte, are un început, un sfîrșit și un mijloc, intenția, lucrarea, integrarea. Infinitatea divină, oglindită în lumea noastră, implică o polarizare în cel ce cere și [cel] Solicitat, pentru că această imperfecțiune în imperfecțiunea care este lumea este o mărturie că nu este altă perfecțiune deeît Perfecțiunea.

Se mai poate considera rugăciunea ca o aproximație a lui Dumnezeu în care acesta este implicat, desemnat într-un fel, prin niște cuvinte care rămîn reziduale după cc suflul din ele s-a cufundat în Oceanul divin. Cuvintele, prin limitațiunea lor, nu pot exprima pc Dumnezeu, dar îl pot dibui: acesta este oficiul rugăciunii - a deștepta în noi o asimțirc. Și odată asimțirea actualizată, orice cuvinte sînt perfectă rugăciune. Pe cît de riguroase, rituale trebuie să fie primele demersuri ale rugăciunii, cu atît de mare e libertatea ci după asimțire, pentru ca în final ea să devină Absolută.

*

16 .X. 1966 - Rugăciunea, ca o aspirație a limitațiunii noastre spre Nelimitat, aspectul uman al ei; rugăciunea, ca un pogorămînt a lui Dumnezeu în lume și în tribulațiunc, în vederea însumării ei în El, aspectul divin și descendent. Cele două naturi ale lui Hristos. E perfect spus cînd se definește rugăciunea ca o parcurgere, o *questă* prin lumile spirtuale, dar chiar cînd această parcurgere sc face în zig-zag, nu este rătăcire, căci deasupra tuturor peregrinațiunilor lucește imuabil

Steaua Polară. Ca să restabilească ordinea în lumile astfel parcurse, e o condiție, fără de care răscumpărarea c imposibilă, în esoterism e asimțirea Supremului, în exoterism, mărturisirea.

De aici, importanța capitală a Scparațiunii, a suscitării în noi a unui Martor impasibil caic, supraveghind toate pcregri- națiunile, nu participă la ele. Mărturisirea numai prin martir nu e suficientă; mai exact, nu e nimic, din punctul dc vedere al Finalității noastre; totul, esențialul e să i se suprapună și o mărturisire dc credință care e aceea a Adevărului.

De aceea, lipsa totală de semnificație a faptului că erezii, rătăciri, mișcări sociale, au avut martirii lor. Cum religia a avut martirii ei, tot așa și atheismul. Fiind egale .pe acest plan, deosebirile și adevărul lor trebuie să le căutăm pe planul doctrinar. Sentimentalismul c solidar cu prăbușirea ciclică.

Vorbeam mai sus de everturarea, actualizarea Martorului în noi; fiecare om îl are în mod necesar, pentru că altfel și-ar avea rațiunea suficientă în el. Ceea ce este deci important e conștiința prezenței și a lucrării lui în noi. E exact același lucru cu Atma. Toți îl avem, cîți îl știu?

Rugăciunea lucrează, prin dubla ei natură pe care am subliniat-o, și în sensul creațiunii, și în sensul resorbirii acesteia, dar pe planul subtil și spiritual al Naturii, deci asupra cauzelor și nu asupra sensibilului, sau mai exact, asupra acestuia, prin mediul cauzelor secunde. Eficacitatea pronunțării unor seqvențe verbale în bună intenție c explicabilă prin doctrina Verbului care creează lumile și le resoarbe în El. De-altminteri, toate

misterele dominicalc și acelea ale lumii sînt făcute vizibile prin indefinitele posibilități dc pronunțare ale Numelui Divin. Posibilitățile lui dc manifestare și de răscumpărare sînt arătate prin faptul că omul le pronunță sensul care, prin *dharma* lui, prin centralitatea lui, mijlocește, printre altele și cu vorba lui, între Cer și Pămînt. E dc ajuns, prin buna intenție, să se pună într-o situație justă, pentru ca rugăciunea să opereze. Dar orișice în lume este o manifestare a Verbului, deci

îl reprezintă. Da, dar îl reprezintă odată pentru totdeauna, imuabil, pentru că toate făpturile, afară dc om, sînt pasive în starea noastră dc existență. O pasăre, o broască, rostește un nume divin, face o mărturisire, dar nu mijlocește cu nimic; sînt perfecte dc la început, nu se străduiesc, nu evoluează; dar nu se depășesc. La ele nu este trecere dc la potență la act, prin urmare nu pot mîntui Fiica, căci cc este alta mîntuirea Firii, decît trecerea ei de la putere la act? Animalul, cristalul «pronunță» admirabil un morfism al Verbului, dar niciodată Numele Mare. Totul, pentru că ele sînt numai o componentă a lui; ansamblul componentelor și sinteza lor o însumează numai punctul central al stării de fire în care ne aflăm; și în acest punct se află numai omul.

De aceea, misiunea capitală a acestuia, este descătușarea Numelui din cuvinte, din lume, din lucrurile lui împrăștiate, prin Cuvînt. Simpla intenție este suficientă; nu c nevoie de cunoașterea distinctă, theurgică, a fiecărui lucru în parte, ce elemente din Nume reprezintă anume; asta-i treabă de mare inițiat, care lucrează imediat și total asupra lui și asupra ambianței. Ne e suficientă o conștiință globală, conștiința

calității cosmice pc care o facem. Puterea ordonatoare a omului și a rugăciunii lui e existențială, din cauza centralității lui, prin urmare nu are decît să se lase în grija firii lui adevărate pentru ca rugăciunea și cu atît mai mult *dhikr-u*| [rugăciunea în secret] să fie eficace. Pentru asta, trebuie o condiție prealabilă: suprimarea multiplicității în noi, injurioasă față dc punctul unic pc care-1 ocupăm, și în special suprimarea agitației principiului mental, *cittavriti* din noi.

Nu c nevoie de pronunțarea unei anumite formule, ea în Magie; sau, dacă e pronunțată, trebuie să fie numai un vehicul; odată obținut contactul cu prezența, formula ce-o vehiculează

trebuie părăsită, ca reziduală. Intcnțiunca c suficientă ca să deștepte Numele, pentru asta trebuie o anumită știință a pogorîrii omului în Verb. E o știință a similitudinii, trebuie să stabilim în ființa noastră un reflex al Verbului, un ecou al lui, care nu e altceva decît tăcerea tuturor elementelor dispersive, multiplicatoare din noi. Atunci Verbul își arc cutia dc rezonanță corespondentă și atunci rostirea lui c perfectă; căci multiplicată de cutia viorii, eficacitatea ci în toate lumile e suverană și topește toate opacitățile, cojile, sclerozele din ele și adună toate morfismele ca pc niște oi, cu sunetul fluierului.

*

Calea lumii este calea pe care noi toți întîlnim moartea corporală. Și locurile în care întîlnim Șehina[2] sînt tocmai acelea în care se amestecă Binele cu Răul.

Probabil că Șehina este limita între ele, substanța care se secretează prin întîlnirca lor, prin frecarea lor. Punînd asupra lor o privire lucidă, o atenție susținută, facem să intervină un al treilea element, afin cu al treilea element pe care Binele și Răul îl țin înrobit, adică Șehina însăși. Concentrarea solicită în clementul privit ccca ce c afin cu ea, adică Unitatea, de aceea clementele complementare și antagoniste, printre care și cuplul Binc-Rău, sc risipesc. Nu c mai puțin adevărat că, nefiind același lucru cu Binele, mai ales cînd acesta e în cuplu cu Răul, Șehina e eliberată prin poarta Binelui, căci Superiorul e reprezentat prin elementul pozitiv dintr-un cuplu.

*

Nu trebuie niciodată să despărțim Intelectul dc ontologic, pentru că sînt aceleași în virtutea adevărului formulat de

Aristotel: «sufletul este tot ce cunoaște». Sustrăgînd sufletul și mintea de la multiplicitate, o dizolvăm, nu o înlăturăm. Dacă, la același moment, toți oamenii ar gîndi, ar mărturisi Unitatea divină, Pămîntul ar dispare. Probabil asta se va întîmpla la sfîrșitul lumii.

Impresia penibilă de reziduu, de prostrațiune, pe care o resimțim cînd încercăm să despărțim în noi Sattwa de Tamas, c un semn că operația este reușită, căci elementele vrăjmașe din noi au fost reduse la Materie Primă, dezindividualizate. Intr-o etapă ulterioară, acest borboros se usucă și devine colb pe care vîntul duhului îl risipește în toate vînturile.

*

Rabinul din Lublin. «Văzătorul» mergea la învățătorul lui Rabbi Elimeleh din Lisensk. Era noapte, vînt, frig, zăpadă. Intră într-o pădure. Acolo găsește o casă bine încălzită în care era o singură femeie. îl pofti înăuntru și-l întrebă unde merge. Femeia degaja un farmec irezistibil, îneît Rabbi Iosif simți intrînd în el tot Erosul lumii, nu numai sensual, ci un fel de ciclon care-i cutremura toată ființa, o flacără care pătrundea în ultimele lui adîncuri, acolo unde pînă acum nu mai fusese loc decît pentru Dumnezeu. Apoi totul dispăru deodată, femeie, casă, pădure.

S-ar putea spune că a fost numai o ispită diabolică? E prea simplu. în realitate, am impresia că a fost o obiectivare a *Șehinei* lui, *Șakli*[4] cum îi spun hindușii. Rabbi Iosif ajunsese Ia punctul cînd se făcuse separațiunea bine și atunci tot Erosul, toată vitalitatea lui, inclusiv cea psihică și spirituală, se exteriorizase în Femeia aceea. Nu era o ispită și un tantric ar fi operat

în consecință. Asta arată caracterul extrem de realist al realizării spirituale; nu e o cazuistică mentală, ci angajează toate fibrele, toată ființa omului, cutrcmurînd-o din temelii, smulgîndu-i rădăcinile. Casa, pădurea, vîntul, erau peisajul lui interior. Și au dispărut nu în lumile inferioare, ci în planurile spiritului pur; s-au angelizat. în virtutea acțiunilor și reac- țiunilor concordante, e imposibil să nu se fi întors la Rabbi Iosif, ia un moment al vieții sale, cu o dobîndă, cu o strălucire, cu o supraabundență indicibile.

*

17 .X. 1966 - Există o tehnică sistematică a deslănțuirii Numelui care e aceeași cu descătușarea Șehinci din exilul ei. Pentru asta, trebuie să înlăturăm pojghița noțională a cuvintelor care, oricine o poate constata, servește numai în relațiile exterioare, sociale ale oamenilor. Poate deschide, într-o formulare tradițională, dc exemplu, și intuiții asupra Universalului, dar în cazul acesta raționamentul c un simbol, ca și orice alt lucru în lume. O familiaritate cu poezia ne poate actualiza posibilitatea deslănțuirii virtuții ascunse a Numelui, ascunsă în ea. E vorba de o resimțirc a unicității, [a] rarului, dintr-o formulă, chiar într-o limbă profană. Ceea cc nu trebuie uitat e că Verbul are, înainte de toate, în lumea noastră, un caracter existențial. «Prin El, toate s-au făcut.» Exilul cuvîntului în lumea noastră se datorește în primul rînd faptului că limbajul a fost pus prin necesitate în slujba relațiilor sociale dintre oameni, în slujba tehnicilor mecanice fără de care viața socială nu e posibilă. Oamenii, luați ca indivizi, au trebuit să prefacă, să degradeze cuvintele în purtătoare dc noțiuni, în concepte. Această coajă trebuie s-o topim. Trebuie să redescoperim în

cuvinte aspectul lor invizibil, coada dc cometă, din spatele sîmburelui pur al conținutului lor conceptual; am prefăcut cuvîntul într-un cui cu care fixăm noțiunile în peretele atelierelor noastre. E același luciu cu fixarea printr-un ac a mesagiilor acelea divine care sînt fluturi. Trebuie să redescoperim aura, nimbul, din jurul cuvintelor, pe care conținutul lor raționabil, accesibil

tuturor oamenilor, îl opacizează. Cuvîntul cel mai banal, dacă îl intuim în misterul lui, deschide poarta tuturor înțelegerilor. Pronunț cuvîntul «El»; deja, fac o discriminare, prin asta, între Eu și El, dar cum pun în *EI,* tot ce nu este *Eu, El* capătă în el un caracter incomparabil mai calitativ decît *Eu;* desemnează, simbolizează tot ce nu știu, tot restul lumii, tot misterul Universului, prin urmare intervine un element de lipsă de comună măsură între *El* și *Eu,* pc care niciodată nu o are în limbajul curent unde desemnează corelații între indivizi egali ce nu sc deosebesc decît prin faptul că sînt Primum, Secundus, Tertius.

Spun o rugăciune. Spun primul cuvîntul «Doamne», și dintr-odată, dacă îmi fixez toată asimțirca și atenția asupra lui, Măreția, Puterea întregului Univers îl umple, îl transformă din cărbune în aur, în diamant, îi dă o coadă dc cometă, pe care n-o detectează nici un lexicon. Nu c un cuvînt care, liberat din ganga lui conceptuală, [să] nu se întraripeze, [să] nu ducă, să nu fie coextensiv lui Dumnezeu. în realitate, cuvîntul nu servește de comunicare cu ceilalți oameni decît printr-o uzurpare care este o profanare. Escnțialmcntc el nu poate fi decît un mijloc de comunicare cu Dumnezeu; și repet, orice cuvînt, oricît de banal și întrebuințat ar fi, poate face oficiul acesta. De aceea, cînd vrem să pronunțăm o vorbă cu intenția aceasta, trebuie să facem, înainte de toate, să tacă morișca de raționamente din creierul nostru, căci raționamentul care poate vehicula în alte

împrejurări intclecțiuni, nu servește la nimic în theurgia Verbului, care se situează în altă perspectivă.

Dacă pronunțăm o sequcnță dc cuvinte în spiritul

care l-am desemnat mai sus, atunci ele devin o scrie dc theofanii în care înlănțuirea logică a frazei pronunțate devine sus o epifanie ontologică, o ontologie, o manifestare a misterelor dominicalc riguros echivalentă cu creațiunea lumii însăși.

«Doamne, luminează, Doamne, înflăcărează. De două ori ne ridicăm la Doamne. în prima dată, Domnul fulgurează lumina, în a doua, după ce S-a retras, S-a recules în El-însuși, fulgurează căldura. Nu e aceasta creațiunea lumii prin fulgu- rațiuni, de care vorbesc Rosicrucicnii și Leibnitz? Și aceste două fulgurațiuni, între care este, principial, prăpastia incomensurabilă a *sandhy-ei*[5], punctul abisal nemanifestat, fuzionează în lumea manifestată, care este tăcută posibilă prin intervenirea «dimensiunii» de continuitate, în lumea noastră, deci «lumina și căldura», izolate una dc alta în miracolul lor primordial, fuzionează și pot face posibil alt miracol, cel al Existenței, care e necesitată de ele amîndouă.

Rugăciunea e perfectă, o formulare verbală c autentică și duce la divin [atunci] cînd percepem abisul metafizic care separă fiecare cuvînt, unul dc altul, rcunindu-le dealtminteri prin miracolul Unicității și al Existenței. Cît despre forma'raționabilă a seqvenți. c numai aspectul exterior, din perspectiva lumii noastre, dc jos în sus, a minunii existențiale și reflexul Unicității, care leagă orice nu poate fi legat, care umple prăpăstiile dintre cuvin- tele-fulgere, cu un aspect sacrificial al Divinității, ce nu-i altceva deeît Unicitatea, fără dc care multiplicitatea s-ar irosi instantaneu în Neant.

*

Zeița și trecătorul de vaduri, de exemplu Hora trecută dincolo de ape de către Iason, Isis de către Antis. E dezrobirea Șchinei din captivitatea ei și trecerea dincolo, în Principiu. Nu o face singură, pentru că simbolismul ci pasiv i-o interzice, apoi mai este și misterul sacrificial. Coborînd voit în lume, pentru mîntuirea ei, nu poate reveni decît dusă dc un erou solar. S-ar putea spune că ăsta e semnul că misiunea ci a avut succes, adică faptul că s-a găsit cineva s-o ducă înapoi în patria ei însemnează că misiunea ci de rcvivitlcarc s-a împlinit. E o acțiune și o rcacțiune; omul pe care l-a deșteptat o duce și pe ea și se duce și pe el dincolo. «... ca să vadă Allah cine-1 ajută pe El și pe Profeții lui» (Sura Fierului). Coborîndu-se în lume, Principiul și, mai ales, Șehina fac un pact cu slăbiciunea, cu riscul dc a nu se reintegra în Ceruri, decît dacă se va găsi un erou care să le împrumute puterea lui.

Dumnezeu, prizonierul coborămîntului Său, are nevoie de ajutorul oamenilor, pentru că asta dovedește că a găsit un ecou în ei, în sensul literal al cuvîntului, adică Verbul proferat în jos, spre lume, nu se poate întoarce dacă n-a găsit o rezistență, un zid în lume, care-1 oprește în descinderea lui, îi inversează mersul și-l trimite înapoi. Altfel, Verbul s-ar pierde fără sfîrșit în abisurile matricei lumii.

Chiar microcosmic, faptul că formulezi o rugăciune, că spui un nume divin, arată că Dumnezeu a găsit un ecou valabil în tine, care-1 trimite din nou la locul dc unde s-a proferat singură și liberarea, îndrumarea Verbului, din tribulațiunilc și rătăcirile lui în Uimea dc jos; c cea mai mare facere dc bine ce poate exista sub Cer. E același lucru cu dezrobirea Șehinei din

captivitatea ci, cu nuanța că Șehina, pasivă, c înlănțuită, pe cînd

Verbul rătăcește activ prin lumi, căutînd pc acela care să vrea să-l pronunțe, el rostindu-se în jos, [ca] să găsească pe cineva care să primească mesajul și să-l rostească în sus.

*

Marea cantitate de clemente reziduale în lumea noastră, de coji care rețin Șehina în robie, se datorește faptului că sînt dărîmăturile unor lumi apuse, care nu s-au risipit, nu s-au atomizat pînă la punctul să se cufunde în Materia Primă, în sensul total al Cuvîntului. Asta ar avea, cel puțin, avantajul să le înece în Nemanifestare, lăsînd locul complet curat, ceea ce se întîmplă la *Mahapralaya**'.* Nu; reziduurile, cojile celorlalte Manvantare sau *Kalpa**[l] chiar, devin o Materie secundă, ancombrantă, foarte capabilă să rețină *Șehina* și s-o înrobească, atunci cînd se coboară sacrificial în lume; Materia Primă, nefiind manifestată, nu poate fi un agent dc captațiune pentru că îi lipsesc calificările necesare, fiind riguros lipsită dc orice calificare.

De aceea prezența Principiului pc ea o «califică», pe cînd în stare de Materia Secunda mai arc inițiative active care o fac, nu complementară, ci antagonistă lui Purușa. Întrebuințînd o altă imagine, îți poți face mai ușor loc printr-un pustiu neted ca în palmă decît printre dărîmături, scaieți și șerpi. Posibilitatea de răt„circ c mult mai mică. Sau: e mai ușor de găsit un lucru și dc ridicat într-o întindere plană, fără nici un accident, decît

prin mărăcini sau prin junglă. Nici o fiară, nici un animal veninos nu poate trăi într-un loc lipsit complet de viață, pc cîhd în selbele și mlaștinile Amazonului ești pierdut tară recurs.

*

18 .X. 1966 - Identitatea dintre Dumnezeu și Făptură e exclusiv esențială și raporturile dintre ele, acelea de ireversibilitate. în orice caz, nu poate tl vorba dc o identitate substanțială, directă, in sensul pantheist al cuvintului. S-ar putea spune că Natura, Substanța, ține prizonieră Esența, care fiind la «centrul» Naturii, nu poate fi detectată cu simțurile noastre. Pentru a libera esența din captivitatea substanței este un mod direct care, în același timp, c un ricoșeu. Anume, determinarea, simbolic în sus, a unui pol esențial, intuirea unui plan intelectual care, odată răsărit și urcat pc Zenithul lumii și al conștiinței noastre, își raspîndește asupra lumii un mănunchi dc raze de aur invizibile care imprimă o mișcare vibratorie planului orizontal; vibrațiunea aceasta, răscolirea aceasta, eliberează esențialitatea planului de fire. Am spus că această metodă e în același timp directă și prin ricoșeu, pentru că merge de-a dreptul, spre liberarea esenței și nu prin etape intermediare - prin ricoșeu, pentru că drumul face un unghi ascuțit prin steaua fără nume.

Metoda substanțială, în care nu este tăcut nici un apel, cel puțin direct, la elementele intelectuale, constă în «putre- fierea» elementelor încleștate din noi, rămînînd să se urce la suprafața substanței descompuse

elementele esențiale care vor fi evaporate spre înălțimi. Mijlocul nesigur și impur, căci niciodată nu poți ști dacă putreficrca a fost împinsă pînă la punctul necesar, deoarece criteriile intelectuale care, singure, pot determina autenticitatea și puritatea clementelor liberate - lipsesc. Pe cînd în prima metodă ținta c determinată dinainte și de la început, deși virtuală, polul superior c Absolut, reprezintă

un *nec plus ultra,* care va atrage spre cl din lume numai ceea ce e de aceeași calitate cu el.

Să ne închipuim un vier care n-ar avea criteriul, punctul de comparație al unui vin dc calitate dcsăvîrșită; și că ar face operația pentru întîia oară fără să-i știe etapele; riscă să sc oprească la treptele intermediare, relative, pe care să le ia drept absolute. Tot de aici și nesiguranța calității Paradisurilor atinse de un religios, pentru că, pur și simplu, îi lipsește intuiția Paradisului Suprem.

Din punct de vedere vișnuit, planurile intermediare manifestă frumusețea lui Dumnezeu și prin urmare planul c luat ca o realitate; vălul Mayei c un văl real. Dar ce greu e dc ales nectarul din flori! Numai experiența, fie ca cît dc vagă și de fugitivă, dar directă, a Frumuseții Supreme, ne dă piatra dc încercare, punctul de comparație, care ne permite să discriminăm elementele cerești înrobite dc substanță. Fără acest punct de referință, o încercare dc discriminare c aproape imposibilă: putem să confundăm, cum sc întîmplă mai totdeauna, frumuseți sensualc cu frumuseți spirituale,

ceea ce sc întîmplă curent de la Renaștere încoace; și mai grav, Satana își ia foarte ușor aparența de înger dc Lumină; căutarea în acest fel a Frumuseții, fără busolă și tară criterii, duce dc-a dreptul în borboros. Pe cînd, cu disciplina metafizică directă, omul poate smîntîni nu numai frumusețea lumii, dar și masca uzurpată de Diavol, pe care i-o topești *suaviter magno cum ingenio™,* în planurile metafizice. Diavolul rămînînd ca un prost jos. Riscurile cele mai mici ale unui cosmologic sau ale unui Bhakta[11] sînt acelea de a se opri la un aspect non-suprem al Divinului.

A vedea în vălurile care acoperă Fața lui Dumnezeu aspecte ale Lui, nu c posibil, în sensul celei mai bune 68

eficacități, decît dacă intuim în ele determinațiuni negative; altfel riscăm să nc oprim indefinit în planurile intermediare. E o incontestabilă calificare metafizică, aceea care nc face să ridicăm capul în sus, orice plan metafizic am fi atins, fie numai virtual; și asta chiar cînd nu intuim dc la început și direct Supremul. Cea mai mare dușmană a unei realizări spirituale complete este o mare capacitate de beatitudine, cînd în noi nu e lămurit, cvertuat complet, *lerininus ad queni^* [spre care] trebuie să tindem. Căci poți fi prizonierul celor mai înalte Paradisuri, tot așa dc iremediabil și dc insuportabil, ca și al Iadului. Și, cum spun hindușii, după ce ți-ai epuizat capitalul de fapte bune și de beatitudine pc carc-1 ai, cazi mai rău ca-nainte.

*

Dumnezeu însuflețește totul și El este vivace și activ chiar în păcătos; fără suflul divin, acesta n-ar fi

capabil dc păcat. Care este elementul divin în păcătos? Libertatea lui dc inițiativă, de a face păcatul, dc a-l obiectiva; păcatul, odată făcut, devine o entitate; or, această capacitate dcmiurgică pe care o are omul e comisionată dc Dumnezeu, prin similitudinea omului cu El. înainte de a face păcatul, să percepem elementul de inițiativă din el, de liberă determinare și atunci nu-1 vom mai face; și chiar dacă l-am făcut, extragem din el tot ce mai poate fi salvat, prin această metodă; c «căința» în modul cel mai pozitiv al cuvîntului.

în lume Binele și Răul constituie partea esențială și substanțială a lucrurilor. Răul vine totdeauna *ex parte substantiae-,* în primul rînd, din cauza inerției ei; substanța nu poate fi răscumpărată decît [dacă este] solicitată de esență. Ea se oferă cea dintîi percepțiilor sensibile și, în măsura în care

acestea predomină în noi (ceea ce c cazul la imensa majoritate a oamenilor), substanța poartă aproape tot centrul dc gravitate al conștiinței noastre. A refuza audiență substanței, afară de cînd e solicitată dc esență. Substanța, în ca însăși, c violentă și inertă, agresivă și fără consistență; ține în robie esența pc motivul simplu că ca e sensibilă și esența inteligibilă. Și la cîți oameni partea inteligibilă precumpănește pe cea sensibilă? La cîțiva. Nu substanța ține în robie esența, ci noi o ținem înlănțuită în substanță, prin falsă imputațiunc. E dc ajuns să privim «adevărurile inteligibile ale lucrurilor» cum spune *Șaihu-l-Akbar*[5]*",* adică aspectele lor esențiale, formale, pentru ca eliberarea să sc producă și minciuna să-și arate partea ci de adevăr, răul, partea lui de bine, negativul, conținutul lui pozitiv.

Dumnezeu e umbra omului care, ca și umbra, face tot ce face omul, odată cu el. Aceasta face parte din *patihilis Dens*[5'], e una din operațiile Lui; toate tribulațiile noastre, agitațiile noastre sînt ale Lui. Nouă ne parc că noi tîrîm umbra după noi, cînd ea nu-i decît aspectul vizibil al firului prin care Dumnezeu ne ține indisolubil legați dc El, și acest fir nu c altul decît acel al Unicității; Unicitatea, care cuprinde ca atare, și nu în principialitatea ei, multiplicitatea, agitația, dezordinea, *Șirkul*[52] chiar Âi//^-ul[51] nostru. Iar o aplicație a analogiei în sens invers. Putem, dc asemenea, să ne considerăm umbra, ca echivalentul lui *vestigium ped ii* în umbra aceea, în care vechii Alchimiști spuneau că e ascuns Soarele? Cu cît c Soarele mai aproape de Zenith, cu atît umbra sc micșorează și dispare. Crește cînd Soarele se coboară spre orizont, adică atunci cînd face impresia că se pune pe același plan cu noi, în șah, adică în comună măsură cu noi. Iar *Dens patihilis est.*

Solidaritatea soarelui cu umbra arată că aceasta c aspectul ocult al lui. Și depinde dc poziția pc care o luăm față

de soare, ca să micșorăm sau să mărim umbra noastră. E un semn al capacității noastre dc inițiativă; pe cînd damnatul, din cauza pasibilității lui, este ales de umbră; nu el și-o decide. Ne mărim umbra în staza noastră dc realizare descendentă, ne-o micșorăm în staza ascendentă, cînd orice element gravitațional dispare în noi. Descendent, infuzăm umbrei noastre pînă la suprasaturație, din prea-plinul nostru spiritual. Ni-1 obiectivăm în ea. Cine știe ce lumină poate să izbucnească din ca, la punctul critic?

*

în fiecare lucru al vieții sînt conținute Eternitatea, Sufletul, Divinitatea; tot așa, orice bucurie a vieții, implicit, mîncarca, băutura, iubirea sensuală și îmbrăcămintea frumoasă, cuprinde seînteile divine; și cerința, dorința după lucruri pămîn- tești, sînt provocate de seînteia divină din ele.

Seînteile divine captive sînt, natural, posibilități de manifestare, care trebuie să se actualizeze cu orice preț, pentru că nu pot, prin firea lor, să rămînă ncmanifestatc. Atunci ele se produc, de e posibil prin eliberarea și reintegrare în Principiu; dar dacă asta nu e posibil, cum e în majoritatea cazurilor, se manifestă *adharma* oricum, numai să se manifeste, chit că în felul acesta intră în altă robie. •

*

19 .X. 1966 - Dumnezeu nu poate fi cunoscut decît prin gîndul pur, care nu e facultatea noastră rațională și discursivă, ci intuiția intelectuală. Totuși, între acestea două există o legătură, nu 6 ruptură, nu o prăpastie, cum ar vrea să facă să se

creadă existențialiștii și anumiții mistici dezordonați (rușii de exemplu, L.Șestov etc.). Și Rațiunea și Gîndul sînt două aspecte ale aceluiași lucru pe planuri diferite. Cînd facem să tacă facultatea noastră discursivă, apare Gîndul, care este un prim fond al ci. Ceea ce, în noi, observă fluctuațiile materiei mentale *(cittavriti),* este facultatea contemplativă, adică Gîndul. *Sri Ramana*

Maharși'. și Rațiunea și Gîndul sînt cele două fețe ale aceluiași lucru.

Baal-Șem interpretează pasajul din Talmud cu privire la Vocea care se intonează zilnic din Horcb, că această voce *(Stimme)* vine din lumea Gîndului și că a percepe această Voce înseamnă a îngrădi gîndurile.

Or, vocea din Horeb nu c altceva deeît murmurul de-abia perceptibil pe care l-a auzit Ilie pe muntele Horcb, cînd a fugit din Samaria, după zgomotele furtunii, ale ploii și ale tunetelor. Elementul quintensențial al lor.

Dar mai este ceva, dc o importanță capitală. Tot pc Muntele Horeb a auzit Moiso pe *«Eheieh așer eheieh»,* «Eu sînt Cel ce sînt», autoafirmarea Divinității. Nu e logic să concludem că aceeași Autoafirmare, aceeași mărturie a Identității, a auzit-o și Ilie? Mai precis și aplicabil la realizarea spirituală. A auzi murmurul veșnic al lui Memnon în noi, cu mentalul perfect potolit, este a auzi pc Dumnezeu rostindu-se pe El - însuși. Dumnezeu își toarce Numele singur. Dacă tăcem, îl auzim și noi. De aceea, cea mai mare rugăciune, cea mai importantă, singura care există în fond, este integrarea acestui murmur, după ce a fost perceput, în centrul ființei noastre. Și toată ruga noastră spre Dumnezeu e să ne îngăduie să-L auzim. Legitimitatea aplicării microcosmice e evidentă: mai întîi, orice manifestare macrocosmică își arc în mod necesar aplicarea și în microcosmos. Structura însăși a Rugului Arzător nc-o arată:

rugul de spini e corpul nostru, focul c vehiculul nostru subtil, Vocea e planul spiritual, cauzal. Imediat cc am ordonat ierarhic cele trei stări în noi, adică le-am

subordonat una alteia, pe cea inferioară celei superioare, și le-am suprapus, făcîndu-le să le coincidă centrele, Vocea, suflu al identității, se face auzită în cele trei lumi. Am mai putea spune că un foc, ca să ardă, trebuie să fie însuflețit și dc un curent dc aer. De ce nu am aplica acest principiu și Rugului Arzător? Și, în adevăr, ceea cc ațîță focul și-i dă continuitate în cele trei lumi este *prana,* care unește lumile între ele, le dă omogenitate și continuitate și, mai mult, le dă o impulsionare ascendentă prin direcția lui naturală spre Zenith.

Imediat ce-am determinat în noi un ax vertical, al cărui fruct, în vîrful lui, este Soarele sau Steaua polară (simbolism zodiacal sau polar), atunci Suflul, *Prana,* difuz și împrăștiat pînă atunci, se structurează într-o coloană verticală, potolește agitația gîndurilor și aprinde cu încetul focul dc pe Rugul Arzător care e ființa noastră: foc care e robul Umidului, dar pe care suflul ascendent îl usucă pe încetul, pînă cînd izbucnește incendiul care conflagrează cele trei lumi.

Or, ceea ce este minunat, e că această operație dc înaltă Theurgie o putem întreprinde în fiece moment, oriunde ne aflăm, într-atît Dumnezeu e la dispoziția omului. Revin: cele trei lumi ale noastre - unite prin axul vertical care le străbate centrul; sc «construiește» astfel un altar sacrificial, un templu, cu, în centrul lui, un horn care trage bine (cele trei centre suprapuse); atunci focul, care c o latență chiar în mijlocul mlaștinilor, își topește cojile umede și izbucnește. Horebul c prin excelență în inima noastră, totuși e permis să-i vedem vîrful care emerge în creștetul capului nostru în *Brahma-randhra.* Focul umed imanent nu poate fi «însuflețit»

(adică *Prana* facînd oficiul intermediar al lui Hermes; «... *portavit Hind ventus in ventre suo»)*[54] decît de un foc supraesențial, necreat, transcendent, care nu cerc altceva decît să coboare în lumea noastră, ca să sc unească cu focul din exil și să-i vindem «lepra». *Zoharul*[55] o spune: «Băgați bine de seamă că atunci cînd Cel Vechi misterios și-a răspîndit Lumina, a luminat mai întîi Creierul și a acesta a iluminat Inima». Acest foc restabilit astfel, în integralitatea lui, dezlănțuit, este Euharistia cerească, din care se hrănesc îngerii.

Ceea ce e esențial c suprapunerea ierarhică a planurilor, care nu e posibilă decît prin determinarea unui ax vertical și a unei stele în Zenith *(latet Sol in Sidere)*[56]. Să găsești centrul fiecăruia din cele trei planuri, căutînd dc din afară, e tot așa dc eficace ca strădania omului caic încerca să care lumina soarelui cu un obroc, într-o casă fără ușă și tară ferestre. Verticalitatea corpului nostru ne oferă soluția imediată, ne deschide o poartă pe care noi nu avem altceva dc făcut decît s-o pășim. Dar lucrurile cele mai evidente sînt cele mai ascunse.

A preface păcatul printr-o acțiune plăcută lui Dumnezeu. Această acțiune nu poate fi decît ritul.

Tăcerea nu este numai un simbol imediat al lui Dumnezeu, dar și un principiu reuniticator al multiplicității; tot ce e împrăștiat, dislocat dc celălalt, provine dintr-o ruptură, dintr-o sfărimare a Verbului: tăcerea, potolirea gîndului, lucrează în mod natural ca un principiu reunificator. Mai precis, puterea sintetică a Tăcerii reunește *ce qui etait epars*[51], fără să mai fie nevoie să alergăm după fragmentele dispersate ale vorbelor, ici și colo, ca un cioban după oile lui împrăștiate de furtună. Tăcerea lucrează ca un magnet care atrage și dizolvă multiplicitatea în ea, fără să se gîndcască la asta, fără să-i dea

atenție. E ca un Ocean în care toate apele se revarsă, fără ca să aibă conștiința lucrului.

*

Pe cînd schematizarea în lumea noastră e un simptom al morții, în cele de sus, e semnul învierii în Eternitate, din cauza legii analogiei în sens invers. Mort ca cristalul, dar Sublim precum cristalul. Ceea ce e admirabil în el, e frumusețe exilată.

Coordonatele rectilinii și polare ies în mod natural din punct, cînd acesta este exilat în lumea noastră. Punctul, privit profan, e moarte, pentru că nimicește orice caracterizare, orice accident în el; dar nimicirea e numai aparentă, pentru că e o resorbire. Plantat oriunde în lume, punctul, care în el însuși c un exilat din ccr, proliferează, își proiectează membre, brațe, o întreagă fiziologic sacră, pentru a se putea acomoda ambianței. Și această proliferare nu este altceva decît exteriorizarea lui în coordonate. în spiritual, scheletul e mai important decît tot ce susține.

O proiecțiune verticală a unui ax, intcgrîndu-sc într-un punct, de unde își răspîndeștc coordonatele după simbolismul crucial, o constituie deschiderea umbrelei.

♦

Se poate concepe ca un artist profan dc geniu să capteze elementele esotcrice *existențiale* (deci nu doctrinale), prezente în fragmentele, în *membra disjecta™* a miturilor și să le animeze, nu în sensul

originar, cînd mitul exprima patosul divin, ci cu geniul lui, într-o viață secundă, impură și îndoielnică, de-abia organică, dar incontestabilă dacă artistul c mare.

Lucrul e net sensibil în muzica lui Wagner, care dă o structură, o unitate factice, influențelor rătăcitoare, singurul lucru ce a mai rămas din miturile sfarîmatc, din cauză că Duhul le-a părăsit. Asta nu c fără asemănare cu o evocare magică sau chiar cu o ședință dc spiritism.

*

Bănuțul care se pune în mîna mortului c ca o sinteză a întregii lui existențe, o încercare dc a rezuma într-un mod vital toată viața lui, e o imagine a *Luzuluf'"* oferită lui Charon, ca semn de recunoaștere a integrității individualității mortului post-mortem. Semn de recunoaștere, acesta c fenomenul cel mai bun. Bănuțul c un Luz în mijlocul Luzului mai mare care e barca lui Charon. *Centrorum in trigono centri'".*

Ca mortul să treacă cu bine în starea de existență imediat consecventă aceleia pc care a părăsit-o, trebuie să treacă prin poarta strimtă; și ca s-o treacă trebuie să se rezume, să se contracteze într-un punct ncspațial și intemporal, rezumat quinten- sențial al întregii lui ființe. De aici, loviturile de lopată ale lui Charon, care comprimă ce mai rămînc pc dinafară, neresorbit, din individualitatea mortului. De altminteri, banul c și imaginea porții strimte și a Unicității, deci a continuității.

Spuneam că banul c un simbol al porții strimte, a cărei formă o are; în acest caz e și un simbol al virginității. Și cînd nc gîndim la rolul lui în lume, vedem

moneda, totodată impură, pîngărită, dar virgină, orice ar face. E Unicitatea care cuprinde Multiplicitatea ca atare, dar nu c afectată dc ea. De aici, murdăria lui (a banului), [el] trece din mînă în mînă (aș spune din brațe în brațe) fără nici o rezistență, dar fără nici o preferință, iar prospețimea lui, spontaneitatea lui, eficacitatea lui

rămîn totdeauna intacte. Oamenii nu știu ce au în mină. Cel mai odios, cel mai murdar stăpîn al lui nu pîngărește banul, care-și păstrează totdeauna prospețimea, dar omul cel mai pur nu-1 răscumpără definitiv, pentru că și în mîna lui rămînc, virtual, un instrument posibil al celui Rău.

*

Dacă Răul nu c decît Binele în bucăți, reunificarea acestor bucăți, reconstituirea lor în Bine, se poate face numai printr-o sinteză, printr-o intcgrațiunc, în ceea ce este deasupra Binelui și a Răului; în orice caz, această unificare a dispersiunii nu se poate face ca un mozaic, ca o multiplicitate cimentată numai printr-o decizie voliționalâ; altfel vorbind, colecționînd fragmentele ca pe membrele unui *puzzle,* și conglomerîndu-le apoi.

Această răscumpărare a seînteilor se poate face deci numai în noi, pentru că numai în Intelectul și în inima noastră pot face saltul calitativ care le integrează în ceva care nu are nici o comună măsură cu ele, *ca seîntei captive.* E raportul dintre Principiu și Manifestare, raport ncrcciproc și non- comutativ, în care cea din urmă sc identifică, nu substanțial, ci esențial, cu Principiul. Altfel spus, niciodată nu putem răscumpăra

seînteile din Ambianță printr-o topire confuză a noastră în Natură, prin acel sentiment difuz și vag al Naturii, care este caracteristic Romantismului. Cel ce transmută Natura prin noi este un «asentiment» al axialității noastre, complementar cu ambianța. Atunci *tout ce qui etait epars,* toate *membra disjecta* ale lui Osiris, toate seînteile roabe, aleargă spre noi ca falenele spre un far.

în înălțimi nu sînt sunete. Nu mai c decît o tăcere care e identică cu lumea spirituală. Gîndul c auzul chemării de sus, Gînd care, bineînțeles, este suprimarea gîndurilor. De aceea păstrarea tăcerii e limita înțelepciunii, pentru că în tăcere te poți fixa pe planul Gîndului. Această Tăcere - Gînd cobo- rindu-se în noi, se ocultează în centrele de taină ale ființei noastre. Nu trebuie să credem că trupul a înghițit Gîndul, pentru că nu-1 mai percepem. în realitate, lucrează ca o sămînță pusă în pămînt, tainic, dinăuntru în afară. Cînd îi este dat, se r„sfrînge pe suprafața noastră.

Manas, detașat de toate obiectele exterioare, arc o tendință naturală să se concentreze pe *Ajnachakra,* Ochiul frontal. Aceasta se face organic, fără să fie nevoie de intervenția noastră, în mod natural. Singura contribuție volițională ce ni se cerc, este intenția noastră, și refuzul multiplicității. Restul vine dc la sine.

în *Ajnacheakra* este *Nada* care atrage la ca materia mentală, apoi o omoară, adică o transfigurează în materie beatifică. De aceea mintea absorbită în *Nada* este liberată dc *Vritti.* Nu se poate insista pica mult asupra faptului că procesele de concentrare sînt acelea ale crcațiunii, dar în sens invers. Nu au nimic mecanic în

ele. Fixîndu-mă pc un centru subtil, îmi transfer centrul de greutate pe el, identificîndu-le. Odată actualizat, centrul subtil atrage în mod firesc în el tot ceea ce s-a produs prin el, tot planul asupra căruia are jurisdicție și stăpînirc.

Ceea ce este nemuritor *(Akșara)* e ceea ce este fără sunet (Jgoșw) adică ceea ce nu este nici consoană, nici vocală și nu este pronunțat. în *dhikr* trebuie să fim foarte atenți asupra spectrului invizibil al formulelor sacre, care sînt fie la coada lor, după «expirație», fie prealabil, într-o indistincțiune care

cuprinde lumile, fie deasupra lor, ca un abur cc se ridică deasupra apelor. în realitate, procesul poate fi împins și mai departe: e dc datoria noastră să descoperim invizibilul și inefabilul din toate cuvintele pe care Ic rostim, chiar cele mai obișnuite, invizibilul din lucrurile vizibile, căci așa liberăm Șehina din exilul ei.

Această detectare a Invizibilului, caic se poate obține numai prin atenție neșovăitâ, nc conferă, ne investește cu o ubiquitate care ne face prezenți nu numai unde pot atinge simțurile noastre, dar și gîndul nostru. Un text hermetic este foarte semnificativ: «înalță-tc deasupra oricărei înălțimi, coboară-te dedesubtul oricărei adîncimi, strînge în tine senzațiile lucrurilor create - ale Apei, ale Focului, ale Uscatului și ale Umezelii.»

Sub exuberanța exterioară este un schelet, o schemă geometrică foarte viguroasă care dă forța textului, Crucea cu trei dimensiuni: mai întîi axul vertical, caic unește Adîncimile cu înălțimile, depășindu-le prin epuizare. Strîngerea în punctul de interferență, a

tuturor senzațiilor, pe planul de reflexiune, dc incidență, pe carc-1 formează crucea orizontală a clementelor.

*

în general, visul e contraindicat pe calea de realizare inițiatică, totuși și aici sînt nuanțe de stabilit. Trebuie mai întîi făcută deosebirea între un vis haotic, inconsistent și o secvență logică, bine constituită, dirijată lucid dc ccl care visează.

în privința eficacității lui, visul avut sau suscitat într-o stare dc raspîndire, de risipire, c în adevăr sinistru și neope- ratoriu decît în rău. Dar un vis provocat după o stare de totală relaxare, de reducere la materie primă, în carc toate accidentele

au dispărut din noi, c mult mai eficace, mai fecund, decît primul. Mai mult, chiar după un vis haotic, dacă, după ce ne-am pus iarăși în stăpînirca noastră, ne topim în materia secundă a noastră, elementele pozitive ale visului se purifică, se dinamizează și se integrează în activul nostru, iar cele irecuperabile sînt dizolvate în *vitriolum.* rcducîndu-sc la singura lor pozitivitate, Existența. Presupune că ești simultan pretutindeni, în pămînt, pe mare, în Cer; că nu tc-ai născut, că ești încă embrion, tînăr și bătrîn, mort și dincolo de moarte. Cuprinde totul deodată: timpurile, locurile, calitatea și cantitatea. Bineînțeles că antinomiile nu pot fi sintetizate ca atare. Trebuie înțeles că totalizarea lor c în principiul comun, echidistant dc extreme, care c la originea lor comună. Dar, uneori, chiar din afară se poate ajunge la o sinteză: ruptura, sfîșierea, crucificarea între două

extreme, destupă puțul din mijloc. Marile inițieri erau posibile în antichitate și în Evul Mediu pentru că omul era total atunci, resimțea cu toată ființa orice vedea, orice trăia. Orice percepțiune fizică, orice gest, orice gînd, era întovărășit de contrapartea lui subtilă, fără ca măcar să caute lucrul acesta; lucrul îi era dăruit dc Zînc dc la naștere. Asta dădea tuturor «gesturilor» lui, luînd cuvîntul «gest» în toată semnificația lui, o puternică tonalitate emotivă care le unifica și făcea din ființa umană o incomparabilă cutie de rezonanță.

*

Pozitivitatea unui erou mitic devine evidentă cînd găsim pe acest erou în stare de tribulațiunc sau dc sclavaj, ca Harap Alb, Tristan, Herakles. Recunoaștem că totuși el este Prințul, prin faptul că i se dau misiuni care în mod normal ar trebui îndeplinite de stăpînul său.

O altă semnificație ar fi cînd luăm pe stăpîn ca Jivatma și pe erou ca Atma. Aparent, nu se întîmplă nimic, lucrurile, muncile eroului sînt invizibile, o lucrare care se face dinăuntru în afară (bineînțeles din perspectiva Stăpînului nelegitim; Eurysteu și Spinul nu fac nimic). Și Jivatma, în starea actuală a omenirii, nu e stăpînul aparent și nelegitim al lui Atma? Punctul e cel mai mic în lumea noastră.

Cînd Atma, pentru realizare, devine patibil și se strecoară, se intercalează în lumea noastră, atunci se situează în mod necesar într-un sistem de raporturi în care apar cei ce trebuie să-1 stăpînească și să-i poruncească, în tribulațiunilc lui. Un punct proiectat pc

un volum intră într-o ecuație, într-un ansamblu de referințe, în care el apare drept cel mai mic, deși el îi condiționează pe toți.

Scrvitudinea eroului e o purificare, dar și o separare în sensul alchimic al Cuvîntului. E ccca cc sc numește în Alchimie separarea Soarelui de umbra sa. Incomensurabilitatea raporturilor sociale aduce recuperarea tuturor puterilor care pînă atunci erau amestecate și confuze. Dar pentru asta trebuiește ocultare; ambianța nu trebuie să știe cu cine are de-a face.

*

21 .X. 1966 - Explicația metafizică a darului lacrimilor, asupra căruia se insistă cu dreptate atît de mult în religii, ar putea fi următoarea: apa nu e termenul final în care se resoarbe Manifestarea; e un intermediar și de aceea e aleasă, dc aici necesitatea ei; ordinea de resorbire a elementelor este: pămînt, apă, aer, foc, care apoi se coagulează în diamant, cu un reziduu, cu o umbră în substanța care c iarăși pămînt.

O resorbire directă în foc c imposibilă, vorbind mai ales microcosmic, metodic. De altminteri, aceasta ar contraveni grav caracterului de organicitatc al realizării inițiaticc; chiar atunci cînd, în unele cazuri, trecerea pare directă (Ilie, de exemplu), se parcurg toate etapele efectiv, în timp; infinitezimal din punctul de vedere al conceptului omenesc, nu mai puțin efectiv din acela al Eternității.

Lacrimile inimii, chiar acelea sensibile ale ochiului, reprezintă o irupțiune a elementului umed în cel uscat, prin fisurile lui, care îi sînt inerente prin excesul dc uscăciune. E dc remarcat că fisurile există, indiferent de poziția actuală a omului; în omul rău, mai mult prin excese dc împietrire. în el intră atunci nu elementul umed, ci influențele rătăcitoare ale lui Gog și Magog. Cîți oameni sînt bîntuiți de Gog și Magog, înainte de năvala lor macrocosmică, la sfîrșitul Timpurilor!

Nimic nu lămurește mai mult Spiritul deeît lacrimile inimii; pe ele le așteaptă ca să sc arate. Nu numai din cauza dispariției opacităților și a Keliphot-urilor, nu numai din cauza resorbirii unui clement inferior în altul superior, ceea ce e conform cu mersul ascensional al realizării inițiaticc; aici intervine și altceva, mai puțin băgat în seamă, dar foarte important; pămîntul resorbit în ape devine o suprafață lucie, în care se poate oglindi cerul, de-a dreptul, nu prin incidențe, ca pe pămînt; omul nu mai e înlănțuit ca în caverna lui Platon, cu spatele spre ieșire și văzînd numai umbre pe fundul ci, umbre care sînt numai dîră indirectă a Luminii; după resorbirea în apă, omul, neieșit încă din cavernă, stă totuși la intrarea ci și contemplă direct lumina.

Mai mult, pc suprafața netedă a lichidului se stîmeștc vîntul, vehiculul providențial al tuturor intclecțiunilor în lumea de jos, dar și suflul, car de foc, vehiculînd elementele exaltate,

afinate, ale Apei, în Cer. *Portavit Uluci ventum iu ventre suo;* vîntul, suflul, *prana* intermediară între Ape și Cer, ameste- cîndu-le influențele, topindu-le una în alta, mai înîi în Materie Primă, apoi în Piatră, *Petra acrea, aurea,*

aura. Aburul apelor amestecat cu lumina Cerului dă uleiul supraescnțial, care este și o *Ror Lucis*[yi], ce umidifică tot cc atinge. Trebuie ca solidul să se resoarbă în ape *(solve)* pentru ca influențele cerești să se încorporeze *(coagula)* în ele.

Formulele hermetice care coroborează cele spuse mai sus: *«Vis animae integra si convert a in corpus»"'*, dar *«corpus resolutum in aqua».* Trebuie adăugat pentru completare că, odată pămîntul dizolvat în ape, se depune din nou în fundul lor, ca mîl foarte fin, mîl din care Dumnezeu a creat pc Adam; cînd acest mîl emerge la suprafață, la *Fial-u*| divin, el este pămînt paradisiac, materia primă. Deci, pămîntul nu moare cînd el s-a topit în ape; îi dispar împietrirele, opacitățile, sgrunțurile, toate accidentele, suprastructurile, dar quintcscnțialitatea lui persistă indestructibilă și reapare ca Grădina Edenului, deci *«convertere natura et quod quaeris invenies»*[1]. Sînt silit să repet cc am spus de atîtea ori: simplificăm, purificăm toată operațiunea, dacă o facem metafizică. Determinarea în noi a unui Zenith Spiritual produce prin raionare conversiunea tuturor elementelor, unul în altul, dar dc sus în jos.

Sub ochiul divin (căci acesta este Zcnithul Spiritual) nu c piatră, nu e rocă dură care să nu se topească, să nu se dizolve în ape și celelalte următoare, în ordinea subtilității.

Această conversiune, care face ceea cc este inferior la fel cu ce este superior, creează o omogenitate care reduce Multiplicitatea la Unicitate, prin omogenitate. Nu c încă Unitatea, dar e etapa cea mai importantă spre ea. Căci transmutarea apei în aer

și a cerului în foc sînt, după vorba alchimiștilor, jocuri de copii, pe lîngă dizolvarea primordială a pămîntului în apă.

«Nisi corpora fiunt incorpora operamini»'. Magnum Opus fiind unic, trebuie să se încorporeze într-o substanță omogenă Unică. Natura se bucură să întîlncască ceva asemănător cu ea și cele similare sc unesc. E taina lui Eros Kosmogonos. Cînd în două substanțe diferite stă latent o impulsie identică, nimic nu poate sta împotriva rcunificării: cojile se topesc, împietrirle se înmoaie ca ceara și sc dizolvă într-o apă omogenă: *«quia omnia corpora in regitnine fiunt incorporea, et ex inverso incorpora corporea»'*|

Similitudinea c firul care asigură continuitatea Existenței. Dacă pămîntul se rezolvă în apă este din cauză că au în comun răceală; dacă apa devine aer, c din cauza comunei umidități; aerul sc face foc din cauză că și el c cald, iar focul se compactează în Pămînt, pentru că amîndouă sînt aride.

*

Soarele de la Miezul Nopții c un Principiu spiritual care nu apare decît atunci cînd tot ce este «calificat» în lumea sensibilă dispare în indistincțiune. Omul nu-l poate vedea, cînd «lumea aceasta» *(ihtnyia)* c vizibilă; din contră, apare cînd sc stinge ea. Amîndouă deodată nu-s accesibile decît într-un grad suprem de realizare spirituală. Analogia în sens invers se aplică facînd o conversiune dc 90°: dacă Soarele lumii noastre c vizibil în plină zi, apoi Soarele spiritual c vizibil la Nadir, adică tocmai la Miezul Nopții.

Dar nu e Soare care împrăștie Noaptea, ci o

întărește în misterele ei, în pozitivitatea ei: ne face s-o vedem ca atare, să vedem în ea, dar tot noapte rămînc, încă mai mult decît pentru

un profan, căci ce înțelege un profan din tainele n'opții? E o lumină care nu risipește întunericul și, cum lumina și întunericul sensibil sînt incompatibile, c vorba de o strălucire principială; e întunericul manifestat, pe cînd în lumea noastră ziua nu poate fi noaptea manifestată.

Dar de ce *latei Sol in Sidere'l* Pentru că lumina stelelor nu c incompatibilă cu întunericul, ci se simte în el ca peștele în apă. Deci lumina stelelor e radical alta dccît lumina soarelui, orice ar spune fizicienii. Lumina stelelor e o dîră ultimă din strălucirea Soarelui dc la Miezul Nopții, o palidă și îndepărtată mesageră â ei în lumea noastră, un vestigiu care indică drumul acelora care trebuie să-l pășească, un far mctacosmic, cam același lucru ce este *vestigium pecii* pe pămînt. Ziua veșnică din Ierusalimul Ceresc, așa cum o descrie Apocalipsul, trebuie să fie în realitate o noapte înstelată, într-o lume redevenită Paradis.

De aceea Caverna inițiatică nu c întunecoasă ca peșterile din lumea noastră, ci un loc de lumină, alta dccît aceea a lumii noastre. De asemenea lumina *Agarthei[1]"* subpămîntene. Caverna din Bethlccm c luminată de steaua care s-a oprit deasupra ei, nu de soarele nostru caic în momentul acela lumina antipozii. De aceea și participarea animalelor la Nativitate ca martori cosmici. Scena c o anticipare, un icroglif al Paradisului, o prescurtare, pentru că nu c nevoie dc mai mult, o simplă reamintire calitativă.

Magii găsesc caverna Bethlccmului privind în stele.

Știința cea marc trebuie să fie găsirea pe pământul întins a proiecțiunii boitei cu Stele. «Misterul trebuie înțeles ca atare», spunea Hegel. O stea care devine un soare, prin apropierea fizică cu el (în genul voiajurilor fanteziste ale Astronomici de vulgarizare), își pierde misterul: ne rămîn doar reziduuri pe

mîini. O stea trebuie să ramînă o stea; atunci devine Soarele de la Miezul Nopții. Rămîne Stea chiar cînd cuprinde tot Cerul.

Mersul Magilor ne învață că intrarea într-un sanctuar se face prin vîrful lui, chiar cînd pășim pc portalul principal.

Din altă perspectivă, steaua reprezintă punctul limită pc care-1 putem atinge conceptual pe bolta cerească, fiind încă în lumea noastră; dar e în același timp punctul limită descendent al ierarhiilor cerești cînd privesc în jos. în stea se întîlnește într-un punct sintetic Cerul cu Pămîntul; dc aceea Steaua sus răsare - ca o taină mare. Sc constituie un ax vertical, jumătate plecat din pămînt, jumătate coborit din cer; se întîlncsc pe fața Apelor, dar nu acelea de jos, ei pc oglinda Apelor Superioare. Fixînd steaua, ne ridicăm la suprafața lor, pentru navigarea cerească.

*

22 .X. 1966 - Ceea cc arc deconcertant doctrina fulgurațiunilor divine care creează lumile și manifestă în ele diferite posibilități divine, c faptul că fulgurațiunilc sînt unice, simple puncte, și între ele c Vidul Divin.

Atunci, cum pot structura? Cum oare ceva care, cel puțin privit din lumea noastră, are consistență, continuitate, permanență în ciclu, poate fi făcut din fulgurațiuni, care instantaneu sc resorb?

Mai întîi, trebuie spus că nu fulgurațiunilc structurează, ci se inserează într-un plan divin prealabil stabilit, într-o schemă preexistentă, care se brodează pe spirele Vortcxului Sferic Universal. Planul e stabilit de către Marele Arhitect al Universului înaintea creațiunii Universului. Se poate observa că vorbesc după un simbolism temporal, care e perfect legitim. în

realitate planul și fulgurațiunilc sînt simultane căci *Dum Dens exercitat.cogitationem. mondum fiat".* Nu e mai puțin adevărat că simultaneitatea nu exclude cauzalitatea, și că, logic și ontologic, unele lucruri sînt «înainte» și altele «după»; chiar în intemporal, în Eternitate, planul divin, schema precede fulgurațiunile.

Apoi, acestea sînt posibilități de manifestare și, ca atare, manifestă posibilități de spațiu, dc timp, de continuitate și înlănțuire; în general, oamenii văd în fulgurațiuni puncte care se aseamănă unul cu altul; mai întîi, nu poate fi vorba dc identitate între două fulgurațiuni, căci atunci ar coincide și ar fi una și aceeași. Infinitatea exclude repetița. Fiecare fulgurațiune e unică, și fiind la locul ei, se structurează cu vecinele ci cînd ele împreună manifestă o posibilitate, o posibilitate numită, adică rostită de Dumnezeu. Privind problema cosmologic, fulgurațiunile sînt din partea lui Purușa, ele sînt simple posibilități de manifestare, dar care nu sc manifestă; -de abia întîlnind Materia Primă, prind substanță. Prakriti le face manifestate

posibilitățile, dar, ca fulgurațiuni, continuă să rămînă nemanifestate. Sînt idei, dar în contact cu Prakriti devin act prin acest contact, prin simbioza lor cu puterile substanțiale ale Materiei Prime. Mama primește numai fulguranța primordială. Restul, elaborarea, structurarea, continuitatea, totul face ca.

O altă probă că fulgurațiunilc pot fi concepute numai după polarizarea lui Ișwara în Purușa și Prakriti este și faptul că se fac numai în direcțiune și implică traducerea în act a unei posibilități dc manifestare.

Chiar pe domeniul inferior al Mayei, procesul de care am vorbit mai sus iese în evidență. Mai întîi, Magul trebuie să se izoleze într-o singurătate sfîntă, care să oglindească în măsura posibilităților sale Singurătatea lui Dumnezeu, apoi să știe să se

exerseze, să-și exaltcze Imaginația la superlativ. Această exaltare, această proiectare a imaginațiunii, c o fulgurațiune puternică ce întîlnește Materia Primă în indistincțiunea ci, proiectînd în ea ceea ce dorește să realizeze, căci ca dă, cum am spus, consistența și substanța. Altfel vorbind, imaginația brodează o schemă pe spirele Omului Universal care în schimb îi dă posibilitatea de incantațiune; și această trecere dc la potență la act se face prin puterea, oarecum magnetică, a Imaginațiunii.

«Căci adevărata Credință nu este altceva decît radierea pură a Imaginațiunii noastre, cufundată în Lumina Divină»; însemnează a spune, în termeni religioși, că Intelecțiunile noastre fulgurante radiază, cu alte cuvinte, [sînt] țesute în spirele Vortexului Sferic Universal («razele» sînt aceste spire). Posibilitățile de

realizare ale unei asemenea tehnici sînt nelimitate. Sîntem aici, prin excelență, în domeniul fecundității, căci în perspectiva asta fiecare fulgurațiune c un *logos spermatikos.* De aceea, orice productivitate de calitate, orice *aperțu* considerabil, orice gînd mare ce produce fructe, nu c în puterea nimănui, depășește cu mult orice putere pămîntească. Asemenea «operațiuni», prin natura lor, se liberează dc lanțurile Necesității și, în același timp, eliberează și pe acela prin a cărui mijlocire s-au produs. Goethe le numea daruri de sus, copiii curați ai lui Dumnezeu care fulgurcază spre noi, căutînd încarnarea. Trebuie primiți cu vcnerațiunc și cu respect, pentru că sînt sentimente care prin excelență topesc limitele noastre. Operațiunea este prin excelență *daimonicâ* pentru că se inserează pe planul acela unde Spiritul și Natura se unesc și se creează forțe care țin de firea amîndorura, ceea ce este însăși definiția Daimonului. Cînd operațiunea a atins acest stadiu de maturizare, nu mai poți ști bine dacă tu ești autorul ei sau ești

numai un instrument. Un lucru e cert: fulgurațiunilc vin de pc un plan, din noi și din afară de noi, care depășește domeniul formelor, deci Individualitatea. Indiferent de ce credem noi.

A-ți da seama că nu mai lucrezi tu, că altcineva și altceva lucrează în tine, prin tine, e una din tainele *Artei Regale*[12]. A actualiza din cînd în cînd, din oră în oră, conștiința acestui fapt, mi se-pare totuși relativ ușor de efectuat.

Satana sfidează pe Mîntuitor să transforme piatra în pîine. «Omul nu trăiește numai cu pîinc, ci și cu

Cuvîntul lui Dumnezeu», a fost răspunsul. De unde predicarea, după aceea, a Cuvîntului Domnului, trei ani și jumătate. Și la sfîrșit transformarea pîinii în trupul Domnului, la Cina cea dc Taină. E piatra aruncată pe care Hristos o răscumpără și o preface în pîine superesențială și o pune în vîrful unghiului, căci gestul Lui, în momentul frîngerii, c prototipul secțiunii longitudinale a tuturor bisericilor creștinătății.

E interesant că cel mai important eveniment din istorie are ca origine o sfidare a Diavolului. El arc inițiativa; ca regent al lui Tamas, el provoacă ruptura dc echilibru, la început, a celor trei gune, apoi în orice stază a manifestării, tinzînd să sc înțepenească într-un fals echilibru. Ruptura fiind cu direcție descendentă, c catastrofică: intervine dc sus, providențial, o compensațiune, care deasupra prăpastici căscate, ridică un dom cu același volum de prăpastie, dar dc data asta în sus. La punctul echidistant - inima lumii.

Cel mai enigmatic lucru din Univers este procesul acela în care o intelecțiune înghițită dc Substanță e nevoie să-și piardă, momentan și sacrificial, fața de Cunoaștere și să și-o deghizeze în procese, acte, măști existențiale, aproape de nepătruns. Toate revoltele diavolului vehiculînd manifestări și resorbiri de Idei divine.

E ușor de spus, cum se face în religie, că Diavolul, ispitind pe Hristos, nu era conștient dc cc declanșează. Satana, ca și orice în Univers, e doar o mască. Și ce vertiginoasă Realitate *pozitivă* e în dosul ci?

E mai mult decît o asociație între Pîine și Piatră. Piatra e o pîine căreia i s-au tăiat rădăcinile divine,

uitîndu-se înspre abisuri în loc de Ceruri, ca femeia lui Lot, întoreîndu-și fața și privind în focul ce mistuia Sodoma și Gomora - și devenind stîncă de sare. Orice bucătură dc pîine pc care o mîncăm neconsacrată devine în noi o piatră.

Dar altarele, pietrele sfinte, munții pe care se manifestă prezența divină? Sînt în realitate pîini, răscumpărate prin sfințirea și consacrarea lor. Aparența lor rămînc aceea a pietrei, după cum aparența unui *jivun-mukli* e aceea a unui om dc carne și oase. Răscumpărarea lor totală, inclusiv a înfățișării sc va face la sfîrșitul ciclului. După cum într-un *mukti,* o parte infinetizimală și sintetică realmente sc transformă, așa și în templu este un nod vital invizibil, punct dc încrucișare și de interferență a tuturor liniilor lui de forță, care realmente este o piatră transformată în pîine. Această piatră - nici un ochi profan n-o vede - dar taina ei, frumusețea ci, sc văd în înfățișarea, proporțiile, raporturile intrinsece, Forma, Catedralei. Iar la un munte lucrul c și mai evident. Taina lui e în inima lui, în Cavernă, dar și în frumusețea lui. în creasta care e limita inferioară a Cerului.

De aici și posibilitatea lithogenezei, a nașterii umane și chiar animale din piatră. Omul în întregime răscumpărat e o pîine (din moment ce Hristos, noul Adam, este pîine, orice om e la fel, cel puțin virtual). Dc aici, posibilitatea lithogenezei. O piatră pe care se pune ochiul lui Dumnezeu sau al unuia care-L

reprezintă direct își inversează curentele liniilor ei dc

forță, își recreează rădăcinile cerești, devine pîinc, apoi om.

*

23 .X. 1966 - Etherul, fiind centrul în starea noastră dc fire și reprezentînd direct Principiul, nu poate ti un agent discriminator imediat. De asemenea, Aerul, care vine imediat după el și care învăluie. Focul însă arde și produce concomitent o exaltare a tot ce, într-un lucru sau într-o lume, arc un caracter și o tendință ascendentă și un reziduu, o cenușă ce se precipită în fundul lumii. Așa privit, reprezintă Unicitatea, firul care parcurge și unește toate lumile; în extremă condensare, în aspect ascendent se compactează un diamant care e Cerul Empireu; în aspectul lui inferior se condensează în pămînt, cu care are comun aviditatea, dar condensațiunii îi urmează în mod necesar o disipațiunc, o soluțiunc a pămîntului care e Apa. Aceasta, cînd e adăugată la Foc, dă Aerul, Vîntul, prin evaporare; Aerul, înflăcărat dc fulgerul lui Zeus, se aprinde din nou în foc. Mai exact, Focul ascendent devine Diamant, cel descendent, Pămînt, prin *coagula;* Pămîntul [devine] Apă și Apa, Aer prin *solve;* de asemenea, Acrul în Foc. Dc unde rezultă că numai la extremitățile lumii intervine Coagula, în regiunea intermediară Solve, care c agentul mutațiunilor; condensarea periferică a sterii în Pămînt și Empireu e o limitațiune necesară, o cutie dc rezonanță în caic Verbul se poate amplifica în toată voia; în care orice *Fiat (kun)* se amplifică, își răspunde ca ecou în *fikun™.* Bineînțeles, condensarea extremității sferei cosmice c relativă și privită numai din interiorul acestei sfere. Și la ea intervine un nou Solve, care e trecerea la limită, sau a unui plan de existență în

Principiul lui imediat, sau a întregului Univers în Principiul Suprem.

Din punct dc vedere metodic și microcosmic, imediat ce aprindem focul necesar în ființa noastră, începe procesul de discriminațiune și dc separațiunc, al cărui termen necesar e Integrațiunea. Sînt multe feluri dc focuri: psihice, spirituale și chiar fizice; ultimul și primul sînt greu dc manipulat și primejdioase; cel mai eficace și mai sigur, din cauza perfecțiunii lui, e focul intelectual, căci Intelectul nu poate fi decît foc. E dc ajuns o intuiție informată justă, pentru ca nodurile ce paralizează ființa noastră să înceapă să se topească. Cine e calificat s-o aibă, nici n-ar mai trebui să se îngrijească de celelalte focuri, care fără o cunoaștere cosmologică tehnică precisă și fără Instructor, nu pot fi aprinse. Mersul focului intelectual parc mai lent pentru că lucrează dinăuntru în afară și nu-i vedem rezultatul decît în ultimul moment.

Heraclit recunoaște două feluri dc exhalațiuni: una solară și pură care, ureîndu-se pînă la peretele sferei, se înflăcărează de focul spiritual; cealaltă umedă, care se tîrîic pe pămînt și în nici un caz nu depășește sfera Lunii. Arta marc c să conjugi cele două exhalațiuni, lucru posibil, din moment ce *rajas* se poate converti în *sattwa.* Dar numai prin mijloace pur metafizice, adică pur intelectuale. A căuta să ridici exhalațiunca umedă de pe suprafața apei dincolo dc sfera Lunii, e o muncă de Sisif; căci, cum ai putea să dai o impulsiune suprain- dividuală, la un element individual, cu mijloace care sînt și ele individuale?

Oricît de puternice ar fi asceza, voința,

concentrarea, în cel mai bun și cel mai rar caz, nu fac decît să actualizeze imanențe care și așa rămîn roabele lumii noastre; pe cînd intuiția intelectuală procedează de sus în jos, trage spre ea, cu o

rază, un fir dc păianjen, cu acesta un fir dc mătase, cu el o ață, cu ața o sfoară, cu sfoara o frînghic, care poate aduce totul după ea. în cazul acesta, a converti inferiorul în superior, umidul în foc, nu mai e o performanță atletică. E rezultatul unei priviri calme și senine din locul unei stele dc pc cer; cu razele ci dc aur urcă bolovanii cci mai compacți ai lumii noastre; dar cum nu-i scoate ca atare, ci în liniile lor de forță, în determinațiunile lor calitative, în schema lor, procesul c invizibil pentru cei de dinafară și pentru noi. A privi calm și cu excluziunea celorlalte gînduri o stîncă, înseamnă a o reduce la direcțiile ci calitative spațiale, adică a o transforma într-o masă vibratorie. Pentru ceilalți și chiar pentru ochii noștri obișnuiți rămînc mai departe o stîncă; totuși e răscumpărată dc acum înainte pentru veșnicie; e integrată și pentru ea nu mai există sfîrșitul Lumii și Judecata.

în procesul de intcgrațiunc, efectuat prin contcmplațiunea intelectuală de care am vorbit, un adjuvant puternic este și incantațiunea pronunțată. Sunetul e calitatea sensibilă a Etherului; acel carc-1 rostește ritual c un *ahstracteur de quintessence.* Or, quintensența cuprinzînd în ea toate celelalte elemente, toată Existența se mistuie în Quintcnscnță ca într-un Vortex și atunci nu mai rămînc nimic din lume, totul se resoarbe. Sau mai rămîn din ea determinațiunile ei calitative, care sînt pure intelecțiuni, pure cogitațiuni ale lui Dumnezeu. Dar

vulgul nu vede minunea și pentru ochii lui dc carne lumea continuă să subziste.

*

Natura c o carte divină: pentru a citi în ea nu trebuie erudiție, ci atenție. Literele ei sînt intelecțiuni învăluite în fenomene, în agitație, în zbucium. E de ajuns să facem tăcere în

noi, să suprimăm toate modificările principiului mental, pentru ca și zbuciumul Naturii să sc potolească și pc fața ci de cristal, care în realitate e un fund ce se ridică la suprafață și devine oglindă, să sc producă *emergenta* literelor divine latente în ea. Și probabil că fiecare literă sc leagă cu un fir de aur dc o stea. Dacă în noi se realizează ceva din impasibilitatea divină, asemenea bolții cerești, lectura sc face fără nici o sforțare, aproape fără intenții, gîndindu-nc la altceva, prin simpla reînsumare a literelor în patria lor dc origine. E ușor de înțeles că interpretată în acest fel, lectura Cărții Naturii e o răscumpărare, o reintegrare în habitatul lor definitiv a lucrurilor citite. Dacă lectura sc face prin noi, oamenii, scrierea nu s-a făcut oare tot prin ființe comisionate pentru asta? Propriu-zis orice gest, vorbă, acțiune, patimă a noastră, scriu în cartea Naturii. Dar atunci literele, cuvintele, frazele, sîrit trimise într-un spăimîntător exil, devin seîntei prizoniere în *Keliphol-uri,* în carapace impermeabile, în măsura împietririi noastre. Și ce imensă responsabilitate!

Atențiunea dizolvă lumile. Ea c Vitriolul filosofilor? Această dizolvare c singura operațiune care ne concernă,

căci renașterea, restructurarea, se fac în mod divin, prin ordin divin; în ele intervenția noastră nu poate aduce deeît un clement tulburător. Nu putem, pînă la Perfecțiunea noastră, să ne dăm seama de ansamblul planului pc care Marele- Arhitect l-a imprimat în noi. Nu putem cunoaște potențialitatea noastră pentru că Prakriti e ininteligibilă; iar Actul, dc asemenea, nu ni-1 putem cunoaște, pentru că e o posibilitate divină care nu devine inteligibilă deeît prin Identitate, la capătul drumului. Singura noastră libertate este Buna Intenție.

Ruperea echilibrului celor trei gunc e un fenomen prakritian; fie în Materia Primă, fie într-o materie secundă

oarecare, macro - sau microcosmică. Dar Fiat-ul care produce ruptura e purușian, trebuie să vie din afara Naturii; dc aici, imposibilitatea cuiva de a se inița singur; trebuie o *barakah* 74 care să vie din afară.

*

Importanța riturilor de înmormîntarc constă în faptul că, pe de-o parte, taie cordonul ombilical care leagă pe răposat *substanțial* cu lumea noastră; iar esențial, pe dc altă parte, îi asigură, din contră, continuitatea, îi taie firul Unicității.

*

Imaginația are puterea să transforme o noțiune într-un organism viu. Armă cu două tăișuri. Entitatea astfel creată, ca tot ce e în lumea noastră, participă la

cele trei gune. Depinde de noi, care imaginăm, dozajul lor. Iar responsabilitate. Căci odată creată, imaginea sc emancipează. Dacă o trimitem în lume, cu bună intenție, cu ritul ci de botez, adăugîndu-i o dimensiune intelectuală, devine un ajutor al nostru. Dacă nu ... Și ce iese din imaginația oamenilor !

Lucrul important în acest domeniu este ca prin intensitatea ei, provocată de patimi, imaginea să nu devină prea carnală, aproape fizică. Entitatea imaginată trebuie să fie subtilă și chiar din subtilul superior. Asta pentru că, în definitiv, destinul imaginilor e să tic dizolvate în Informai, căruia nu trebuie să-i dăm prea mult dc lucru. Spiritul nu trebuie să aibă digestii prea laborioase.

*

24 .X. 1966 - Echilibrul pe carc-1 găsește rațiunea nu poate fi decît o noțiune de echilibru, nu un echilibru existențial. Acesta nu poate fî dibuit decît tot dc o facultate existențială, care c intuiția. Și această intuiție nu trebuie să procedeze prin investigație (dc altminteri nici n-ar putea, căci ar renunța la esențialitatea ei), ci prin act de prezență. în fața unui Haos, intuiția pune un act pur, un *hudur,* care e o prezență a Spiritului, imuabilă și neafectată; atunci, ca prin minune, Haosul se transformă în Cosmos, își prezintă Centrul, actualizat de Prezență, și lumea se organizează. Motorul Imobil rînduiește mobilitatea, din cauza centralității lui. Haosul sc ordonă conform unor linii de forță care emană din

acest centru și care nu sînt altceva decît manifestarea unor dimensiuni intelectuale preexistente în punctul central.

De ce armonia nu există dc la început în lume și Cosmosul trebuie să treacă mai întîi prin faza de Haos? Pentru că Armonia implică în ea o idee ascendentă, deci dc reintegrare în Principiu, care nu poate surveni decît după ce s-a produs Manifestarea. Posibilitatea de Manifestare, care c posibilitatea lumii, trebuie să sc proiecteze global și ca o potențialitate indistinctă, din care Purușa organizează lumea prin distincțiuni. Or, aceste distincțiuni sînt calificări, deci elemente esențiale care nu pot exista în lumea noastră decît în Exil și la prima ocazie - ca să ne exprimăm așa, «sc integrează» în Principiu. O lume calificată de la început c contradictorie și nu s-ar putea produce. Manifestarea e posibilitatea dc autoncgațiunc a lui Dumnezeu; cum totuși e o creațiunc, felul ci dc a lăuda pe Dumnezeu este de a-L nega, căci în globalismul ci negațiunea lui Dumnezeu de către Creațiunc devine o determinațiunc

negativă a Principiului Suprem. Asta c misiunea ultimă a Creațiunii. Dar negînd pe Dumnezeu, se neagă implicit și pc ca: metafizic, Absolutul c *terminus*-|*i*| acestor două negațiuni care devin o Afirmațiunc; la un nivel mai relativ, negațiunea Cosmosului de către el însuși îi topește limitațiunile și atunci posibilitățile lui, care sînt calități, se reîntorc în indistincțiunea principială.

Ceea ce nu'trebuie uitat, ceea ce e esențial, e că Haosul nu e Crcațiunc, nu. e Manifestare, deoarece Prakriti e nemanifestată, ca și Purușa. Creațiunea se produce în spațiul intermediar. Dumnezeu creează lumea

din Haos, dar nu creează Haosul, care e termenul negativ, a) bipolarizării Lumii, Esență și Substanță. Am putea descompune producerea Manifestării în doi termeni: primul, expansiunea din Principiu, care produce Haosul; Creațiunea propriu-zisă, adică producerea distinctivă a tuturor Posibilităților de manifestare, se integrează global, în mișcarea de resorbțiune în Principiu, din cauza aspectelor calitative ale lor.

De aceea toată făptura, în măsura în care c calificată, e datoare să aspire spre reintegrarea în Principiu, pentru că asta c în natura ci. A imprima această mișcare ascendentă în noi și în jurul nostru, a topi împietrirele care țin în robie și stăvilesc tendința aceasta, c dharma noastră, din cauza ccntralității noastre în lume, ccntralitatc care nc conferă inițiativa. Numai Haosul nu trebuie să aspire la nimic prin natura lui, deoarece în momentul cînd începe să aspire, încetează de a mai fi Haos.

Dumnezeu produce Creațiunea din Haos, dar îl și neagă prin ea: Haosul devine astfd un reziduu de Neant, care nu poate avea nici o realitate. Dc aceea nu trebuie să avem de-a face cu Haosul decît conceptual, să-i constatăm necesitatea și atît: *«Non ragionar di loro. tna guarda e passer»*[1]'. Nu trebuie

să negăm lumea prin jos și prin sus, pentru că, după cum am spus, nașterea, viața și moartea noastră și a tot cc ne înconjoară fac parte din faza de resorbire a Creațiunii și nu din faza de producțiune. La prima vedere, o naștere este o manifestare, ceea ce e adevărat în Absolut: dar, în lume, o naștere este o calificare, o distinctivitate actualizată din Indistincțiune, prin urmare e o moarte,

pentru că mersul, traiectoria de la cantitate la Calitate are ca termen necesar reintegrarea'în Principiu, care e același lucru cu moartea Creațiunii. ,

Oamenii obișnuiți trăiesc numai în clipa nașterii, apoi mor toată viața. Ceea ce-1 deosebește pc omul spiritual c că încearcă să extindă momentul nașterii în tot restul vieții. De aici starea de *balya*[10]| Trebuie să ne naștem în fiecare clipă; o agonie și un extaz permanent. Dacă nașterea este o distincțiune în indistincțiune, această tendință trebuie să continue și-n timpul vieții, printr-o nemiloasă, crudă luptă dc fiece moment, pentru înlăturarea cantitativului; promovarea calitativului. Și-l promovăm prin trăirea în clipă, care neagă toate limitațiunile noastre și în care ne găsim exilați. Celelalte așa-zise eroisme, atitudini pseudo-tragice, existențialiste, sînt numai niște parodii, surogate ale clipei.

*

Exercițiile de *pranayama*[11] afinează suflul. Avînd în vedere importanța lui primordială, se poate spune că întregul organism psihofizic devine un cîmp dc forțe, o masă de vibrațiuni, în care imprimarea inteleețiunilor se poate face cu mult mai mare eficacitate.

De aici, efectul suveran al suflului afinat care vehiculează o formulă sacră sau un Nume Divin prelungit, care la

rîndu-i vehiculează Hudurul, Prezența Reală. Rezultatul se face simțit în toate cele trei lumi; chiar în domeniul fizic, se actualizează contra-partca subtilă a corpului. Se stabilește între toate planurile o omogenitate, o

continuitate, sfarîmate în omul căzut; în el, diferitele moduri, diferitele planuri de existență sînt despărțite de rîpe și hîrtoapc, pe care nici un mijloc psihic sau fizic nu le poate umple. Trebuie o reducere la materia primă, care să restabilească continuitatea. Pranayama c unul din mijloacele cele mai eficace. Pe o asemenea masă plastică, intelecțiunilc pot imprima vibrațiuni omogene, care nu riscă accidente, devieri și impasuri. Iar în clipele de oprire, de retenție a respirației, Nemanifestatul însuși se întrețesc cu țesutul cosmic. Restul îl face atracția Cerului, care transformă în elice ascendentă toată masa de vibrațiuni.

*

în Microcosmos, influențele planurilor superioare se manifestă prin intuiții intelectuale, din cauza identității esențiale dintre om și ierarhiile superioare; în natură, în Macrocosmos, unde aceste influențe se fac prezente în mod sensibil, coborîrea se face în zig-zag și o prezență spirituală se face sensibilă prin ființe și lucruri care își au elementul esențial vizibil și cel substanțial invizibil: munții, cristalele, florile, animalele sacre.

în natură, Invizibilul transcendent se manifestă în vizibil, prin legea analogiei în sens invers. Faptul dc a avea o intuiție intelectuală, nesprijinită de un suport fizic, nu infirmă ce am spus; înseamnă numai că noi ne-am ridicat în planul superior și nu invers. în afară de Guru-ul interior, orice epifanie care se produce indirect, deci prin intermediul Naturii, capătă o

înfățișare sensibilă; porumbelul dc la Bobotează, alte

animale sacre, apoi toată natura și.semncle din ca.

Axa lumii, în jurul căreia sc înfășoară cei doi șerpi complementari, c doar o schemă; c o dîră pc acest ax, a unui impuls ascendent și descendent, dc expansiune și de constric- țiune, care ia o formă hclicoidală. La fiecare pas al elicei, un punct de pe axă se propagă pînă la marginea lumii, unde sc urcă sau se coboară (în realitate concomitent) în planul imediat superior sau inferior. Acolo, se manifestă necesarmente în ființe și lucruri periferice din planul în care e ascendent; în lumea noastră, de exemplu, în lucruri și ființe care, contrar omului, își au esența vizibilă și substanța invizibilă. De acolo, printr-o mișcare inversă dc *coagula,* mesajul manifestat, de-a lungul spirei, se însumează în centrul planului respectiv, într-un punct care e la un pas infinitezimal față dc punctul care îi este imediat superior pc axă. Avem impresia că un mesaj ceresc s-a coborît direct în noi; în realitate, a parcurs tot Universul pînă la marginile lui, apoi s-a coagulat în noi. Operația c instantanee. Asta arată că orice facem, fie gestul cît dc mic, cît dc infim, afectează întregul univers, care devine sau victima, sau părtașul nostru la *Mokșa™.*

*

25 .X. 1966 - Zeus e Ethcrul, Poseidon, Apa, Hades - umbra începătoșată; pămîntul c comun. Cu toate deosebirile, c tot diviziunea clasică a Universului în trei lumi, cu nuanțările necesare. Astfel, Zcus e Cerul, identificat cu Etherul, ccca ce e perfect legitim; și hindușii identifică pe Akasha cu Brahma în unele texte. Poseidon simbolizează planul subtil cu adăugirea Hcrei, care e subtilul superior, Atmosfera, intermediara între

Cer și Subtilul inferior, soră comună a lui Zeus și a lui Poseidon. Hades c dc-a dreptul Infernul, nu pământul, care c planul fizic, ci un element comun celor trei mari zei. E o limită, un principiu de sesizabilitate a tuturor influențelor, de sus, de jos și intermediare.

Hefaistos este Anima Mundi, Focul Artist, Demiurgul. E fiul lui Zeus și al Herei. Aceasta e solicitată cînd de forțele inferioare, cînd de cele superioare. De unde ncstabilitatea și irascibilitatca ci. A conceput dc la Zeus, Focul Ceresc, pe Hefaistos, dar într-un moment de tendință inferioară, și atunci se poate spune mai degrabă că l-a furat lui Zeus; acesta nu sc recunoaște în fiul său și-l aruncă pe pământ; focul care e devenit foc terestru, ceea ce c perfect în ordine; c o adaptare a focului lui Zeus în lumea inferioară, care nu poate subzista fără el. Proba c că Zeus îl primește din nou printre zei, după un «exil» care, în realitate, este o tribulație, o «rătăcire» sacri- ficială, o perioadă de incubație, de adaptare a focului ceresc la mediul pământesc. Șchiopătarca lui Hefaistos este semnul adaptării lui într-o ambianță dcritmică, ale cărei servituți trebuie să le adopte aparent, pentru a o putea pozitiva, într-o anumită măsură. A învinge deritmia printr-o supralicitare de deritmie.

Focul ceresc, al Etherului, al Soarelui, al Astrclor, arc o mișcare circulară, pentru că cercul, nefiind posibil în lumea noastră, e exclusiv uranic. Circumferința fiind expansiunea Centrului, nu este spațială, ci o pură dimensiune intelectuală. Focul pământesc, al lui Hefaistos, se urcă și sc coboară, pentru că lumea lui c rezultanta unei dualități pc care trebuie să o parcurgă mcrgînd de la un pol la celălalt și înapoi. De aceea dizolvă și condensează lumile și, mai ales, adaptează

darurile pe care le face Olympul la ambianța pământcască.

Ceea ce-și dispută Cerul și Pământul între ei e Iubirea, Afrodita, clement cohesiv tară de care nimic nu ar putea exista. Pentru asta trebuie actualizarea unei limite care c rezultanta dragostei' între Ares - Discordia și Afrodita - Iubirea: copilul lor e Armonia; Hefaistos, element uscat și cald, îi înlănțuie în rețeaua lui; Poseidon, element rece și umed, îi separă, după ce Armonia a fost procreată, căci și ea e rezultatul alternanțelor de organizare și de confuziunc în lume.

Lumea răscumpărată, lumea resorbită din nou în focul ceresc, e aceea a lui Apollon, fratele lui Hefaistos. El c fiul Latonei - Leto, o nimfa pământcască, în realitate o entitate spirituală exilată în lumea noastră, unde, cum o arată numele, e doar o latență. Unită cu Zeus, produce pc Apollon, pură conformare cu lumea cerească, impulsie satwică, și pe Artemis, Fecioara. Amîndoi nu-s la locul lor pe pământul acesta, decît ca mesageri, pogoräminte ale lui Zeus. Prin lumina lui Apollo, lumea se transfigurează, deci încetează dc a mai fi lumea în sensul obișnuit, iar Fecioria ar seca imediat Universul. Dc aici, necesitatea unei eontrapărți a lui Apollo, a unui principiu organizator și separat, umed, care c Dionysos sfișiat de către Titani. Contrapartea aceasta a lui Apollo c bineînțeles un aspect complementar, e un Apollon în tribulațiunc, într-o sfișierc sacrificială, necesară pentru subzistarea lumilor. Asta și explică faptul relatat de Plutarh, că, la Delfi, Apollon și Dionysos aveau un cult comun.

Sufletul e făcut din materie astrală, în sensul riguros al cuvîntului, adică din materia astrelor. După

Numcnios, e o stea care se coboară de pe firmament, voit sau nu, după vocațiunea ei prenatală, adică după posibilitățile ei; se încarcă de efluviile din ce în ce mai dense ale sferelor în ordinea tor descendentă. Dar asta presupune preexistența sferelor, așa cum sînt ele, cu

caracteristicile lor. Cine Ic-a creat, macrocosmic vorbind? Zeii, dar de data asta nu prin cădere, cum sc întîmplâ cel mai des cu sufletele, ci prin pogorămînt sacrificial. Fiecare zeu a elaborat un înveliș limitat și absolut necesar al lumilor. De aceea și aparentul lor exclusivism, spiritul lor antagonistic; pentru ca Zeii să-și poată împlini misiunea, trebuie să fie ei și nu altceva, căci zeii provin dintr-un Fiat de exclusivitate și distincțiune. Asta e misiunea lor și toate criticilc și ironiile monoteiștilor cad, prin simpla constatare a acestui fapt.

■ *

E legitim să aștepți în fiece clipă un miracol, pentru că însăși clipa e un miracol. Sub aparența că aștepți un miracol, vrei în realitate să reintri în normal. Absurzi, himerici sînt acei care fac pact cu viața obișnuită, cu iluzia, cu nălucirea. Totul e să nu aștepți miracolul din afară; trebuie să-l pîndești și să-l soliciți în tine însuți, fiindcă, chiar atunci cînd vine din afară, în realitate exteriorizează o minune lăuntrică. Fenomenul exterior e numai un semn, un simptom. Mai demult, îmi spuneam: toate întîmplările din basnțe trebuie privite *sub specie interioritatis,* neavînd altă realitate decît ■ devenirea eroului; sînt deci subiective. în fond, lucrul e adevărat,

dar în fapt judecata trebuie să fie nuanțată. Miracolele din basm erau obiective, dar exteriorizau o minune subiectivă, internă. Plasticitatea ambianței în vechile *yuga* o permiteau. Omul atunci în adevăr regenta planul de existență și orice gest, orice gînd al lui, orice impuls volițional se transmiteau instantaneu întregului țesut, cum mișcările păianjenului fac să tremure imediat întreaga pînză. Solidaritatea întregii ambianțe cu regentul, lipsa aproape totală, și în om și în natură, de pietrificări, dc înțepeniri, o sensibiliza

într-atît, încît ccl mai tainic proces mental al omului se obiectiva. Drama inițiatică, oricît este de intimă, prin definiție, își crea, își găsea ecou în protagoniști externi. Acum ne luptăm cu zmeul și cu balaurul înlăuntrul nostru; atunci plasticitatea extraordinară a Firii o facca să-i creeze instantaneu. Să ne reamintim dc prolificitatea Gaiei, cînd copiii ci, Titanii, cădeau în lupta cu zeii și erau reîmprospătați de inepuizabila lor mamă. Am putea spune că în vremurile dc demult orice impuls al omului era captat dc ambianța îndrăgostită dc cl și devenea o ființă distinctă; omul își dădea scama imediat dc urmările gîndurilor sale, pentru că mama cosmică «Ic tăia ombilicul» și, devenite ființe vii, prietene sau dușmane, îi săreau de gît. Responsabilitatea era evidentă și imediat perceptibilă. Acum, lucrurile stau la fel, dar din cauza împietririi naturii văduvite de stăpînul ei, progenitura omului nu mai este fizică, ci proliferează pe [planul] subtil, unde generează ființe mult mai primejdioase, de n-ar fi dccît din cauza invizibilității lor și a lipsei de vigilență a omului care nu Ic mai percepe. Acum, drama spirituală nu mai este cosmică, dar redevine pentru

Inițiat, *lbu-ul wegt. Fiu al clipei,* exilat în ciclul acesta, mai ales în punctele de tangență ale Generalului cu Universalul; îngînarea zilei cu noaptea, orizontul care atinge cerul, încît nu știi dacă Cerul nu e un Pămînt prelungit, exaltat, sau Pămîntul un Cer cufundat în Apele inferioare, în misterul ccl mai adînc al Miezo-Nopții, sau [dacă] soarele nu devine invizibil tocmai din cauza unei prea mari prezențe, deci în orice clipă dc sfișiere. Și avem posibilitatea, obligativitatea deci, dc a transforma orice clipă a noastră în sfișiere. Posibilitatea lucrului e imediat demonstrabilă: amorțiți de efluviile pămîntului, timpul curge omogen și monoton pentru noi, cu un trecut care e încă nevralgic în noi și un viitor caic ne solicită cu angoasa lui.

Sîntem oriunde afară dc prezent. Imediat ce încercăm să scoatem clipa din vălmășeala devenirii, se produce o crucificare, pentru că trecutul ne trage îndărăt și viitorul înainte. Nu-i asta o sfîșiere? în învrăjbirea lor, clipa parc o licărire de-abia perceptibilă, și într-o epocă în care superstiția «trăirii» e atît dc virulentă, ce contează cîntecul de păsărică al clipei față de cicloanele trecutului și față dc fantasmele onirice ale viitorului? Totuși, ca să trăim cu adevărat, trebuie să ucidem fără teamă aceste trăiri în trecut și viitor, să deplasăm luminile în noi, cum o spuneau vechii kabaliști, să aplicăm legea analogiei în sens invers, mai întîi în noi, apoi în afară, adică să creăm o conștiință inversă față de aceea profană: ceea ce e mic în afară e mare înăuntru și ceea ce c mic înăuntru^: mare în afară; a inversare a scării valorilor. Clipa c o licărire imperceptibilă în dramele coherentc ale trecutului și cele incoherentc ale viitorului. Totuși, e dc

ajuns ca să suscităm clipa în noi, adică în fond Eternitatea, pentru ca întreaga lume să se risipească în felul unei năluciri. Nu rămîne decît o cenușă, dar și ea dispare. Trăirea clipei c insuportabilă din cauză beatitudinii ei; e o plinătate care nu poate fi răbdată dc limitele noastre. Pc de altă parte, omul nu sc poate sustrage propriei lui Eternități, pentru că Veșnicia este rațiunea lui suficientă și i sc reamintește existențial. Atunci caută o uitare, care nu poate fi decît o narcotizare, în falsele plenitudini ale lumii acesteia și care nu sînt altceva decît capetele neantului, terminusurile lui în ființa noastră. Puterea lui dc disoluțiunc ne pare o intensitate și nălucirile pe care le suscită în noi sînt create din propria noastră substanță. Dar ce bizar e omul ! Chiar în abjecțiune, nu poate renunța la majestatea lui. Ncputînd sau, mai degrabă nevrînd să caute Absolutul, care în primele lui asimțiri apare ca o privațiune din cauza analogici în sens invers (el apărînd ca o

lipsă pînă cînd omul ajunge la planul dc incidență) îi caută un substitut în Neant, în uitare, care e imediată în intensitatea ei. Acoperă cu mirajele, cu prestigiile ci, chemările Tăcerii, ale Vidului, ale Zero-ului metafizic, ale căror prime apropieri sînt înspăimîntătoare prin nuditatea pe care ne-o impun.

I

26 .X. 1966 - Clipa fiind singura realitate, trecutul și viitorul sînt numai fantome, deci în mod necesar vampirice. Omul profan e așa de bine țesut în lume, înеît

nu-și dă seama de hemoragia continuă carc-1 sleiește dc la naștere pînă la moarte. Sjîrșeala începe cînd vrem să rupem cu lot ce nu c prezentul. O lipitoare nu e dureroasă cît timp o lași în pace să sugă. E teribilă cînd trebuie s-o smulgi. De obicei, i sc presară sare. Limită între Sulf și Mercur, Sarea este din cauza asta și o limită între trecut și viitor, adică sarea e clipa. Momentul dezlipește dc pe noi lipitorile timpului și ale spațiului, fără durere. Dacă luptăm de-a dreptul cu fantomele trecutului și ale viitorului, ieșim zdrobiți, chiar dacă sîntem victorioși; dacă suscităm în noi intuiția clipei, caic este aceea a Eternității, spectrele timpului se irosesc ca un abur inconsistent.

Ambiguitatea învățămîntului tradițional nu e făcută numai ca să deruteze pe profani, dintre care cel dinții e Diavolul; e și expresia sensibilă a Inefabilului, care îl obligă pe *qalih*[13] la ardoare, perseverență, ascuțime intelectuală, la o privire sintetică și polivalentă a chestiunilor; distruge în noi spiritul de sistem și, necesitînd o nedezmințită rigoare logică, anulează toate servituțile logicii, transformînd-o într-o servă sau într-un simbol. Inferințele și implicațiile încep numai după ce intuiția intelectuală a cuprins tot obiectul. Pentru ca operația

să fie completă, intuiția intelectuală trebuie să fie, nu numai la începutul operației logice, dar și la sfîrșitul ci, un punct dc reintegrațiune. în fond, procesul logic, ca să fie valabil, trebuie să reproducă procesul de producție și resorbție a manifestării.

*

Fluviul ființei noastre, inversat în mersul lui, curge într-o vale care e ascendentă și se varsă în Oceanul Beatitudinii prin Delta cu 0 mie de guri a capului. Chiar dacă nu face fluide toate împietririle noastre, le înconjură, le transformă în insule, pe care pînă la sfîrșit le roade, dacă rămîne pînă la sfîrșit fluviu și nu Se transformă în baltă. Duce în Ocean chiar și mîlul lui rezidual, care devine acolo pămînt dc nemurire, materie de Paradis. O parte din mîl rămîne în albia fluviului, dar c dus.mai departe de apele care urmează, pînă cînd nu mai rămîne nimic din el. Dacă trecerea de la fluviu în Ocean e calitativă simbolic, atunci, în mod necesar, și mîlul din ocean c calitativ altul decît cel din fluviu.

Eidolon-\A sau sufletul inferior, se risipește de la sine cînd sufletul adevărat se întoarce dc la viața dc aici. Dispare prin lipsă de alimentare, căci viața, chiar inferioară, nu poate să subziste decît prin vampirismul planului superior. Dublul proces descendent și ascendent arc o oarecare similitudine. în staza ascendentă, inferiorul se sublimcază<în superior, adică își găsește, exaltat,,, adevărata lui realitate; pe cînd în staza descendentă, inferiorul risipește superiorul, îl farîmițează, îl atomizează, pustiind Grădina Paradisului. Și într-un sens și în altul, planul intermediar, care e dîmpul dc bătălie, este distrus, dar pentru transformare într-un caz, pentru pulverizare în

celălalt. Calul Iui Făt-Frumos pustiește grădina lui stăpîne-său devenit grădinar, dar o face de o mic dc ori mai frumoasă, imediat după aceea. Făt-Frumos apare fetei de împărat ca grădinar, ca și Domnul Hristos,

Măriei Magdalena. Trimis în misiune de răscumpărare, el transformă grădina socrului său în Grădină a Edenului, eu ajutorul Calului Năzdrăvan care este Sulful, Sulful ascendent. Anumite forme dc *dhikr,* în esotc- rismul musulman, printr-o întcțirc a Sulfului, ravajează grădina noastră, ca s-o transmută în esențe permanente, imuabile dc acum înainte. Și răsplata vine. Fata lui Vcrde-împărat carc-1 vede și pentru care face toată opera asta, îl alege dintre pețitorii care sc perindă, aruneîndu-i mărul dc aur în cap, măr dc aur care c fructul Arborelui central din grădina transformată de către eroul-grădinar. Acțiune și reacțiunc concordantă. Nu i sc aruncă fructul, ci-1 culege împreună cu aceea care l-a aruncat.

Revenind la originea *Eidolon-uh»,* Soarele spiritual iradiază asupra planului dc existență ca să-l recupereze. Dar acest plan este un plan de incidență, de la care gravitațiunea își inversează sensul. Primejdia este în lipsa noastră de bună intenție și de vigilență; se poate întîmpla ca razele Soarelui Spiritual să nu găsească în planul dc reflcxiunc, rcctc în noi, o aspirație ascendentă, și atunci razele sînt captate dc Titani, care pocesc imaginea Feței Divine într-o schimonositură, *Eidolon-*|*i*|. Dar cum nu-și poate avea izvorul dc Viață decît în Cel de Sus, imediat ce sufletul sc uită spre Cer, *Eidolon-u*| dispare cu toate reziduurile lui. Abisul nu poate crea, schimonosește doar un model divin. Dacă interceptăm, furtul continuu al razelor de sus, spectrul dc pc Apele inferioare se mistuie.

Demiurgul c reprezentat stînd la cîrma lumii și condu- cînd vasul fragil și harmonic tară să părăsească din ochi modelul și conducătorul său. Dumnezeul de Sus, ca pilotul navei care se uită la stele. Asta arată, sumar vorbind, că nu c posibil un pelerinaj fără o țintă în prealabil stabilită, dar mai sînt nuanțe foarte importante. Dacă pelerinajul se face cu ochii țintiți în cer, înseamnă că Sanctuarul pămîntesc nu e deeît un substitut al adevărului sanctuar, care c Ceresc. Odată pelerinul ajuns la ținta pămînteasc, călătoria lui c epuizată pc orizontală și începe o ascensiune care duce de la Ierusalimul de Jos la Ierusalimul de Sus. Cu alte cuvinte, trebuie parcursă, epuizată, într-o primă etapă, amploarea, pentru ca apoi să se poată începe călătoria prin cxaltațiunc. Nu trebuie uitat.

Sc mai poate remarca faptul că o linie orizontală e cantitativ inepuizabilă. Oricît ai umbla pe pămînt, nu ajungi la o margine. Dar Dumnezeu a dat geometriei și un aspect calitativ, și atunci o linie dreaptă trece la limită la creasta de deal la care ajungi în jumătate dc oră. Apoi Dumnezeu a mai pus sfîrșituri calitative liniilor drepte și prin sanctuarele dc pelerinaj care sînt la capetele lor. Jidovul rătăcitor c un om ‘căruia Dumnezeu i-a luat simțul calitativului și pentru care nu mai există pelerinagii. Rătăcirea lui c veșnică pentru că a devenit inepuizabilă.

Nimfele naiade sînt acele ale apelor și reprezintă sufletele acelea care sc coboară în umiditatea generațiunii. Acum, tot planul nostru de fire c o oglindă dc apă. Totul e să te reflectezi numai în ea, dar să nu te scufunzi. Totul este să devii atît dc ușor, ca propria ta imagine să devină o trambulină, o pîrghie din care piciorul tău înaripat să-și facă vînt în sus; dar majoritatea oamenilor sc înecă în propria lor imagine.

Un cult dionisiac poate să decadă din cauza caracterului său orgiastic, cînd îi dispare dimensiunea lui intelectuală. Asta chiar cînd «orgia» își mai păstrează un caracter valabil; un cult apolinic nu poate să dispară, căci nu c nimic coruptibil în el; cînd oamenii nu mai sînt vrednici dc el, se resoarbe.

Declanșarea lui Eros e imediat posibilă; totul e să-i adaugi imediat o dimensiune intelectuală, să «inversezi cursul Iordanului», cum spuneau gnosticii, ceea ce conccrnă nu atît aspectul material al operațiunii, cît acel spiritual. A transforma Gangele pămîntesc în Gange ceresc. O intuiție spirituală nu se poate reflecta în Materia Prima, sau mai exact Materia Secunda, care constituie posibilitățile noastre inferioare, decît în ansamblul unor linii de forțe care alcătuiesc o schemă geometrică; aceasta transformă Haosul nostru inferior în Cosmos; liniile de forță devin canale subtile de-a lungul cărora forțele obscure suferă un proces de *laya™,* al cărui terminus necesar, de-a lungul unor spire ascendente, este resorbirea în Universal. Este același proces ca al Vrăjitorului dc Șerpi: sub incan- tațiunea flautului, se mișcă ceva în mărăcini și-n papură; apare capul Șarpelui vrăjit; e atras dc sunet și după el atrage și restul corpului; sunetul flautului pentru el este efectiv *Shabda brahman*'.*

Frumusețea operațiunii este aspectul geometric al ei: partea inferioară a corpului c o spiră pe planurile inferioare; apoi o verticalitate, apoi deasupra capului extatic, o figură geometrică invizibilă pentru noi, dar care trebuie să fie un mister de Arhi-Matematică transcendentă. Invizibilul determină o schemă vizibilă în inferiorul pe care îl cvertucază; e unul din cele mai mari

miracole din lume. Un ochi sagace descifrează toate misterele în figura geometrică, închisă și rece pentru profan. Cum să citești în proiccțiunea plană a unei figuri cu trei

dimensiuni, necunoscută, figura care, la rîndul ei, reprezintă în simultaneitate spațială ceea ce, în realitate, este o devenire în durată? Geometria profană este un miracol inefabil, pietrificat de ochii Meduzei. Cum să redai din nou viață stîncii? Cum poate pietroiul să devină matricea unei lithogeneze? Cu o copulațiune a stîncii cu ceea ce este analog cu ca în noi, cu cristalul din noi, adică cu Intelectul transcendent, care e geometric și mineral. Evertuezi în mlaștina lui pc un cobra, cu sunetul unui flaut; dar ce liră a lui Apollon poate transforma în spire vibratorii masa amorfa a unei stînci?

E curios că imaginea șarpelui în urcuș la sunetul flautului reprezintă foarte exact pe *Erosul* platonician. Acesta, fiu al *Peniei,* Sărăcia, și al lui *Poros,* Bogăția, mediază între ele, dar neputînd niciodată să se identifice cu una din ele. Dc aceea e numai o aspirație spre Integrațiune și angoasă, pentru că nu le poate atinge; acestea două, aspirația și angoasa, sînt *Ida* și *Pingala* ale șarpelui *Kundalini*[1]*,* șarpele vrăjit care urcă prin Sushumna spre Portul său final. Se va spune că Șarpele cobra nu integrează niciodată finalitatea sa, pe cînd Kundalini, da. Mai întîi, nu se știe dacă prinderea cobrei de către Vrăjitor nu simbolizează o eliberațiune, cu un simbolism tămăduitor cînd, de exemplu, se stoarce șarpelui veninul lui cu scop terapeutic; proces, prin excelență, de transmutațiunc. Apoi, chiar în *Kundalini-Yoga,* șarpele nu-accede niciodată în lotusul cu o mie de

petale, pentru bunul motiv că atunci cînd asta se întîmplă, el încetează de a mai fi șarpe; nu mai este o spirală, ci o spirală care se resoarbe în punct. Și dedesubtul punctului acesta trebuie să atîme totdeauna o scară de mătase pe care s-o urce și s-o coboare Hermes psihopomp. Și această scară c Șarpele, e Eros polarizat în *Penia* și *Poros,* în *Ida* și *Pingala,* și niciodată liberat de ele decît la *Pralaya.*

*'

Cc învățămînt putem lua din faptul că evenimentele din trecut sînt substitute de Eternitate, că le vehiculează direct? Constatarea că-și pierd caracterul temporal; durata lor se spațializează și întîmplările din succesiunea cronologică devin simultane. Învățămîntul principal, dc o aplicabilitate imediată, e că trebuie, în orice meditație a noastră, în orice ritual, să suprimăm timpul. Gesturile, intuițiile, trebuie să prindă cu harponul clipa.

Faptul că trecutul trece în simultaneitate arată că tot cc facem devine creatură obiectivă și anume în planul subtil, din moment ce-și pierde caracterul temporal, cel puțin în cc are el mai virulent. Or, entitățile subtile sînt cclc mai eficace în acțiunea lor, fie pozitivă, fie negativă. Nu le putem scăpa decît ridieîndu-ne mai sus dccît calea în care se află. Nu există alt refugiu decît în Absolut.

*

27 .X. 1966 - Amintirile spațializatc nu sînt în antagonism cu punctul, cu clipa în prezent, contrariu evenimentelor pe care le trăiam în momentele actuale,

cu caic clipa nu arc nimic comun. Asta înseamnează că întîmplările trecutului sînt răscumpărate. De ce? De imobilitatea, de spațializarca lor. Asta înseamnă că spațiul c mai beatific dccît timpul, pentru că un eveniment din trecut și chiar din prezent devine paradisiac în măsura în care își pierde temporalitatea. Și c ușor de înțeles: în timp, totul moare, totul se disociază. Cînd spațializăm, o succesiune temporală în trecut își pierde caracterul de umbră. De aceea o amintire, necesarmente spațializată, e mai vie, mai

reală decît o secvență de timp în desfășurare, al cărei caracter spectral, iluzoriu, halucinant, e imediat evident. De aceea nu trebuie să detaliem, să analizăm o amintire. S-ar irosi în narcoză, Trebuie luată global, în parfumul ei prim.

După vechile tradiții, rețeaua cu care prinde Hefaistos pe Afrodita și pe Ares este constituită, în om, de rețeaua vinelor, a arterelor, a nervilor, adică liniile de forță în interferența cărora se creează pasionalitatea noastră, deci lanțurile noastre. Simbolismul e spațial, evident; dar se adaugă că, după moarte, cuvintele și actele noastre constituiau rețeaua de captivitate. Ce înseamnă asta? Că evenimentele cc s-au desfășurat în timp se spațializează ca să devină sau damnațiunea sau fericirea postumă. Fantezia, onirismul, c parodia, substitutul infernal pe care-1 suscită Vrăjmașul ca să distrugă în noi Amintirea. *Anamnesis* are în primul rînd un caracter intelectual; dar și lumea subtilă, .chiar cea grosieră, poate fi suportul unor astfel de intelecțiuni.

în mitul care spune că aripi cresc în sufletul care-și amintește, am putea vedea și faptul că atunci cînd o

dimensiune intelectuală se adaugă peste un Haos, Suflul, Aerul pe care-1 ține prizonier, se degajă în tendință ascendentă, unindu-se cu un suflu descendent, de data asta pur pneumatic, care e agentul tuturor transmutațiunilor și al tuturor Theofaniilor. Simbolul aripilor arată că o condiție indispensabilă a reușitei operațiunii este o impulsie ascendentă care e în puterea noastră. Bătaia largă a acestor aripi poate fi și alternanța lungită a expirației și a inspirației, bătăile inimii, expansiunea și concentrarea corpului nostru vibrațional, identic cu Sfcroidul Androgynului; de asemenea alternanțele verticale, de exaltațiune și de coborîre.

Revin la Spațializare. Dacă mitul e tragedia celui Etern jucată în timp, dacă Zagrcus a fost sfîșiat dc Titani, datoria

omului ce-și realizează spiritualitatea c să culeagă *disjecta membra,* în vederea reconstituirii Zeului. Dar amintirea tocmai asta face pentru evenimentele dintr-o succesiune temporală pe care le spațializează.

Există deci o tehnică a amintirilor pc care trebuie s-o redescoperim și al cărei fundament este discriminarea lucidă ÎQtre amintire și visăraie; c relativ ușor de realizat pentru că ultima are totdeauna narcotic în ea, pc cînd amintirea are ceva pur, un parfum spontan și ncsolicitat. Dacă o amintire ne dă același asentiment pe care ni-1 suscită lectura unui basm, aceeași prospețime intelectuală, atunci e valabilă și o putem lăsa să lucreze în noi, ca un altoi.

Amintirea autentică e mit. Or, toată viața noastră, fie că o știm, fie că nu, e țesută în mituri, pc bunul motiv că mesagiile divine, ca să se insereze în lumea noastră,

trebuie să capete un caracter spațial, temporal, vital și formal. Din moment cc aceste mituri sînt devorate fără saț, dc singură aviditatea noastră, și se inversează în dosul oglinzii psihicului nostru, ele atrag fulgerul de sus care Ic preface în cenușă. Să ne amintim de soarta Titanilor care au sfîșiat pe Zagreus. Singura răcoare care vine și care ne poate mîntui, este aceea a Apelor Mnemosinei. Mă gîndcsc la episodul din basmele noastre cînd Făt-Frumos se luptă cu zmeul; amîndoi cer de la un corb să le aducă un cioc cu apă ca să-i răcorească. Și acela izbîndește, care oferă corbului mai mult stîrv, adică cine oferă în sacrificiu o cît mai mare cantitate dc bestialitate. Cantitatea de stîrv de o parte, ciocul de apă de altă parte, evidențiază cu prisosință deosebirea între cantitate și calitate. Ciocul de apă c același lucru cu clipa de care am vorbit mereu. O străfulgerare e suficientă. Analogia în sens invers: punctul din vîrful unghiului, ciocul de apă, stîrvurile celor trei zmei și ale celor trei cai ai

lor, baza triunghiului. Corbul c în adevăr un mesager ceresc, eminamente pozitiv, deoarece devorează cantitatea și aduce în dar calitatea din cer. Mă întreb dacă ceea ce a trimis Noe din corabie, înainte dc a ieși din ca, sub emblema unui corb, nu e un element de suverană calitate spirituală, cu misiunea de a curăți, purificat, transformat în mîl primordial de către potop, de toate stîrvurile, rămășițele, reziduurile ciclului precedent, devorare care arc darul nu numai de a purifica complet fața noului pămînt, dar și de a recupera ce mai aveau aceste resturi ca elemente pozitive.

♦

27.X. 1966 - în general, luăm ca o nereușită a noastră, ca o muncă de Sisif, cînd o aspirație ascendentă a noastră cade din nou pe pămînt. Și totdeauna cade. Depresiunile sînt teribile. Or, aceste așa-zise căderi au un caracter eminamente pozitiv, pentru că, după dharma lumii noastre dualc, o aspirațiune, după ce a răpit de pe pămînt ceea ce poate fi exaltat în cer, revine cu forțele cerului pc pămînt, ca să efectueze hicrogamia. Mersul în sus e o trecere dc la cantitate la calitate, iar cel în jos operează minunea calificării cantității. Dimensiunile intelectuale în care se face parcursul constituiesc liniile de forță ale unei cutii de rezonanță care amplifică finalele; c ceea ce Alchimia numește Multiplicarea, operațiunea finală a lui Magnum Opus.

*

Psihicul unui om dotat din punct dc vedere intelectual e neutru, cu un caracter pronunțat dc pasivitate, în sensul feminin al cuvîntului, nu în sensul inerției. E mai degrabă rajasic. Ceea

ce se numește caracter, adică trăsături bine caracterizate, puternice, denotă un om al cărui accent dc gravitate cade mai mult pe planul mijlociu. Asemenea psihic oferă dificultăți aproape insurmontabile pentru resorbire. *Virya** c o eminentă calitate inițiatică, dar trebuie să se manifeste mai ales în spiritual.

Psihicul unui om ce a pornit pe calea realizării devine neinteresant, chiar rebutant, pentru că este plin

de reziduuri și de drojdii; tot ce nu poate arde, cade precum cenușa pe planul psihic; senzație greu de suportat pentru alții și mai ales pentru interesat, pentru că nu poate, cu toată bunăvoința, să ofere decît rămășițe lui însuși și celorlalți. Ca orice cenușă. Cînd nu poți să-ți oferi singurătatea completă, ceea ce c mai totdeauna cazul în epoca noastră, senzația asta dc mort viu, dc strigoi, c atroce. Dai celorlalți elemente pe care ei le consideră ca avortate, cînd în realitate sînt expirante. Cît despre realizările efective, cînd tu însuți nu-ți poți da seama de valoarea lor, din cauza virtualității (efectivitatea vine la capătul lui Magnum Opus), cum să le simtă alții?

Conflictul între psihic și fizic, pc dc o parte, și între Spirit, pe de alta, este efectiv, pentru că, orice ar face, primele două sînt din lumea asta. Chiar cînd consimt, în cazul unei calificări reale, la osteneala unei realizări inițiatice, așteaptă un salariu imediat, ca un zilier. O răsplată care vine la sîrșitul unei vieți, sau dincolo, li se pare o monstruoasă nedreptate. O concupiscență este existențială și nu e sensibilă la argumentări. Concupiscența nesatisfacută devine un vortex dc angoasă. Totuși s-ar putea găsi un element pozitiv în nenorocirea asta. Angoasa, frămîntarea, neliniștea zdrobesc psihicul și fizicul, care lasă să le scape, astfel, quintensența lor, din care o bună parte o fură lemuriile, dar mai rămîne ceva, care e reintegrat în planul cauzal. Un om profan, despre care se spune că este bine

echilibrat, este un fel de monstru, exemplar desăvîrșit de împietrire.

Trebuie să actualizăm în noi periodic o chemare a

Cerului, pentru a da o impulsie ascendentă confuziei psihice. E o reamintire a schemei noastre intelectuale care e o cruce cu trei dimensiuni. Se restaurează curcnții de-a lungul cărora grosierul sc lămurește în subtil și intelectual.

S-ar părea că dictonul hermetic: «natura fascinează, învinge și domină natura», c în contradicție cu faptul că Natura nu-și are rațiunea suficientă în ea însăși; prin urmare, nu se poate depăși pe ca însăși. Acesta c un punct de vedere metafizic. Doctrina hermetică c cosmologică și Cosmosul pare, în ea, un Tot care-și ajunge lui însuși. Influențele spirituale apar ca imenențe, deci ca tacînd oarecum și ele parte din Natură; căci și științele cosmologice taie și ele în felul lor rădăcina plantelor. Privită ca un tot, se poate deci spune că Natura fascinează, învinge și domină Natura, adică *Natura naturans* [domină] *Natura naturata.* Cum operațiunea necesită o continuă veghe, o prezență de fiece moment, se mai adaugă un element intelectual în sînul naturii, care e un substitut valabil al Intelectului Transcendent.

*

O asimțire a Transcendentului e o realizare virtuală; chiar virtualitatea poate fi luată ca simbol al Inefabilului, așteptînd ca la realizarea efectivă Inefabilul să nu mai aibă nevoie de simbol sau suport.

Riturile de înmormîntare asigură continuitatea agregării elementelor psihice în jurul lui *Sutrâlma.* Deci continuitate, nu

numai spirituală, dar și subtilă. Dacă elementele psihice n-au putut fi topite în lumea asta, vor ti poate în cealaltă. Pe cînd, dezagregate de lîngă *Jivâtma,* riscă să rămînă ca niște pietroaie, în elementul lor propriu, timp de *Kalpe.* Agregate lîngă seînteia spirituală, vor ceda legii care face inferiorul să se resoarbă în superior prin natura lucrurilor, Autonome, independente, înotînd într-un element de aceeași natură cu ele, devin practic insolubile.

Omul își dă scuză că întîrzie în lumile intermediare, în intenția de a le «răscumpăra», de a le «însuma» în el. Asta nu poate înșela nici un copil. A mîntui lumea prin lume este o înaltă tehnică tantrică, dar cine c îndreptățit s-o practice? Numai acela care știe să topească elementele limitative ale planului intermediar și pentru asta efortul imaginativ nu e cel mai important. Topești limitele unei lumi cînd ai asimțirea planului care-i este superior. în fond, operațiunea este tot *jncmică,* cu un surplus de rigoare. Nu c dc ajuns să fii *nudus cum rtuda* , ci sa aplici asociației un vampirism superior, pozitiv, care topește inferiorul în superior - adică în tine mai întîi, apoi, împreună cu tine, în Transcendent. Nu e la îndemîna oricui; nu se cere numai stăpînirc, ci imprimarea în cuplu a unei ascendențe.

♦

29 .X. 1966 - Dacă manifestarea pleacă printr-un *amr* dc la centru spre circumferință, c necesar să procedeze de la calitate la cantitate, de la subțire la grosier. Foc, Aer, Apă, Pămînt, bineînțeles extinzînd simbolismul elementar și dincolo de formal. Jnir-ul fiind o

impulsie vibratorie, tot Universul e

un Vortex în care continuitatea stărilor de fire e realizată printr-un element spiraloid care țese substanța întregii lumi. Dar din cauza trecerii de la grosier la ceva mai subtil, această spiră apare cînd ca o rădăcină în Pămînt, cînd ca un Șarpe în Umidul Radical și în vîrtejurile Aerului, cînd ca Balaur în Foc, fără să i se întrerupă nici un moment continuitatea de *Sutrâtma.* Rămîne oriunde și pe orice plan, ca la început, o *katholikos aphis*[5]* ce străbate toate lucrurile prin centrul lor. Așa că toate numele antinomice îi convin. Un dicton hermetic ca «Haosul nostru e un Dragon de foc care învinge tot», arată că Vortexul sferoidal premerge chiar Haosul. Chiar Ininteligibilul trebuie să se rezolve în Inteligibil; chiar *Prakriti* se însumează în *Ișwara.* Cine se concentrează pe Principiu topește manifestarea în Indistincțiune, în sus, și în schemă în jos, ceea cc arată că Balaurul, principiu de dizolvare universală - *leiosis* -, este *in divinis,* forța dc contemplare. Ea actualizează liniile de Forță ale Universului și, constatare antinomică, dc abia cînd îl resoarbe le restabilește. Contemplația topește elementul structurant al Universului, adică accidentele lui, modificările lui, și nu lasă decît fulgurațiunile care au servit dc canava planului divin; or, fulgurațiunile sînt nemanifestate și lumea, astfel, dispare.

Bohme: «Ființa se liberează de moarte cu o agonie care se întîmplă în marca angoasă a impresiunii, care e o virtute mercurială». De importanță capitală din punct de vedere metodic, identificarea angoasei cu Mercurul. Să percepem în ea Mercurul. Și e natural: Mercurul se polarizează în cei doi șerpi complementari ai Caduceului.

Complcmentarismul lor se manifestă cînd ca luptă, cînd ca fuziune, atunci cînd cei doi șerpi sînt bine echilibrați. Și echilibrul lor desăvîrșit se obține prin considerarea, contemplațiunea a ceva care e deasupră

Mercurului, un Principiu integrant. Atunci cei doi șerpi se înmănunchiază într-o totală armonie, în jurul vcrgei centrale. Nu obținem cunoașterea principiului unificator îndrumîndu-ne prin șerpi, cercînd zadarnic să le impunem un echilibru, pc care nici nu-1 cunoaștem, ci actualizăm harmonic cei doi șerpi prin principiul lor comun. Angoasa e deci un simptom al virulenței celor doi șerpi. Dacă îi suprapunem o dimensiune intelectuală, facem din ca un element eminamente pozitiv.

Posibilitatea Naturii de a fi dorință, abandon de ca însăși, spontaneitate, identificare prin autoresimțire - și în același timp posibilitatea de a-și spune nu ei însăși, de .a sc afirma ca fiind ceea ce reacționează contra ei însăși, care domină și se transcede pe ea însăși: aceștia sînt polii care se separă unul de altul prin Separațiunc.

Natura fiind dublă, complementarismele ei se rezolvă foarte repede în antagonisme caic, lăsate în voia lor, necontrolate, duc la tenebrele inferioare, la disoluțiunea finală în Materia Primă, cînd nu sînt controlate de o luciditate niciodată adormită, perpetuu vigilentă. Dar cînd aceste opoziținni sînt în tutelă unitivă, se purifică una prin alta, recuperînd capacitatea lor majoră dc forță dc dezrobire. La omul obișnuit, complementarismul forțelor duale lucrează existențial, într-un echilibru sumar și foarte aproximativ, la menținerea forțelor necesare unei vieți elementare. Și acest echilibru de calitate inferioară este distrus prin

Separațiune și forțele care-l compuneau devin vrăjmașe lor însele; omul atinge pragul morții, căci viața îi este atacată în însăși rădăcina ei. Numai ceva rămîne viu în el, dar acest ceva este totul: luciditatea, veghea intelectuală perenă. Intelectul restructurează totul, reunește ce este împrăștiat într-o nouă sinteză care nu mai este din lumea asta, deoarece o transcende. Inițiatul ce a

renunțat la echilibrul sumar al vieții acestei lumi recuperează tot ce e primejduit, într-o stare primordială indestructibilă. Balaurul *Uroboros* simbolizează metaforic *coincindentia oppositorum,* a începutului cu Sfîrșitul. Pe un plan inferior, planul cosmologic, acest fapt se reflectă în Balaurul ce se devorează pe el însuși, adică ce nu-și permite lui însuși nici o imperfecțiune. Preferă să se mențină într-o stare de haos, dar cu posibilități de reintegrațiunc, decît într-un echilibru șchiop și înțepenit, făcut mai mult din inerție și congelare decît din organicitate.

Se vede din toate astea ce subtilă, ce suplă și ce implacabilă în același timp trebuie să fie atitudinea aceluia care a pornit pe o cale inițiatică. Pe de o parte, trebuie să se sinucidă în fiecare moment, să-și smulgă pansamentul în fiecare zi, ca să țină rana vie, dar în vederea unei terapeutici superioare care disprețuiește vindecarea unei cărni putrescibile, pentru a o transmite și apoi transforma într-un corp de nemurire.

*

înainte de concentrare trebuie să te debarasezi de

paraziții psihici cum se scutură cîinele de apă. Mă întreb dacă și gestul fizic nu trebuie imitat.

Comunicarea cu lumea subtilă și cu cea spirituală este împiedicată de opacități, pietrificată. în loc să încerci o topire directă, care poate să ceară mai mult decît durata unei vieți, e mai bine să luneci pe deasupra, prin jurul, pe dedesubtul lor, să te prefaci în aer, foc, apă și să te lași în urmă fără ca se le mai privești. Cu cît, după aceea, ne apropiem de lumină, cu atît puterea noastră de dizolvare a pietroaielor lăsate în urmă va

crește. Dispar din conștiința noastră, care nu trebuie să privească îndărăt, și atunci dispar și obiectiv.

*

Cînd într-o epocă manifestările așa-zise supranaturale se întovărășesc cu fenomene dc cxaltațiune, de extaz, de transă, e o dovadă a decăderii acestei epoci; pentru ca epi- fania sau, mai simplu, fenomenul subtil să sc facă sensibil, trebuie să fisureze, să amorțească momentan carapacea de toate zilele a omului. Mă întreb dacă beneficiarul fenomenelor nu trebuie să sufere de un dezechilibru congenital ca să poată avea trăirea?

în ciclii tradiționali, interferența cu planurile invizibile era curentă, nu mira pe nimeni, era perceptibilă prin anumite organe psihice și spirituale cc lucrau la toți oamenii. Nu e nevoie să mergi la teatrul antic ca să vezi asta; e de ajuns să vezi teatrul lui Shakespeare. Ce nătîngie să spui că fantoma tatălui lui

Hamlet e o voce interioară, făcută vizibilă de traumatismul psihic al eroului ! Fantoma tatălui e tot așa de obiectiv existentă ca și fiul său.

*

Caracterul rezidual al visului; nc mulțumim cu drojdia în locul vinului. Dacă nu-i dăm importanță, existența reziduului nu are gravitate; cam același lucru cu o transpirație. Totul c să nu luăm surogatul drept lucrul în locul căruia se prezintă.

*

Cînd ai pescuit /z/z-ul din centrul ființei tale și l-ai aruncat din apele inferioare în apele superioare, se întîmplă o inversiune a rolurilor: nu mai atragem peștele, ci noi sîntem pescuiți de el, trași în cer. Căci acolo peștele a intrat în cerul stelelor fixe și a devenit o constelație. Toate ființele și lucrurile periferice din lumea noastră devin entități superioare nouă în cer. O comportare crudă față dc ele ne taie fluierele picioarelor.

Luz-|*i*| trebuie pescuit *suaviter magno cum ingegno,* pentru ca apele, ambianța nici să nu observe că i se fură o victimă. Este și o primejdie dc moarte: firul undiței nu e altceva decît firul de argint de care vorbește Kabbala, în continuă mișcare în sus și în jos, ca ața unui ceas, dar care, cînd se rupe, se produce o moarte fulgerătoare.

Zborul în Duh se face cu aripi; și acolo, ca și în atmosferă, ridicarea se face prin avîntări, coborîri și

plutiri, toate însă în ceruri, după mișcarea circulară a luminii.

*

Condițiunile lumii noastre se găsesc ca simple posibilități în Nemanifestat, dar nu ca neexistente în ochii unui Desăvîrșit. Privite de el, timpul, spațiul, viața, trebuie să aibă un caracter ambiguu pe care nici o referință omenească nu o poate explicita. Ele sînt și nu sînt dintr-un loc care nu este.

Cînd vedem esența inteligibilă a lucrurilor, ea ne apare, probabil, ca niște hieroglife, niște scheme. Asta nu înseamnă că aparența lucrurilor se stinge și ne mișcăm într-un fel de vid relativ. înfățișarea lor exterioară trebuie să devină și mai vie; o stîncă trebuie să aibă palpitările unei inimi, apele au o curgere

imobilă, probabil inversă, împreunare dc vizibil și invizibil, mai bine zis o limită a lor. De exemplu, întîlnirea lui Harap Alb cu Ochilă «care vede toate și pc toți, altfel de cum vede lumea cealaltă».

*

Atractul invers al Naturii se simte dc la primele momente ale manifestării. Fiecare plan dc existență c un plan dc reflecție de unde începe, pentru această stare și pentru ființele din ca, vertijul spre Neant. Ceea ce este Infernul pentru noi a fost lumea noastră pentru îngerii care «s-au uitat pc Pămînt și au văzut că fiicele oamenilor sînt frumoase». Orice imagine reflectată într-o

oglindă inferioară devine *eidolon.* Ne privim în oglindă, ne iubim, dar cînd vrem să ne îmbrățișăm imaginea, ajungem în dosul oglinzii și năluca dispare. *Eidolon* e proiecția pe o oglindă deformată a unei imagini cerești, oglindă făcută din spirele Vortcxului Cosmic. Cînd, prin concupiscență, trecem dincolo de planul de reflexiunc, nu mai rămîn decît punctele care formează spirele Vortexului, adică atomii cantității discontinue. Sau: imaginea ia ființă pe Apele dc jos, prin puterea noastră structurantă, caic e de ordinul cantității continue, deci calitativă; cînd, trccînd în Abis, dispare puterea noastră structurantă, sc risipește și imaginea. *Eidolon-*\i\ e zugrăvit pe pietrele de moară ale Iadului; vrem să îmbrățișăm imaginea și sîntem prinși de pietre care ne macină în cea mai fină fainâ atomică.

O ispită de caritate sau, mai simplu, concupiscența ne face să încercăm recuperarea imaginii *Eidolon-uhii* de pe fața Apelor inferioare. Cea mai sinistră din ispite ! Există un mijloc de a o răscumpăra, dar nu uitîndu-ne la ca, ci fixîndu-ne

privirea pe Prototipul ei ceresc, a cărui simplă oglindire deformată este. Și nu e recuperată ca, ci elementele calitative din imagine, pe care le ține captive. Chiar în Lumea noastră, mîntuim oamenii și lucrurile, nu uitîndu-nc la ci, ci în Cer. Ce sînt altceva, formulele de sacralizare ale diferitelor noastre activități?

*

Dragonul care trebuie învins și ucis c acela care se sfîșie întruna pe el însuși, Mercurul ca sete arzătoare, ca

aviditate. Dar prin cine să fie învins? Tot prin el, dar purtat pe o octavă superioară; căldura devine lumină, corozivitatea, principiu de fixațiune, umiditatea, fulger. Continuitatea este incontestabilă. Am văzut-o ca gravură hermctică în Grillot de Givry, în care un balaur se încolăcește de două ori în jurul lui, în sensul unui ax vertical; în încolăcitura inferioară cuprinde sau structurează lumea, principiu umid, vîscos, iar în cea superioară, Soarele, principiu fixant, sec. Dar prin sinuozitățile «optului» comunicarea inferiorului cu superiorul e continuă, «înrudirea» Umedului cu Focul e incontestabilă. Asigurarea continuității se face printr-un impuls ascendent, de-a lungul axei verticale care servește de diametru celor două cercuri.

A spune în termeni alchimici că un agregat mixt e lipsit de Sulf sau că se află cu el într-un amestec care-i ia virulența, însemnează, cu termenii speciali ai tradiției hermetice, că mixtiunea în chestiune este într-o stare de totală pasivitate. Numai prin provocarea Sulfului din ea, sau adăugirea lui, Mixtul haotic se preface în Cosmos și la sfîrșit sc poate reintegra.

Sarea este tcrminusul, punctul limită al avidității mercuriale care, îndreptată mai ales în sensul lumii acesteia, trebuie să aibă un punct de oprire, o solidificate, o înghețare, al cărei rezultat este solidul din Univers. Sc poate închipui ce asceză supraumană e necesară pentru a slăbi încleștarea salină în vederea eliberării Mercurului comun, chiar sub forma lui de aviditate, pentru a se putea apoi proceda la purificarea, dinamizarea sau, cum sc mai zice, la evertuarea lui; apoi,

o operație finală, degajarea Sulfului, caic integrează celelalte elemente.

Cînd Intelectul se eliberează dc corpul de pămînt, îmbracă o haină de foc, care c vcșmîntul lui natural.

Spiritul nu poate fi afectat dc nimic impur, din cauza lipsei de comună măsură dintre el și manifestare; dar ca să poată comunica cu ca, îi trebuie un termen median, capabil să-i fie și lui haină de foc, dar și ulei supraescnțial care să îmbăieze creațiunea.

Inalterabilitatea acestui medium c garantată cînd tot Vortexul are o impulsie ascendentă, ceea cc se obține cu mare strădanie. în mod obișnuit, uleiul acesta median e disputat de Zei și de Titani, de Foc și dc Apă. Cînd e mînjit de umiditate, uleiul se corupe și, după Bdhmc, toate boalele omului și chiar ale ambianței se datorează acestei intoxicări.

Ne plîngem de viață banală; dar în orice clipă din viața noastră putem să ne dăm seama că sîntem un cîmp dc luptă între Titani și Zei; că există în noi o *Soma*[11] disputată de Deva și de Asura; și că intervenția noastră, simpla noastră veghe, poate grăbi victoria Olimpicnilor; prin simpla fixare a privirilor pe stele, *Soma* e recepționată și îndreptată spre Calea Laptelui.

*

Ațintirea privirilor pe bolta cerească face să răsară pe suprafața borborosului nostru inferior contrapartea telurică a constelațiilor cerești. Sc creează un schimb de raze care leagă Apele cu Cerul, formînd un corp după o

geometrie misterioasă, ale cărui tainice proporții, măsuri, raporturi calitative numai Marele Arhitect le știe. E probabil vorba de muzica Sferelor. Și în timpul acesta nava înaintează tăcut pe apele împăcate.

Privirea fixată pe Cer a Demiurgului-cîrmaci o face să atingă de abia apa și să plutească mai mult pe Zefir decît pe Ape. Pe un punct unde alte Ape și alt Cer sc întîlnesc într-un orizont, nava necunoscută trece insensibil în Apele Superioare. Probabil că acolo Cerul devine Microcosmos, iar Apele ce fuseseră mai înainte inferioare, Macrocosmos. Natural, intuiția intelectuală călăuzește toată călătoria și această intuiție este un presentiment a ceea ce-i aduce împlinirea.

*

Dumnezeu suferă orice chin din partea oamenilor, cu condiția ca aceștia să-i simtă escnțialitatea. Crima de neiertat este devorarea Zeului încarnat numai din apetit; cu alte cuvinte, Omul mîncînd pe Dumnezeu vizibil, trebuie să fie devorat de Dumnezeu, invizibil, de dinăuntru în afară.

Chiar în mîncarea obișnuită, Zeul structurat e zdrobit și își lasă liberă quintesența care, cum o spun alchimiștii, e o Apă corozivă. Prin urmare, această quintesență trebuie la rîndul ei să ne devoreze pe noi, pentru ca echilibrul să fie restabilit și cele două mistuiri să se întîlnească într-un punct, care e o limită comună între Vizibil și Invizibil. Orice mîncare în care ne

rezervăm jumătatea zeului se preface în venin, în uleiul corupt de care vorbește Bohme; aduce boala, moartea

trupului și a sufletului.

*

30 .X. 1966 - Vechii alchimiști vorbeau de o oglindă care e așezată deasupra a șapte porți. E Intelectul așezat deasupra celui de al șaptelea centru, cu o mic dc petale, *Sahasrara.* Ceea ce este esențial e să potrivim cele șapte porți pc un ax unic, așa ca lumina reflectată de oglindă s'ă străbată fără împiedicare pînă la centrul inferior, de bază.

Cele două septenarii, ascendent și descendent, sînt polarizarea unei forțe unice, unul caic ucide și altul care învie, unul care duce la Necesitate, altul la Libertate. Aspectul dublu, ascendent-descendent al lui *Kundalini.*

«A ucide viul și a face să învie mortul» are un corolar foarte semnificativ: «Pentru a face să învie Vidul trebuie ca Mortul să moară». Cu alte cuvinte, în omul obișnuit există o asemenea promiscuitate în termenii lui complementari, că nici o ființă nu e complet moartă, nici complet vie, și că aceste două forțe trebuie duse la paroxismul lor pentru ca să se producă emanciparea, separațiunea lor, astfel înеît cele două forțe trecînd lajimită să-și poată opera din nou conjuncțiunea, dar de data asta într-o puritate primordială, atotputernică, autonomă.

Sîntem în starea noastră primitivă un sistem coherent de energii sintetizînd toate puterile Cerului și Pămîntului. înăclăiți în borboros, energiile s-au transformat în senzații și în pasiuni, care sînt ecoul cutiei dc rezonanță constituită din corp, la glasul senzațiunilor. Care e învățătura? Să facem din Duh, sau cel puțin din subtilul superior, cutia dc rezonanță a senzațiilor;

acest sfîrșit sc poate obține prin surdina pe care o punem activităților corpului și prin simpla suprapunere a unei dimensiuni intelectuale deasupra senzațiilor, chiar în sensul literar, adică după un simbolism geometric, luat *â la letlre.* în felul acesta, putem pescui senzațiile chiar la treapta lor inferioară, care este aceea a patimii. O prezență intelectuală adăugată patimii (în acest caz «prezența» semnifică luciditate, autocontrol), o «trage în sus» *(«zieht uns hinan»,* cum spune Goethe, exact despre același lucru) și o amplifică în pură energie spirituală. Toată doctrina și tehnica tantrică o dovedesc.

*

Nu corpul nostru c servitudinca noastră cca mai gravă, greutatea noastră care ne leagă picioarele și mîinile, ci, lucru curios la prima vedere, umbra lui. Umbra e adevăratul element rezidual al lui, cenușa carc-i paralizează toate angrenajele. Umbra e intermediară între corp și aspectul lui invizibil, aspect de-a dreptul de esență infernală. Și cînd omul nu și-a răscumpărat umbra din timpul vieții, după moarte dublul nostru infernal o acaparează și, mascat în ca, poate să-și facă toate mendrele ca strigoi. Basmul lui Peter Schlemihl arc un înțeles adînc și-l arată pe autor, Adelbert dc Chamisso, ca pe un cunoscător al unui anumit esoterism cosmologic. Cînd centrul de greutate intelectual și psihic al omului e basculat sub nivelul apelor mediane, apare spontan un emisar al Abisului, care ne propune să ne-o neguțătorcască; umbra devine atunci un rezumat al tuturor abdicărilor noastre, o «smîntînirc» a noastră de către Infern, în sensul invers al ecrcmării pe care o fac îngerii cu rugăciunile, aspirațiile și incantațiunile noastre. De la pierderea umbrei, rațiunea noastră

suficientă e în Iad și atunci ce-1 costă pe Satan restul dărîmăturii aparente cc mai subzistă

din om, toate satisfacțiile lumii acesteia. Centrul de greutate al damnatului din viață fiind transpus în umbra lui, captivă Diavolului, umbra e ființa lui reală și corpul devine umbra ci.

Ceea ce e curios la Schlcmihl e că, odată amputat de umbră, devine un exilat chiar în lumea profană și capătă un fel de ubiquitate sinistră, deoarece și-a pierdut lestul. Asta înseamnă că umbra noastră ne ține în echilibru pe suprafața apelor și, prin continuitatea stărilor de fire, menține echilibrul stărilor noastre superioare dc fire. Lestul permite corăbiei să perfecteze o navigație carc-o duce la țărm și, în adevăr, pentru înțelept, umbra lui e o trambulină dc pc care poate *salire alle stelle.* Lucifer, din fundul Infernului, sc servește ca primă treaptă de scară în escaladarea Muntelui Purgatoriului, ceea ce înseamnă că, centru și stăpîn al Infernului, Lucifer e jumătate în Iad și jumătate în Purgatoriu.

Sînt și momente, cele mai numeroase, cînd resimțim umbra ca o povară; ca s-o suprimăm sau, mai bine zis, s-o însumăm în tălpile noastre, e suficient să privim Soarele Spiritual care e deasupra capetelor noastre. Atunci nu mai facem umbră. Restaurăm în noi ceea ce sc va întîmpla cu Ierusalimul ceresc cînd Soarele, la Zenith și deasupra Arborelui Vieții, nu va mai produce nici o umbră.

Fecioara e arătată ca zdrobind capul șarpelui. N-am putea considera umbra noastră ca fiind coada șarpelui, ce iese din noi, [iar] restul, infiltrîndu-se prin călcîi, se

înfășoară în restul corpului, pînă iese prin țeastă și-și pune capul pe fruntea noastră? Sîntem strînși într-un lanț din care nu mai e posibilă scăparea decît dacă deasupra noastră, în *summits intelletus*[1], nu se aude incantațiunea care face pe șarpe să-și ridice capul așezat pe fruntea noastră și să se desfășoare și să sc integreze în spiritele

stărilor noastre superioare de fire. Dc data asta, ființa noastră arde fără nici un reziduu.

Simbolismul umbrei este identic simbolismului Cenușii. *Cineres ne vilUpendas™.* «Să nu disprețuiești cenușa», spune un bătrîn dicton alchimic, «în ca se găsește coroana regilor Egiptului».

*

Cînd se vorbește de patimile Mîntuitorului, dc suferințele Maicii Lui, pe de o parte necredincioșii spun că sute de mii de oameni au suferit crucificarea și sute dc milioane de mame și-au pierdut copilul - așa că ce ar avea aceste patimi excepțional? - iar credincioșii atrag atenția asupra faptului că însuși Fiul lui Dumnezeu suferă inocent, nu numai de greșeala ce i se impută, dar și dc păcatul originar, și că o asemenea prăpastie între calitatea suferitorului, nevinovăția lui și chinurile și moartea atroce și infamantă pe care le-a suferit este în măsură să ne umple de spaimă și pocăință.

Acest ultim argument, valabil în limitele lui, are defectul de a fi întovărășit de ochi și mîini ridicate în sus. Sc pot spune însă lucruri mult mai valabile; în rezumat,

ar fi următoarele argumente, dc natură intrinsecă și carc nu fac dc loc apel la sentiment: mai întîi nevinovăția ia haina vinovăției, Atotputernicia aceea a slăbiciunii, Monarhia accca a sclavului; dc ce? Ca să le însumeze, să sc țeasâ în ele, și astfel să le răscumpere, să le tragă în Cer cu El, odată cu toată Făptura.

Mai este și ce urmează: trupurile Mîntuitorului și Maicii Domnului nu erau iptoxicatc dc păcatul lui Adam, ci erau ceea ce teologia numește trupuri de glorie, adică corpurile ce le va avea toată omenirea la învierea de Apoi, niște corpuri

incoruptibile, refacîndu-sc mereu cu o incomparabilă rezonanță și în beatitudine și în suferință. Un trup dc glorie pe lîngă unul obișnuit este ceea cc-i un Stradivarius pe lîngă un buștean. Sfîntul Augustin spune că cel mai mic chin al Purgatoriului, timp de o clipă, e mai teribil decît cel mai înspăimîntător chin de pe pămînt timp de o sută de ani, și asta din cauza cărnii glorioase. Or, aceasta fiind carnea Domnului și a Maicii Sale, suferințele ce le-au pătimit, deși acelea a sute de milioane de oameni, sînt unice în istorie, tară precedent și tară urmare, și de aceea de-a dreptul divine și manifestînd NUIȚIC divine. Intensitatea acestor chinuri este cocxtensivă Absolutului și trebuie să ne cufunde în mirare, din cauza acestui caracter al lor și nu prin ele însele. Prin asta, orice resimțite sentimentală a Patimilor sc topește; rămîne doar ca suport simbolic, ca vehicul de intelecțiuni. E simbol și normă, pentru că ne dezvăluie care sînt chinurile Dumnezeului manifestat și suferințele *Șehinei* în tribulație și exil. Acoperită de carapacea *Keliphot-w||or,* suferința nu este sensibilă omului decăzut

de astăzi dar, rezumată în două prototipuri divine, sc manifestă cu o incomparabilă virulență.

*

Focul furat din Cer dc către Promotcu, mărul, și cl furat de Eva, Zagreus furat din Olimp și sfișiat dc Titani, reprezintă una și aceeași tăiere a rădăcinilor plantelor dc care vorbește Kabbala, adică culegerea unui fruct Iară a cunoaște arborele care l-a făcut în esențialitatca lui și, ca o urmare inevitabilă a acestei prime greșeli, întrebuințarea derizorie, vană, a acestui fruct cules fraudulos. Degradațiunea urmează degradați unea; un plan superior, care nu vede ce este mai sus ca cl, îi întoarce spatele, fatal animează un plan inferior. îngerii căzuți animează

planul terestru; oamenii căzuți, Infernul. De aici, imposibilitatea unei concepții laice a societății, a trăirii pe un plan intermediar, ignorînd ce e sus și ce e jos. Cînd o lume nu e supusă unei atracții cerești, sc degradează și se cufundă în mlaștina lumii imediat inferioare.

*

Metafizic, Liberul Arbitru se rezolvă în Unicitate și Predestinațiunea în Unitate. Unicitatea unui lucru este inaltera- bilitatea, nealienațiunea unui lucru, ceea ce se numește principiul de Identitate. Și Liberul Arbitru și. Predestinațiunea sc resorb în Actul Pur. Diferențierea în Prcdcstinațiune și Liber Arbitru nu e posibilă în Principiu, unde actul și puterea sc identifică. De abia în lumile în care gîndul nu devine imediat, nu este Act, e

posibilă o libertate care poate duce la Unificare sau la prăbușiri. Căci dacă gîndul nu devine imediat act, e din cauza unei infirmități a lui, a unei decăderi, a unei debilitări, datorată faptului că lumea noastră nu c supusă atracției unui Centru unic, ci suferă vertijul unuia sau mai multor centre secundare provenite din farîmițarca Unității divine pe oglinda Multiplicității.

Din moment ce sîntem în lumea dualității, sensibilă cel mai dureros prin prăpastia între A-Potență și Act, trebuie să ne resemnăm, să ținem seama de ea, corijînd-o. Putem face asta cînd alegem ca pol complementar al nostru ceva care e indubitabil de partea Axului, un simbol luminos, o Axă, o determinațiunc negativă. Toate Tradițiile ne oferă nenumărate posibilități de acestea, în tezaurul dc simboluri pe care-1 posedă. E de ajuns ca să percepem în ceva diferența lui calitativă față de noi, pentru ca într-un ceva rcstrîns să se

restabilească echilibrul sfarîmat. Secretul lucrului constă în faptul că Act și potența fiind identice, în orice plan unde se manifestă ceva care e o oglindire a actului sc stabilește cu restul un raport de organicitate, dc domnie naturală, existențială, a Actului, care organizează, ierarhizează și pînă la sfîrșit resoarbe tot ce regentează.

Imensa responsabilitate a omului constă în faptul că poate da la absolut tot ce este în el și în jurul lui o transfigurare calitativă și o pîngărirc cantitativă. Ființa lui nu ia sfîrșit decît acolo unde se termină senzațiile și percepțiile lui; prin urmare, poate profana sau răscumpăra și o galaxie aflătoare la un miliard de ani lumină de cl.

Liberarea *Șehinei* din Exilul ei prin simpla noastră

intenție arată că putem detecta în orice punct al Firii seînteia ei calitativă, ca un cîinc trufelc. Pentru asta nu trebuie decît o concentrare sacralizată; cît despre gesturi, sînt reduse la strictul lor conținut simbolic.

*

31 .X. 1966 - Unele texte dau numele de Oglindă spiritului divin și primordial; cînd un om sc privește în el și se vede, își sustrage fața de la tot cc are nume de zei și demoni și, unindu-sc cu Spiritul Sfint, devine un om perfect.

în mod curent, sufletul omului, din cauza poziției lui pasive față de Principiu, c simbolizat prin oglindă. S-ar părea că nimic nu s-ar putea modifica în privința asta, din cauza lipsei de comună măsură între cei doi termeni: nu se pot substitui unul altuia. în fapt, în realizarea inițiatică. Dumnezeu sc pune oarecum la egalitate cu omul, consimțind să devină polul lui esențial, de care te poți «apropia», care poate fi «cucerit». De

abia la sfîrșit, tot din iubire pentru om. Dumnezeu își recuperează instantaneu Incomensurabilitatea ca să absoarbă complet pe om, să-i perfecteze integrațiunea. Pînă atunci, părerea de comună măsură permite, prin pogorămînt divin, schimburi reciproce între om și Dumnezeu, chiar substituiri de atribute, de poziții, cînd dc exemplu roagă pe om să-l ajute, după cum se vede cu prisosință în Koran. Ca să revenim la punctul de plecare, acest fapt permite ca Dumnezeu să devie oglindă și omul să se privească în ea, și nu El să se privească în oglinda Apelor Universale. Bineînțeles, unele condiții care păzesc

Infinitatea Divină trebuiesc împlinite: căutătura omului trebuie să-și piardă orice rămășiță antropomorfică, să nu-și imagineze prealabil ce o să vadă în oglinda divină; că imaginea ce o va zări va fi mai mult o apariție evocată, la suprafața oglinzii, care va veni la un timp și la un mod pc care el nu-1 poate aprecia. Mai precis, îl vede pe Zeul care e în el, privitorul. în oglinda divină nu se reflectă deeît partea noastră invizibilă, virtualități le noastre, Omul Primordial care e o pură potențialitate. Dar a privi astfel lucrurile, înseamnă să spui că nu omul, ci oglinda are putere evocatorie.

*

Vasul în care sc împlinește opera hermetică trebuie să fie total închis pînă la perfectarea ei. Pe dc altă parte, un dicton hermetic spune: *Vas tuns est mensura Ignis tui* - «Vasul tău e pe măsura Focului tău», ceea ce înseamnă că limitele noastre corporale nu coincid cu limitele Vasului Hermetic; că Athanorul[1*9] este pînă la marginea la care poate atinge suflul, mintea, aspirația și puterea noastră dc conceptualizare.

Cînd aspirația, asentimentul nostru ating aceste limite reale ale Athanorului, atunci dc abia se întorc în lumea noastră sub formă de rouă de lumină, dc ulei supraesențial, umidificînd și regenerînd tot organismul nostru psiho-fizic și chiar umbra lui.

Cerul răspunde cu un distilat. Trimitem în sus o aspirațiunc și se întoarce un înger. Se stabilește între noi și Cer scara lui Iacov, avînd jos, ca punct dc plecare, un

Bethel, ființa noastră, o piatră din care ies îngerii care se ridică iar în cer; e, în felul ei, o lithogeneză.

Cum orice operație alchimică este și conceptuală și existențială, înseamnă că toată conștiința, toată ființa noastră suferă modificațiunile indicate dc texte: lichefiere, fuziune, disoluțiune, soluțiune, descompunere etc.

Fixul devine volatil tară să-și piardă calitățile; el infuzează volatilului, prin soluțiunca lui în el, o putere fixantă pe care nu o avea mai înainte și care îi permite miracolul conjucțiunii, conjuncțiune a Superiorului cu Inferiorul, a Cerului cu Pămîntul. Asta în sens descendent, privind Opera pe un singur plan de existență. în cucerirea stărilor superioare dc fire, soluțiunea fixului în volatil face ca acesta să devină la rîndul lui un alt fix ce urmează să sc dizolve într-un volatil superior. Pămîntul se topește în Cer, caic prin aceasta devine un nou Pămînt, solubil la rîndul lui într-un Cer și mai înalt. Hindușii compară admirabil calea inițiatică cu mersul unei omizi: se fixează cu capul pe un punct al coajci capacului pe care se urcă, apoi se încovoaie și-și aduce coada lîngă cap, formînd o clipă *Uroborosul,* deci epuizînd un ciclu; apoi își desprinde capul și-l proiectează pe un punct superior, cît îi permite lungimea ci *(vas tuns est ntensura Ignis tui}',* apoi

operațiunea reîncepe printr-o succesiune de opturi care sînt identice cu încolăcirile celor doi șerpi dc-a lungul caducelului.

«Mama odrăslește pe Fiu, care odrăslcște pe Mamă și o ucide». E vorba de un Principiu activ Y care

reacționează asupra Umidului Radical și-l coagulează. Operația e în realitate mai complicată, Uscatul și Umidul împrumutîndu-și unul altuia atributele în vederea unei sinteze. Această hicrogamie nu se produce pe toată «suprafața» (ca să împrumutăm un simbol spațial) celor două calități, ci la un punct critic al lor care se suprapune celuilalt punct complementar. Or, caracteristica unui punct care generează o suprafață este că-i cuprinde toate posibilitățile, facînd în același timp și altceva decît ele. De aceea, fuziunea, schimbul de atribute sc face într-un singur punct, care c un punct neutru, dc unde, prin expansiune, generează noi posibilități pe planul cc-1 regentează.

*

Cum orice punct dintr-un plan, prin simpla concentrare, devine nod vital, principiu dc radieri de coordonate rectilinii și plane, tot așa și pe scara valorilor, orice senzație, orice instinct sau patimă, fixate în buricul lor dc o privire neșovăielnică, radiază din centrul lor un păianjeniș care le unește cu cerul, provocînd chiar un transfer vital dc pe un plan pc altul, o endoosmoză a inferiorului în superior. Numai prin simplă atenție.

După cum punctul cuprinde în el, eminamente, toate posibilitățile spațiale, tot așa simpla concentrare mentală, rezumată în absență de gînd, cuprinde tot ce mintea omenească a putut crea. Cînd, deci, absența conccntrativă dc gînd sc unește

cu un punct, în afară de spațiu și de timp, în mod necesar, toate minunile sînt posibile; o amintire spațializată poate fi punctul de plecare al unor imense cosmogonii.

Minunea este că aceste cosmogonii se țes pe o canava preexistentă, în țesutul Vortexului Sferic Universal, caic c «conținătorul» tuturor posibilităților de manifestare și astă în mod necesar, din cauza desimii țesutului: distanțele dintre punctele lui sînt infinctezimale, orice impulsie, orice închipuire, orice directivă se înscrie pe rețeaua lor.

E de ajuns să fixăm bine o piatră, pentru ca după cîteva clipe să înceapă să fiarbă tară zgomot, să sc producă în ca o curgere imobilă, care face să apară la suprafața ci schema Vortexului. Așa că, orice creăm, e ceva necesar preexistent, dar în același timp unic, din cauza unicității noastre, a momentului și a locului. Sîntem Demiurgi secunzi.

După simbolismul masonic, Maestrul colaborează cu Marele Arhitect al Universului și înscrie semne pe planșa goală. Dar nu e goală, fiindcă suprafața ci este un țesut de puncte și orice om înscris pe ea se înscrie pc acest țesut; Maestrul nu face decît să treacă de la Putere la Act, Forma nouă, textul inedit.

Prin simplul fapt că ne concentrăm asupra oricărui obiect, fără nici un gînd, toate accidentele obiectului sc netezesc și nu subzistă decît elementele calitative, dintre care cel mai important c nodul lui vital, punctul de interferență a tuturor liniilor lui de forță, care l-au adus de la putere la act. Și cum concentrarea, cunoașterea este identificare, ne resorbim în obiect și el se resoarbe în noi printr-un fel de hierogamie, care c un substitut al reintegrării Multiplicității în Unitate. Trebuie accentuat că nu e nevoie de o căutare inchizitivă, indiscretă aș zice, a acestui centru vital, fiindcă după simpla dispariție a

«Materiei» obiectului considerat, nu mai subzistă decît centrul lui, care ni se dăruiește spontan, printr-un gest organic, care este o hierogamie.

Prin concentrare, orice obiect sc animează, cum am mai spus. Mai dau o explicație a faptului. Intr-o masă amorfa nediferențiată fixăm privirea noastră; în expresia «masă amorfa» integrez și opacitățile psihice. Sc creează deci în această masă amorfa un pol calitativ și unul cantitativ. Dar ele nu pot fi izolate, pentru că sînt organice și între ele se creează nuanțe de viață; palpitări calitative, irizări vitale care se organizează în jurul celor doi poli și în expansiune și în altitudine. Aceste irizări umplu repede distanța dintre cei doi poli prin mișcări, una către alta, și care umplu golul, transformă în Cosmos, în frumusețe, Materia amorfă. Orice punct e valabil, cum am mai spus, pentru că mintea, odată suprimate modificările ei, nu poate avea contact decît cu elementele calitative din afara ei.

*

Cînd se spune de Rosa + Cruci că templul lor era Sfîntul Duh; înseamnă că cci doi centri ai elipsei dispăruseră, confundîndu-se într-un singur punct. Nu mai era în ei polarizarea în cantitate și calitate. Polul substanțial se resorbea complet în polul esențial. Nemaiavînd nici un pelerinaj de făcut, exterior și interior, nici o deplasare spre calitate, templul lor era pretutindeni, pentru că oriunde se afla unul din ei, acolo era și centrul lumii. Cu alte cuvinte, actualizau tot ce este potențial în ceilalți oameni. Care c disciplina care duce la o stare ca a lor? A ridica mereu ochii spre Cer, a

determina

perpetuu o axă verticală în noi, pînă țîțînile polului pămîntesc coincid cu țîțînile Polului Ceresc.

*

Nimeni nu poate scăpa încolăcirilor șarpelui, care ține în spirele lui tot ce este făptură, dacă nu găsește și determină axul vertical în jurul căruia spirele șarpelui sc încolăcesc în mod necesar. A căuta în mod distinctiv și succesiv centrul fiecărui element de spirală c o întreprindere Iară nici o ieșire, pentru că în lumea noastră «nerectificată» s-a produs o «deraiere» a spirelor de pe linie, în urma seismului provocat de ceea ce se numește păcatul originar caic, în simbolismul dc care ne servim, nu e altceva deeît faptul că flecare spiră nu vrea să sc cunoască deeît pe ea însăși, să se complacă în ca, cu excluderea celorlalte. E o pură imposibilitate să. cauți să le suprapui una peste alta corect. De aceea trebuie să nu ne ocupăm cu trupul șarpelui, ci cu capul lui. Dacă reușim să facem să i se ridice spre Zenith, printr-o incantațiunc, care c o aspirație spre Universal, această aspirație, axială prin esența ci, vcrticalizează și șarpele; prelungindu-se în informai, printr-o dreaptă în ascensiune, toate elementele dc spirală sc ordonează în direcțiunea ei.

*

1.XI. 1966 - Ceea ce este propriu, necesar,

definitoriu unei lumi, e moarte pentru lumea imediat superioară. Narcis se uită de sus în apă, deci într-o oglindă de viață care reprezintă ceva inferior stării lui. Căci inferiorul nu trăiește numai cu ceea ce i se dă, voluntar, dc sus, ci cu ccca ce poate fura dc acolo; nu

poate să aibă măsură în acest lucru, pentru că în procesul despre care vorbesc inteligența, puterea dc apreciere, e de partea calității, deci dc partea polului esențial. Imaginea pc'care Apele inferioare o fură de la Narcis c furată, «smîntînită» cum am mai spus, e adevărată tăiere a rădăcinilor, la care însuși Narcis e complice prin non-rezistența lui. Intelectul nu poate fi furat pentru că nu aparține «acestei» lumi, dar strălucirea lui, puterea lui dinamică, da. I se pot lua în întregime cele cu care este înzestrat pentru a informa, menține, răscumpăra lumea. Nu este comună măsura între Principiu și lume, dar este una între energiile divine și «calitățile» lumii, care sînt rezultatul expansiunii acestor energii într-un anumit plan dc existență și pozitiv destinate la producerea, menținerea și resorbirea acestui plan. F/nr-ul care transformă *lamas* în *rajas* și [pc] acesta în *salhva,* poate fi caricaturizat printr-un alt *Fiat* dc jos, reflex deformat al celui de sus, care nu poate transmuta infernal cscnțialitatea lumii, dar poate da o direcție inversă întregii ei substanțe.

Umiditatea, vîscozitatca lumilor inferioare sînt tot o apă pe care s-au așternut tenebrele și pe care nu sc mai poate odihni lumina. Creațiunea arc un caracter pozitiv cînd, coborînd necesar în jos din cauza manifestării, este totuși cu fața întoarsă spre Creatorul ei. Făptura trebuie să meargă spre lume cu spatele. Atunci nu mai c cădere,

ci manifestare dc posibilități divine. în ansamblul, în totalitatea ei, aceasta și este; dar sînt lumi mai restrînse, mai particularizate, unde echilibrul se strică din cauza limitațiunii acestor lumi, și atunci Creațiunea devine exil și închisoare. Eclipsa intelectului e «compensată» prin intensitatea senzațiilor și a pasiunilor, caic dau nenorociților de oameni impresia de plenitudine. Căci nevoia de totalitate nu o pierde creatura nici în cele mai dc jos căderi.

*

în manifestare, unde domnește legea dualității, echilibrul e perfect. Gloria lui Dumnezeu domnește în ea, cînd substanța e dimensionată în cutia de rezonanță a Esenței. Pentru asta, ea trebuie refulată pînă la «marginile» lumii, pentru ca focul să se poată emancipa pe el însuși, să «usuce» prin radiațiunc substanța, devenită astfel o cutie de rezonanță incomparabilă, ca apoi să se întoarcă la centrul dc unde a plecat, realizînd în Cosmos Unitatea pătrunsă de sine însăși din Principiul Suprem.

în starea dc Identitate, Cunoscătorul trebuie să fie tot una cu Cunoscutul, dar în «lume», în relativitate, cei doi termeni trebuie să fie perfect distincți, pentru ca să-și poată manifesta posibilitățile respective pînă-n extrema lor distinctivitate și să lase spațiu liber între ele, care este Cunoașterea însăși.

Numai separate între ele, cele două termene își pot împrumuta atributele, ceea ce constituie propriu-zis

hierogamia.

♦

După hinduși și în special după budiști - *virya* e energia aceea propriu spirituală care, odată izolată, e capabilă să reacționeze asupra modului obișnuit al clementelor, declanșînd o acțiune care nu face parte din natură.

Or, *virya* e roaba pasiunilor și a senzațiilor și devine astfel animatoarea unor lucruri cu mult sub calitatea ci spirituală. Ea însuflețește o «natură» care o pîngărește și care, de altminteri, nu ar putea trăi fără ea. Răscumpărarea *viryei* e în realitate o purificare de «leprele» ci, căci în ea însăși e perfectă, nefacînd parte din natură și aparținînd planului cauzal.

Focul contra Naturii dc caic vorbesc alchimiștii nu e un foc artificial, ci unul supranatural care, solicitat, chemat în jos, se unește cu focul, cu *virya* din compost, o purifică și o răscumpără. Medicina, în sensul ei cel mai înalt, identifică tămăduirea cu purificarea.

Pentru a izola *virya* trebuie să renunțăm la atributele noastre existențiale, nu prin castrare, ci printr-un regim uscat care le transformă din pasiuni și senzațiuni în Inte- lecțiuni. în special dorința, aviditatea, trebuie înțărcate dc orice hrană naturală și imaginară, fie prin renunțarea, fie prin «devorarea» limitelor obiectului dorit, procedeu pro- priu-zis tantric, /o.v[9]" arc în grecește sensul dc *virya.* E curios că e făcut dintr-un punct care generează o circumferință, în al cărei centru se situează. în O, ierogliful lui los, separațiunea dintre

activ și pasiv c realizată la perfecțiune, O-ul final devenind astfel, cum am spus, o desăvîrșită cutie de rezonanță. S e litera Șarpelui și reprezintă spirele indefinite care, plccînd dc la punctul central I, se propagă pînă la marginea lumii, O întorcîndu-sc apoi printr-o mișcare de reintegrare în punctul dc plecare.

*

Cînd contemplația c bine fixată pe Unitate, pulsația Vieții și a Morții nu dispare complet pc-ntinsele Ape, decît într-un stadiu de totală extincțiune. Pînă atunci, alternanța constricțiunilor și a disipațiunilor sc regularizează într-o imensă euritmie care cerne un praf dc aur, limita între lumi. Este un fel de reziduu, dar care se depune nu în fundul Apelor inferioare, ci pe bolta Apelor superioare.

*

De mult am impresia că *Prin Munții Neamțului* este un ritual de inițiere cu simbolism itinerant. Ceea ce împiedică descifrarea lui este intensa vitalitate a episoadelor, unul din vălurile cele mai greu dc ridicat dc pe un mit. Este prejudecata că pagini care au așa intensitate vitală nu pot avea alt sens decît cel imediat. Totuși amănuntele semnificative abundă. După episodul cu Floricica, recapitulare exhaustivă a reliquatului trecutului, desfacere dureroasă a tuturor legăturilor cu ambianța simbolizată, cum se și cuvine, prin femeie, Hogaș pornește cu Pisicuța spre Nikita, în mers dc

gebea, care unifică alternanța drept-stîng într-o egalitate care c un produs a lor. Și de cc Pisicuța în această călătorie nu ar fi ceea cc e Calul Năzdrăvan pentru Făt-Frumos?

îndărăt, poarta spre Floricica sc închise, scrîșnind în urmă cu neunse și hrentuite încheieturi de fier ruginit; e poarta Infernului care, prin miracol, sc deschide pentru cel care intrase pe ea, deoarece lăsase orice speranță dc pe lumea asta, pentru o speranță stelară. Deși e zi, lumea are pentru călător ceva nocturn și spectral, soarele se uită cu înțepenirea lucie și sticloasă a unui ochi de mort; copacii, în «neclintita lor însuflețire», trimiteau un ultim «salut», și aici fraza revelatoare, ... «celui ce călca pentru cea din urmă oară hotarele așezate între cele două lumi». De ce *două huni* și dc cc *pentru ultima oară,* dacă e vorba de o călătorie profană? Pe cînd inițiatic, sensul e vorbitor. Realizarea inițiatică e o călătorie pe o lamă de brici (șzraZ-ul musulmanilor, care trebuie să-l treacă pentru a ajunge Ia Paradis), hotar între două lumi; «adierile răsăritului ... treceau ca fîlfîitul rece și fioros dc aripi fantastice de lilieci cu zbor negru, iute și tăcut; florile cîmpului mă priveau cu atîția

ochi roșii ai duhului pustiului». Deci, o întreagă natură paradisiacă, care irizează o atmosferă sinistră; din cauza golului din sufletul autorului, sc va zice: dar numai atît? Realitatea este că lumile superioare pc care trebuie să le cucerim apar la începutul voiajului inițiatic ca niște scheme, ca o placă negativă, plină numai dc virtualități pe caic numai expunerea la soare le transformă în lucruri pozitive. Apoi, imediat, o altă frază revelatoare: «Pisicuța, străbătînd parcă drumul înalt al celor nouă

vămi, mi se părea că merge pe o cale îngustă numai cît o muchie de cuțit, și hipnotizat dc eterna legănare a pasului ei (cu alte cuvinte mersul Pisicuței sc intercalează între lumi ca un fir de continuitate; Pisicuța c suveica ce poartă bătătura prin urzeala lumilor), - așteptam pc fiece minut să mă prăbușesc în noianul gol și tară fund de sub picioarele mele ... Ființa mea se topise, se idealizase (se redusese la o schemă inteligibilă, nu sensibilă) și, ca un fir de ață fără sfîrșit, mi sc părea că sufletul meu se depăna lung în urma mea... » Acest fir dc ață nu este altceva decît firul Ariadnei, care ajută pc Theseu să iasă din Labirint, în al cărui centru îl ucisese pe Minotaur, fructul pasiunilor lui Pasiphac...

Cu alte împrejurări, cu alte mijloace, casa Floricicăi, cu viermuitul ci dc femei, cu promiscuitatea elementului feminin, nu reprezintă ea același lucru ca și labirintul?

Iar ceva semnificativ: ... «marșrutul îl lăsase pc seama Pisicuței», cum făcea și Făt-Frumos. Excursionistul nostru se trezi în mijlocul unui «pod». își lăsă privirea «pe cursul fugător al undelor...». Punctele sînt ale autorului.

«Și dacă niciodată n-ai avut, tîe bărbăția, fie fantezia de a-ți scutura de pe suflet și de pe inimă prostiile omenești, după cum un arbore, la suflarea vîntului, își scutură foile sale netrebnice», atunci desigur că n-ai rămas întotdeauna decît ceea

ce ești; o păcătoasă «ființă superioară», un nemernic «împărat al Făpturii».

E descrierea aidoma a ceea cc sc numește, la începutul inițierii masonice, «despuierea metalelor»,

adică a accidentelor adventice și parazitare ale ființei noastre; dacă nu face asta, în fond dacă omul nu se reduce la materia lui primă, la Prototipul lui originar, atunci rămîne numai o potențialitate dc «împărat al Făpturii», «nemernic», cum o spune Hogaș, adică cineva care ocupă un loc nemeritat. De reamintit că și calul din poveste, după ce a mîncat banița cu jar, se scutură dc bubele și răpciugă lui. Ar fi curios de știut dacă în anumite inițieri nu era un ritual cu gestul fizic al scuturării, așa cum te scuturi de groază și de scîrbă; rit din care s-ar putea să fie rămas ceva la Quakeri.

Efectul acestei nedespuicri a vechiului om e imediat: «nu te simți nici topindu-te sub o rază de soare sau o mîngîiere de vînt, nu te-ai putut întrupa nici în norul alb, cc plutește pe înalte și albastre aripi de văzduh ... Nu tc-ai simțit, cu alte cuvinte, o clipă măcar, trup din trupul și suflet din sufletul larg al naturii...». Nu te-ai simțit nici o clipă, am adăuga noi, identificat măcar virtual cu Omul Universal, căruia «norul alb», «raza de soare», «mîngîierca de vînt» îi sînt mesagiilc permanente dar nesimțite, către om.

*

Urmează apoi o tehnică foarte precisă a cxerciților de concentrare, *ekagrate,* a căror practică este condiția *sine qua non* a oricărei inițieri; și care constă în oprirea vîrtcjului gîndurilor și a scurgerii vieții. «A sta suspendat în cer și neclintit deasupra unui curs de apă», adică a te dezidcntifica de scurgerea universală a lucrurilor, a o considera, fiind desprins

de ea, «... că lunecă grăbit sub picioarele talc»; «a porunci cu puterea voinței talc gîndului să-ți încremenească în suflet și sîngele să-ți înghețe în vine» (splendidă exprimare tehnică, așa ceva nu se inventează); «a opri în sinul tău bătăile pripite ale ceasornicului inconștient cc-ți socotește clipele scurte ale vieții» (asta-mi amitește de exercițiile de *hatha-yoga* ce controlează și acțiunea inconștientă a organelor); «a te preface în cremene însuflețită sau în ființă dc cremene» (pur și simplu uluitor: *rendre le fixe volatil et le volatil fixe;* o tehnică fundamentală în Alchimic); «a percepe cu simțul potențat al urechii tale susurul colosal și nehotărît al imensului curs de viață ce însuflețește vinele lucrurilor» (adică a deștepta în tine simțurile oculte, inisipatc dc viața dc toate zilele, pentru a percepe armoniile ascunse ale Naturii); «a sta tu singur neclintit în universala lunecare a totului către ncsfîrșit» (iar tehnica fundamentală a dezidentificării cu curgerea universală, consti- tuindu-te centru și axă a Vortcxului Universal, ceea ce nu c rezultatul unei hipcrtrofii a Eului, ci al unei atingeri a lui. Asta pentru a tăia scurt învinuirea care sc aduce de obicei, de către profani, realizării inițiaticc, că ar fi «egoistă»),

*

2.XI. 1966 - în momentul separațiunii, clementul solar din noi reintegrează propria sa natură, sc produce o «multiplicare», o «dinamizare» superlativă a puterii sale, care revenind asupra elementului lunar, pasiv, unde fusese pînă acum captiv, lucrează ca un «acid», ca un «venin», ca un «dizolvant»; «superfluitățilc» lor sînt topite și, la rîndul lor, elementele pasive sînt reintegrate în Principiu. Bohme: «corpul care zace în Saturn (deci într-o stare de totală captivitate), îmbrăcat în

hainele cele mai mizere (în veșmînt dc rob), c manifestarea vieții lui Marte (o sexualitate excesiv centrată pe satisfacerea ci proprie); totuși calitatea «Martc» din om c aceea care reflectă, în starea de cădere, forța «Mercurului Primordial»; Sulful fix, Arsenicul captiv.

«Fierul tratat cu Apă și Foc devine Oțel», Cosmopolitul asimilează «Oțelul Filosofilor» cu «Magnetul înțelepților». Odată actualizat, acest Magnet, care e Principiul Manifestării, cîteodată asimilat cu Supremul (i sc spune și Vidul), atrage ca un Magnet toate elementele pasive din noi, pentru a le asimila lui. «Cînd mă voi ridica la Cer, voi trage totul după mine», zice Domnul. Dar acest Magnet, în aspectul lui imanent, c prizonierul forțelor obscure care-și trag viața din el, pentru că el le animează în starea lor dc cădere. Cînd este eliberat prin «separațiune», adică prin determinarea în noi și deasupra noastră a unui pol esențial, cu care Magnetul se unește prin similitudine, atunci toate forțele obscure sînt obligate să urmeze Magnetul răscumpărat și înălțat, pentru că fără el viața lor c imposibilă; atunci sînt nevoite să-l urmeze în Cer, unde și ele sînt răscumpărate, ca să spunem așa, fără voia lor.

Sînt multe echivalente ale termenului dc «Separațiune», al cărei rezultat este polarizarea netă a omului, în pol esențial și pol substanțial. Primejdia c teribilă. Elementul esențial din noi, odată liberat, n-are altceva mai grabnic dc făcut dccît să ne părăsească și să nc ducă în patria lui cerească; polul substanțial, care nu poate trăi fără complementarul lui, sc risipește, se dizolvă, cade în Materia Primă; dc aici, necesitatea

absolută a închiderii ermetice a Athanorului și, prin asta, constrîngerca celor două complementare să trăiască, deși separate, într-o proximitate care le obligă la o luptă cathartică.

Echivalentele Scparațiunii: disoluțiune (a forței care agreghează masa amorfa a Minierii); extracțiunc (fără ca Miniera să bănuiască cc i se sustrage, căci trăiește din ceva pe care ininteligibilitatea ci nu poate s-o priceapă; se trezește dintr-o dată goală de ceva); preparațiunca Mercurului înțelepților, prin «evertuarea» lui din Mercurul vulgar, sub influențe cerești; prepararea Apelor corozivc, căci Mercurul liberat, emancipat din închisoarea lui umedă, lucrează ca un dizolvant asupra reziduurilor pc care le lasă în urmă-i; moarte, la lumea profană; abluțiunc, reducere la Materia Primă, conjuncțiunc, denudare.

Versul lui Eminescu: «Stclclc-n cer mișcă auritele zodii» - este admirabil prin trecerea dc la vizibil la invizibil, dc la Stele la Zodiac, pe care îl indică numai, în mod schematic, dar nu-i poate manifesta realitatea. E o trecere de la Materie la Formă.

Cu o stea, sau mai multe, Eminescu reconstituie constelația zodiacală, cum rcconstituia Cuvier animalul preistoric dintr-un vestigiu; numai că la Eminescu trecerea este dc la Vizibil la Invizibil, dc la cantitate la calitate. De aici, frumusețea surprinzătoare a versului, care irupe în lumea noastră realități uranice. Eminescu ilustrează, tară să fi cunoscut, vechea formulă hcrmetică: *Coelus sensibiiis Dens,* adică, explicitat: «Omul trebuie

să sensibilizeze Cerul pentru a contempla pe Dumnezeu», - sau - «Omul creează Cerul, sensi- bilizînd pe Dumnezeu», - sau - «Ceea cc este *vestigium pedi* pe pămînt, sînt stelele în Cer».

Cum stelele, care sînt «fixe», pot mișca zodiile? E vorba de o mișcare invizibilă, ținînd mai mult de muzica sferelor, ceea ce însemnează că privind stelele ne însumăm într-un

sistem de direcții ale unei geometrii misterioase, căreia stelclc-i sînt doar reziduuri.

O metodă de a universaliza ambianța și pe noi este să descoperim, prin atenție și meditație, punctele vii ale unui lucru. Odată acestea asimțite, lucrul, in materia lui, in cîmpul de interferență al acestor puncte, devine cenușă și se transformă în constelație, care mișcă «zodiile» cunoscute și necunoscute. Orice car e Carul Marc; și încărcătura de intclecțiuni pc care acesta o vehiculează, cine o mai știe?

Pentru ca stelele să miște «auritele zodii» trebuie ca, la rîndul lor, să fie mișcate de altcineva. Și de cc altceva decît de Iubire? Versul lui Eminescu e varianta lui: *«Amor che move il sole e l'altre Stelle»*[1].

Revenind la Hogaș: «A sta suspendat în aer și neclintit deasupra unui curs de apă cc lunecă grăbit sub picioarele tale». Cum imobilitatea e calitativă și scurgerea cantitativă, a sta astfel suspendat înseamnă a te face centru și a obliga cursul de apă să curgă în jurul tău, a-i da o formă circulară, cu alte cuvinte, a preface Bistrița în Apa Sîmbctei, în Okcanos - «... a porunci cu puterea voinței tale gîndului să-ți încremenească în suflet

și sîngelui să-ți înghețe în vine», altfel zis, o dublă și concomitentă imobilizare; a gîndurilor și a patimilor; «... a opri în sînul tău bătăile pripite ale ceasornicului inconștient ce-ți socotește neîndurat clipele scurte ale vieții», adică prin suprimarea gîndului, prin potolirea pasiunilor, suspendăm timpul.

O spune în proprii termeni Hogaș: «Deodată totul sc opri. Firea încremeni pe loc și statua mea equestră, cu pod cu tot, o luă la goană pc cursul Bistriței la deal! Clipa neclintită a eternității mele se topi în văzduh». Hogaș intră într-o lume 150

unde totul se inversează după legile analogiei. Bistrița își întoarce cursul, într-o mișcare inversă de integrațiune. Iar la capra dimpotrivă a podului, scriitorul c vămuit dc un Charon rustic care îi întinse o mînă ruginită și-i cere 12 bani pentru trecerea podului, cîte un bănuț de fiecare zodie, cîte trei de fiecare element.

E semnificativ că Vameșul stă la capul podului, cînd ar trebui să stea la intrarea lui. Realitatea este că recipiendarul intrase în noua lume ieșind prin poarta Floricicăi, moartea dintr-un ciclu fiind nașterea într-un nou ciclu. Poarta de la ograda Floricicăi și podul de pe Bistrița constituie cele două capete ale aceluiași «istm» *(barzach),* prin care trece acel care tinde spre *transhumanare,* în lexicul lui Dantc.

*

Explicarea obiectelor sacre, a Avatarului, a Universului întreg (aproape imposibilă, căci cum pot două lucruri ce n-au comună măsură să stea alături unul

de altul, ca și cum ar fi complementare?) este că antinomia c expresia în lumea noastră a indicibilității divine. Inefabilul divin se traduce, chiar dacă nu explicit, în lumea noastră, prin stupoarea pe care ne-o inspiră faptul că nefiind infinită, lumea subzistă alături de Infinit, care nu suferă lîngă el nici o tovărășie. Prin urmare, lumea nu e lîngă Infinit, ci această asociere exprimă o indicibilitatc.

*

Arcanul Operei stă în *Sulful* Filosofilor, care se găsește într-o închisoare foarte întunecată, ale cărei chei le ține Mercur. Acesta, la rîndul lui, suferă custodia lui Saturn.

Sulful, e principiul solar, elementul imuabil, fără de care coordonatele noastre individuale nu ar putea subzista, totuși prizonier al lor; nu e vorba deci dc a smulge Sulful din lațul de interferențe, ci de a-1 reînvigora, dc a-i actualiza forța. Dacă Sulful ar părăsi agregatul, acesta ar pieri; or, nu acesta este scopul operei alchimice, care vrea o purificare a individualității prin Sulful liberat, așa îneît toate clementele omului să se integreze în Prototipii lor perpetui.

Mercur, care ține în închisoare elementul transcendent din noi, este o sensibilitate difuză în întreaga noastră ființă, o apetență inquietă și disponibilă care, la rîndul ei, suferă atracția polului inferior al ființei lui, a lui Saturn deci, mai mult decît a *Sulfului.* Toate aceste trei elemente trebuie să le dezghiocăm unul din altul, pentru ca, odată libere, să-și recupereze

integritatea, să se dinamizeze unul pc altul, sfirșind cu o conjuncțiune a lor, dc data asta eminamente pozitivă și definitivă.

Cel dintîi trebuie să ajungem să resimțim partea subtilă a ființei noastre și a lumii dimprejur; asta însemnează, [în] principal, să separi Mercurul de Saturn, să-1 liberezi din sclavajul în care-1 țineau cei doi Uriași. Aici e lupta cea mai grea, pentru că niciodată Titanii nu pot subzista tară să mănînce un Zeu. Ei știu că Zeul, odată liberat din robia lor, i-ar răscumpăra și pe ei.

Captivitatea lui Mercur se datorează în bună parte lui însuși; e așa de labil, de disponibil, îneît se duce spre prima rezistență pe care o întîlncște, aceea a lui Saturn, imediată, palpabilă, incontestabilă. Ce poate ști cl de Sulful a cărui duritate diamantină c făcută din transcendența lui? Un Mercur individual, ca acela ținut captiv de Saturn, nu mai e un adevărat Mercur, ci o vitalitate inferioară, bună cel mult să animeze

senzațiile, instinctele și pasiunile - adică exact ce Ic trebuie - și cît le trebuie, demiurgilor inferiori, ca să însuflețească, să primenească și să mențic baza tenebroasă a Cosmosului. Trebuie suspendată acțiunea corpului animal asupra sufletului și în general asupra tuturor funcțiunilor noastre subtile. Condiția prealabilă a tuturor excrciților în această direcție este o deplasare, cel puțin intențională, a centrului dc gravitate al întregii noastre ființe, spre planurile superioare; în special, trebuie să avem senzația netă că veghea e în punctul central al întregului nostru Microcosm. Ca prin farmec, încleștarea elementelor noastre titanice slăbește și prin fisuri subtilul sc separă de grosier. Pe cînd un atac direct

poate fi catastrofic, fie că nu reușește, fie că produce leziuni nevindecabile în organismul nostru fizic și psihic. Căci în Arta Regală trebuie să avem milă, să tămăduim și [entitatea] din lanțurile căreia vrem să scăpăm. E un fel de tămăduire fără voia pacientului, o caritate cosmică.

*

3.XI.1966 - Leul care devorează orice mentalitate (orice natură individuală) e focul solar odihnindu-se în propria lui substanță, adică neîmprumutat servituților individuale, nealterat, în sensul strict al cuvîntului, adică ne-alicnat. Astfel liberat, odihnește în el însuși, se alimentează din el însuși, realizînd un perpetuum mobile care echivalează cu Atotputința. Or, această inalienabilitate e relativ ușor dc stabilit, dacă ne putem da seama în fiece moment dc citul de substanțial și de acel de accident care este în noi. Accidentul este, firește, multiplicitatea, pe care orice om cu *intelletli sânt*[2] o poate diagnostica imediat în el și în jur. E dc ajuns să constatăm

existența multiplicității, pentru ca, din clipa aceea, să nu mai fim în ea. Nu ne putem da seama de un lucru deeît dacă sîntem în afara lui. N-am ști nici termenul de multiplicitate, dacă n-ar fi posibilitatea de a ne așeza, măcar teoretic, în Unitate. Cum se vede, omul e fără scuze.

Amestecul impur de Unitate și Multiplicitate, de Sulf și de Mercur, creează pasta obișnuită a umanității curente. Ele își anulează una alteia calitățile, amesteeîndu-și impuritățile; de aici, în omul obișnuit, un

amestec dc neliniște, de febrilitate mercurială, care rămîne veleitară, fără posibilități de efccti- vitate și de fixitate, care e o torpoare, dc inerție sulfuroasă; din cauza Sulfului impur, Mercurul nu-și recuperează agilitatea, puterea dc identificare cu obiectul dorinței lui moștenind-o și însumînd-o la sfîrșit într-un Principiu care-l depășește. Tot așa Sulful umezit nu mai are puterea cathartică ce-i este definitorie, puterea de a fixa, de a face permanente cuceririle Mercurului.

Cu cît vom face mai bine scparațiunca, cele două substanțe se vor purifica și sc vor dinamiza una prin alta. Separațiunea este o dezidentificare. Golit de orice contaminare sulfuroasă, Mercurul își recapătă prodigioasa lui agilitate și o ia la goană peste cîmpii ca taurul lui Mithra. Dar Mithra, Zeul, Conștiința, Luciditatea este călare pc dînsul. Pînă la urmă, taurul se sleiește pentru că totuși nu-și arc rațiunea suficientă în el însuși, și reintră în cavernă, carc-i locul lui dc plecare și de întoarcere - *mortis et vitae locus*'™ cum se spunea în vechile mistere despre punctele vitale, unde extremele se ating și dualitatea se rezolvă în Unitate. Această moarte nu c o suprimare, ci o sublimare, o universalizare a Mercurului într-o simultaneitate a posibilităților lui care este o permanență al cărei agent estre Sulful. Acesta, ca să revenim la separațiune, degajat de umiditățile mercuriale, își recuperează o forță care

este de o natură cu totul alta. Anume, forța Sulfului rezidă în posibilitatea de a sc odihni în el însuși, dc a tinde spre Centrul său, ca spre propriul lui obiect, deci posibilitatea dc a fuziona subiectul cu obiectul, avîndu-și rațiunea suficientă în el însuși. Sulful e propriul său

liman; țărmul necesar spre care cu toții tindem c la Sulf propria lui natură. Eliberată, această natură a Sulfului devine puritate, glorie, autonomie. Căci devine Axă, de care tot Universul arc nevoie și care n-arc nevoie dc Univers.

Nu suportă nici o impuritate lîngă el, dar impuritățile au nevoie de el chiar pentru necurățenia lor, căci fără el mixtele devin cenușă, ceea cc și trebuie să se întîmple. Lipsită de viață, de consistența pe care i-o dă Sulful, impuritatea se destramă; ceea ce e incurabil în ea, cade sub formă de cenușă, dc fecale, pe humusul care e la baza întregii manifestări, iar volatilul și fixul integrează respectiv în Mercur și Sulf, pentru ca, la rîndul lui, Mercur purificat, după un prestigios foc dc artificii, să adere la Sulf, ca și căldura în lumină, indestructibil și inseparabil. Sub această «formă», supremul nu mai seamănă, nu numai cu Sulful impur, dar nici cu cel liberat; devine un foc răcorit de Mercur cu care e unit acum definitiv, o flacără proaspătă, nemuritoare și care face nemuritor.

*

«A transporta Omul Roșu în afara apelor Egiptului» e o indicație foarte precisă că pasiunile nu trebuie ucise, ci transportate în Țara Sfîntă, transmutate în energii pure, din instincte ce sînt, din apele corupțiunii și ale uitării: ale uitării originii lor cerești și, prin consecință, ape de corupțiunc.

Flamei pune în legătură apele Egiptului cu «gîndurile ordinare ale oamenilor»; prin implicație, asta înseamnă că dacă gîndurile obișnuite ale oamenilor sînt coruptibile - pentru că sînt efemere și limitate - atunci substratul lor, mintea tară unduiri, *vritti,* e Țara Sfintă în care gîndurile se transmută și sc refugiază într-un gînd nemuritor, incoruptibil, imuabil. Cum sc vede, exercițiu la îndemîna oricui.

Trebuie să susciți o forță și să nu te lași călărit de ea; cu ce poți s-o călărești tu? Nu cu trupul tău, nici cu una din senzațiile sau funcțiunile psihice, ci numai cu intelectul, cu o prezență, cu o veghe lucidă, continuă, care persistă și rămîne mereu aceeași chiar în mijlocul unor valuri înalte ca niște munți. Poate să urmărească galopul patimilor, să se muleze lor, cu condiția ca în centrul ei luciditatea și seninătatea să rămînă neștirbite.

Calea uscată e caracterizată prin prezența activă a Focului. El solicită forțele binare ale umidității, Ic transformă în Mercur dublu, care curățâ toate impuritățile, toate «leprele» lui Saturn și ale Mercurului obișnuit. E prin excelență o calc intelectuală.

Cel mai banal, cel mai umil gest al nostru sc referă în mod necesar la un prototip divin; prin urmare, simplul fapt de a scrie mă face părtaș cu scrierea (Coranului Ceresc, mai mult, co-autor al celor mai geniale opere ce s-au scris și sc vor scrie în umanitatea noastră.

Intenția e suficientă. Verticalitatea condeiului meu se integrează în țițînile Axei lumii și, ca atare, prin continuitatea țesutului cosmic, particip nu numai la «verticalitatea» a tot cc s-a scris în lume, dar și la «orizontalitatea» sa, adică la

efectivitatea, la valoarea efectivă a unei tragedii dc Shakespeare, chiar dacă scriu o rețetă dc bucătărie sau copiez un Proces-Verbal. Mai mult: ceea cc scriu devine fatal un clement necesar al tuturor inteleețiuniilor Demiurgului, pentru că e cuprins în posibilitatea acestui ciclu. Dar participarea la posibilitate însemnează și participarea la calitățile ci. Mă întreb dacă în mod practic nu există tehnici care creează geniul, într-un scriitor lipsit dc orice talent, prin această solidaritate? E o chestiune de concentrare și dc crearea prin ea a unor linii de forță - canale care conduc pînă la mine, care scriu, influxul genialității mondiale.

Să ne închipuim scrisul cel mai banal, pur mecanic, un scris de birocrat; oricît de monoton, oricît dc plat, oricît dc cantitativ l-ai socoti, dacă e tăcut ritual, consacrat, adică pus sub protecția, adumbrirca calității pure, sfîrșește în mod necesar prin a deveni calitativ, căci tocmai acesta e rostul, tîlcul mitului, să transforme cantitativul în calitativ. Sub ochiul lui Dumnezeu totul devine Act pur, Calitate. Atunci, concluzia nu poate fi alta decît că un conțopist caic scrie la Registratură, sub lumina și invocația divină, sfîrșește prin a deveni genial, presupunînd că ar vrea-o. Căci un aspect al Ritului este că, centrat pe Suprem, îi putem da, în *termimis-ul* lui, o direcție care depinde de voința noastră, care și ea trebuie identificată cu voința divină. Cel care-și pune scrisul sub raza aceluia care ține Pana Universului și scrie prototipul tuturor Cărților Sacre și al celorlalte, poate infuza, *â la longue,* ce vrea el în scrisul său.

Poate însă face ceva și mai înalt: să renunțe la orice aplicație contingență, după cum alchimistul dc mare clasă, deși cunoscînd toate modurile practice ale Alchimici spirituale și materiale, nu se coboară niciodată

să le împlinească.

*

Este o deosebire esențială între a fi indulgent cu slăbiciunile noastre și între a fi bun cu ele. Nimic mai contraindicat decît prima variantă; a doua se impune cu evidență. A fi indulgent cu slăbiciunile înseamnă a fi tu însuți slab și învinsul lor; a fi bun implică recunoașterea că'există ceva bun în ele, adică ceva pozitiv, pentru că metafizic cuvîntul bun nu are alt sens decît a fi pozitiv. Atunci ce este luminos în întunecimea lor se emancipează și se unește cu intelectul aceluia care se uită la ele. în mod practic, e bine ca acestea să fie rostite cînd ești față în față cu păcatul tău, pentru că formularea are o virtute incantatorie și șarpele din transgresiune ridică pentru prima oară capul spre tine, rostitorul, adică spre Intelect.

♦

4.XI.1966 - Mercurul vulgar își pierde elementul dual care îi este propriu în borboros, în Umidul radical; mai exact vorbind, devine niște potențe, plusul și minusul, activul și pasivul. Asta din cauză că, suferind în mod precumpănitor atracția materiei prime, sc contaminează dc «confuziunca» ei, care este, după cum se știe, reflexul invers, în jos, al Indistincțiunii, al Sintezei Principiale.

Calea umidă stă într-o disciplină care degajează,

separă cu mare precauție mercurul, așa cum este, înăclăit și murdărit, din strînsoarca lui Saturn, fundul congelat al Infernului. După această separațiune, se procedează la purificare.

în calea uscată, pe deasupra mlaștinei, a «compostului» unde stau amestecați de-a valma Saturn și Mercur, sc suscită Soarele spiritual, care dispensează o lumină egală și detașată

asupra întregului «peisagiu». Atunci, sub simpla sa prezență, Mercurul se animează, își recuperează caracterul dublu, în timp ce mlaștina se usucă, noroiul se preface în pămînt, care se farîmițează, se pulverizează și cade la fund, cliberînd astfel pe captivul său, printr-o simplă restaurare a ierarhiilor reale. Agentul decisiv care operează tot e o putere extramundană, care nu are nimic de-a face cu elementele «minierei», transcendentă lor, pentru că, în realitate, c Principiul lor comun, din care ele procedează prin diversificare, Or, ceea ce restabilește o prezență actualizată și conștientă în lume, este *dharma,* și ce c *dharma* în *Athanor,* decît repunerea la locul lor ierarhic respectiv, a elementelor, care în starea de haos precedentă trăiau în devălmășie și promiscuitate?

Vehiculul forței spirituale în lumea intermediară este *Prana,* Suflul care, afinat, se strecoară în toate «cavernele», în toate fisurile pămîntului și recuperează Mercurul vulgar, rob al Plumbului. Emanciparea Mercurului dublu e semnalată în corp printr-o resimțire separată a căldurii, a elementului sanguin și a luminii prin rețeaua de nervi; amîndouă sînt dinamizate dc suflu

și, prin asta, despărțite una de alta; unificarea lor sau, mai exact vorbind, înmănunchierca lor (căci nu mai poate fi vorba de un nou amestec pe planul intermediar), se face pe planul cauzal, unde multiplicitatea se rezolvă în Unitate.

Practic vorbind, etapele ar fi următoarele: mai întîi cîștigarea senzației corpului, ca fiind un tot omogen; această simplă senzație este deja un transfer în planul subtil. Această senzație, la rîndul ei, trebuie topită în senzația sîngelui nostru, care e în special o senzație calorică. E curios cum în asemenea experiențe organele noastre, senzațiile noastre particularizate și localizate, se rezolvă în «cîmpuri» de forță. Ultimele cuvinte sînt de altminteri definiția planului subtil. Din senzația calorică

se ridică în sus senzația luminoasă care, împreună cu cea calorică, formează întregul plan psihic intermediar. Ceea ce e capital este că aceste diferite planuri separate nu trebuie să sc suprapună unul altuia, static, ci să fie însuflețite, dinamizate, de un Fiat transcendent, care le dă o formă dc vîrtej în care, prin spire insensibile, inferiorul sc transformă în superior și acesta în Suprem. Fără acest impuls, separațiunea c precară, admițînd că s-ar fi putut efectua.

Un text hermetic foarte important spune că: «Soluțiunca senzației corpului în propriul lui singe este soluțiunea masculului prin mijlocirea femeii»; este indicațiunca unei posibilități de a pozitiva cea mai marc și mai puternică ispită din viața noastră. Odată tehnica începută, trebuie dusă pînă la punctul cînd femeia se topește în bărbat în întregimea ei, într-o întrepătrundere totală și - de c posibil - «concentrarea» ci în centrul

inimii noastre. Distragerea elementului feminin din noi a adus perdițiunea neamului omenesc. Eva oferă mărul lui Adam ca ființă distinctă. Heruvimul cu spada lui nu face decît să ducă pînă la capăt gestul lui Adam: ceca cc el a separat cu voința lui, îngerul îi dcsăvîrșcște separațiunea cu spada de foc. Textul din *Philosophoumenu* care spune că în sînge se găsește spada de foc care interzice accesul la Arborele Vieții ar putea arăta că în sînge se separă, printr-o spadă dc foc, senzația dc Intelecțiune, căldura dc Lumină, și că această spadă c existențială. Să căutăm să le reunim din nou, bineînțeles de jos în sus și, pe măsură ce îndeplinim asta, îngerul și spada lui se dizolvă. îngerul e tetramorf, adică închipuie cele patru clemente. Cu partea lui dinspre Rai e sintetic; cu fața dinspre noi, ne crucifică centrifug prin cele patru stihii. Orice sforțare dc unificare ne pune în afară dc loviturile armei lui. Exprim ideile confuz, cum ies din condei. Mai tîrziu sc vor cristaliza.

în sînge, «îngerul», prin simpla cataliză, atrage spre el, deci în sus, elementul luminos, lăsîndu-nc nouă numai o căldură obscură. Dar de ce aspectul acesta de paznic, de cc spada? Pentru că, așezat la *barzach-ul* dintre căldură și lumină, trebuie să păzească Lumina dc sus de contaminarea miasmelor căldurii dc jos. Dacă n-ar fi el și spada lui infailibilă, lumina și căldura s-ar vălmăși dînd într-o promiscuitate, într-un haos, în care numai borborosul inferior ar fi cîștigătorul. în fond, custodia îngerului c un act de mizericordie a lui Dumnezeu. Sîntem acuma separați dc lumină, dar cel puțin o putem vedea. Și a vedea însemnează, pînă la sfîrșit, a le identifica. Altfel: roata de foc a spadei e punctul ultim pe

care-1 atinge puterea dc atracție pământească; dc la înger în sus începe atracțiunea cerească. Dar, prin lipsa de comună măsură între Principiu și manifestare sau, mai simplu, prin mizericordia divină, atracția cerească nu e oprită de obstacolul îngerului (pentru că îngerul nu are de păzit ce-i mai sus de el) și atunci, oricît de jos am fi, putem să imprimăm ființei noastre o mișcare ascendentă, de integrațiune în universal, care depășește cu mult «stațiunea» îngerului și chiar a Paradisului pe carc-1 păzește.

*

Unirea zeului din dreapta, care c flacără, și a zeiței ce-i la stînga, care c lumină, într-un androgin, sc împlinește în «spațiul etherean al inimii». E un simbolism tantric pentru că acordă zeiței lumina și zeului căldura, cînd căldura e substanțială și lumina esențială. Prin urmare *Etherul* e și căldură și lumină. împlinirea e rezultatul unei deplasări de conștiință, din dualitate în Unitate, ceea cc se traduce, în simbolismul spațial al corpului omenesc, prin concentrarea

atenției noastre în linia dc forță a axului median care ne desparte în două. Mijlocul cel mai sigur și mai simplu de a evertua acest ax este concentrarea pc ochiul frontal al lui Shiva. Dreapta ce coboară din el atinge vîrful inimii. încă o dată izbește faptul ca reflexele Intelectului transcendent nu trebuiesc căutate în combinațiile mentalului nostru, oricît ar fi ele de ingenioase și fhiar juste; trebuiesc căutate în datele imediate, existențiale, ale corpului și sufletului nostru. Intelectul nu e în

meditația discursivă a inteligenței noastre, ci în punctele consacrate ale ființei noastre fizice, inima, ochiul central și celelalte limite ale trupului; în «materia prima» a psihicului nostru, locuit de modificările lui superficiale, ca și metalele nobile de lepra lor. Da, e mai intelectual să determini o axă imaginară, străbătîndu-te din creștet pînă-n tălpi, deeît să crezi că obții iluminarea printr-o morișcă de silogisme.

Și iată ceva convingător: sc spune că în momentul morții sau al unui pericol de moarte sau al unei spaime, toată energia vitală difuză în corp afluiază în inimă, al cărei vîrf începe să strălucească cu o lumină supranaturală. Asta înseamnă că viața și cunoașterea sînt identice din moment ce cunoașterea vivifică același centru. O mare intensitate vitală, bine îndreptată, poate să conducă la o cunoaștere valabilă și invers. De aceea, la cei vechi, cunoșterea avea un puternic ton emotiv, ceea ce nu însemnează deloc că era sentimentală. Din contră, așa-zisa cunoaștere obținută prin agilitate mentală e sentimentală în fond, adică, neavînd nici o raionare vitală, sentimentul decade dc la valorile lui de mirare și se întunecă în senzațiuni.

*

5.XI.1966 - Bohmc spune că foamea c totodată principiul nașterii creaturale și acel al Renașterii, adică și ceea ce împinge spre corp și ce împinge spre Eternitate. Și aici e o analogie în sens invers: foamea mică e perdițiune; foamea excesivă asigură liberațiunca. O foame relativă leagă de relativ, adică de morfismele

Creațiunii; o foame totală devine atribut divin și se identifică cu setea Manifestării, luată în totalitatea ei, de a se resorbi în Principiul ci. De aici metodele tantrice de a împinge foamea, dorința, la maximul posibil; în acest mod, departe de a-1 țintui pe propriul lui corp, îi arde pasiunile și senzațiile, necesarmente relative. Această potențializarc a dorinței nu e rezultatul unei încordări de voință titanică, e surîzătoarc, obținută numai prin simpla raportare a foamei la Universal.

Discipolul lui Bohme, Gichtel [>Mbls], glosează: «Totul sc reduce în a converti sufletul nostru și a îndrepta foamea noastră în interior, ca să dorească pc Dumnezeu și să nu se oprească pînă cînd Sophia și Spiritul Stînt întîlncsc Dorința». Aici se pune o problemă foarte delicată: a îndrepta dorința fizică spre Dumnezeu nu înseamnă s-o debilitezi, deoarece ca nu-și poate schimba natura. A o oferi lui Dumnezeu înseamnă să-i iei aproape toată virulența; ajunge la suprafața Apelor o foame ofilită, în orice caz în stază de transmutare, adică, prin definiție, muribundă; căci un lucru surprins în momentul cînd trece într-un lucru superior e în mortificatic, din cauza «istmului», a «Porții strimte» prin care trebuie să treacă. E și asta o cale, mai puțin primejdioasă, dar mai este și altă metodă directă, în care virulența dorinței e decuplată și lăsată să-și facă diurn pînă la antipozi, unde tot pe Dumnezeu îl întîlncște. Dorința magică

sau magnetismul dorinței animicc c creatorul și generatorul a ceea ce Sufletul a conceput în imaginația sa. Deci: a generaliza dorința pînă la o omogenitate care o face cocxtcnsivă întregii ființe. în mijlocul ci, trebuie să sc îmbăieze imaginea pc care ne-am făcut-o despre ținta

pc care vrem s-o atingem; e în special puternică și eficace, cînd imaginea e a unei calități, a unei puteri spirituale. Totul c ca nimic din imaginea creată dc închipuirea noastră să nu rămînă neîmbăiat dc foame, devenind facultate subtilă și subtilizînd la rîndu-i vehiculul ei fizic.

E adevărat că și inversul, antipodul operațiunii c tot așa de adevărat: a îmbăia imaginea într-o Prezență Reală *(Hudur),* actualizată printr-o intensă concentrare pc Informai. în realitate, amîndouă metodele fac un 8. Cînd dorința fizică s-a constituit într-un cerc perfect, înconjurînd obiectul pe care vrem să-l obținem, ca circumferința Centrul, atunci trece în cercul superior, prin osmoză și continuitatea planurilor dc fire, într-un cerc, de data asta constituit de Intelecțiuni; aici cercul c gata făcut, pentru că Spiritul, cum au spus-o Platon și Dionisie Areopagitul, arc prin natura lui o mișcare circulară; pe cînd mișcarea circulară a dorinței c un efect al unei voințe prestabilite. Cînd, deci, cele două cercuri s-au atins, se transformă într-unul singur, obiectul dorit dcplasîndu-sc în noul centru, care e punctul în care cele două foste cercuri sc atingeau. E mai bine, în loc să întrebuințezi imagini, dc a căror calitate nu ești niciodată sigur, să imprimi compostului dorință - aspirație, o mișcare ascensională care, ea, trebuie să ocupe locul imaginii de care am vorbit și care se obține prin incantațiune-rugăciunc. Bohme: facultatea uleioasă nu-și exercită facultatea vivifi- catoare decît atunci cînd e cuprinsă dc agonia morții (și a unei dorințe devenită sfîșiere prin intensitate) care o mișcă și o exaltă. Cercînd să fugă (e vorba de facultatea uleioasă),

evadează și creează astfel «viața vegetativă», care e «reziduală» față dc formele superioare dc viață. Facultatea uleioasă care e Inefabilul e multiplicată cînd întîlnește Dorința devenită agonie prin trecerea la limită, și atunci omul capătă Corpul de glorie. Operație care în același timp c și cea mai simplă și cea mai rară din lume; dacă nu e prezență intelectuală în ea, eșuează; dacă este, atunci c dc ajuns să imprime un caracter sattwic întregii operații, caracter care el singur procedează la transmutațiile cele mai rare, cele mai inefabile, tară ca să mai fie nevoie ca noi să intervenim. E de ajuns veghea noastră, determinarea noastră dc a păstra «compostului» o tendință ascensională și de cxaltațiunc.

Gichtel: sub puternica dorință a rugăciunii, sufletul se aprinde într-o lumină clară, în caic sc ridică Fervoarea Cerească, triumfătoare. E remarcabil că Gichtel unește dorința cu rugăciunea, asta înseamnă că admite implicit posibilitatea transmutației dorinței în rugăciune, ceea cc la cxotcrici n-ai să găsești niciodată.

Focul interior al omului care dorește înghite această prezență cerească a Luminii, pc care sufletul o imaginează înfometată, o atrage spre el și o face prezentă - apoi arde curată și produce în inimă o lumină frumoasă și clară. Totul depinde însă de dozare, căci altfel, dacă dorința c mai puternică decît Prezența, aceasta e sfîșiată dc către Titani, caic o întrebuințează exclusiv pentru viața lumilor inferioare.

E foarte semnificativ sfirșitul fabulei. După ce Titanii sfișie pe Dionysos, sînt trăzniți de Zeus și transformați în cenușă. Cu alte cuvinte, este o restabilire a echilibrului; excesul de titanism atrage o intervenție fulgurantă a luminii, care arde materia hoață, silind-o să dea înapoi cc-a furat. Și cenușa devine astfel un element pozitiv.

Ilustrînd același lucru cu alte simboluri, e de remarcat că Rugul Arzător se prelungește în flacăra pc care o suportă. E ușor să luăm rugul ca simbol al naturii inferioare, ca să vedem că această natură nu e deloc contrarie spiritualității ci ci, cînd c ierarhizată la locul ei, devine un eminent suport al spiritualității, ba chiar un alimentator al ei: spinii se prelungesc în flacără și lumină, care fără ei n-ar putea arde. Totul e ca acești spini să fie îndreptați în sus.

Misterul acesta al transmutației inferiorului în superior c indicibil. Cum e posibil? Nu știu, dar sînt obligat să constat realitatea faptului. Trecerea aceasta dc la cantitativ la calitativ e de necuprins: o am ca aspirație în mine, dar ca realitate macrocosmică. în definitiv, miracolul e același și la untdelemnul din candelă care sc preschimbă în flacără prin poarta strimtă a unei simple fețtile. Dar niciodată, fără acest istm, nu ar fi o flacără utilă. Aplicată dc-a dreptul pe combustibil, ar izbucni o conflagrațiune. Această transmutație e posibilă numai pentru că forțele unui plan dc existență nu pot trece în planul superior decît prin punctul central, prin care singur, comunică. Cînd neființa ne este atrasă în sus, avem impresia că trece *in excelsis* cu toate punctele ei; în realitate, trece printr-un singur punct, fie că ne dăm scama, fie că nu ne dăm seama de asta. Chiar la formele colective dc extaz, forțele converg într-un punct macrocosmic, care le înmănunchiază, ca să le împrăștie apoi în planul superior: o icoană, o piatră sacră, o relicvă și altele. Totul e ca această operație să fie împlinită ritual.

Așa se întîmplă în formele violente ale unui

extatism de tip bahic, cibelic și menadic, în care forța pură a naturii e evocată și dusă la autodepășire și la violență asupra ei însăși. în efectul lor descendent, ele pot fi identificate cu «apele coro- zive», cu «veninurile». Dar în proiccțiunc verticală, după ce-au

trecut prin poarta strimtă, devin Elixir dc beatitudine, Balsam, Ulei supraesențial. Cum procesiunile orgiastice se făceau în jurul unui sanctuar de obicei, nu e greu dc ghicit care era punctul vital care le colecta forțele. Cît despre apa corozivă pe care o reprezintă femeia, în dragoste, pozitivarea ci se face numai cînd creăm printr-un intens act dc concentrare termenul median care strînge în el forțele risipite de cei doi parteneri. Trebuie evocat în acel moment Allah, sub aspectul său de moștenitor.

*

6.XI.1966 - Fulguranța inițială care e la originea unui gest e o manifestare a Unității. într-o lume condiționată, continuitatea gestului și eficacitatea lui c asigurată prin perpetuarea lui. Și atunci observăm că gestul nu mai are spontaneitatea, prospețimea fulguranței inițiale și se continuă prin inerție, care e un fel de ison întovărășind elementele calitative ale gestului. Această inerție nu e altceva decît unicitatea, disjunctă, poate arbitrar, dc calitățile pe care le vehiculează. Am putea spune că inerția e limfa gestului sau substanța lui, esența fiind constituită de elementele cantitative ale gestului. Inerția e un fel de curs de apă lent care vehiculează obiectele ce sînt puse la suprafața lui. Ceea

ce e suspect la inerție e capacitatea ei narcotică, ușurința cu care ne pune în stare de t «uitare», de lene, de punere în adormire a «veghei». Pe de altă parte, e incontestabil că inerția e naturală oricărei activități condiționate de timp și de spațiu; ca atare, e pozitivă și trebuie integrată în încercările noastre de a recupera dimensiunile metafizice ale gestului. Ca să nu înăclăiască calitatea e de

ajuns, în cursul împlinirii gestului, să ne «reamintim», să «menționăm» aspectul lui dc prototip dc fulgurațiunc.

în definitiv, gestul are o organicitate care c mai greu perceptibilă în Prototipul ei, mai ales cîtă vreme servituțilc spațiale și temporale ne curmă gîtul și umerii cu jugul lor. în stare de cădere, organicitatea e mai ușor dc perceput în partea substanței deeît în partea esenței. Nu-i adevărat și pentru ființa noastră? Ce resimțim mai ușor, organele fizice sau cele psihice?

*

Revin la fraza enigmatică dar și atît dc adîncă a lui Bohme: «calitatea uleioasă nu-și exercită facultatea ci vivifi- catoare deeît atunci cînd c cuprinsă în angoasa morții, care o mișcă și o exaltă».

Calitatea uleioasă sau, tot în limbaj hermetic, uleiul super esențial, e distilatul cel mai subtil al Spiritului și se răspîndește pretutindeni, fie că e perceput sau nu e perceput, acceptat sau neacceptat. E identică cu Verbul de care Sfîntul Pavel spune că e «viu și lucrător, mai tăietor deeît orice sabie cu două tăișuri: pătrunde pînă

acolo că desparte sufletul și duhul, încheieturile și măduva, judecă simțurile și gîndurile inimii. Nici o făptură nu este ascunsă dc El, ci totul este gol și descoperit înaintea ochilor Aceluia cu cai c avem a face [căruia îi vom da socoteală]». (Evrei 4,12-13)

E viu și lucrător pentru că e vivificator. De altfel, în toată fraza e considerat nu atît sub aspectul de Creator, cît sub cel dc vivificator, de susținător al Lumii. Chiar cînd o distruge în anumite morfisme ale ei, în fond o primenește; mai tăietor deeît orice sabie, adică se intercalează în toate joncțiunile, între toate

perechile de complementare, pentru că c deasupra și Principiul lor. Sabia aici c firul Unicității, al Continuității, de-a dreapta și dc-a stingă căruia se produce dualitatea prin polarizare; ne putem închipui cc efect dc disolutic în sensul pozitiv al cuvîntului, adică dc mortificare a ceea ce trebuie transmutat, are *clhikr*-\A susținut sau nu dc pronunțarea unui Nume divin. în operația dc tăiere a agregatelor lamasice, nu e nevoie să intervenim noi dccît prin pronunțarea Numelui; treaba o face sabia.

încă o dată, toată operația e privită ca intervenind după producerea Manifestării, adică în momentul cînd Dumnezeu devine imanent ca să prindă în plasa Lui toată Făptura, ca și coborîrca istorică a Domnului Hristos cc sc produce după Creațiunc. Sabia arc două tăișuri pentru că vindecă și ucide, produce și resoarbe. E lucrătoare, pentru că orice ar face, devine Act pur, efectivitate. Desparte toate agregatele, toate complementarele, judecă simțurile și gîndurilc inimii, ca o prefiguratoare a Parusici și a Judecății din urmă.

Și aici sc vede imposibilitatea dc sistematizare cînd

e vorba de doctrine tradiționale. Dintr-un punct de vedere, Cuvîntul poate opera cum îl arată Sfîntul Pavcl, pentru că c transcendent lumii și că «suprapunerea » lui pe aceasta o vivifică și o omoară, pentru că «atacă» nodurile vitale ale ei, adică acele puncte critice înccpînd de la care sc produc și se resorb cuplurile de dualități care constituie baza lumii. Pe dc altă parte, ca imanent, Dumnezeu «suferă» împreună cu lumea, fără să fie afectat dc nici una din limitațiunile ei, a căror aparență totuși o ia. S-ar putea spune că deosebirea între Dumnezeu transcendent și Dumnezeu imanent este că ai doilea, prin deciziune unilaterală, își ia o aparență dc comună măsură cu lumea, pentru ca s-o poată susține, mîntui, resorbi. Or, asta

n-o poate face dacă nu dizolvă cojile, *Keliphoturile,* care sclerozează nodurile vitale ale țesutului cosmic; de aceea trebuie să despartă sufletul și duhul, încheieturile și măduva, judecă...; sau în altă parte: «am venit să despart părinții de copii, soțul de soție... n-am adus pacea, ci războiul». Verbul, în pogorămîntul lui, nu face război negativului, necesar în Economia Lumii, ci opacităților care o sclerozează, care sînt mai jos decît Iadul însuși caic, în afară dc fundul lui, e o tendință descendentă dar nu o încremenire, o înțepenire, dincolo de moarte și de viață.

Din cauza acestui aspect de comună măsură cu lumea, Verbul apare, privit *ab extra,* ca sfîșiat dc ea, rupt dc cuplurile divergente, căci privită din afară Dualitatea apare ca opoziție și în cîmpul de luptă al acestei opoziții Verbul e sfîrtccat, pătimește și moare, pentru ca să învie la nivelul complementa- rismului și să se înalțe la nivelul

Unității. Dar cînd Verbul a luat asupra lui această cădere, tară să tic părtaș la ca, în sensul culpabilității, nici o tăptură nu este ascunsă de El, ci totul este gol și descoperit înaintea ochilor Aceluia.

Numai din perspectiva aceasta fraza obscură a lui Bohme își capătă toată semnificația: «Calitatea uleioasă (Verbul manifestat) nu-și exercită facultatea ei vivificatoarc (mîntuitoarc) decît atunci cînd e cuprinsă în angoasa morții (patimile Domnului) care o mișcă și o exaltă» (îl învie și îl înalță).

Microcosmic, Incantațiunca e efectivă, virulentă, cînd e resimțită ca o sfîșierc, cînd înălțîndu-sc spre Fața divină își rupe nodurile dureroase care o rețin în pasta tandră a cărnii. Ceva mai misterios încă: chiar cînd, prin esența ci, incan- tațiunea se exaltează, emite concomitent un impuls descendent care intră în încheieturile ultime ale ființei noastre, așa cum o descrie Sfintul Pavcl. Atunci este completă.

Acest fenomen e explicabil și prin faptul că efortul omului, ascendent, își găsește imediat un ecou descendent în Dumnezeu («cînd omul face un pas spre Allah, acesta se ridică de pe Tronul Său și face o sută de pași înaintea omului»). Tendința ascendentă se înalță pînă la esența divină, tendința descendentă coboară pînă în fundul Iadului și acesta e *dhikr*-|*i*|. E de remarcat, metodic, că dacă pornirea ascendentă trebuie să fie suscitată, controlată, menținută și vivificată de om, prin atenție și sforțare, [el] nu are să se ocupe de tendința descendentă a incantațiunii, care e treaba exclusivă a lui Dumnezeu. „

Incantațiunea poate fi identificată cu *Soma,*

rezultatul, quintensența dublei tracțiuni a Șarpelui, în sens opus, de către Asura și Deva.

*

«Ape corozivc», «Dizolvantul Universal» sînt expresii cosmologice, traducînd adevărul metafizic al lipsei de comună măsură între Principiu și Manifestare. Cînd acesta sau, mai exact vorbind, Prezența lui c în lume, ea este topită din cauza acestei lipse de comună măsură. Tehnica suverană a acestui Magisteriu este «aducerea» unui *huchtr* în lume; mai este și o cale indirectă, cînd voința și imaginația lucrează ca substitute ale Intelecțiunii și produc corodări în lucruri, în metale, prin care se produce eliberarea quinte- senței ținute în robie. Această quintesență e și ea un corodant. Se mai obține același efect și prin unirea complementarelor cînd se știe că ea duce la o fuziune; și acest asentiment al fuziunii e iarăși un dizolvant.

*

O aplicație a analogici în sens invers: cînd Zenithul spiritual e asimțit, [atunci] c răscolit, «evertuat», și Nadirul lui, care e reflexul său invers; amîndouă sînt așezate pc aceeași linie, și asta fără nici o intenție din partea noastră. Odată Nadirul «deșteptat», nu mai are altă voință decît să sc unească cu Zenithul. Convergența lor lucrează ca un dizolvant asupra obstacolelor intermediare: opacitățile psihice, învîrtoșările, scleroza corpului și a subtilului. Partea noastră dc inițiativă revine

în sforțarea dc a face cît mai poroase aceste obstacole, de a desclești încleștările, dc a netezi drumul cu alte cuvinte, mai precis într-o operă negativă de destindere, de reducere la o materie primă virtuală, dc a face din ființa noastră individuală un cîmp bun conducător al curentelor ascendente și descendente ce se stabilesc între Zenithul și Nadirul nostru.

*

A utiliza armele Infernului. Monotonia îi este oarecum coextensivă, căci coincide cu Inintcligibilitatea lui Prakriti. Aceeași monotonie în *japa,* în repetarea acelorași rituri, aduce suprimarea accidentelor substanței, dar nu în folosul ei, ci pentru a-i crea o față netedă, în care să i sc vadă posibilitățile ca într-un fund de lac. Astfel detectate, sînt atrase de către Purusha Ia suprafață și încorporate Cerului, pe cînd pc profani Materia Primă îi atrage la fund. Probabil că și la Inițiere, cît și la contrainițiere, o parte din tehnici sînt identice, de exemplu acelea care aduc Materia primă la o suprafață lucie. Deosebirea începe după aceea. Magicianul Negru sc aruncă la fund după

potențele lui Prakriti; Theurgul Ic incantcază, le aduce la suprafață și Ic ridică spre Cer ca pe niște maree.

*

7.XI.1966 Una din explicațiile misterului transmutațiilor stă în faptul că în domeniul Devenirii (singurul în

care acestea operează), lucrurile nu-și au rațiunea suficientă în ele însele. Fiind o devenire, trecerea de la potență la act le este definitorie. Or, în lumea devenirii, Mercurul nu este o stare, ci o «influență», o «calificare», o «posibilitate», care sc caracterizează prin aceea că orice «metal» care se îmbăiază în el este purificat și dinamizat, potențat la maximul lui. Orice lucru ce devine tinde să fie prin instituție, divină și Mercurul face asta, pentru că dizolvă o altă tendință a Naturii, aceea de a se înțepeni, de a deveni inertă într-un anumit loc și într-un anumit timp. Această inerție o dizolvă Mercurul, care nu suferă decît ceea ce se duce în sus sau cade în jos, ceea cc, ca Psyhopomp, se oferă să le-o facă. E foarte sensibil în privința asta. Mercurul e foarte virulent împotriva punctelor de oprire, de înțepenire, cum e corpul de exemplu.

Artefrus spune că soluțiunca corpului și coagularea spiritului se fac cu una și aceeași operațiune. De aceea, în practică, nu trebuie să le supraveghem pe amîndouă. E de ajuns o tendință ascendentă pentru ca materialitatea corpului nostru să devină translucidă și să sc dizolve, în opacitățile ei cele mai caracterizate. Cu mijloacele de investigație ale planului «nostru de existență, nu putem repera, descoperi, punctele de încleștare, nodurile ființei noastre fizice și subtile, pentru că investigația vine din exterior; pe cînd, de sus, planul inferior e o carte deschisă. Se întîmplă ce se povestește în «Porcul fermecat» de

Ispirescu. Soția Porcului îi găsește locuința din fundul codrilor. Nu poate intra în ea din cauză că nu are nici o ușă, nici o fereastră; atunci, face o scară din oscioarele

găinilor date de Sfintele Luni, Miercuri, Vineri (liniile dc forță, schemele Sferelor lor respective), plus degetul ci ccl mai mic, ca ultimă treaptă (Zeciuiala sacrificială), și așa intră în turn, adică prin vîrful lui, de sus în jos. Așa intră și bărbatul ei sub formă de hulub. E semnificativ cum sc aplică dictonul Tablei de Smarald: *«ascendit a terra in coelum iterumque descendit in terrain et recipit vini superiorum et inferiorum»*[1]. Realitatea e că trecerea în centrul planului orizontal în care ne aflăm sc face și ea tot printr-un salt în «văzduh».

Mercurul e fixat prin mijlocirea a ceea ce-1 conține; deci, în primul rînd, corpul purificat, dar cînd spiritul debordează limitele corpului și se răspîndcștc spic orizont și Zenith, sc aplică alt dicton hermetic: *«vas tuus est mensura ignis tui»* și fixativul devine Uranus însuși, limitele extreme ale asimțirii, ale intuiției noastre.

♦

Totdeauna un poet genial arc juste intuiții metafizice și cosmologice, chiar atunci cînd doctrina îi lipsește. Eminescu e plin de asemenea intuiții. Tot așa și Leopardi, a cărui poezie «// *Infinita»*[1] mi-a căzut sub ochi; *«sedendo e mirando»* (mirarea!), concepe *«sovrutnano Silenzio, e profondisshna quiete».* Apoi aude vîntul, ca o voce a lor și, în același timp, ca un fel de rezumat al lor, *«la morta stagione, e !a presente e viva»* și sunetul lor. Suflul care-i reamintește și Infinitul și Devenirea! Și foarte just, pentiu că e *barzach-u*| lor. Mai precis, vîntul îi reamintește «z7 *suon di lei»,* adică sunetul Manifestării și e

firesc, pentru că suflul vehiculează Ethcrul a cărui calitate sensibilă este Auzibilul.

«E in questa immensita s 'annega il pensiei- mio»

Cu cele ce au precedat, sc poate spune fără exagerare că această «negare» e în realitate o «universalizare» a Gîndului, a trecerii la limită din formal în Suprem. Adică, de la meditația discursivă de pînă acum, trece la Contemplație. Și atunci e natural ca: «// *naufragare m "e dolce in quest o mure».*

Corpul Hermetic vorbește de o «haină dc foc» pe care Intelectul o asumă libcrîndu-sc de corp.

Dacă ne gîndim la o eliberare «în corp», lucrul vine tîrziu, prea tîrziu, în fazele ultime ale Magisteriului; dar este și o eliberare, simbolic «deasupra corpului», care se produce cînd proiectăm asimțirea noastră deasupra capului, luciu perfect legitim dacă ținem scama de simbolismul direcțiunilor spațiului, care sînt net calitative. în cazul acesta, cînd intelectul și emoția intelectuală carc-1 învăluie își deplasează accentul dc gravitate din inimă și creier deasupra capului, se poate spune că Intelectul s-a liberat de corp și ca atare a îmbrăcat o «haină de foc». Foloasele sînt imense și e dc ajuns să menționăm faptul că acest soare răsărit în Zenithul nostru «usucă» cojile exterioare ale Intelectului, ba chiar planurile inferioare ale ființei noastre în al căror Apex sc găsește.

Simplul fapt că sufletul, prin acest foc, este vindecat de umiditățile lui, îi permite să recupereze puterile pierdute prin păcatul originar (Eva, factor umed), îndeamnă să insistăm asupra acestui exercițiu de deplasare a conștiinței pc planurile superioare. Cu încetul, Intelectul coboară spre punctele lui de plecare, dacă putem să ne exprimăm așa, pentru că două lucruri complementare tind irezistibil să sc reunească și o fac cînd nu mai găsesc nici un obstacol în cîmpul neutru care

Ic desparte.

Obstacolele sînt pasionalitatca, multiplicitatea, aviditatea, tendința de a se împrăștia.

*

A vorbi dc receptivitate față dc natură, nu stabilește complet relațiile noastre cu ca, nu le precizează cu toată rigoarea. Mai întîi, această receptivitate trebuie să sc identifice cu puritatea; apele sufletului trebuiesc limpezite complet; nu e vorba dc o fuziune romantică cu Natura, fuziune care e și o efuziune, un imbold spre ea, un dialog neliniștit. Pasivitatea noastră trebuie să fie totală, lacută din atenție, venerație, receptivitate.

Apoi, nu c vorba dc o unire cu natura; nu trebuie să avem alte inițiative decît aceea de a nu avea nici o inițiativă, de a inhiba, dc a topi în noi tot cc ar avea caracterul unei intervenții, al unei colaborări.

Receptivitatea noastră nu trebuie să fie față de natură cum se vede, ci față de primul ci fond, față dc mesajul secund al ci. Să primim înfățișarea matematică a ci, o muzică a proporțiilor, ecourile ci în fața noastră și față dc propriile ci morfisme. Trebuie să sensibilizăm mai mult schema naturii decît pe ea însăși, schemă care nu c împietrire, ci o mineralizare; să vedem într-o pădure și într-un lanț dc munți, liniile dc forță ale Ierusalimului ceresc; să percepem că schemele ființelor din fabulă, din constelații, sînt mai vii, mai esențiale, mai organice, decît reprezentarea naturalistă a acelor ființe. Occidentul a devenit atît de grosolan, atît dc superstițios îneît își

închipuie că aspectul direct al unui brad e mai esențial decît geometria lui. în imaginea bradului, mesajul lui cel mai tainic

nu e elementul lui sensibil, ci tendințele lui care sînt invizibile: verticalitatea, imobilitatea, colosala lui putere dc concentrare.

O justă contemplare a Naturii, așa cum sc facea în epocile tradiționale, sc transvaza, am impresia, printr-un quadrilaj nevăzut, care filtra și viziunea noastră și imaginea Naturii; rămînea o licoare, după ce un enorm reziduu era oprit de o parte și de; alta a ochilor rețelei. Lucrurile vizibile din natură își trimiteau un mesaj invizibil, iar cele invizibile, un mesaj vizibil: de aici zeii.

De altminteri, orice viziune dublă, adică polarizată între subiect și obiect, este *per speculum in cienigmate,* adică prin reflexie inversă; dar ca să se producă această inversiune, trebuie să treacă printr-un focar pe unde sc face inversarea. Or, acest punct unde sc produce inversiunea, este quintesența însăși a Naturii și a contemplării noastre. Fără el, lucrul privit c ca și cum nu ar exista; pentru că să devină sensibil, trebuie să treacă pe poarta strimtă, printr-un *barzach* care c invizibil. Ca să îmbrățișăm natura, trebuie s-o prindem în punctul și momentul acela cînd e invizibilă și carc-i produce vizibilitatea, după cum în ochi tocmai punctul mort unde intră nervul optic în el e acela care e cauza vizibilității.

Contemplarea cea mai dcsăvîrșită a naturii se reduce la o serie dc puncte invizibile, și care sînt noduri vitale ce ne animează: pe ea și pe noi.

îmi închipui că îngerul nostru, cînd supraveghează

o contemplare chiar informată, supranaturală, a noastră, își dă seama că e pozitivă și reală atunci cînd între noi și lucrul contemplat, într-o zonă misterioasă, apar constelații ce erau pînă atunci în întuneric și care sînt limite între cele două țărmuri ale contemplației; puncte care sînt quintesențe celor

două lumi, adică o sinteză a ceea ce din lumea de jos poate fuziona cu mesajul lumii de sus.

Lucrul se poate demonstra și mai stringent: punctul nespațial, prin care un obiect trebuie să treacă pentru ca să se oglindească într-un subiect, e identic cu ceea cc hindușii numesc *sandhya,* punctul nemanifestat care desparte două manifestări ciclice și care e rezumatul și generatorul lor, ceea ce le face realitatea. Privim o piatră sau o figură umană; la prima vedere, nimic mai material; în realitate, mesajul este nemanifestat, pentru că în mod necesar trece printr-un punct nemanifestat, care îi face realitatea și a lui și a noastră, punct care, la prima vedere, pare un terminus, un rezultat, cînd în fond este un început, un generator, și cl mă produce și pe mine și pc piatră, și pe mine și pe omul pc care îl privesc, într-un mod indicibil, pentru că e din măduva misterului.

*

8.XI.1966 - Arta regală trebuie să facă apt organismul să suporte natura de foc a hainei spiritului. Asta nu înseamnă că organismul trebuie el însuși să

devină foc, ci punctele lui esențiale, vitale, prin care un plan comunică cu un plan superior și e «informat» de către acesta. Pentru asta trebuie dat un impuls sattwic întregului organism. Acum, trebuie notat bine: orice tendință ascendentă e făcută consistentă și eficace de tendința descendentă care o întovărășește în mod necesar și concomitent. *Sattwa,* în stare pură, nu poate să existe în Manifestare, pentru că ar dispare și ea imediat, resorbită în Principiu. în lume, *Sattwa* este necesarmente încadrată, configurată de *Rajas* și *Tamas,* pc care le conține eminamente. Prin urmare, o tendință sattwică cuprinde obligatoriu *Rajas* și

Tamas, dar - asta e esențial - [acestea] nu mai au caracterul privativ, limitativ, care le caracterizează cînd accentul de gravitate e pus pe ele. într-un organism în care centrul dc greutate c pus dc *Sattwa, Rajas* și *Tamas* sînt vehiculul lui, podoaba lui; constituie puterea lui dc incarnațiune și care nu mai e, în acest caz, cu servituți dc limitațiune, ci cu puteri de răscumpărare, de magnifierc, de tămăduire, dc proslăvire. Ca să reiau exemplul lui Schuon, trebuie să existe, fatal, *Tamas* într-o hostie consacrată; e același *Tamas* ca într-un bolovan?

Așa trebuie înțeleasă și spusa alchimiștilor pe care o reproducem la început. Organismul făcut apt să suporte haina de foc a spiritului c un organism «rectificat», transmutat, care păstrează aparențele corpului obișnuit, dar care în realitate e de pe acum o carne glorioasă.

Este o tendință descendentă și în grădina Paradisului, carc-i face consistența. Iată un alt aforism hermetic care explicitează pe precedentul: «Magisterul e

la termenul său cînd materia c perfect unită cu veninul său mortifer». Veninul mortificr c vădit identic cu *Vitriolul.* Or, cum e obținut vitriolul? *Visitando Interiora Terrae Rectificando Invenies Occultum Lapidem Veram Medicinalii*[1]*.* Vitriolul-venin e rezultatul unei coborîri, adică al unei impulsii descendente care nu mai c o cădere. Carnea obișnuită a omului, materia acestei lumi, suportă ușor Spiritul căzut, dar nu suportă Spiritul coborit. Pentru asta, trebuie să sufere o transmutațiunc care o abilitează să-l sufere, căci altfel pătimește soarta lui Semelc. Ceea ce, mai ales, nu poate suporta Fața lui Dumnezeu sînt accidentele Materiei, adică staza ci de divergență și de multiplicitate. Pe acestea sc arde Unitatea. Pentru asta, lumea, carnea ei, trebuie să sc reducă mai intîi la Materia ci Primă (mai exact, la Materia ei Secundă). Aceasta sc unește cu Veninul, cu Vitriolul, pentru că și ca este un Venin. Spiritul este un venin, ca și

materia rectificată, pentru că ceva care are o putere dc înviere are și o putere de omorîre. Tot ce sc situează pe o axă verticală care traversează lucrurile prin centrul lor, Ic distribuie și le resoarbe, le dă viață și le omoară. O materie unită cu propriul ei venin este aceea care și-a echilibrat perfect antinomiile, pînă la coincidere, în a cărei suprafață nu mai este nici un punct care să nu fie viață și moarte concomitent. Dacă Prezența, Hudurul inevitabil divin nu distruge lumile, este că nu poate contraveni unei alte posibilități divine, care este Manifestarea... Cum aspectul vizibil al al lui Dumnezeu e tot așa de tainic ea și cel invizibil (și nu două cercuri concentrice succesive, *quod absit),* trebuie să sc ascundă

unul pe altul și secretul lor comun c un venin, un dizolvant. Și mă întreb dacă Veninul nu este identic cu Mirarea platoniciană? Orice lucru extatic în lumea asta este un corodant. Aspectul interior al lui Dumnezeu, El și-l indică prin propriul Lui deget, vizibil pentru toți.

O aplicațiune a Numelor, Primul și Ultimul, Aparentul și Ascunsul, este și următoarea: planul nostru fizic, corpul, comunică cu Cauza lui, prin centrele lui tainice, invizibile, care sînt Chakrele lui, dar și prin Forma lui, luată în sensul aristotelician al cuvîntului. Cînd realizăm, prin concentrare, globalismul ființei noastre, integralitatea ei prin auto-resimțire, ca un tot și ca un hicroglif cxprimîndu-i inferioritatea, atunci am găsit alt punct limită prin care putem comunica cu Transcendentul, dus și întors. Și cum Vizibilul și Invizibilul sînt complementare, faptul de a ne autoresimți Aparențele, Periferia, Epiderma, redeșteaptă centrii noștri ascunși; și aceasta c singura cale normală spic ei, mai exact redeșteptarea Aparentului și Ascunsului este sincronică. Nicăieri în lume Dumnezeu nu e mai prezent decît în inima mea și-n orizontul extrem unde creasta munților se pierde în cer.

Iar cînd facem Invocațiunca, trebuie s-o resimțim plecînd din centrul inimii noastre și, în același timp, devenind, constituind însăși epiderma corpului nostru. Prins între două focuri, ce mai rămîne din acesta, ce-i mai rămîne dc făcut? Să se reducă în cenușă, să devie Materie primă.

*

Sulful e numit și incombustibil, printre alte nume *(theion apyrori),* pentru că, după cc arde tot, se arde pc el însuși, și atunci ce mai rămîne? O putere dc ardere, o stare igniferă, care nu poate fi decît indestructibilă, pentru că e o posibilitate. Ceea ce arde tot, și pe el însuși, e o permanență. Posibilitatea de combustiune nu se poate să dispară, pentru că n-ar mai exista combustiune. Cînd ne concentrăm în mod valabil pe Foc, o facem pe posibilitatea lui; identiticîndu-nc cu ea, ne identificăm cu quintesența focului și nu cu accidentele lui vizibile. Atenția noastră intelectuală redă Focului rațiunea lui suficientă și atunci este *theion apyron* sau *flamnia non wens*[9]*.

Brihadâranyaka Upanișad o spune cu alți termeni: a triumfa de a doua moarte, pentru că moartea nu mai are priză asupra lui, moartea devine o parte a ființei sale.

A *cultiva moartea* din viață: prin incantațiunc, prin concentrațiune care, cel puțin virtual, însemnează o așa brutală sustragere de la viața ambiantă, îneît echivalează cu o moarte. Orice e o «amintire» a unor posibilități transcendente, trebuie să ardă ceva din cele de jos pentru a sc aciuia. Și ce arde? Tot ce e putrescibil, trecut, corupt în noi și, prin asta, și în jurul nostru. Mai mult: moartea distribuită voit în noi, printr-o tehnică inițiatică, inserată în țesutul vieții noastre, deci complementară cu Viul, devine ceva care nu c nici unul, nici celălalt și

care este Apă Vie - Apă Moartă. Nu trebuie să uităm că amîndouă sînt indispensabile pentru ca să-nvic Făt-Frumos.

*

9.XI.1966 - A te uni cu moartea și cu Vitriolul, nu ca stări ci, ca tendințe. De altminteri, după dictonul hermetic, trebuie să faci fixul volatil și volatilul fix. Asta înseamnă că grosierul, opacul din noi devine volatil, adică c mortificat, ceea ce nu se poate decît printr-un dizolvant care e și din venin; din contră, spiritualul se corporifică, nu prin cădere, ci printr-o coborîre asemănătoare cu aceea a Ierusalimului Ceresc; pe de altă parte, ceva nu poate subzista decît prin fixare și cum corpul a devenit fix, se întîmplă «o deplasare a luminilor», o inversiune a firii inițiatului, imperceptibilă pentru profan, în care «baza», «fixul» lui, c Spiritul, și Volatilul, Corpul. De aici, toate minunile pe care le poate face cu el. Admirabila vorbă a lui Milarepa: «boalele, duhurile rele, păcatele, mizeria sînt în mine artere, sămînță și fluide».

Coborîrea în părțile inferioare ale ființei noastre produce o «rectificare»; la rîndul ci, aceasta face ca și corpul să secreteze un «vitriol» care dizolvă fixul.

O exaltațiune terestră seacă, pentru ca să se unească cu focul ceresc, trebuie să traverseze toate lumile intermediare și să asume natura lor. Deci, se unește cu vaporii umezi care îi dau forța ascensională, o curățâ dc servitutile ei cele mai grave, opacitatea și greutatea; după cc-a trecut prin filtrul norilor, asumă o natură dc foc, care acționează asupra umidului din vapori și devine fulger pur, care cade ca un trăznet, adică fără să mai fie împiedicat dc pături intermediare, suprimate, resorbite în el, însumate prin «rectificațiune». Asta ne face să

ne dăm seama ce este: realizare descendentă, ca un trăznet, spre deosebire de Oncctinelile realizării ascendente. E piatră și fulger, lumină și bolovan: zidurile Ierusalimului Ceresc. Vîrsta de aur e o lume în care toate clementele sînt resorbite într-un trăznet, devenit piatră. Se poate judeca cine c în stare să-i suporte intensitatea ! E un tr„znct care c un cristal, poros din cauza Aerului și translucid din cauza Apei. (Și în limbajul curent se vorbește de «apele» unui diamant).

Imperfecțiunea, slăbiciunea, «lepra» metalelor și alte expresii similare indică o debilitate, o privațiune, o lipsă de act. în lumea noastră nu avem metalele adevărate, ci vestigiile lor, avem doar reziduuri; într-o realizare inițiatică, trebuie să le considerăm ca niște *terminus-uri* sensibile; trebuie să găsim firul etherat invizibil care le duce la imaginea lor cerească, unde este Actul lor pur. Nu de alta, acest fir, cu toată umiditatea intermediară pe care o traversează pentru a ajunge la pămînt, rămîne bun conducător de trăznet și oricînd riscăm soarta titanilor, dacă ne încăpățînăm să nu ne desprindem de pămînt. Afară dc asta, mai este un risc: metalul din lumea noastră nu este un *terminus* în sensul total al cuvîntului; e, la rîndul lui, o etapă intermediară în coborîrea în Infern, unde sînt adevăratele lui «matrițe» în *Prakriti.* Dacă nu urmăm drumul ascendent, nu trebuie să ne închipuim că rămîncm indefinit «la mijloc»; mai tîrziu sau mai devreme vom suferi «atractul invers al Naturii»; riscăm deci nu numai fulgerele Cerului, dar și dizolvarea în Materia Primă, dacă vrem să păstrăm metalele așa cum sînt.

*

Cea dintîi «Materie» care se întîlncște în realizarea lui Magnum Opus și cu care se bate războiul crîncen cel nevăzut e aceeași cu care Eul obișnuit are de-a face întruna: dinamismele

mentale. Acestea trebuie, în primul rîrid, reduse la Materie Primă, prin suprimarea agitației lor, prin separarea de chiar originea lor care este creierul. Aici c prima, cea mai grea și cea mai importantă separațiune. Odată aceasta obținută, facultatea mentală se difuzează în întreg corpul subtilizat, îi devine coextensivă. Se produce o ubiquitate a ci și căpătă o virtute de «pătrundere» a oricărui lucru, chiar a pasiunilor și a senzațiu- nilor. Să ne aducem aminte de textul Apostolului Pavel, pe care l-am citat mai sus, asupra virtuțiilor Cuvîntului lui Dumnezeu. Dacă aceste puteri există în cuvîntul rostit, cu atît mai mult și eficace se găsesc în Cuvîntul nerostit, în fondul indistinct de unde se urcă la suprafață cuvintele formulate sau, în terminologie hindusă, cînd realizăm *yoga citta-vritti nirodach^*.

Trebuie să ne reamintim cc am mai spus în diferite dăți: Intelectul superior sc oglindește în inferior de-a lungul unei raze, idendică cu Axul vertical ce unește toate lumile prin centrul lor; la capătul dreptei polare găsește masa dc reflexiune care c constituită din senzațiuni și din pasiuni; în orice caz, nu facultatea noastră discursivă, puterea rezonabilă, care sc răsfață pe un plan intermediar și unde arc iluzia primejdioasă a unei autonomii, a unei lipse de dependență față de Superior și față de Inferior. în realitate, în starea în care sc atlă acum omul, facultatea discursivă, gustul inepuizabil de rațonament în vid sînt, în mod principal,

utilizate ca să împiedice o comunicare a Superiorului cu Inferiorul, să împiedice Zenithul și Nadirul să sc reflecte unul în altul. Raționamentele, clasa mijlocie a facultăților umane!

Cînd mentalul c potolit, Intelectul Superior sc poate uni cu morfismele lui din exil, senzațiile și pasiunile, poate să le rectifice, să le infuzeze cscnțialitatca lui și, astfel, să le răscumpere. Se produce *Thelema"*'* care primește *vini superiorum et inferiorum"*.

în loc ca Intelectul să dinamizeze vana facultate discursivă, dinamizează dc acum înainte pasiunile și senzațiile răscumpărate și rectificate.

*

în general, se înțelege prin «rumân», țăran. Faimosul răspuns al lui Balș cînd, în timpul luptelor Unirii, sc făcea apel la «sentimentele lui dc român»: - «Român c țăranul, eu sînt boier moldovean». Dar dacă mergi mai departe, vezi că în popor starea de agricultor e socotită ca singura normală, celelalte fiind oarecum accidente, cazuri anormale, și că, și aici c important, agricultorul fiind singurul om normal, c rumân, și nu rumânul e normal fiindcă c agricultor. Cu alte cuvinte, «rumân» este designațiunca genului uman. Cîteva exemple sînt semnificative; iată ce scrie cronicarul Stoica Ludcscu: «O mare .ciudă (minune), multe răutăți au făcut diavolul neamului rumâ- nesc, încă din ccputul lumii, de la moșul nostru Adam !» De unde urmează că Adam era rumân. Ar fi posibil asta dacă rumân ar desemna o

națiune? Devine perfect clar cînd sc înțelege prin «rumân» om. Probă că în copiile ulterioare ale Cronicii s-a înlocuit «neamul rumâncsc» cu neamul omenesc.

Tot așa într-un basm cules de Rădulcscu Codin, «Omul sălbatec», o variantă a întîmplărilor lui Ulysse cu Ciclopul: trei ciobani sînt prinși dc un uriaș; cei doi mai mari sînt aruncați în cazane ca să fiarbă. Cel mai mic orbește pe uriaș cu apă clocotită, jupoaie un berbec și-l aruncă în alt cazan. Uriașul orb mănîncă pe cei doi întîi și cînd ajunge la al treilea cazan unde fierbea berbecul, îl gustă și zice: «Mă, da' carnea asta nu e de rumân. Mi-a scăpat tîlharul.» E evident că n-a vrut să spuie: carnea asta nu e de țăran, ci: carnea asta nu e dc om !

Țăranii italieni și rușii își spun *hrisliani,* dc la Hristos, tot cu o subîncleasă și inconștientă extindere la tot neamul omenesc. Dacă ai noștri își zic «rumâni», numele nu vine de la Ram, avatar precedent lui Hristos? Și nu c o designațiune a rasei hiperboreene primordiale? Lucrul ar mai putea fi posibil și din cauza unei inversiuni a primei silabe a cuvîntului rumân: *ur-man,* adică «Omul primordial» și Mânu Primordial, Adi-Manu. Am putea spune că numele *Ur-man* e mai aproape de limba primordială decît sanskritul *Adi Manu.* E de considerat și numele de *Ramana,* atît dc răspîndit în India. Din punctul de vedere al *Niruktei*[iv] | este *Ram-Man.*

*

10.XI.1966 - Revelația budistă e mai mult aparentă decît reală, afară de domeniul metodei, unde este adîncă. A spune dc exemplu că, la moarte, diferite elemente ale

omului se dizolvă în diferite elemente cosmice componente, c adevărat pentru omul profan, dar inexact pentru acel care și-a asimilat, dacă nu totalitatea, măcar rădăcinile acestor elemente, pentru că a asimila este a transforma, adică a trece în informai. Și dacă nu este transformare, există transmutație, ceea ce e o transformare virtuală. Or, trecerea de dincolo dc formă implică imuabilitatea.

Budiștii mai spun că și *Atnia* reintră în *Aka^a*| dar a fost vreodată absent din el? Nu mai rămîne decît *karma,* acțiunea, forța impersonală deja legată de viața unei ființe date și care va merge să determine o nouă ființă.

Această *karma* poate fi perfect același lucru cu *jivatma,* pentru că în fond este *Atma* în măsura în care animează o interferență de condițiuni între un plan anumit dat. Și pentru ca această *karma* să poată determina o nouă ființă, trebuie ca, la rîndul ei, să

fie determinată de prototipul ci etern, *Alina.* A determina o nouă ființă nu însemnează altceva decît a actualiza niște posibilități principiale, necesarmente conținute în posibilitatea divină pc care o reprezintă orice ființă, care *este* mai bine zis.

Această *karma* animează posibilități caic au vibrațiuni ondulatorii echivalente cu ale ci, oarecum în prelungirea ci. Deci agregatul pc care-1 va anima va fi determinat dc calitatea ci vibratorie dacă în cursul precedentei existențe, și ca un rezultat al ei, au predominat *sattwa, rajas* sau *tamas.* Noile elemente sînt așa cum au fost «impulsionate» dc fostul lor *karma.* Distribuția de morți și renașteri sc face așadar în cele

șase direcții ale crucii celor trei *gune,* adică se înscrie în mișcarea vibratorie a Vortcxului Sferic Universal. Mai precis, *karma* determinat c constituit dintr-un anumit dozaj al celor trei gune care, să nu uităm, sînt dc natură vibratorie. Aceste vibrații ale unei determinațiuni care e o posibilitate au o tendință de a se propaga pînă la «marginea» lumii, prin plusuri și minusuri, vieți și morți, alternanțe de agregațiune și disipațiunc. Această propagare se face prin elementele psihice, fizice și spirituale afine cu ea. Dc abia la «limita» lumii impulsiunea sc dezagreghează și se reintegrează în Principiu. Că budiștii numesc această năzuință a unui *karma* de a-și epuiza posibilitățile - *sete,* nu schimbă mult doctrinar, dar metodic e adevărat că *setea* e un termen mult mai vorbitor.

Karma deci trece la limită, în cursul traiectoriei animează și dislocă agregate psihice, Ic busculcază și, pînă la urmă, ele se vor agrega într-o constelație proprie, ce le va permite să se resoarbă și ele.

*

Cuvîntul e un spirit atotputernic care devine vizibil în aburii, în suflul ce se plimbă deasupra Apelor și apoi în mîlul

rezidual din fundul lor. Căderea, ignoranța au adus o etanșeizare, o despărțire factice, dar rezistentă, în aceste diferite Regnuri. Totul e să reconstituim omogenitatea lor prin Unificare, restabilind continuitatea dc la grosier la subtil, la spiritual și invers. Atunci, Cuvîntul poate circula nestingherit dc sus în jos, de jos în sus, opcrînd

diferitele *lawhid-un.* Se ridică începînd de la piatra care c fundamentul nostru, baza noastră, o scară a lui Iacob, pînă la porțile Cerului, dc-a lungul căreia coboară și urcă îngerii.

Problema importantă nu este resorbirea elementului grosier în cel superior, căci problema nu se pune chiar așa. Ceea ce trebuie e îmbucarea lor unul în altul, armonic și ierarhic. Vorbind în termeni dc fizică modernă, în acel moment se face contactul, atunci cînd centrul clementului inferior coincide cu centrul elementului superior și un același curent străbate toate stările dc fire care, în mod obișnuit, din cauza căderii, sînt rășluite una față de alta cu iluzia de autonomie și fără comunicare între ele. Trebuie, după splendida imagine din Odyseia, ca inelele dc la coada securilor așezate la rînd să fie așezate în aceeași linie pentru ca Ulysse să poată trimite o săgeată care să treacă prin ele. Așa trebuie să fie toate centrele multiplelor noastre stări de fire. Atunci sc stabilește un curent ascendent vizibil și unul descendent invizibil, un hom ce trage bine și care rectifică, transmută, toate elementele firii, transmutațiune care nu e tocmai o resorbție, ci o dinamizare a tuturor printr-o forță unică. Aceasta este cînd inferioară, cînd superioară, cu irizări, cu măști surprinzătoare, succesive și concomitente, văl al *Mayei,* dar care nu mai e acela al iluziei, ci e refracțiunea misterelor dominicalc *(asrctr rabbanyah)* pc oglinda lucie a Apelor Inferioare și Superioare. Elementele lumii rămîn aceleași, dar transmutate în propria lor glorie,

transformate în splendoare care c în același timp fața și masca lui Dumnezeu, și acest echivoc, această

ambiguitate c însăși Identitatea. Altfel spus, Lumina și Căldura fac să apară într-o masă amorfa liniile ci de forță, nervurile ci împotmolite, degradate, rușinate de umezeală și promiscuitate. Și cînd apar nervurile, dispare în același timp și materia pe care o susțin și care devine Radiantă. Căci una din două: ori materia inertă este sensibilă, și asta nu e posibil decît cu sacrificiul liniilor de forță care se sacrifică pentru ca materia amorfă să devină vizibilă; sau reapar, se ridică la suprafață nervurile, dar cojile, *keliphoturile* ce le țin captive trebuie să devină incandescente pînă la flacăra albă, la flacăra albastră.

Cînd alchimiștii spun că Putrcfacțiunca face din Pamînt Apă, din Apă - Aer, din Aer - Foc sau Cer, trebuie subliniat și nuanțat că fiind dată încleștarea egoistă și stupidă, înverșunarea materiei contra ei însăși, dizolvată, rarefiată prin Putrefacțiune, elementele devin tangente unul cu altul, bune conductoare ale lor între ele și atunci compostul sc transformă într-o coadă de păun, în care Fața lui Dumnezeu sc irizează și sc ascunde, cu alte cuvinte devine indicibilă, și asta c Magnum Opus.

*

Suflul care însuflețește toate lumile și Ic omoară trebuie să le pătrundă în esențialitatca lor fără să fie pătruns de ele, dar în suprafață apare ca un spirit neliniștit, pentru că e tras din toate părțile în continuă sfîșierc, pentru că dacă s-ar fixa partea de lume părăsită, ar cădea în haos. Dc aceea educația care procură omului o impasibilitate profană e o catastrofa pentru om, pentru că injectează plumb în părțile cele mai inefabile ale sufletului său. Nu există decît o singură impasibilitate valabilă:

aceea care e ontologică, se plasează la punctul generator al dualităților și al antinomiilor. Pentru a dobîndi această impasi* bilitate nu e nevoie dc o constrîngcre externă (doar cel mult incipientă), ci de contemplarea planului cauzal din noi, care, pînă la sfîrșit, duce la o pace existențială firească planului unde ne-am deplasat centrul de gravitate al conștiinței noastre.

Un profan impasibil e un monstru, un dezmoștenit, decăzut din demnitatea umană. în el, impasibilitatea achiziționată sau moștenită e *tanias.* Mercur la el e iremediabil înrobit de Saturn. Postum, cade ca un pietroi în fundul iadului.

*

Tot ce e dat imediat c discontinuu, deci divin, căci discontinuul e clipa. Să dăm mare importanță, să primim ca pe un oaspete regal orice mirare, orice surpriză sufletească ce străbate pîcla care ne desparte de lumea cauzală. Mă gîndcsc la șocul ce ni-1 dă un peisagiu, oricît dc cunoscut ar fi el, cînd îl privim brusc, fără premeditare. Arc o fulguranță care c un mesaj divin. Se diluează apoi, nu din vina noastră, ci pentru că intră în roțile timpului care o pulverizează și o reduce la cantitate. De aceea e mai bine, după ce am primit impresia, să închidem ochii și s-o lăsăm să pătrundă în centrul ființei noastre, și cînd îi redeschidem, să ne uităm în altă parte.

*

11 .XI. 1966 - Ceea ce face structurat

nestructuratul, continuu discontinuul este intenția noastră, activitatea noastră. Ea e calea șivaită a des truc furării structuratului, care constă în a vedea elementul fulgurant în devenire. Atunci, tot ce este

manifestat se destramă. E de ajuns să insinuăm, să intercalăm atenția noastră imobilă într-o succesiune temporală sau într-o expansiune spațială pentru ca devenirea să se destrame instantaneu, căci în fața concentrării numai discontinuul persistă și discontinuul nu este manifestare.

Mai este și calea vișnuită. Ceea ce sc structurează pe discontinuu sînt intelecțiuni, posibilități divine care se proiectează în lumile condiționate și, în cursul vieții noastre, sîntem luați ca instrumente, colaboratori ai acestei realizări. Asta nu e altceva decît *rassemhler ce qui est epars,* reunificarca membrelor lui Osiris sfișiat de Set și tovarășii lui, ale lui Dionysos devorat de Titani, ale lui Făt-Frumos tăiat în bucăți de zmeu, în sfîrșit, în limbaj hindus, reconstituirea prin altarul vedic a corpului lui *Pitruța,* împrăștiat în vederea facerii lumii. Totul este ca această reconstituire a lumii de către noi să ajungă un Prototip ceresc și nu la formațiuni de opacități, de mase ireductibile, reziduale. Această dublă activitate a omului, pozitivă și negativă, are o singură origine: nevoia dc a pune capăt angoasei pe care o resimte în fața evanescenței lumii.

O virtute care în lumea profană c considerată eminamente pozitivă, prevederea, e funestă în planul spiritual, pentru că ne crucifică în devenire. Prevederea implică în mod necesar că în sinea noastră obligăm viitorul să fie la fel cu momentul prezent, cînd în fiecare

clipă ce vine poate să survină miracolul sau cataclismul.

*

Cultul modern al intensității este un substitut sacrilegiu, o bufonerie a Plenitudinii. Nu trebuie să se uite că intensitatea își are *terminus*-|*i*| inevitabil în opacitate, în compactare.

Intuiția Celui Prea înalt, chiar virtuală, face mai mult dccît toate «intensitățile», dacă nu e o profanare să împercchiem aceste cuvinte. Ea implică și în simultaneitate și în durată, Plenitudinea. • Eternitatea, în lumea noastră, sc prezintă sub forma unei legi suverane, transformatoare, care tinde spre reîhtegrațiunea lumii în Cauza ei. Ia aparența unor alternanțe de plusuri și de minusuri, își ia haina sacrificială a tribulațiunii în viață și moarte, în aceea a slăbiciunii pentru ca să poată prinde toți ganglionii. Cum poți deveni colaboratorul acestei opere dc universală răscumpărare? Privind-o ca atare și adăugîndu-i, suprapunîndu-i o dimensiune de Eternitate. La omul profan, Dumnezeu îi adaugă dimensiunea Lui, pentru ca astfel să-i repartizeze toate actele, fie în sus, fie în jos, dar cu o inevitabilă finalitate dc reintegrare. Am putea spune că pe profan Dumnezeu îl duce fără voie spre o finalitate de care el nu are habar. Pe cînd Spiritual, adaugă el o dimensiune de Eternitate asupra Dumnezeului în tribulațiune din lume. Spiritualul reintegrează în fiece clipă pe Dumnezeu în Principiu, liberîndu-L din exilul Lui. Mai e nevoie să amintim recunoștința lui Dumnezeu? Trebuie să insistăm, dc n-ar

fi dccît pentru ingeniozitatea tezei: Dumnezeul transcendent eliberează pe om. Omul eliberează pe Dumnezeul imanent. Dumnezeu se pune într-un raport de comună măsură cu omul. Familiaritatea asta îl face mai indescifrabil ca oricînd, pentru că e o determinațiune negativă. Nimic mai primejdios în itincrariul nostru ascendent decît prea marea bunătate a lui Dumnezeu cu noi, căci ne poate fixa timp de mii de *kalpes* într-un Paradis limitat.

*

O posibilitate intrată în Devenire se naște, trăiește și moare. Perfect comprehensibil, cel puțin conceptual. Dar în Principiu? Ce

poate fi posibilitatea aceea în care concomitent nașterea, viața și moartea se neagă una pe alta? Căci și acest ternar trebuie să existe ca posibilitate în Nemanifestat. Cc sînt Nașterea, Viața și Moartea, ce este Devenirea în indistincțiunc? Apofaze. Indicibilul. Se neagă una pe alta, Ființa fiind suma posibilităților dc manifestare nemanifestate, acestea nu sînt în realitate mai puțin universale decît posibilitățile de nemanifestare. Dar atunci sînt și ele determinațiuni negative, pentru că, în Absolut, antinomiile devenirii sînt apofaze ca și Vidul, ca și Tăcerea ultimă. Dar asta are și un reflex în lume, și atunci ceea cc este mai efemer în ea, e mai indicibil, mai misterios.

Vorbind în limbaj existențialist, dar caic e și acela al lui Bohme, Angoasa persistă și în Infinit și încă exaltată, multiplicată indicibil. Contemplațiunca

desăvîrșită trebuie să fie Sfîșiere și Beatitudine, o moarte dc fiece clipă, o Plenitudine, o spontaneitate, o fulgurațiune de fiece moment. Sufletul contemplativului e o Semele fulgerată întruna, caic însă nu moare niciodată și naște perpetuu pc Dionysos. Și astea la un loc dau contemplarea, cunoașterea lui Zeus. Contingentul *sub specie aeternitatis* e cea mai completă Apofază.

*

11 .XI. 1966 - Cc este «bucuria celui Etern»? Dacă este Etern cum poate să aibă bucurie? Aici vedem valabilitatea oricărui simbolism, oricît de contingent. Bucuria e sinteza tuturor Numelor divine.

*

12 .XI. 1966 - Una din dovezile că ești pe o cale bună de realizare spirituală stă în faptul că silogismele încălzindu-se,

premisa tinde să se identifice cu concluzia și astfel sc face un scurtcircuit. într-o cale autentic inițiatică, logicul sc identifică cu ontologicul, pe cînd în speculația profană raționamentul e o morișcă, învîrtindu-sc steril în jurul ci, ca un cîine cc caută să-și prindă coada.

După cum, pentru producerea Manifestării, Oul lumii se lungește pentru a deveni elipsă și astfel, căpătînd un centru și un epicentru, se produc polii primordiali ai Firii, tot așa și în realizarea inițiatică procesul c exact același, dar în sens invers. Elipsa caută

să devină cerc, cele două centre să sc identifice, adică *jivatma* să se identifice cu *Alina* și în logică (fiindcă fenomenul se produce în toate actele omului), premiza majoră cu concluzia. Coinciderea celor două centre sc face insensibil, *suaviter magno cum ingenio,* dar în momentul rcintegrațiunii, a trecerii la limită, se produce o fulgurațiunc, rezultatul scurtcircuitului. Cînd simți deci că expunerea doctrinală începe să fulgureze, că o concluzie de raționament devine *aperșu,* înseamnă că cele două centre din tine s-au apropiat și încep să-și schimbe vibrațiunilc unul cu altul. Și cc altceva c mirarea platoniciană decît un scurtcircuit?

Un scurtcircuit în lumea noastră nu c măsurabil în timp, pentru că și miracolul și cataclismul sînt în realitate intemporale. Aparent, la un moment dat se parc că fulgurațiunea încetează; în fapt, intervenind incomensurabilul în circuitul vieții zilnice, se retrage apoi din nou în lumea lui, unde e întotdeauna cataclism și miracol. Un om care a atins desăvîrșirca c într-o stare permanentă de cataclism și antinomia asta îi arată starea de identitate. De aceea, este riguros indescifrabil pentru cei din jurul lui și, ca să întrebuințez o formulă cunoscută, c o enigmă vie, formulă admirabilă prin absurditatea, prin contradicția ei. Dar cum e posibilă contradicția aceasta? Prin faptul că nu este. în realitate, e

lipsa de comună măsură între cei doi termeni, unul fiind absolut, celălalt relativ. Dacă par că subsistă împreună, e pentru că termenul relativ, rccte limitativ, devine determinațiune negativă. Vehicolul fizic și psihic al unui *jivanmukfa* c o apofază care indică negînd o stare

indicibilă de Identitate. Coexistența infinitului cu finitul e lucrul cel mai greu de înțeles în lume, pentru că finitul e o designațiune negativă a infinitului. Iar intuiția infinitului, aproape imposibilă, este pînă la sfirșit obligatorie pentru toate ființele.

*

14.XI.1966 - *Etre semblable â Diett est le commandement de rhumilite*[w]| pentru că această asemănare implică o extincțiune totală a contemplantului, infinitatea lui Dumnezeu nesuferind nici o tovărășie. Dc cc argumentația asta atît de simplă nu e accesibilă imensei majorități a oamenilor?

Omul înțelept și experimentat se ține ferm în mijlocul tuturor schimbărilor și, tară să bage nimic în seamă de ceea ce simte în el, oprește pe Sine, în mijlocul unei atît dc mari diversități, ochiul simplu al intențiunilor sale.

Mijlocul acesta nu este numai constatarea empirică a faptului că sîntem înconjurați de adversitate și de alternanțele vieții și ale morții. Este constatarea, mărturisirea metafizică a centralității omului și a faptului că, drept urmare, putem face din orice punct al devenirii în care ne aflăm centrul lumii în jurul căruia toate lucrurile se învîrt. Nu trebuie să bage în seamă nimic de ceea ce este în el, adică vicisitudinile, farîmițarea interioară eorcspunzînd haosului exterior, pe baza analogiei dintre Microcosmos și Macrocosmos. Cînd nu mai bagă de seamă multiplicitatea, *ipso facto, U arrete sur moi*

I'oeil de son intention"[4], adică îndepărtarea multiplicității din noi aduce necesar irupțiunea Unității care, exact vorbind, nu îndepărtează multiplicitatea, ci o topește, avînd în vedere lipsa de comună măsură între ca și Unitate. Singularul ochi nu c poate un hazard. E vorba dc ochiul lui Șiva, singurul care se poate opri asupra lui Dumnezeu. Și putem spune invers: faptul de-a suscita în noi intuiția planurilor universale, aduce după sine și necăutat deșteptarea ochiului frontal al Eternității. Am putea adăuga că tehnicile dc redeșteptare ale lui cu mijloace exterioare sînt aproape inutile, afară doar pentru a îndepărta bolovanii cei mai grei.

Nu putem rupe lanțurile care ne țin legați strîns: putem numai să le topim. Și le topim cînd prin contemplație ne adăugăm o dimensiune informată caic din cauza lipsei de comună măsură între ea și noi devine un acid, un Vitriolum, pentru limitațiunile noastre. De aceea Dumnezeu nu sc poate introduce în noi deeît sub forma morții care, lacînd o simbioză cu suflul nostru vital, creează haina aceasta de foc pc care o au toți desăvîrșiții în care *Atina* se învelește într-un vchicol de venin care e corpul lui incoruptibil. Căci Dumnezeu fiind deasupra și a Morții și a Vieții în stare unitivă a omului, trebuie să creeze în om un principiu comun al lor, care e Veninul, Vitriolul dc care vorbesc hermetiștii. Se spune că sînt mari Inițiați care își țin capul înfășurat cu un triplu văl pentru că privirea lor ucide: dc ce o picătură din sîngele lor și din sudoarea lor n-ar fi otrăvitoare? La gradele superioare, toate stările superioare impregnează analogul lor din vehicolul nostru fizic.

Lipsa de comună măsură între Principiu și Manifestare are un dublu aspect: mai întîi, acela dc anihilare a Manifestării, coexistența nefiind posibilă, dar și acela dc însumare, de universalizare a contingentului care, ncavîndu-și rațiunea sufi-

cientă în el însuși, arc necesarmente un *terminus* în Principiu ca posibilitate. Această dublă acțiune c concomitentă și se creează ceva inefabil, ambiguu, ceva cc este și nu este, dușmanul și Profetul lui Dumnezeu, Mikael și Lucifer, ceva care este principiul bătăilor Inimii Lumii, punctul lor dc distribuție, și care -totuși nu e Dumnezeu, dar este ca Dumnezeu, holocaust și răzvrătit continuu și concomitent în fața Tronului Celui Prea înalt, dacă n-o fi chiar Tronul.

«Și Lumina a strălucit în întuneric și întunericul nu a recunoscut-o.» Dar faptul de-a sc fi manifestat în întuneric implică totuși o recunoaștere dc partea acestuia și o risipire a lui care e resorbirea. E resorbit și totuși nu recunoaște, adică e Indescifrabilul.

Lumina, în realitate, nu e Dumnezeul total, ci reprezentantul Lui direct în Lume; și, ca atare, c sacrificială și pentru ca sacrificiul să se poată împlini trebuie ca întunericul să n-o recunoască. Nerecunoașterca aceasta c o «mărturie», o *shahada'"*[5] *ă rebours,* e reziduul, cenușa sacrificiului; cenușa c produsul focului, îl neagă, îl mărturisește prin prezența și existența ci și, ca atare, c de aruncat la gunoi cînd c izolată de restul ritului sacrificial, dar indispensabilă, considerată în arhitectura totală a sacrificiului, căci cine conduce sacrificiul pînă la capăt cum trebuie transformă cenușa în principiu dc sesizabilitatc, în sare; *Cineres ne vilipen- das* spune un dicton alchimic.

*

15.XI. 1966 - Combustiunea și rarcfacțiunea sînt calea originară pentru transmutațiunc. De aici,

importanța pc care o are destinderea în exercițiile dc Yoga. Prin ca limitele vasului hermetic se dilatează, sc identifică cu epiderma devenită subtilă

sau trec chiar dincolo. între centrul ființei noastre și periferia ei se creează o zonă rarefiată și omogenă în care vibrațiile șe răsfrîng și se rcstrîng nestingherite; toată ființa noastră devine un rezumat organic al Vortexului Sferic. Comunicarea nestingherită dintre centrul și periferia ființei noastre pe ritmul unor bătăi de inimă are darul să facă ocultul manifest și manifestul ocult. Prin alternanța asta lucrurile, trccînd dc la o extremă la alta, de la o față la cealaltă, recuperează pe cea dc a treia, care e cea adevărată, adică limita între cele două opoziții. Tot în sensul acesta, alchimiștii spun că uleiul poate fi extras din orice lucru. Or, uleiul c partea cea mai subtilă, mai inefabilă a ființei noastre, răspîndită în ca, ținută într-o dură captivitate dc Saturn. Prin rarefacțiune, cleștele lui Saturn se deschide și uleiul, conform naturii lui, se ridică la suprafața ființei noastre care, într-o asemenea stare de rarefacțiune, e într-o ipostază «ideală», depășind limitele corpului nostru unde poate fi lesne cules de «îngeri» sau de facultățile firii noastre superioare. De acolo, ne este administrat cu înțelepciune, cu luciditate, ungînd și subtili- zînd cele mai ascunse, cele mai ruginite rotițe ale individualității noastre. Operația aceasta c prototipul miruirii care, într-o formă sau alta, sc găsește în toate tradițiile.

Să ne reamintim că în epocile tradiționale, parfumurile erau uleioase. Untdelemnul dc pc barba lui Aaron e o imagine în lumea de jos a uleiului cc curge pc

fața Celui Prea înalt, după Zohar. Transferul acesta dc la o extremitate la alta face ca însușirile oculte să devină aparente și cele aparente, oculte. în realitate, își împrumută unele altora calitățile. Orice este exterior fiind legat de ceva interior, reprezintă numai o față a realității. E capătul unui lucru al cărui capăt opus nu este sensibil; totul e să facem firul bun conducător de vibrațiuni subtile și spirituale, pentru ca extremitățile să poată comunica

ondulatoriu. Pentru asta, în primul rînd trebuie înlăturată umezeala și rugina firului. Orice întâmplare din afară nu cerc decît să lucreze asupra interiorului nostru și orice lucru ocult să se manifeste, numai să găsească drumul liber.

Trebuie să încurajăm, să promovăm mișcările pendula- torii din noi, ocult-manifest, centru-circumfcrință, pentru că numai așa putem detecta, actualiza axul median dc-a dreapta și de-a stânga căruia se produce mișcarea pendulatorie. Aceasta sc obține în două etape succesive: 1. rarefacțiunca, destinderea cît mai desăvîrșită a corpului și a sufletului; 2. ridicarea unei stele la Zenith, din care sc coboară un fir de aur care, reflectîndu-se pe suprafața liniștită a Apelor, creează, mai exact actualizează, un alt fir în prelungire verticală și care nu c altceva decît axul median de care vorbeam. în realitate, cele două faze sînt simultane: cînd obținem destinderea, steaua sc reflectă pc suprafața lucie a apelor (căci, în fapt, nu-i vedem decît reflexul, steaua rămîne invizibilă, atât cît mai sîntem în Formal!) sau cînd o determinăm conceptual în Zenithul Intelectului nostru, apele se liniștesc ca prin farmec.

Trebuie să notăm bine că și viața de toate zilele a omului sc poate promova ca magie cultuală, cînd e în intențiunea lui să lucreze asupra Interiorului său astfel ca acesta, treptat, să devină din ocult, manifest. Ocultul, cînd e solicitat, se destinde ca un om care, deșteptat din somn, își rupe legăturile și zăbrelele. Omul din interiorul nostru și cel din exterior își strigă în pumni unul altuia din depărtări, doar s-or auzi unul pe altul și, mai tîrziu, s-or găsi. Pînă atunci, să ne rugăm îngerului să culeagă chemările celor doi oameni și prin căile cunoscute lui să facă să ajungă la urechile fiecăruia strigătul celuilalt.

Legătura ontologică dintre *Almei* și *Jivatma* face ca orice gest al nostru să solicite rădăcina lui cerească și întrebarea și

răspunsul se înscriu pe ecranul intermediar al sufletului care, dacă gesturile noastre sînt bine economisite, devine *la planche ă tracer* a Marelui Arhitect al Universului.

Această planșă e un termen mediu în care aspirațiile ascendente devin «materia» literelor și influxurile descendente, «forma» lor. Și atunci, literele devin «intersignuri», semnalizări, și .pentru cei de jos și pentru cei dc sus. Rugăciunile se înscriu în negativ pe planșă, scmnalîndu-sc Inteligențelor cerești care trimit binecuvîntările, rouă cerească cc joacă rolul unui acid revelator ce transformă negativul în pozitiv, ca pe o placă fotografică.

în toate tradițiile, Divinitatea sc manifestă într-un nor care nu este numai o vamă despărțitoare ci, mai ales, un mediu propice de adaptare a focului ceresc pentru lumea care trebuie să-l suporte. Nourul, ecranul

intermediar, îl amortizează, dacă ne putem permite expresia asta modernă.

*

16.XI.1966 - Orice element este evertuat de clementul imediat superior în care se transmută, dar în lumea noastră un rol deosebit, dc «revelator», de intermediar, parc să-1 joace Aerul. Printre altele, pentru că c un simbol firesc al Sfîntului Duh și pentru că reprezintă un grad mai marc de indistincțiune decît Apa și decît Focul, avînd în același timp o mai marc densitate decît acestea. Deci pe apă o cxaltcază, pe foc îl face mai dens, corporificîndu-1 sau, mai exact vorbind, pregătindu-1 pentru corporificare. în el se elaborează germenii pentru lumile inferioare (în special în cazurile de corporificare a mesajelor spirituale) și pentru lumile superioare, cînd se pregătește universalizarea elementelor subtile. Avem pentru primul caz

coborîrea Sfintului Duh în apostoli, sub formă de limbi dc foc, vehiculate prin vînt; pentru al doilea, înălțarea. Și, în general, orice răpire extatică se face printr-o exaltare a suflului deasupra noastră, adică deasupra conștiinței de veghe. O aplicare practică găsim în exercițiile de *pranayama.*

Peștele e captivul elementului acvatic, dar e de ajuns ca vîntul să plece în jos un ușor nor și dragonul sc înalță în sus. Practic vorbind, dacă asupra umidității noastre coborîm o prezență spirituală sau numai subtilă, omogenă și indistinctă, ea devine un athanor obscur, un mediu visceral în care se elaborează ființa și organisme

supranaturale.

*

17.XI.1966 - Continuitatea apelor inferioare cu Apele Superioare se stabilește prin suflu. Pentru ca interacțiunea apelor de pe pământ și ale celor din nori să fie perfectă, fecundă, sincronică și cantitativ și calitativ, trebuie un *medium* între ele, prin care să-și comunice armonic influențele. Acest *medium* este aerul, suflul în care se produce schimbul de atribute, schimb invizibil ochilor noștri. Acrul c un mediu de gestațiune; după tradiția extrem orientală: în apele de jos trăiește peștele, în nori, pasărea mitică Hac (cocorul mitic și legendar). Deși complementari, trăiesc separați și sînt prin asta imperfecți. Dar dacă suflul vital al omului (facem aplicarea microcosmică) ridică apele de jos spre nori, fie prin evaporare, fie prin furtună, și prin asta o ceață ușoară sc apropie de pământ (ceața, locul epifaniilor și al teofaniilor), pasărea Hac sc apropie de pământ, peștele sc ridică în trombele dc apă și de acolo în ceață; cînd se întîlncsc, pasărea Hac își împrumută aripile peștelui, peștele împrumută păsării corpul și solzii săi,

influențele cerești întîlnesc un principiu dc sesizabilitatc și își împlîntă imediat ghearele în cl; în mijlocul tunetelor și al mugetului apelor se naște Balaurul, pc dosul căruia sînt scrise învățăturile secrete ale legii. De accca, despărțirea Cerului dc Pământ e operațiunea fundamentală și primordială, nu numai în Alchimie, dar și în toate tehnicile de realizare inițiatică, fără dc care orice realizare e lovită incipient de caducitate. Trebuie

să determinăm un pol calitativ în noi, despărțind cerul dc pămînt, tocmai ca să le putem reuni din nou, dar purificate, rectificate. Trebuie să evităm învălmășeala, promiscuitatea superiorului cu inferiorul, în modul panteist, pentru ca reunirea să se facă în mod sintetic, adică într-un punct superior, principial față de cei doi termeni. Și acest loc nu e altul deeît piatra filosofală *(recipit vim superior uni et inferiorum).*

*

Marele secret al Artei stă în unirea Cerului cu Pămîntul într-un singur obiect, prin mijlocirea unui element terț care-i apa evaporată, amestecată în mod necesar cu Suflul. Această zonă trebuie să fie cît mai omogenă și cît mai neutră, pentru a putea fi bună conducătoare a două clemente atît de puternic caracterizate cum sînt Cerul și Pămîntul. Poziția ei mediană e și o poziție sintetică.

*

Unitatea Divină cuprinde posibilitatea Creațiunii; totuși, aceasta trebuie să aibă în ea un semn al originii și al dependenței ei; aceasta este Unicitatea. Din cauza Unicității, natura este omogenă. Cînd realizăm în noi omogenitatea, răzbatem pînă la

Unicitate și de acolo, printr-o scurgere imobilă, la Unitate. De aici, necesitatea găsirii unei zone mediane dc care am pomenit mai sus și care este un început dc omogenitate. Dubla polarizare din natură se rezolvă în

Unicitate ca Primul și Ultimul, pereche care e pe un plan mai principial decît obișnuitul binar plusminus, masculin-fcminin. între primul și ultimul se intercalează o fulgurațiune permanentă care este Fața reverberantă a Unității. Toate acestea se pot recupera, dacă nc putem exprima astfel, și de jos în sus, dar «figura» lor, schema lor cea mai limpede, și-o găsesc cînd, asimțind Unitatea, o lăsăm să sc propage în jos ca o pînză de păianjen. Nici nu mai ajungem la Multiplicitate. Nc oprim la Omogenitate. Realizarea aproximativă sau virtuală a omogenității, chiar numai în momente de destindere, creează în noi un fel de atotființă, căci omogenitatea nu c altceva decît perceperea Vortexului Sferic Universal, cu mișcarea lui isotropă și imobilă. Pe țesutul Vortexului, voința noastră plastică poate să proiecteze ce vrea, pentru că nu mai avem dc a face cu o fantezie, cînd ființa noastră e un cimitir amorf în care poți evoca numai strigoi; prin omogenitatea țesutului Naturii, dacă o percepem, putem să dăm Voinței noastre o canava vie care c însuși țesutul de vine și de nervi al Universului, și atunci producem ființe vii care continuă să subziste și după ce concentrarea noastră a încetat. Nimic mai natural decît să creăm în noi zei și genii protectoare, căci omul are privilegiul de-a crea entități mult mai puternice decît el. După cum spune Fabre d'Olivet, Sanctuarele antice nu proclamau unitatea divină, pentru că ca atrage după sine proclamarea omogenității naturii și, de aici, explicarea originii Răului. Or, după argumentația lui Bay le, Dumnezeu fiind infinit, nimic nu poate fi în afară de El, totul își are originea în El, ceea ce revine la a face din Dumnezeu autorul răului. Dacă, din contră, răul nu vine de la Dumnezeu, atunci există ceva străin de

Dumnezeu, deci Dumnezeu nu e infinit, *quod ahsit.* Din Scylla în Charybda... Dificultatea subzistă atîta vreme cît vom da răului și binelui caracterul moralist pe care îl au în epoca noastră. Dar dacă din gen proxim în gen proxim generalizăm conceptele dc bine și rău, vedem că sc resorb într-o dualitate cu multiple nume, care e la însăși baza unei lumi care sc naște, trăiește și moare; or, aceste operațiuni sînt o pură imposibilitate, tară dualitatea de care vorbeam și fără dc caic ele nu s-ar putea propaga. Ca să luăm operații fundamentale, cum s-ar putea produce sunetul sau lumina (și echivalentul lor în celelalte lumi) fără o succesiune, fără o alternanță dc plusuri și dc minusuri, adică dc plinuri și de goluri? Tot universul manifestat producîndu-sc printr-o polarizare a Unității între doi poli nemanifestați, e necesar ca tot ce e produs să participe la Esență și la Substanță, ca tot ce există să aibă în el o reprezentare, un *terminus* al acestei dualități fundamentale. Viața e făcută dintr-o alternanță de morti și învieri infinitezimale, imperceptibile nouă. Și dacă percepem o anumită naștere și o anumită moarte, e numai pentru că clc sc produc de la o stare la alta, stări pe care facultățile noastre actuale nu le percep. Răul și chiar Binele, așa cum se percep în mod obișnuit, sînt limitațiuni, provincialismc ale Minusului și ale Plusului, ale Gencrațiunii și Corupțiunii. Fără unul din termeni, nici un fir de grîu n-ar putea rodi și, ca să reiau exemplul lui Schuon, o hostie consacrată n-ar avea consistență.

*

A merge pe capul Șarpelui, iată ce ne învață magia luminii; în acest arcan sînt ascunse toate misterele. Ca să mergi pe capul șarpelui, trebuie să-l găsești, ceea ce nu c

deloc simplu, din contra, e unul din lucrurile cele mai grele din lume. Cum poți găsi punctul

acela invizibil, acel nod vital, pitit în valurile nenumărate ale spiritelor? Exact acul într-un car cu fin! Mă întreb dacă proverbul n-are o origine esoterică. Capul șarpelui c istmul prin care o stare comunică și trece într-o stare superioară prin care-și comunică influențele sau, vorbind în termeni dc rău și de bine, forțele inferioare caută să-și treacă veninul într-un plan ce le depășește. Ca atare, e strict invizibil. Dacă din întîmplarc îl întîlnești, e mult mai probabilă mușcătura lui decît să-i calci pc cap. Ca atunci cînd umbli prin mărăcini. A încerca punctul acela vital c ca și cum ai încerca să numeri Inumerabilul. Reluăm fraza: a merge pe capul șarpelui, iată ce ne învață magia luminii. Condiția premergătoare a gestului care-1 presupune e să știi mai întîi ce-i Lumina, luciu aproape total ignorat. Dc abia cînd știi, poți să începi căutarea. Dar atunci nu mai e nevoie, deoarece cunoașterea Luminii face pc șarpe să-și ridice capul din mărăcini, ca la auzul fluierului vrăjitorului. Și atunci nu-i mai calci pe cap, ci prin capul lui călcat de călcîiul tău se alcătuiește o continuitate omogenă și organică prin care șarpele inferior se îmbucă în coada șarpelui din mine, care la rîndul lui se îmbucă în coada șarpelui ceresc, coadă ce se află în mijlocul florii cu o mie dc petale dc deasupra capului meu. Perspectiva aceasta e o perspectivă strictă dc continuitate, deci de multiplicitate indefinită a stărilor dc fire; or, e ceea ce perspectiva exoterică nu poate admite, de aceea pune dușmănie între lucrurile ce sînt în realitate complementare.

*

De obicei privim lumea din jurul nostru ca la teatru. De ce n-am admite că Dumnezeu, în care gîndul și actul se identifică, nu a creat lumea din joc? Cel puțin, dc această natură este dialectica divină. A nu lua în serios, a se juca, simbolizează

caracterul mai mult sau mai puțin iluzoriu al manifestărilor divine privite de autorul lor. în realitate, e o seriozitate teribilă în acest joc divin pe care noi nu-1 putem înțelege; luăm drept joc ceea ce la Dumnezeu este o jerbă dc determinațiuni negative. își afirmă Infinitatea sub două moduri: primul, arătîndu-și Lui însuși caracterul iluzoriu al Lumii; iar în al doilea rînd, maseîndu-și Infinitatea prin acest joc dc iluzii, adică prin lumea însăși. Non-Manifestatul se infiltrează în lume prin inconsistență. Și lumea nu devine consistentă dccît atunci cînd devine o mărturie a Divinului, adică tocmai cînd este iluzorie.

O posibilitate dc manifestare este o permanență divină a cărei desfășurare și reintegrațiune c un joc, adică e un dans. în sensul acesta se poate spune că Dumnezeu a creat lumea din joc, pentru că devenirea ei dc la a la (0 este un dans ale cărui figuri sînt cunoscute dinainte și care nu sînt altceva decît normele, modurile proprii ale fiecărei posibilități dc a sc manifesta.

*

«The philosopher ’s stone is nothing else hut the perfect exaltation of God»'"'.* Adică ieșirea din noi,

excessus mentis. Partea exaltată din noi, tot cc poate lua și grupa *satwa-guna,* sc exaltează și atingînd firmamentul, devine diamant, deci piatră filozofală. Și, prin simplul act de prezență deasupra capului nostru (întrebuințez un simbolism spațial) foarte suav, subtil, pe nesimțite, transmută în metal nobil părțile esențiale ale individualității noastre și, mai tîrziu, chiar toată această individualitate. Căutăm piatra filozofală în toate părțile și nu știm că o avem ca o cască de diamant în jurul capului. Aceasta c exprimat puțin diferit de aforismul hindus: energia urmează gîndirea. Asta vrea să spună: gîndirea se imobilizează în intelect care, imuabil, își

retrage *Șakti* în el însuși. Întrebuințînd o expresie sinistră, mentalul imobil exersează o acțiune vampirică asupra pasiunilor și senzațiilor noastre, pe care le stoarce de vitalitate. De aceea, o asceză negativă e catastrofică, adică e numai interzicerea exterioară a activităților lor; trebuie transmutate și asta se poate face numai cînd sînt exaltate de o prezență intelectuală de deasupra lor, care le este Principiul și logic și ontologic, deci cu puteri transformante. Și cînd putem fi siguri că lucrul acesta se întîmplă autentic în noi? Atunci cînd simțim o sfîșicre care e și o beatitudine. Știm că atunci *sattwa* arde în mijlocul ființei noastre care în mod necesar îi servește drept combustibil.

Lucrurile triviale capătă o importanță nouă numai prin faptul că devin materie combustibilă. Să ne reamintim ce devine un gunoi, un excrement aruncat pc cîmp. Poate să hrănească un spic care, ulterior, poate să devină materie euharistică. Prezența, adăugarea unei dimensiuni intelectuale la actele noastre le suprapune un

clement dc imuabilitate care e substituit de Eternitate. Eternitatea e o piatră filosofală cu o putere transmutatorie căreia nimic nu-i rezistă. Căci asta e totul: să faci lucrurile să-și reamintească de Dumnezeu. în fiecare din ele, pomenirea lui Dumnezeu există, dar declanșarea n-o pot face singure din cauza situației lor pasive, periferice în lume; numai omul care ocupă locul central le poate împrumuta inițiativa lui și nu este mai marc facere dc bine.

*

24 .XI. 1966 - Cele două *hadithuri™*[1]: «Tot ce este pe pămînt este blestemat în afară de amintirea lui Dumnezeu» și «Nu este păcat mai mare decît existența». Existența luată separat, tăindu-i-se rădăcinile plantelor, devine asociaționism

(sirk) și în cazurile virulente, chiar idolatrie *(ktifr).* Pentru a evita aceste tansgresiuni fundamentate și care duc inexorabil în infern, trebuie mai întîi să descoperim gcrmenelc de aur care este *terminus-u*| lui Dumnezeu în lume și dc la care plecînd, lumea este cțeată prin expansiunea posibilităților lui. Dar cum să-l găsești, pentru că pînă în momentul detectării c absolut la fel cu celelalte puncte ale planului, pretutindeni și nicăieri? Prin ceea ce alchimiștii numesc Magnetul filosofilor, care e însăși Amintirea, adică asimțirca Universalului adăugat deasupra existenței ca o dimensiune intelectuală plimbată pc deasupra ei, ca Suflul pe deasupra Haosului, deasupra Apelor inferioare. Punctul central al existenței noastre, atunci evertuat, silit să iasă din borboros-ul lui

ca Vișnu din mlaștina în care ședea sub înfățișarea unui purcel, ca trufa din pământ. Acest «Magnet al Filosofilor» apare ca un «vid» privit din lumea aceasta. Am putea spune că gcrmenelc de aur, răscumpărat, scos la suprafață prin *dhikr-u*| rostit este Ființa; acel scos la suprafață printr-o adorațiune tăcută a Supremului este Ne-ființa, Numele Mare Inefabil. Sc mai poate spune că pentru a resimți Inefabilul, acesta trebuie contemplat dc jos în sus, dintr-o perspectivă limitată care-i servește drept cutie de rezonanță, fără totuși să-l mărginească. Și acesta este miracolul Marelui Nume; nu c posibil decît în lume, încarnat în ca, fără totuși să sc limiteze. De aici, superioritatea unui *jivan-mukta* asupra îngerului Feței chiar. Prototipul însuși al Marelui Nume Inefabil este lisus Hristos coborît pe pământ. Paradoxal vorbind, lisus din Nazaret c mai mult decît Logosul din cer care e numai vidul exprimat. Bineînțeles, toate aceste considerații sînt metodice. *«Tot ce este pe pământ e blestemat, în afară de amintirea lui Dumnezeu».* Perfect just, dar tocmai din cauza asta numai creatura lui Dumnezeu poate să-și amintească dc

Dumnezeu, căci Acesta nu poate să-și amintească dc El însuși și această lipsă și-o înlătură crcînd lumea ca o dcterminațiunc negativă a Lui, lume carc neagă pc Dumnezeu prin substanța ei, dar și-l amintește prin esența ei, îl ignoră prin materia ci, dar îl afirmă prin «forma» ei și acest «+ -», antinomia aceasta, e Marele Nume Inefabil.

Numele Lui vine dc la El și amintirea Lui duce la El, spune Schuon. Dar aceasta conține în adevăr Supremul? El adaugă: lucrurile devin atunci transparente și nc

comunică razele arhetipurilor lor imuabile. Nu sîntem mai sus de Ideile platoniciene, deci ccl mult la nivelul Ființei. Adevăratul Mare Nume îl putem dibui în sfîșicrca pc carc o resimțim cînd Absolutul sc întîlncște cu limitatul din noi ca pe un cîmp de bătălie. Absolutul nu distruge limitatul, distrugere care ar mai fi o vagă comună măsură între ei; face mai mult, îl transformă în determinațiunc negativă.

*

Neantul nu c o posibilitate, dar afirmarea Neantului este o posibilitate; de aici, infernul. De aceea Neantul e posibil ca o tendință, nu ca un termen. Damnatul afimă Neantul, dar ființa lui îl neagă, antinomie care c aspectul infernal al Marelui Nume Inefabil.

Nu e logic așa? Dacă Infernul este Tenebrele exterioare, atunci trebuie să fie și Tenebrele interioare adică, modificînd de *I* abia termenii, tenebrele inferioare sînt și tenebrele superioare, exteriorul și interiorul, inferiorul și superiorul fiind nume divine solidare, indefcctibil inseparabile și prezente simultan oriunde se manifestă. Este un text spendid de Saint Yves d'Alveydrc care arată pronunțarea aceasta inefabilă a Marelui

Nume de către natură. E vorba dc Agartha: *«Et aux grandes heures de priere pendant la celebration des mysteres cosmiques* (și ce este această celebrațiune deeît captarea inefabilului cu gesturi concrete, tară ca prin aceasta să fie limitat) *bien que Ies hierogammes sacrees ne soient murmurees qu'ă voix basse dans /'immense coupole soulerraine* (sau chiar deloc

sensibil), *il s 'accompli! ă !a surface de la terre et dans Ies cieux un phenomene acoustique* (adică un fenomen de rezonanță). *Les voyageurs et Ies caravanes qui errent au loin dans les rayons du jour ou dans les claries nocturnes s 'arretent, homines et betes, anxieux, ecoutant. 11 leur semble que la terre elle-meme ouvre les levres pour chanter. Une immense harmonic sans oeuvre visible flolte en effet dans l'espace».* (E probabil că această imensă incantațiunc face să apară în ambianța subtilă a pămîntului liniile ei de forță, geometria ei sacră, care se avîntă spre schemele ei cerești.) *«Elle deroule des spirales grandissantes. ebranle doucement I 'atmosphere de ses ondes et monte s 'engloutir. comme pour y chercher I'Ineffable».* (Dacă poate desfășură spiralele ci, e pentru că această armonie-incantațiune topește toată zgura, toate accidentele Naturii, nclăsînd să subziste din ea deeît țesutul ei fundamental care, și el, e de esență spiraloidă. Cînd ecoul e de aceeași natură cu chemarea, lumea se rectifică în sensul alchimic al cuvîntului și redevine paradisiacă.) *«On ne voit au loin dans la nuit que le tremblement de la lune et des etoiles veillant sur Ie sonunei! des montagnes et des valees et le jour que le resplendissement du soleil sur les sites le plus enchanteurs de la terre.»'"**

Se repetă întruna fraza nătîngă a lui Amiel: «un paysage c'est un etat d'âme», dar puțini sc întreabă dacă nu peisajul are în el însuși o prezență pe caic o iradiază. Nc închipuim că numai omul, prin exclamații, percepe frumusețea ambianței: în

realitate toți, chiar și animalele și lucrurile, o resimt. Altfel, cum s-ar încadra ei așa de perfect în ea? Scene

precum aceea descrisă de Ossendowski o arată: *«Tons Ies voyagenrs se recueillent avec respect, ecoutenl en silence el murmurent leur oraisons dans la grande Âme universelle».*"™''*

Orice se încadrează în natură, de n-ar fi decît prin forma lui și cu atît mai mult prin existența lui. Orice ființă sau lucru, pozitive prin însăși ființa lor, nu pot să fie decît harmonic într-o ambianță pozitivă, prin acțiune și reacțiune concordantă și pentru că un termen terț le înglobează în el, unificîndu-le. Termenul terț este inevitabil un imn cosmic pe carc-I cîntă *Anima mundi* Creatorului ei, imn caic este rațiunea ei suficientă. Căci ceea cc vine de la Creator ca plenitudine se întoarce la El ca laudă. Numai Plenitudinea sc poate coborî în jos fără să se micșoreze prin asta și numai Lauda exprimă puterea Intelectului de a deveni ceea ce cunoaște. Imnul tăcut al naturii, tămîia ce se urcă din ca, c modul ei de intuiție intelectuală. în fond, ceea ce se numește profan dragoste de natură, sensibilizarea ei, natura ca stare de suflet, nu e adevărat decît atunci cînd omul e în *dharma* lui, adică atunci cînd își îndeplinește ministerul lui de intermediar între Cer și Pămînt. Atunci le servește ca istm, ca nod vital intermediar și fie că o resimte sau nu, fie că o vrea sau nu, Natura își ia prin el o direcție sattwică, direcție care n-are nimic subiectiv, nimic liric.

Totul vorbește și totul semnifică, totul își poartă propriul nume vizibil în Forma sa, simbol al naturii sale. Dar pentru asta nu trebuie altă știință decît aceea al Identității. Ca ministrant între Cer și Pămînt, prezența divină trece prin omul contemplativ și evertucază forma ascunsă și captivă din Natura înconjurătoare.

*

Adevărata evocare a morților este descoperirea urmelor pe care le-au lăsat în noi și prin descoperire sc înțelege trecerea lor de la putere la act. Atunci devenim un simplu inel în care inelele anterioare sînt moșii, iar cele următoare sînt constituite de posteritatea noastră spirituală, care nu trebuie numaidecît înțeleasă ca fiind hominală, ci ca totalul actelor noastre corporale, psihice, mentale și contemplative, acte care, odată trecute la viață, își taie cordonul ombilical care le leagă de noi și devin ființe independente, cîteodată mult mai puternice decît noi și capabile la rîndul lor să genereze. Or, această evocare nu poate fi făcută de-a dreptul, pentru că toate aceste urme ale trecutului și germeni ai viitorului sînt în devălmășie în noi. Le facem să iasă din indistincțiunc printr-o proiecțiune verticală care e o ieșire din timp, deci e «mijlocul» timpurilor. Atunci moșii și posteritatea se disting, apoi sc agregă într-o piramidă hierarhică, al cărei vîrf devenim noi. Ne ajută ca și contraforții tumul unei catedrale, dar și noi îi răscumpărăm și devenim ministranții binecuvîntărilor cerești. Se poate închipui ce importanță are aceasta pentru acei ce sînt încă în stare de tribulațiune. Chiar religiile csotcricc accentuează importanța pe care o au rugăciunile pentru morți.

*

25 .XI.1966 - Rostul riturilor, al practicii cotidiene a meditației este dublu: 1. să actualizeze influențele spirituale primite de *mutaqawuf* la inițierea sa, reîmprospătarea, pritocirea lor, ceea ce este îndeobște cunoscut; 2. să împiedice rana primită de individualitatea

noastră prin inițiere să prindă coajă

și astfel să înghețe apele inferioare. Riturile și practicile inițiaticc au drept scop să mențină rana vie.

*

Omul care a realizat o înaltă stațiune spirituală integrează trăsăturile lui tipice într-un prototip. Or, omul fiind înainte de toate o ființă gînditoarc, *Manava* se integrează în mod natural în *Manii,* care c modelul lui geometric. S-ar putea spune că inițiatul accede la Centrul suprem cînd devine o schemă. Dar o figură geometrică fiind imuabilă, și acel care o reprezintă în lumea noastră și omul care dc jos în sus se identifică cu ea sînt «fără tată, fără mamă, tară genealogic, care nu arc nici început, nici sfirșit dc viață, dar care este tăcut astfel asemănător Fiului lui Dumnezeu». Am mai putea spune că omul eliberat devenind schemă geometrică, e firesc ca și lumea eliberată să devină cub, sub specia Ierusalimului ceresc.

Schema geometrică a unui om ne predă aspectul lui calitativ. Un talisman, un horoscop sînt figuri geometrice și cu cît o viziune cerească c mai puțin asemănătoare cu natura, cu atît e mai mare calitatea; de aici, valoarea incomparabilă a viziunilor apocaliptice. însuși Marele Arhitect al Universului, ca să-și poată îndeplini funcțiunea, adică să fie ideea și matricea totodată a tuturor construcțiilor universului, trebuie, la rîndul lui, să fie o figură geometrică. Cînd ne va fi dat s-o putem contempla?

Pentru *țalih* lucrul cel mai grabnic este să-și

actualizeze geometria. Dar altele sînt măicstriile planului spiritual decît științele lumii acesteia. Pe cînd un templu pe pămînt începe de la temelii, lucrul cel dintîi ce trebuie să-l facem în realizarea spirituală c să determinăm cheia de boltă, piatra de unghi în

creștetul capului și chiar mai sus; atunci și restul clădirii iese din el ca un arbore cu rădăcina în sus, ca Ierusalimul ceresc cc se coboară din văzduh și nu crește din pămînt.

Devenim Mari Arhitccți ai Orientului și ai Occidentului cînd între Orient și Occident determinăm o axă verticală care c o proiecțiune în intemporal. Atunci dc o parte și dc alta a ci se produc Orientul și Occidentul, spațializînd Eternitatea.

în muzica tradițională, transmisiunea intclecțiunilor se face cu ajutorul ritmurilor. Ar fi să mergem totuși prea departe dacă am nega în bloc muzicii moderne capacitatea de a vehicula emoțiuni intelectuale. Nimic mai puțin tradițional în factură decît muzica lui *Parsifal.* Totuși c incontestabil că trasmite în ansambul ci și în părți prezențe în sensul hudurului, care sînt de ordinea esoterismului. Dar aceste elemente nu constituie partea esențială a mitului, fac mai degrabă parte din ansamblul lui substanțial. Așa cum c emoțiunca, chiar impură și amestecată, nu-i mai puțin de ordin esoteric și inițiatic. *Parsifal* nu transmite intelecțiuni, dar transmite parfumuri și sîntem așa de văduviți de orice element tradițional în artă că ar fi stupid să ne arătăm dificili.

Wagner s-a impus prin osmoza geniului său, prin structura sa psihică și atenția lui în legătură cu reziduurile psihice ale miturilor pc care Ic-a tratat, reziduuri care nu s-au resorbit ca partea lor centrală și care au putut chiar subzista ca influențe rătăcitoare. în rezumat, cînd am reușit să ne asimilăm suficient adevărurile tradiționale, putem să. ne apropiem fără primejdie de unele opere de artă geniale și să ne asimilăm elementele pozitive din ele și, cine știe?, să exercităm asupra lor o influență răscumpărătoare.

Bănuțul pe care mortul îl dădea lui Charon e ca sinteza întregii lui vieți redusă la un punct vital carc rezumă toată ființa lui și toate faptele mortului. Acest rezumat produs dc agonia, de constrîngerca morții, singur poate asigura trecerea mortului într-o altă stare de fire, căci între două planuri dc existență nu există comunicare decît printr-o poartă strimtă pe carc nu o poți străbate decît despuiat dc toate bogățiile inutile, fie fizice, fie psihice. Strînsă într-un singur punct, toată ființa mortului poate intra în acel *Luz* indivizibil care c barca lui Charon, punct macrocosmic nespațial și netcmporal, numit de hinduși *sandhya,* locul de trecere în întuneric dintr-un ciclu în celălalt. Charon grămădește cu lovituri dc lopată umbrele în barca lui. Nu tolerează nici o caracteristică, nici o umflătură, nici o modalizare. Totul trebuie redus la un punct. Dar ținînd cont că e vorba de un *barzach* prin carc toate ființele trec, chiar și damnate, nu e vorba aici dc o reală depășire a lumilor condiționate, dc o adevărată realizare spirituală, ci de o cimentare a părților unei ființe prin mijloacele rituale ale înmormîntării. E o strîngcrc într-o armătură unde c

coeziune interioară și cine are o asemenea coeziune nu mai are nevoie de barca lui Charon pentru că cl însuși a devenit Barcă și Arcă de Alianță. Pentru marea majoritate a oamenilor, obolul dat lui Charon e o dovadă sintetică pentru acesta că toate riturile funerare au fost îndeplinite. Barca lui Charon nu poate trece decît oameni. Ceea ce acesta cere pasagerilor lui e dovada că sînt încă oameni; or, nenorociții cărora nu li sc fac riturile de înmormîntare rînduite de Dumnezeu încetează dc a mai fi oameni. Riturile tradiționale asigură supraviețuirea defunctului în prelungirile stării umane. Chiar dacă o asemenea prelungire e expiatorie și purgațională, ca face incomparabil mai mult decît trecerea într-o stare individuală non-umană.

Forma de migdală a bărcii lui Charon și a £nz-ului arată că e un *uratra,* adică ceva care nu sc mai poate disloca. E un element indestructibil și odată integrat în el, instalat în el, și omul devine nemuritor și indestructibil.

*

S-a atribuit un caracter sacru personajelor din povestea lui Tristan și Iseult (sau Essylt în mitologia celtică). Chiar din secolul al șaptelea, Tristan ar ti fost un semizeu, crainicul simbolic al misterelor, păzitorul puilor de mistreț sacri, adică al elevilor druizilor, rival al unchiului său Mark, regelc-cal, și amant al lui Iseult, despre care s-a putut presupune că numele său însemnează «spectacol misterios», obiect dc contcm-plațiune, zînă irlandeză, iapă cu coama albă, sau încă

figurație a apei ceaunului lui Ceridncm, care dă inspirație barzilor, vindecă și învie, adică ridică pc inițiat la viața spirituală.

Casa de sticlă în care Tristan, nebun, vrea să ducă pe Isolda era în mitologia druidică vasul morții, caic merge dincolo de nori pînă în cercul ceresc al lui Gwynfyd. Deși nu posedăm versiunea originală a lui Tristan, trebuie să încercăm să-i actualizăm trăsăturile fundamentale, să Ic reînviem cu ajutorul a ceea cc găsim în celelalte tradiții

Regele Mark, regelc-cal, este, cum o indică numele său, personificarea clasei cavalerilor, în timp cc Tristan, ca păzitor al puilor de mistreț sacri, era din partea Mistreților, deci din partea druizilor, a clasei sacerdotale. Mitul se desfășoară sub soarele sumbru al Melancolici, melancolia uzurpării puterii dc către Kșatryia. De unde numele de Tristan. E ceea cc permite să legăm mitul lui Tristan dc acela al lui Diirer, al lui Shakespeare, al lui Cervantes. Căci adevăratul soț legitim al lui Iseult e Tristan,

Iseult care e lucrul inițiatic, prezența reală într-un centru inițiatic. Tristan e constrîns prin starea sa dc serv, prin subordonarea lui nelegitimă, dar consimțită prin jurămînt, să-și slujească stăpînul, să-i cucerească o soție care, în realitate, îi era destinată lui. E o uimitoare asemănare între cucerirea lui Essylt de către Tristan pentru regele Mark și cucerirea fetei împăratului Roș de către Harap-Alb pentru stăpîne-său, Spînul, cu diferența că în *Harap-Alb,* pînă la sfîrșit, sc restabilește raportul real între cele două caste și fiica împăratului îi rămîne definitiv lui, pc cînd în *Tristan* unirea între cei doi amanți

c efemeră, neintegrabilă în ambianță și sfîrșește în catastrofa. Uzurparea cavalerilor e prea bine stabilită, prea consacrată dc timp și dc moravuri, ca să se poată face ceva. Dacă Tristan vrea să ducă pe Essylt în casa dc sticlă este pentru că vrea s-o răpească undeva unde tradiția există încă integral prezentă în ierarhia ci. Essylt, disputată dc brahmani și de Kșatryia, e același lucru ca Soma disputată de Asura și Deva. De unde șovăielile ei; neavînd ca termen median rațiunea ei suficientă în ea însăși, șovăie între unul și ceilalți.

Cine c Essylt cu mîinile albe, cu care Tristan se însoară fără să facă din ea soția lui? E o închipuire a puterilor lumii acesteia, care imită pînă la iluzie lucrul inițiatic, destinată să ațic calea fn/zA-ului. Altă concordanță curioasă cu *Harap-Alb'.* fata pe care împăratul Roș a pus-o alături dc fiica lui, care sc aseamănă ca două picături de apă și pe care Harap Alb trebuie s-o deosebească de cealaltă cu prețul vieții lui. O face cu ajutorul reginei albinelor, care știe perfect să deosebească între floarea autentică și imitare.

*

Dacă textele alchimice recomandă separațiunea, c numai în vederea conjuncțiunii. în starea noastră actuală, conjucțiunea

e imperfectă și elementele antagoniste sc pulverizează unul pe altul. A separa Soarele de umbra lui înseamnă să procedezi astfel îneît umbra să nu dispară, pentru că și ca își are rostul și memoria ei. E necesară pentru ca între ea și soare, odată separați, să se actualizeze Piatra

filosofală, care este lucrul necesar între corpurile perfecte și cele imperfecte.

*

30.XL 1966 - *Der Stein der Unsichtbarkeit*[w>]. Piatra aievea. Indicație semnificativă și foarte prețioasă, căci fixează consistența pietrei, centrul ci dc gravitate în lumea subtilă, domeniu pe care-1 regentează și-l administrează în întregime Mercur. Dar Mercur, ca să fie un bun ministrant, trebuie să aibă o atitudine cu totul socială, [să fie] perfect pasivă față de cer, spre care fața trebuie să-i fie întruna ridicată, și perfect activ față de pămîntul pe care nu trebuie nici să-1 privească. Ca să atragă cerul, trebuie să-l contemple, n-arc nevoie să se uite spre pămînt, care sc ridică, aspiră spic el, ca spre punctul, *barzach-u*| prin care poate să primească influențele dc sus. Se mai poate spune că Hermes c prin excelență administratorul și distribuitorul forței duale, *solve-cougulu,* care produce și resoarbe luminile. Dar pentru ca această forță să lucreze în plin, armonic, cu eficacitate, Mercur trebuie să privească în slava cerului, unde rezidă Principiul unic al acestei forțe duble.

Un aforism din Filqlete exprimă aceasta admirabil: *«In polo est cor Mercurii qui verus est Ignis»* - (în pol este inima lui Mercur care este adevăratul Foc). Mercur e umed, însă inima lui e foc. Odată evertuat, c și foc și apă. *«In quo requies est Domini sui* »(prin resorbirea contrariilor. în pacea principiului lui unic) *«navigans per mare hoc magnum»* (adică chiar 218

și mai ales cînd navighează Mercur sau vasul cc-1

conduce pe marea devenirii) *«cursum dirigit per aspectinn aștri septentrio- nalis».* Această unitate nu este numai un țel, dar și o premisă. Lumea se întoarce de unde a plecat, realizarea spirituală redescoperă ce-a fost de totdeauna.

♦

Flammen und Trcinen"". Există întotdeauna în athanorul care lucrează din plin. Flăcările se ridică în sus, sc condensează și cad ca lacrimi. în acest schimb dc oficii concordante se ridică la suprafață Materia primă, ca smîntîna pc lapte.

Dictonul hermetic *«Deutn extrahere a cordibus statuarnm»"* semnifică același lucru ca injoncțiunea de-a extrage soarele din umbra sa și din umbră, lumina. Asta înseamnă: 1. nimic în manifestare nu e în stare pură; nici un termen al unei dualități nu e total el însuși; trebuie să aibă și o dîră a termenului contrar; simbolul extrem oriental al yin-yangului ne-o dovedește cu prisosință; 2. dîra unui termen din celălalt termen o putem considera ca prizonieră, din punctul de vedere metodic, inițiatic, prizonieră pc caic trebuie s-o liberăm, dar nu brutal, prin dezorganizarea celuilalt termen, ci printr-o foarte subtilă topire a gratiilor «închisorii».

«Die Seele ist von der Materie verschlungen bis aus dem Verst and des nous. Dieser aber ist ausserhalb des Menschen: er ist ein Dâmon»"[2]. Prin *nous* trebuie să înțelegem purul intelect care nu se poate coborî în suflet ca să-l libereze de Materie dccît atunci cînd fața lui întoarsă spre Multiplicitate c pacificată și unită ca o oglindă. Atunci pc fața oglinzii apare figura Daimonului. Dc aici, primejdia practicii concentrării

mentale, după primul aforism din *Yogasuira* a lui Patanjali, fără o prealabilă cunoaștere doctrinală metafizică. Fără ea, figura transcendentului ia în noi înfățișarea lui *Kala Mucha"*.* Cea mai bună metodă pentru a invoca daimonul nostru este de a pacifica valurile mentalului nostru. în prealabil, trebuie o familiarizare virtuală, teoretică cu El.

*

«.Der Drach sped Jason aus, nachdem er den von Athene verabreichten Trank genonnnen hat»"[4]. Pentru a extrage viul din mort, sufletul din corp, Lumina din umbră, Purușa-miniatură din inimă, cca mai bună cale c dc a face să se coboare peste haos o lumină intelectuală, o prezență spirituală. Nu trebuie să ne oprească gîndul că intelectul nu are o natură spațială. Nu e exact. Oglindit pc fața Haosului, Intelectul e «sfîșiat» de spațiu, și-i ia «similitudinile». Asta permite con- juncțiunca. Cum resimte Materia această prezență? Probabil sub forma unei dulci ebrietăți, a unei beatitudini ca aceea a Șarpelui sub călcîiul Fecioarei care la ea, lipsită fiind de posibilitatea de inteleețiune, se manifestă printr-o strîngcrc a ghearelor, o destindere, o înmuiere care o face să-și lase prăzile și captivii fără să-și dea scama. în sfîrșil, flecare își arc beatitudinea pe care o merită Polifcm îmbătat dc vinul lui Ulyssc.

Pe pămînt nu cade decît umbra Spiritului, pc Ape - imaginea lui, căci c în natura Apelor să reflecte. De aici, injoncțiunea înțelepților de a reduce totul la Apă. Elementele sc topesc în Apă și prin ea se îndrăgostesc dc

chipul oglindit și Spiritul, la rîndul lui, se îndrăgostește dc propria lui imagine. Cele două dorințe converg într-un singur punct, unde se oficiază o hierogamie care e floarea dc lotus sfîntă dc pe

suprafața apelor, după aspectul vegetal sau mineral al simbolismului. Mercurul este sus Fecioara, jos Șarpele. Dc aceea simbolul din Geneză - Fecioara călcînd pe capul Șarpelui - e omogen. Fecioara nefacînd decît să prelungească în sus Șarpele și invers. Melusina c o altă reprezentare a aceluiași lucru. Jos avem cuaternarul elementelor, la mijloc șarpele *uroboros* și sus Fecioara pe semilună +.

*

Reflexul unității în manifestare este Unicitatea. Or, Unicitatea se deosebește dc Unitate pentru că învăluie multiplicitatea ca atare și nu în Principiul ei care este Unitatea. «Marea» Unicității în diferite tradiții sînt analogiile lor carc, bine înțelese, nu sînt repetiții, dar au un aer dc familie care arată tulpina lor unică.

Pe de altă parte, Unicitatea nu poate contrazice Unitatea, ci din contră, o atestă. Și cum? Rcfuzîndu-sc absolut, nu repetițiilor, care sînt o imposibilitate pură și simplă, dar încercărilor ce le face neantul ca să ne facă să luăm analogiile drept repetiții. Imposibilitatea repetiției în manifestat c o mărturie a infinitului dc către Unicitate.

Manifestarea nu-i posibilă decît în și prin dualitate, ai cărei termeni trebuie să oglindească Infinitul în felul lor. Și reflecția Infinitului în lumea dualității este

continuitatea și diversitatea. Continuitatea reflectează unitatea, Diversitatea, prin refuzul ei de a fi repetiție. Atotposibilitatea, Unicitatea și Diversitatea se înlănțuiesc și constituie țesutul *Vălului Mayei.* în manifestare Unicitatea c aparent contradictorie prin Diversitatea ei, deci tocmai prin cc are ca unic, prin ceea ce o leagă de

Dumnezeu. Prin cultura intensivă a inteligenței și a voinței trebuie să ajungem să vedem în ceea cc îl contrazice mai mult pe Dumnezeu, la prima vedere, o mărturie strălucită a Lui. Tot e un Hosana perpetuu lui Dumnezeu; a-1 vedea ca atare.

E greu - aproape imposibil - să percepi deodată firul de aur care asigură continuitatea manifestării - dar e sigur că numai faptul că-i cunoști teoretic existența echivalează cu un început de actualizare. Nu pot să văd continuitatea cosmologică dintre un arbore și un bolovan, totuși o știu, pentru că amîndoi există și posedă asta în comun. Avem în viața noastră două feluri de a ajunge la Dumnezeu: văzînd caracterul iluzoriu al lumii și perccpîndu-i totuși realitatea ca posibilitate divină globală, ca Unitate, ca Maya[115] care e reală în și prin Dumnezeu; prin faptul acesta o negăm ca iluzie.

Aspirațiile noastre spre Universal caută mai puțin resorbirea în el decît consistența. Și dc cc n-ar fi și aceasta legitim? Odată aspirațiile atingînd Porțile Raiului, devin îngeri și asta nu e și ca o liberațiune?

Wisset nur des Dichters Worte
Um des Paradieses Pforte
Irnrner leise Klopfen schwehen

Sich erbitlend ewiges Leben"[th].

De ce să ne ostenim noi să le topim, cînd asta o poate face Dumnezeu mult mai bine? Nu c de ajuns că le ridicăm pe palme și că le oferim ca holocaust Celui Prea înalt?

*

Intuiția intelectuală nu e nici o cunoaștere, nici o non-cunoaștere. E ceva intermediar între ele și de aceea e

inefabilă, căci trebuie ca în momentul cînd apare ea să dispară și voința.de Cunoaștere și senzația dc Ignoranță. Cînd Dumnezeu este și Interiorul și Aparentul, înseamnă că adevărata Lui Față e dincolo de aceste Nume. Căci atunci cînd II caut prin interiorizare, Aparența mă oprește în drum, și cînd îl caut în Aparență, interiorul sc face reamintit.

*

Puterea de disoluțiunc a Suflului lui Dumnezeu constă în faptul că atinge exclusiv și cu o precizie infailibilă punctul rezultînd din interferența liniilor de forță ale Universului, punct care, în realitate, e cauza acestor linii. Dispărînd nodurile vitale, dispare și toată superstructura pe care o condiționează. Și de ce precizia aceasta a Suflului divin? Pentru că nu poate veni în atingere în lume deeît cu ceea ce are o anumită comună măsură cu El, adică cu ceea ce este punctul dc plecare al diferitelor polarizări. Cînd linia mediană e atinsă și

dreapta și stînga sc mistuie.

*

A arunca în focul sacrificial nu numai calitățile, dar și defectele noastre. Ele devin *Soma.* Urmează o stranie regenerare, pentru că după o asemenea combustiune nu mai rămîne deeît scheletul nostru, adică liniile dc forță, schema ființei nostre. Or, dc la ea oricînd poate să se învoaltc o nouă ființă «rectificată».

O proiecțiune verticală e linia dc forță prin excelență, la superlativ. Atunci și celelalte sc organizează în jurul ei, sc grupează ca oile în jurul păstorului și iau natural caracterul ei ascendent și exaltat.

*

•

6.XII. 1966 - Actul dc a se depăși pe sine însăși este pretutindeni actul suprem, punctul dc origine, geneza vieții. Actul de a se depăși nu este altceva decît arta dc-a muri în fiece moment. E adevărata știință a transmutațiilor.

♦

Legătura între Balaur și Comoara pc care o păzește este existențială. Este o continuitate între cei doi termeni așa cum este între Haos și Kosmos. Balaurul inițial cvoluînd printre cele șapte planete și cele patru elemente nu numai că le emanează din ființa lui, dar el însuși se rafinează, sc trasmută prin ele, pînă ce,

răscumpărat, se încolăcește în jurul Logosului ca o virtualitate dc spire din care va proceda o viitoare manifestare. A face pe Balaur extatic este toată Arta, acesta e Marele Secret care le învăluie pe toate celelalte. Asta și vrea să spună formula: «Știu că este în om o putere care, înconjurată dc o îngrijire atentă, poate să se învoaltc într-o stranie energie». Pe lîngă îngrijirile negative (îndepărtarea corozivclor), este esențial să faci pe Balaur să asculte Muzica Sferelor. Balaurul, care în sensul lui cel mai obișnuit este sinteza elementelor, cînd aude muzica înălțimii care c un vîrf dc piramidă al celor patru elemente, se scurge în eter, vehiculul uleiului superesențial.

De aceea numai acea *apatheia* e valabilă care c sublimarea unui *pathos. O* apatic tară patos ca substrat c inerție și moarte. E una din primejdiile practicii mecanice a religiei.

Dragonul ridieîndu-se, sc resoarbe în nori. Aici e primejdia, căci norii plutesc la punctul intermediar între Cer și Pămînt și dacă nu intervine o forță care să-i exalteze și mai sus,

cad iar pe pămînt. Numai *vayu* poate transforma norii într-o trîmbă care duce norii în regiunea focului și-i transformă în el. încă o dată, nu c greu să evertuezi materia inertă, *tamas,* ci odată ajunsă la planul dc reflexiune, să o faci să ia o direcție ascendentă. Căci la început ai de luptat numai cu *tamas.* în a două etapă, și cu *tamas* și cu *rajas.* E firesc și relativ ușor să te desprinzi de infern dar de frumusețea lumii?

Separarea de lumea aceasta echivalează cu reforma unui sistem de judecăți. Dezrobit dc hipnoza

prejudecăților, intelectul își caută în mod firesc o *adequatio* cu ceea ce este în natura lui, adică identitatea completă între subiect și obiect. Prejudecățile înseși erau un proces de identitate defectuos, bazat pc necunoașterea factorilor problemei; era un proces de falsă imputațiune de absolut din partea Intelectului, adresată lumii acesteia.

♦

Orice dialog interior înseamnă o redeșteptare a acelui *guru* care doarme în fiecare din noi și dc aceea ni se pare că vorbim cu noi înșine. în realitate, vorbim cu *Atma.* La Rîndul lui, dialogul interior actualizează pe învățătorul amorțit din inimă, *la belle au bois dormant.*

♦

Orice act voluntar e un act de veghe. A veghea este deci cel mai mare act voluntar pe carc-l poate împlini un om. Deci refuzul oricărei crispațiuni, «eroism», tragicitate, și altă pacotilă a gestului voluntar.

*

Voința de necondiționat e corelativă cu simțul dureros al limitațiunilor noastre. Sc implică una pe altă. Suferințele noastre sînt strigătul întregii lumi, care ne cere intercesiune pentru eliberare.

*

7.XII. 1966 - Din Simone Weil, *Usage de la tentat ion: «II tient un rapport de I dine el du temps. Conlempler un tnal possible pendant longtemps sans I'accompUr opere une sorte de transsubstantiation. Si on y resiste avec une energie finie, cette energie s 'epuise en un temps donne: quand elle est epuise, on cede. Si on reste immobile et attentif, c 'est la lentalion qui s 'epuise et on recueille 1 'energie regradee»"*[1].

Atenția imobilă c o intelecțiune. Fixată pe un rău, pe ceva negativ, prin facultatea ei de identificare, în mod necesar transmută în ceva pozitiv lucrul contemplat și această pozitivare e, în ultima esență intclectualizarc. Nimic nu scapă, nimic nu sc poate sustrage acestei superlative alchimii. Dar și seînteile intelectuale pot cădea captive *Keliphoturilor,* se va spune, dar cînd capătă nestabilitatea, anxietatea multiplicității. Atunci se degradează. Dar cînd atenția e imobilă, se învelește într-o armură impenetrabilă, căci cc poate face multiplicitatea, tribulațiunca, contra unui lucru care este substituitul Imuabilității principale? A privi cu curaj și în față *tamas* și *rajas,* dar fără a rațiocina asupra lor. Nimic nu rezistă acestei fixări și abisul trebuie să vomite afară toate seînteile pc care le ține roabe. Numai simpla fixare, nu meditarca discursivă, fîkr. Mă gîndesc la mitul Athenei care dă să bea un filtru Balaurului și îl silește prin aceasta să scuipe afară pe lason.

Altfel spus, ceea ce silește Abisul să dea înapoi energia regradată e lipsa de comună măsură între Atenția imobilă și Multiplicitate. Nu e raportul între Unu și Multiplicitate, ci e Vidul divin care, actualizat în cea mai mică măsură, devorează totul.

*

9.XII.1966 - Aerul c un clement foarte straniu; nu are imobilitatea *Etherului,* pc care acesta și-o datorește situației lui centrale în crucea elementelor; avînd o anumită mișcare, Aerul nu sc mișcă totuși, fiindcă «susul» apare prin elementul *Foc,* «josul» prin elementul *Apă,* cu un reziduu la fund, care este *Pămîntul',* or, aceste elemente ies din aer, în care se află indistincte. De aici, caracterul lui straniu [pc care] îl datorește unei mobilități imobile.

Dacă știm să actualizăm în noi acest element, putem fi siguri că, «pe aripile vîntului», vom fi duși la Poarta Raiului, care c aceea a Etherului. E posibil ca întrebarea clasică din basm: «Cum vrei să te duc, stăpînc? Ca vîntul sau ca gîndul?» - «Ca vîntul, căluțul meu, căci, ca gîndul, aș muri» - să sc refere la ultimele două elemente în sensul ascendent. Căci «gîndul» s-ar referi în cazul acesta la Ether, vchicol direct al lui *Alma* care, resimțit tară pregătire ar putea fi ucigător.

Senzația pe care o dă, de mobilitate imobilă, se poate datora și faptului că în el sc simt direct și prima oară bătăile Inimii lumii; or, sistola și diastola Inimii lumii sînt în realitate concomitente și, ca atare, senzația mișcării centripete e anulată de senzația mișcării centrifuge, subsistînd și prcvalînd o senzație ambiguă, bivalentă și antinomică, senzație caic, în mod natural, îl pune pe acela care o percepe pe drumul median

între contrarii, care nu este altceva decît firul Unicității; și Unicitatea duce în mod necesar la Unitate. Tot așa și rostul ritmului în știința suflului este de a găsi punctul

critic al lumii, care e prezența Non-manifestatului în ciclul nostru dc viață.

Această mobilitate imobilă a suflului ia înfățișarea, în percepția noastră, de mișcare circulară, dc șarpe carc-și mușcă coada. Cînd începutul și sfîrșitul se întîlnesc, ceea ce e între ele și care s-a succedat temporal, apare în simultaneitate; ori simultaneitatea și imobilitatea sînt coextensive una alteia.

*

13.XII.1966 - Prin deparazitarea clipei de orice paraziți, de contaminațiunile cu trecutul și viitorul, obținem viziunea Eternității. Dar tot discontinuitatea duce la Materia Primă, care e o disoluțic în NegîndibiL Deosebirea este că, în sensul ascendent, deparazitarea clipei duce la eliberațiune cînd e întovărășită de o intuiție a Universalului, pregătită dc o impecabilă pregătire teoretică; prin urmare, deparazitarea aceasta c numai o tehnică mijlocitoare, pc cînd discontinuitatea nu c un mijloc, ci e coextensivă lui *Prakriti',* cu alte cuvinte, c un scop. Deosebirea între Numărul metafizic, pythagorician, și numărul matematic.

Sîntem totdeauna și chiar concomitent afectați de cele două numere; putem imediat deosebi vocațiunilc, cea sinistră constrîngînd la torpoare mentală și exersîndu-sc ca o fascinație.

Deparazitarea pozitivă nu sc face cu o luptă contra suprastructurilor și a promiscuității cu trecutul și cu viitorul; refuzîndu-le, ele se ofilesc și cad ca niște frunze moarte; energia recuperată se refugiază, se soarbe în clipa prezentă (clipa nu poate fi decît prezentă), potcnțializînd-o, încărcînd-o

cu o energie uriașă, care uneori poate să trăznească pc cel ce-a însumat-o și chiar pe cei din jurul lui. S-a observat că Inițiatul maleficiază pe cei din jurul lui, luînd cuvîntul, bineînțeles, în sensul lui profan.

Tragedia omului constă în faptul că *dharma* lui este *dharma* față de ambianță, în ceea ce ea are definitoriu și distinctiv, adică cu aspectul ei cu care avem dc-a face în orice moment al vieții noastre; *dharma* planurilor manifestate e de natură generală, deci mai puțin accesibilă intuiției noastre; dc aceea numai în cazuri excepționale și foarte rare multiplicitatea sa poate fi un suport de intclccțiuni, pentru că trebuie să-i vezi în același timp și raporturile ci cu Unicitatea din care procede, ca posibilitate. Or, viziunea aceasta concomitentă e rarisimă și implică excepționale posibilități intelectuale.

în fond, antagonismul aparent e acela între Distinctivitate și Indistincțiune, una făcută pentru ca lumea să existe, cealaltă, ca s-o resoarbă. Pe un plan foarte înalt, prima sc dizolvă în a doua și pe un plan și mai înalt, suprem, amîndouă exprimă, fiecare în felul ei și împreună, Vidul.

Pe un plan mai puțin universal, dar mai inițiatic, dacă ne putem exprima așa, din antinomia Distincțiune-Indistincțiune, se distilează o limită care c o sfîșiere, și un nectar, ieșite din struguri zdrobiți, băutura Zeilor și a oamenilor.

Morfismelc Zeului, care c totuși unul; Luceafărul dc seară și Luceafărul de dimineață, mai puțin deeît Noaptea și Ziua și totuși limita și Principiul lor.

Cînd ne concentrăm pe Cauzal, două poziții sînt posibile, în realitate concomitente ca bătăile Inimii lumii: centrul de gravitate al atenției noastre c sau pc Suprem

sau pc sfîșierea Lui în manifestare și a acesteia în El. Greutatea este că această sfîșiere nu poate fi localizată, ci trebuie dibuită. Asimțirea ei

echivalează cu descoperirea Elixirului dc viață lungă, dacă nu e chiar el. Și ca să mă întorc la ce-am vorbit mai sus, clipa poate fi considerată nu numai ca principiul Trecutului și al Viitorului, de pe care trebuie să-1 desghioci cum scoți diamantul din humă, ci ca și o limită a lor, aparent deci un produs al lor; amîndouă adevărate, căci clipa e Prima și Ultima, Interiorul și Exteriorul.

*

14.XII.1966 - *«II feint unifier, prajna, ta Sagesse, et upaya, le moyen de l'atleindre. șunya. le vide et Karuna, la compassion».*

în realitate, e vorba mai mult de altceva decît de o unificare; trebuie să descoperi că cei doi termeni sînt același lucru și asta nu printr-un raționament, ci printr-o intuiție directă. *Karuna,* compasiunea, c un fel de raionare a *șunyei* într-un sens încă foarte exterior. în realitate, compasiunea e o determinațiune negativă a lui *șunya.* Principiul răspîndindu-și *Karuna* asupra lumii, îi recunoaște o comună măsură cu el, căci nu poți avea milă față dc ceva care e inexistent. Dar comuna măsură implică identitatea și atunci multiplicitatea nu se topește în Unitate, ca în prima fază a realizării metafizice, ci devine fața ei misterioasă. Nimic nu poate exista în afară de Unitate, deci Multiplicitatea e Unitate; și este Unitatea chiar în aspectul ei cel mai misterios și mai adînc.

*

15.XII.1966 - Sfîșierea e reflexul în lumea noastră a Inefabilului. Sînt la cele două extremități ale Axei Lumii. Nici ziua, nici noaptea, nici ființa, nici neființa nu sînt cele mai

adequate simboluri ale Principiului, ci limita lor comună, care în fond e Principiul lor comun, dintr-a cărui sfîșierc, toate perechile de complementare își trag existența.

Sfîșierea nu dispare niciodată, sc transmută numai în Inefabil.

Linia limită între complementare e albia pe unde, curge Apa Sîmbetei. Dacă reușim să ne aruncăm barca în ea, atunci în mod necesar sîntem duși în cercuri concentrice, pe un pas de spirală, la centrul comun. Căci trebuie să descoperim că mersul spre perfecțiune nu c o linie dreaptă, ci o spirală care se strînge în jurul țărușului.

*

18.XII. 1966 - în concepția asupra creației lumii prin hierogamie și sacrificiu c presupusă bipolarizarea Principiului Manifestării în *Purușa* și *Prakriti.* Sîntem în momentul Demiurgului. Allah nu mai e Creatorul, ci Formatorul dintr-o materie plastică deja dată.

Androgymtl își trăiește beatitudinea perfecțiunii lui și prin unitatea celor două aspecte ale lui, dar și prin disocierea lui, prin sfîșierea acestei unități. E un fel de a realiza beatitudinea distinctiv, prin numărătoare, prin îmbucătățire. *Androgymtl* își trăiește beatitudinea prin

sfîșiere, fără primejdie, pentru că niciodată nu-și pierde conștiința unității și indistincțiunii lui; riscul e pentru fragment, pentru morfîsm, care ia conștiința lui proprie drept autonomie, cînd e o simplă delegațiune, un reflex al unei lumini al cărei izvor nu c în cl însuși.

Bineînțeles și această iluzie c providențială pentru că duce la rîndul ei la fragmentarea fragmentului, căci din moment ce distinctivitatea e o posibilitate, ea trebuie să se producă pînă la capăt, pînă la trecerea la limită în cantitatea discontinuă.

Reintegrarea în Principiu e o posibilitate, ca și disocierea în multiplicitate; pe cînd, însă, ultima sc legitimează pe ea singură raportîndu-se la diverse Nume divine, Reintegrați unea e de competența exclusivă a Numelui Marc Inefabil și a substitutului său în Manifestare. De aceea, o competiție veritabilă între tendința centrifugă și tendința centripetă în noi, cînd realizarea noastră spirituală e pusă sub ochiul Supreqiului; dar, în clipa cînd ne-o punem, cum e firesc și inevitabil în anumite momente, sub ocrotirea diferitelor Nume divine, lupta între Unitate și Multiplicitate devine terifiantă în noi. Calea cea mai scurtă și cea mai ușoară, cînd există bineînțeles calificările necesare, e tot *Jnana* Fog</"\

Dar de ce sfîșierea aceasta extatică a Omului Universal și cînd se îmbucătățește și cînd se împlinește, sftșicrc al cărei pathos îl simțim surd, ca un ecou icomensurabil și în ființa noastră degradată? Pentru că în Dumnezeu cogitațiunile și Firea sc identifică; în extremitățile cele mai disgrațiate ale Cosmosului, identitatea dintre Ființă și Cunoaștere subzistă în primul fond; cînd

mergem în sensul împrăștierii și al dizolvării, ca geme; cînd mergem în sensul Integrațiunii, strigă Nenumăratul care-și afirmă dreptul lui de a fi.

Explicația supremă a faptului este în afirmația lui Buddha: «Nu există *Nirvana'^* în afară dc *Samsara»[1]",* formulă antinomică, total incomprehensibilă la orice grad al Existenței și care nu se deslușește adevărată decît în viziunea care a depășit Lumea și Principiul ci, a depășit și Ființa și Neființa, adică a depășit *Nirvana* însăși.

♦

*

După cum orice an, orice clipă, poate fi mijlocul, centrul unui ciclu dacă distribuim înainte și după el o cantitate egală de

timp sau de durată (și asta tară ca clipa să aibă ceva deosebit, diferit de celelalte), tot așa oriunde se fixează atenția *(ekagra)* noastră, se constituie un centru de-a dreapta și de-a stingă, în jurul căruia se organizează (adică sc produce un organism viu) un ciclu complet; și cînd am spus ciclu, am spus cerc, ceea ce însemnează că în jurul punctului fixat se înfiripează o mișcare circulară inefabilă ale cărei vibrațiuni orizontale nu se mai leagă cu centrul zis, dar care în simbolismul spațiului cu trei dimensiuni ne duc în sferele superioare, spre și în centrul efectiv și real al tuturor lumilor; analogia dintre microcosm și macrocosm intră în joc, riguros, aici. Așa că efectiv se întîmplă ce spun taoiștii: cînd fixezi imobil un zid, dc la sine sc deschide în el o ușă care duce pe tărîmul nevăzut.

A te concentra pc o materie amorfa, haotică, fără gînd dar fără șovăire, înseamnă a o transforma în stînci symplegade; cu alte cuvinte, determinarea, prin voința noastră, a unui punct central în ea, organizează în ca o dreaptă și o stîngă, ale căror mișcări ondulatorii și reciproce o animează și o transformă în cosmos. Bineînțeles aparența exterioară rămîne aceeași dar e deajuns să percepem în dos realitatea ci vibrațională pentru ca să fie «răscumpărată»; și cînd efectiv sc pune pc ca ochiul lui Șiva, nu e natural să se transforme în cenușa ale cărei fire se structurează pe spirele Vortexului Sferic, mai exact îl constituie?

Chiar o concentrare pe un punct fără intenție transcendentă, devine transcendentă, căci, cum am spus, în jurul punctului se organizează un *circulus* vital: or, cum cercul perfect nu e posibil în manifestare, la capătul lui, cînd e gata să-și îmbuce începutul, concentrarea trece pe planul superior, cu o lungime infinitezimală în cercul imediat superior în accepția geometrică a termenului, și de acolo cu instantanei-

tatea unci conflagrații alcătuiește o sferă al cărei centru sîntem și noi, dar și mijlocul lumii.

*

19.XII.1966 - Plenitudinea poate fi o caracteristică a frumuseții cînd e gata să ucidă pe acel care o resimte. Două lumi trebuie să se lupte în noi, cîmp dc bătaie, în care frumusețea nu e victoria, ci limita între cele două forțe antagoniste. Această limită nu c un echilibru între ele, ci o sfișiere în care moartea sc manifestă. în fața

unei statui a lui Buddha te cuprinde mirarea cum dc așa ceva a putut să se manifeste în lume și, în același timp, mirarea cum de lumea mai subzistă. Frumusețea este făcută din aceste două mirări.

Această linie limită c și o poartă strimtă care duce în transcendent, unde frumusețea devine o determinațiune negativă și sfîșierea o permanență. Lumea nu poate suporta o asemenea frumusețe, care o preface în cenușă; dar *muka* o suportă. Aplicare a *haciithii-*||*s*| *qudsi:* «Cerul și Pămîntul nu mă suportă, dar inima credinciosului meu mă suportă». ■

O limitațiunc individuală devine pozitivă, adică un suport adecvat al Realității, cînd c împinsă, imaginativ și intențional, pînă la extremul ci. Miopia devine orbire, întuneric, deci o determinațiune negativă care actualizează în noi Tenebrele Divine; tot așa minima funcționare a celorlalte simțuri, deficit care simbolizează extincțiunea ca rădăcină, ca principiul lucrului deficient în noi; surzenia lui Beethoven, principiul sunetului primordial. Numai efluviile prakritiene, nu văd cum ar putea fi pozitivate. Ce poate simboliza, de exemplu, torpoa- rea sau inerția? Ele nu-mi relativizează simțurile cului, ci mi le

narcotizează numai, adică mi le îndreaptă nu spre intcgrațiune, ci spre dezintegrațiune. Nu c o a două moarte inițiatică, ci o a doua moarte în Materia Primă. Dar dacă știi să te desprinzi mental de Prakriti, de Tenebrele inferioare, ca devine o trambulină pentru a face saltul dincolo.

Manifestarea Principiului în Lume ia în mod necesar caracterul esențial al Lumii, care este Limitațiunea. O teofanic chiar e limitată, dar limitațiunea ci devine apofază și ca atare determinațiune negativă. Cînd Sfîntul Dionisie Arcopagitul spune că tot ce sc afirmă despre umanitatea Domnului Hristos arc caracter apofatic, probabil că în sensul acesta o înțelege. La fiecare teofanie, circumscrierea ei strigă *AHahu akhar*[n]| dar cum limitarea divinității în teofanic c numai exterioară, tcofania își recuperează «dimensiunea» ei infinită tocmai prin ce are ea mai determinat. Cînd creatura mărturisește că Dumnezeu c mai mare, universalizarea care urmează acestei mărturii nu concemă pe Dumnezeu ca atare, care nu are nevoie dc ea, ci propriile ei limitațiuni. Nu «eu» laud pe Dumnezeu, ci «se» laudă Dumnezeu, dar nu «eu» și nu în «mine». Dar atunci cine? Numai Dumnezeu, ceea ce transformă individualitatea mea în atribut divin.

Ce se poate spune despre Adversar? în definitiv, deosebirea dintre un *Avalara*[122] și el este că limitațiunea acestuia, firească, tacită, existențială, devine proclamațiunca deschisă. Dar atunci deosebirea c numai dc grad. Căci din punctul de vedere al Absolutului (în acest domeniu numai o formulațiune defectuoasă e posibilă), nu există grade de negațiune, cum nu există grade în manifcstațiunc. Cel mai mare Serafim are aceeași existență sau neexistență în fața Lui ca și un animal imund. Nu sc pot ierarhiza niște posibilități deeît dintr-un punct care arc comună măsură cu ele. Or, lipsa de

comună măsură fiind «caracterul» Infinitului, nici o

ierarhie nu poate fi sub ochii Lui, pc bunul motiv că: 1. nu există nimic în afară de el; 2. n-are ochi; 3. nu c ceva dedesubtul lui.

Lumea fiind o posibilitate divină, nu se poate produce decît sub semnul principiului dc contradicțiune. Trebuie să fie ceva în ea care îi anulează existența și aceasta este aparența ei de autonomie.

Mărturia creaturii nu promovează pc Dumnezeu: Infinitatea Lui nu are nevoie dc asta, ci-mi dă mie un caracter apofatic, adică mă transformă în determinațiune negativă.

Absurditatea poziției catafaticc: a admite că există o gradațiune a manifestărilor divine, lucru evident în toată Manifestarea, devine sacrilegiu în Infinit, care nu suferă nici o ierarhizare în El, pentru că nu suferă nici o designațiune. Atunci cum pot să mai fac deosebire între Michael și Samael, deosebire care structurează totuși făptură întreagă, lumile, ciclurile umane? Nu pot face deosebire între ei; pentru asta, ar trebui în prealabil să fie, și nu sînt, pentru că nimic nu este, nici Dumnezeu, care c un Vid.

*

20.XII.1966 - Lectura unui text sacru sau tradițional, o meditație asupra unui subiect esoteric, nc poate da un sentiment de obscuritate. Putem să-1 lămurim prin mijlocul clasic al meditațiunii pînă la punctul unde obscuritatea devine mister. Dar mai este o posibilitate, mult mai directă, care poate duce mult mai departe: să iei obscuritatea ca simbol direct ai Tăcerii, determinațiune negativă în lume, dar suprem pozitivă în Absolut. A înceta lectura, raționamentul, la locul obscur, a separa alchimic întunecimea de suportul ei exterior și a fixa fără șovăire, fără abatere, facultatea concen-

trativă pe obscuritate. E imposibil' să nu-și dea pînă la sfîrșit secretul ei. Cînd știm că asta s-a întîmplat? Cînd, cum am spus, obscuritatea se transformă în mister, își capătă o organicitate, rămînînd totuși abisală. Procedeul n-arc nimic dc-a face cu un demers logic, cu o schematizare discursivă, care adaugă la obscuritate artificiozitatea ei.

*

în general, masca lui Buddha, mai ales în sculpturile indiene, reprezintă trecerea în Nirvana, nu Nirvana însăși, ci punctul cînd Maya sc topește pc Fața Absolutului. S-ar părea că e o mai mică Universalizare; în realitate, masca lui Buddha nu ar putea însemna și realizarea ascendentă și realizarea descendentă, adică Principiul lor comun?

La capurile chinezești ale lui Buddha se mai adaugă un surîs aproape cinic. Puțin mai mult, ar ieși din surîsul acesta rîsul Demiurgului din tradițiile gnostice, care a creat gama muzicală și prin ea lumile. Dar miracolul artei chinezești c că se oprește la surîs, la o totală indistincțiune și a Binelui și a Răului și a zădărniciei și a mizericordiei. Buddha indian c doctrinar; Buddha chinezesc c mai ales metodic.

Că în creștinism a rămas accesibil un ansamblu de rituri mîntuitoarc, ca un reziduu al riturilor inițiatice practicate la începutul creștinismului, nu autorizează să sc creadă că se poate face și operațiunea contrarie, adică să poți recupera numai prin simpla intenție dimensiunea csoterică a riturilor. Din faptul că un corp cade singur,

nu însemnează că sc poate urca tot singur; sau, se poate fotografia un trandafir, dar nu se poate reconstitui din fotografie. Lucrurile sînt ireversibile.

Aspectul sinistru al acestei teze nu c greu dc descoperit: dispensează pe creștin să caute inițierea, privîndu-l nu numai de o adevărată realizare în domeniul csoterismului, dar îl lipsește de căutarea aceea neobosită, nesățioasă, neliniștită, a Graalului, identică cu tribulațiile Materiei Prime, pînă își găsește axul în jurul căruia să sc organizeze și fără dc caic o realizare inițiatică riscă să rămînă o palidă și debilă imitație a căutării centrului.

*

Coborîrca unei intelecțiuni în lumea noastră nu c numai o simplă prezență. «Ideea» sc învăluie în cojile lumii noastre și ca o prizonieră dar și ca un foetus care nu poate progresa decît învăluit de întuneric și de umid radical. Universalul nu se poate manifesta în lumea noastră decît după legea analogiei în sens invers; el nu poate fi aici decît ccl mai mic și mai nebăgat în seamă, geometric c un punct, adică un germene, dar tocmai pentru că c un germene trebuie în mod firesc să sc manifeste, adică să treacă dc la potență la act; prin asta își recuperează mărirea și cucerește lumea ca *Vișini* în al 5-lea lui *Avatara,* cînd ca pitic a cerut să facă numai trei pași, dar acești trei pași au «măsurat» întregul Univers vizibil și invizibil.

Din Esență devine Existență, adică își ia pe umeri crucea cu trei dimensiuni a Manifcstațiunii, pentru a

împlini mistere ce nici gura omenească nu le poate rosti. Manifestat, c mai ocult ca niciodată. Universul, fără el, părea că-și poate găsi o explicație; cu cl, devine o enigmă indescifrabilă.

*

Orice compus nu există pentru cl însuși, ci imediat pentru alt compus și mediat pentru un simplu spre care tinde

teleologic. Căci a susține că toate compusele trăiesc unele pentru altele, se explică unele prin altele, înseamnă că afirmi posibilitatea lui *perpetuam mobile.* Din moment ce un compus în strictă legătură cu altul, nu-1 poate explica totuși, înseamnă că nici un alt compus nu poate face aceasta. De altminteri numai simpla omogenitate a Naturii animează realitatea finală a compușilor. Și cum omogenitatea finală e reflexul în Natură al Unicității, sîntem riguros obligați să admitem un instinct teleologic al lui *Prakriti,* caic nu e numai o mărturisire a Principiului, dar și o tendință existențială de a sc integra în el. Toată *Prakriti* isprăvește prin a sc topi în vîrful fin și suprem al ei, care este *satfyvaguna-,* și cînd aceasta s-a întîmplat, *sattwa* încetează dc a mai fî o tendință din lipsa unui mediu unde să se propage, și atunci ultima nălucire a Mayci dispare în Absolut.

*

2 LXII. 1966 - Orice idee metafizică ce coboară în lumea noastră devine viscerală, pentru că, urmînd să dăinuiască în ea, trebuie să însumeze condițiile

ambianței; ori printre aceste condiții este și viața. Dc aceea maeștrii Zen spun că aceasta «sucește măruntaiele de nouă ori și mai mult» cînd începe să fie realizată. Nu c un semn mai sigur dc irealitate a unei idei cînd ea rămîne, metodic, abstractă, incapabilă dc incarnațiunc.

Lucrul e valabil pentru idei care au un aspect pur doctrinar sau par să-l aibă. Ce putem spune însă despre ideile incontestabil false, care au răscolit lumea? Mai întîi că nu sînt idei ce se manifestă, ci pasionalitați care își caută o justificare, uzurpînd aspecte extrem de limitate ale unor idei juste. Nu ideca dinamizează un flux al *samsarei,* ci aceasta anexează și înghite resturi dc inteleețiuni, seîntei sărite excentric dintr-un

mare foc. Căci nimic nu poate trăi fără idei și chiar *Prakriti,* potențialitatea totală, e o masă amorfă și obscură fără prezența lui *Purușa.*

Cum putem recupera seînteile captive din doctrinele false, comportările iluzorii din structurile strîmbe? După ce le-am analizat, după ce le-am detectat iluzia și minciuna, să nu le mai dăm atenție, refugiindu-nc într-o veghe perenă; atunci tot edificiul mincinos se pulverizează și seînteile sînt recuperate; ambianța este regradată, «rectificată» în sensul lui *«Visitando Interiora Terrae Rectificaiido Invenies Occultum Lapidem Veram Medicinanr».* Coborîrca în Infern e sforțarea dc a situa, de a demasca doctrina falsă, rectificarea este regradarea ideilor juste din ca. Rezultatul operației este Vitriolum, Dizolvantul Universal, care c identic cu Veghea lucidă de care am vorbit mai sus și care topește toate iluziile și toate minciunile. Nici un fals agregat nu-i poate rezista, și asta nu prin analiză, care e doar preliminară, ci numai

prin simplul act de prezență. Procesul sc dezvoltă cam în felul următor: minciuna nu poate trăi decît pompînd vampiric viața, uzurpînd-o de acolo dc unde își are izvorul, adică din planul principal. Deosebirea este că, de data asta, Intelectul păcălește și nu invers, ca în cazurile obișnuite. Veghea perpetuă, prezența intelectuală, sc lasă supte de structura mincinoasă, dar fiind conștiente dc procesul acesta, mai ales de aspectul lui sacrificial. Luciditatea și legătura cu cele de sus f„cîndu-l inepuizabil, se ajunge la un moment cînd agregatul mincinos atinge suprasaturația și crapă. Din pulberea lui, prezența intelectuală, care s-a lăsat înadins încarcerată, sc restabilește în situația ci primă, pc care de altminteri n-a părăsit-o niciodată decît în mod aparent și privit din afară. Acesta e misterul tuturor coborîrilor avataricc în lume și chiar mai jos de planul nostru, ca atunci cînd Domnul Hristos s-a

lăsat în Infern, după o victorie aparent totală a tuturor forțelor întunericului asupra Lui și asupra misiunii Sale. Și într-o clipă a dărîmat moartea, Iadul și Minciuna.

*

Sintezele spațiale și temporale sînt posibile numai printr-un element care e în afară de timp și de spațiu; căci o condițiune nu-și poate da singură seama de limitațiunile ei. Dar lucrul care face, și desface. E de ajuns ca în punctul de unde sinteza condiționat e realizată să ne schimbăm direcția privirii spre Universal pentru ca spațiul și timpul să fie transformate în cenușă, nu prin schimbarea atenției noastre ci prin faptul că au

fost atinse în nodul lor vital. Organismul regresează în uter și de acolo în prima pulsație care i-a dat naștere. Și asta nu se face inchizitiv, ci prin dibuire. E de ajuns adăugirea unei dimensiuni intelectuale deasupra nodului dc șerpi pentru ca toți să se precipite în mărgică căreia aparent i-au dat naștere. Adevărul este că această mărgică i-a produs. Dar lumea noastră operează inversiunea cauzelor prime.

Orice germene, orice sămînț,, se reduce în ultima etapă la un punct intelectual. Conccptualizîndu-1, reducem universul la schemă, apoi la extincțiune.

Din cauza analogiei în sens invers, punctul primordial pare fără vlagă și șters pe lîngă tumultul vital. Totuși acesta nu e decît van zgomot.

După ce-a topit ritmurile rău făcute, nodurile de agregate, yoghinul nu mai are de a face decît cu *prana,* a cărei largă expirație și inspirație îl aduce spre Porțile Eternității. Nu e *mokșa*[123]*,* totuși e dincolo de manifestare, pentru că acest ritm primordial e acel al Soarelui și al Lunii, al lui *Purușa* și *Prakriti,* care sînt principiile Manifestării.

Orice punct vital reducîndu-sc la un punct intelectual, se poate ușor înțelege importanța funcțiunii negative a gîndului. Negîndu-și accidentele și aspectul multiplu, neagă lumea pentru că nu numai speculativ, ci și ontologic, actul urmează în mod necesar gîndul.

*

22.XII.1966 - Satan nu are seducțiunc deeît în afară de Infern, pentru că acolo nu-i mai trebuie. Cu alte

cuvinte, frumusețea și seducțiunea lui sînt uzurpate. Ca seducător, se învăluie cu frumusețea lumii pe care vrea s-o devieze. Dar nu este numai regentul lui Tamas, Domnul Torpoarci, al ininteligi- bilității și al inerției; mai este și acela caic spune *«non servi am»,* provocînd o ruptură violentă într-o ambianță, după cum a provocat-o *in illo tempore,* în indistincțiunea lui Prakriti, cauzînd ieșirea celor trei *gune* din echilibrul lor indistinct.

Această revoltă nu e lipsită de măreție, și cum se poate mînia Dumnezeu pe cineva care-i spune «nu», pe cineva care este prin urmare campionul determinațiunii negative? Apoi, explozia pe carc o provoacă într-o anumită stare, îl acoperă cu toate irizările căderilor radioactive.

Ceea ce e foarte straniu e că Luceafărul e stăpînul, Intersemnul, Regentul crepusculului dc scară și al crepusculului de dimineață, adică al celor mai sfinte două momente ale zilei. E Domnul sfîșierilor în lumi printr-o cxploziune pe carc Dumnezeu o transformă extatic în beatitudine și aceasta c una din cele mai înalte funcțiuni din Cer care face din Lucifer Maestrul și chivernisitul extazurilor. De sus, reziduurile exploziei au căzut în lumile inferioare și au devenit Satan. De aceea poate exlama Profetul: *«Quomodo cecidisti de Caelo*

Lucifer?»[24]. Era îngerul Feții, deci primea din plin strălucirea obrazului divin. Prin căderea lui, n-o insinuează în părțile lui cele mai ascunse și mai întunecate ale Universului? Se produce o învălmășeală în colțurile cele mai pitite ale Cosmosului din cauza oaspetelui nepoftit, iar urmele și ruinele luptei se transformă în Satan. Lucifer c responsabil de Satan ca

noi dc evacuările noastre, de umbra noastră, de spectrul nostru.

într-un cerc mai rcstrîns, Lucifer c acela care produce «separațiunea» în Athanor, adică operațiunea alchimică cea mai importantă, care permite celor două naturi să sc restructureze, să se revigoreze, pentru ca apoi să purceadă la o nouă conjuncțiune, definitivă și beatifică dc data asta.

Să luăm lucrul de la început: Lucifer, prin «nesupunerea» lui, provoacă ruptura celor trei *guna* din indistincțiunea lui Prakriti; dusă pînă la capăt, această ruptură este pozitivă pentru că silește *sattwa, tamas* și *rajas* să-și ducă impulsul pînă la capăt și să-l sleiască. *Sattwa* se însumează în Principiu cînd a epuizat tendința ei ascendentă, căci cum mai poate exista ascendență acolo unde nu mai c Snălțime și nici o altă dimensiune? *Rajas,* ajuns prin expansiune la marginile lumii, trece la limită, adică se slciește, iar *Tamas,* supt de Abisuri, c înghițit de Neant; și cum Neantul nu există, trece în Dumnezeu. Adevăratul, vrăjmaș c Satan, adică principiul care îngheață în fuga lor cele trei gune, le încleiază, le înglobează și le înțepenește într-o inerție, de unde nenumărate coborîri avatarice le pot scoate după eoni de străduință. Așa că se poate spune că, deși reziduul lui, Satan e ccl mai marc dușman al lui Lucifer, ca și al lui Dumnezeu; și nu c dc mirare: toxinele pe care le secretăm nu sînt ccl mai marc dușman al nostru, moartea noastră?

Lucifer e Rectorul Sacrificiului perpetuu; Agni e

însă desemnat ca fiind Sacrificiul și Sacrificatorul. Atunci Lucifcr e identic cu Agni; vechiul adagiu sapicnțal nu spune că *«Christus est verus Luciferus »*[125]*?*

Ceea ce trebuie reținut pentru înțelegerea acestor lucruri este că negațiunea dusă pînă la capăt suprimă pe negator. Nu mai rămîne din ea decît o determinațiune negativă, coextensivă și coexistențială cu «Neființa». în definitiv, Lucifcr îi caută ceartă lui Dumnezeu de ce a creat lumea. Atlet al Necondiționalului, devine dușmanul implacabil al Condiționalului.

Definiția lui Goethc: «acel cc vrînd răul face totdeauna binele», convine lui Mefistofeles, adică unui aspect foarte relativizat al lui Lucifer. Dar toate aspectele parțiale ale unui Principiu converg necesar în cl și nu este posibil să-l explicăm prin detaliile lui.

Sîntem într-o lume în care toate complementarele apar ca opoziții. De aici, caracterul de «vrăjmaș» al lui Satan, dc care trebuie să ne păzim în măsura în care sîntem fiii acestei lumi; dar aceasta nu trebuie să ne ia dreptul dc a-1 vedea în Universal ca fiind un element complementar al unor anumite atribute divine. Totul e să nu facem confuzie dc planuri.

în planul nostru Satan e un vrăjmaș, dar anumite vrăjmășii ne scot din promiscuitatea ambianței și provoacă e eliberațiune, chiar cînd n-am voit-o.

*

23.XII.1966 - Printr-un suprem paradox, printr-un fel de joc pasionant, unii Sufi musulmani s-au complăcut să-l prezinte pe Iblis ca tipul suprem al monoteistului, al inițiatului și al amantului. După Koran, Cap.II, Iblis a refuzat să sc prosterneze

în fața lui Adam cînd Allah a poruncit tuturor îngerilor să se închine înaintea omului nou creat. «// *a refuse,* scrie Dermen- ghem, *de se prosterner devant Adam. // aime d'autant mieux qu'il soujfre du caprice de l'Aime. II le connaît d'autant mieux qu'il eprouve sa rigueur. II se contente de subir la rigueur divine. Le regard de Dieu dirige vers lui permet de supporter son supplice. Sans doute, il est coupahle de rebellion, de jalousie, d'orgueil et d'abord de raisonnements».* Pagina, în general, e justă, cu toate că nu vedem de cc Dcrmenghem introduce atîtea elemente psihologice și sentimentale într-o problemă pur metafizică, unde nu au ce căuta. Apoi tot în stil religios: *«Mais dans cet etrange conflit entre I 'observance et I 'obeissance, certains se demandent si sa damnation n 'est pas une apparence temporaire, s*77 *n 'a pas eu. en un sens, raison d'accepter d'etre aveulge par amour, de refuser de s'incliner devant un autre que Dieu, de repousser l'ordre pour mieux affirmer l'essence, de servir, non plus pour son propre bonheur, maispour la gloire de Dieu»*[n<]|

Acesta revin la faptul că refuzul de supunere al lui Iblis e un refuz de a accepta întreaga structură a Universului, a cărui caracteristică, al cărui element definitoriu e de a nega aparent pe Dumnezeu, adăugîndu-i-se ca tovarăș iluzoriu.

Și, într-adcvăr, găsim ca o confirmare o exegeză pe care o putem numi, fără exagerare, vertiginoasă, a versetului 39, din Surata VII, *El-Araf*[2]| Acolo Moise cere, pc Muntele Sinai, lui Dumnezeu să-L vadă. Dumnezeu îi răspunde: *lamfarani* «nu poți să mă vezi, ci uită-te degrabă la munte», care în momentul acela se face pulbere din cauza Prezenței Divine. Abdu-rraham al-țafuri raportează că «a citit într-o carte» că Moise a întîlnit pe Iblis și l-a întrebat de ce nu s-a prosternat în

fața lui Adam. «Nu am vrut să fiu ca tine, a răspuns Iblis, căci cu 11 iubesc. Nu am putut să mă prosternez în fața altuia decît El. Am preferat

pedeapsa. Tu pretinzi că îl iubești. Ți-a spus „Privește Muntele" și ai privit muntele. Trebuia să nu te supui, *să închizi ochii: L-ai fi văzut pe Ei».*

Acest formidabil răspuns pune în toată amploarea problema lui Lucifer. Ca toți amanții, cere perfecțiunea dc la Iubit. Nu acceptă să se supună unui ordin al Dumnezeului Personal, pentru că toată ființa lui este o mărturie a Absolutului, a Nelimitatului.

în studiul său despre Demiurg, Gucnon spune că domnia acestuia începe la primele limitațiuni în Univers. Or, precizează autorul, Ființa e prima detcrminaținc, supremă, inevitabilă, dar incontestabilă. Deci acțiunea Demiurgului începe la gradul Ființei, mai exact prezența lui se face simțită dc acolo. Dar Ființa nu poate avea asociat, necum adversar. Atunci Demiurgul e însăși Ființa, dar Principiul care nu poate fi niciodată relativizat are posibilitatea în El de a protesta contra limitațiunii, adică a afirma Absolutul chiar acolo unde apare cea mai mică umbră de relativizare a acestuia.

♦

După cum fata de împărat din *Povestea porcului* dc Ispirescu nu a putut intra în Sanctuarul din mijlocul codrilor nestrăbătuți (sactuar tară uși și tară ferestre), unde locuia bărbatul ei, *decît pe deasupra,* ureînd acolo cu o scară, apoi coborînd prin acoperiș (sau unde ar fi trebuit să fie, căci basmul îl arată absent), tot așa nu

putem intra în sanctuarul inimii noastre decît ureînd prin deplasare dc conștiință și de concentrare deasupra capului nostru, acolo unde, după spusa Fedelilor D'Amore, *angelo dama in divina inteletto,* și de acolo, numai de acolo, să se coboare de-a lungul ației de

păianjen care e specificarea axului lumii în noi, în inima noastră. Numai așa îi putem găsi intrarea care c mai strîmță decît punctul de Interferență a două linii.

Această considerație rezolvă echivocul deconcertant al atîtor afirmații din textele tradiționale, care plasează cunoașterea cînd în inimă, cînd în cap, cînd deasupra lui. Nu c nici o contradicție, căci Cunoașterea e în toate aceste trei stațiuni în parcursul, în traseul pe care-1 urmează pînă ajunge definitiv în centrul centrilor ființei noastre. La începutul oricărui exercițiu dc concentrare trebuie să procedăm așa: întîi să simțim intelectul deasupra capului nostru; e singura inițiativă care ni se cere. De acolo să-l lăsăm să se coboare plutind și de la sine dc-a lungul firului de argint care leagă stările noastre de fire, prin centrul lor, cu centrul nostru total. Avînd în vedere simbolismul Mentalului și al lumii, trebuie să lăsăm Luna să se unească cu Soarele.

*

2LXII. 1966 - Sacralizarea vieții de toate zilele consistă în evertuarea, actualizarea firului Unicității în Multiplicitate; pentru asta, e de o absolută necesitate consacrarea gestului și a clipei; dar dc la simpla formulare rituală, strict indispensabilă pentru ca «perlele

să nu fie aruncate înaintea porcilor», pînă la însumarea Unicității, a identității ascunse a lucrurilor, drumul e imens. E semnificativ că Dumnezeu nu nc dă decît strict indispensabilul, minimul necesar pentru mîntuire. Pentru ca să se transforme acest minimum într-un ansamblu de mijloace de har, pentru instituționalizarea lor, merge pînă la a trimite la junghiere pe propriul său fiu; dar atît. Sforțarea trebuie să o facă omul. Natural, nu poate fi vorba de o lipsă de generozitate

divină; Dumnezeu trebuie să facă asta, pentru a salva în om, pentru a pune în evidență, altă trăsătură divină din om: chipul și asemănarea lui Dumnezeu, care este libertatea. Această libertate trebuie s-o avem de la cele mai mici gesturi, de la respirație pînă la marile întreprinderi corporale și spirituale din cariera noastră umană. în cele mai mici inițiative trebuie să intre cu o intensă conștiință elementul de luciditate, de deliberare, de alegere, toate însumate în cuvîntul de libertate, reflexul, în viața și lumea noastră, a totalei Autonomii Divine.

Un kabalist spunea: fiece cuvînt e o ființă desăvîrșită și cine aruncă Demonilor sunetul Cuvîntului o face ca și cum s-ar îndrepta spre semenul său și l-ar lovi.

*

Iată vorbele pe care pe care le-a schimbat ilustrul rabbi Șneu Calmen din Leodi cu un discipol al lui:

- Moșe, ce e asta «Dumnezeu»?

Ucenicul tăcu.

Rabinul l-a întrebat a doua oară, a treia oară.

- De ce taci?

- Pentru că nu știu.

- Parcă cu știu? spune Rabinul. Dar trebuie să spun, căci așa este, că trebuie s-o spun: El e vădit aici și în afară de El nu este nimic vădit aici și asta e «El».

Dar cine vede că e vădit aici? Nimeni. Și aceasta este Identitatea care este imanența lui Dumnezeu în lume, prezența lui inviolabilă, incontestabilă și ocultă, gestațiune în întuneric pînă la trecerea la limită, pînă la manifestarea în afară Ia sfirșitul timpurilor. Dar toată ambianța nu ar putea dăinui fără de acel pe care ea îl ascunde. Aici trebuie aplicată analogia în sens invers: o matrice preexistentă va exista și fără fătul din ea;

matricea macrocosmică ar dispărea în neant fără punctul pe care-l învăluie.

Nu e disciplină inițiatică mai importantă deeît lămurirea, evidențierea în noi, aducerea la suprafața conștiinței a faptului că nu știm ce e Dumnezeu, dar că incontestabil, inevitabil e aici, în jurul nostru și în noi.

Avem deci o antinomie: nu știm ce este Dumnezeu - totuși e vădit aici și numai El e vădit aici. Cei doi termeni ai antinomiei nu se anulează unul pe altul, dar nici nu se completează. La limita lor se produce o inefabilă sfîșiere, care e și o chemare și o îndepărtare, ceva indicibil, pe care dacă numai o dată l-ai resimțit, anulează riguros și strict tot universul. îl topește în tăcere și mutenie.

*

Răspunderea omului pentru soarta lui Dumnezeu în lume. Din cauza analogici în sens invers, Dumnezeu e mult mai jos, mai nemernic în lume deeît omul. Cum

acesta e autorul în planul lui de existență, el administrează tribulația lui Dumnezeu cu o dublă răspundere: să pună capăt acestei tribulații, totuși lăsînd-o să-și ducă destinul și misiunea pînă la capăt. Am putea spune că omul stilizează devenirea lui Dumnezeu în lume. *Homo minister*[12]*, termen mediu în Marea Triadă.

Atotputința lui Dumnezeu în cer c totală lipsă de apărare în lume. *Agnus Dei*[2,)]. Dar nimic, nici o față a lui Dumnezeu nu poate fi un minus și slăbiciunea Lui voluntară și providențială în lume se identifică cu Pasivitatea universală, care fiind totală, trebuie să suporte, ca un prim fond, ca o bază invizibilă, toate

accidentele lumii. E total suferitoare și pînă la aparență de slăbiciune, ca lisus pc Golgotha.

*

25 .XII. 1966 - Cînd se spune că literele ies din anumite litere numite supreme din cauza aspectului lor metafizic, dc exemplu «1» - ca literă simbolizînd cel mai bine, auditiv, punctul, deci Ființa - sau «h» și «m», simbolizînd Supremul din cauza caracterului lor expirant, nu reiese cum se face trecerea dc Ia aceste litcrc-principii la celelalte litere, care ar fi mai degrabă atribute divine, aspecte specializate ale Supremului.

Aceasta nu e o lipsă, din contră, c un admirabil simbol al lipsei de comună măsură dintre Principiu și Manifestare. Știm că lumea iese din Dumnezeu, dar nu putem niciodată asimți cum s-a produs faptul. Trebuie să

nc mulțumim cu cunoașterea: creatura iese din Dumnezeu, dar modul cum distinctivitatea iese din Indistincțiunc rămîne un secret dc nepătruns. Faptul nu se datorește oare ininteligibilității lui Prakriti?

Litercle-principii, în starea lor nemanifestată, au caracteristica dc a fi lipsite de substanță, pe cînd celelalte litere, prin distinctivitatea lor, trebuie în mod necesar să fie constituite din *Formă* și *Materie-,* ceea cc le dă distinctivitatea este clementul substanțial al lor, nu cel esențial. Or, substanța stă *ex parte materiae* și de aceea producerea literelor c ininteligibilă.

Fulgurațele esențiale ale lucrurilor create din Principiu sînt tot așa de nemanifestatc ca și acesta. Ideile sînt tot universale ca și Ființa. Consistența o capătă din Prakriti și de aceea putem asimți Idcea, dar niciodată încarnarea ei.

Cînd prin intenție, *Tawhidul*[w] Inițiatului, literele *dhikr-u|ui* său sc reîntruncsc iarăși în principiu, asta se întîmplă numai pentru aspectul esențial al lor. Seînteia, fulgurațiunea din cuvinte, silabe, litere, se eliberează din coaja lor formală și se reintegrează iar în Principiu; coaja goală a Cuvîntului *Kelipha* se destramă, se atomizează și se precipită ca într-un *caput mortuum* în rădăcina tenebroasă a Universului. O formulă rituală deci, pronunțată unitiv, adică cu o aspirație spre Suprem, se reintegrează în El, tot așa de misterios cum a ieșit și din cauza acestui mister devine Marele Nume Impronunțabil.

Putem face aceeași comparație între o limbă sacră și una profană, ca și între o coborîrc avatarică și o

naștere de om obișnuit. Limba sacră sc coboară sacrificial în captivitatea lumii, pentru ca să-i mîntuiască calitatea ci sonoră care nu este altceva decît Etherul manifestat, pe cînd o limbă profană c o îngrămădire reziduală, văduvită dc Duh, un oraș ruinat, bîntuit de spectre. Cuvintele unei limbi profane nu sînt numai exilate, ca acelea ale limbii sacre, ci sînt exilul însuși. Nu sînt în Infern, ci sînt Infernul. Singurul element pozitiv care a mai rămas unei limbi profane e posibilitatea înlănțuirii logice din ca, care-i dă organicitate. Or, organicitatea e din partea Formei, deci prin ea limba profană se poate mîntui, pc cînd la limba sacră fiecare literă, fiecare silabă și cuvînt din ea arc vocațiunca dc mîntuire pentru ca și pentru ființe, prin instituție divină.

Orice limbă, din cauza elementului ei formal, are și un caracter dc rigoare. însumate în Principiu prin *Tawhid,* aceste elemente de rigoare din formulele limbajului se «îmblînzesc» și devin acolo Inefabil și Mansuetudine. Asta c și explicația rugăciunii, al cărei rol esențial este încercarea de a produce o triplă înlăturare a rigorii din noi și lume, din cuvinte și din mînia lui Dumnezeu, transformînd-o într-o triplă mansuetudine,

care zace ascunsă în centrul rigorii și care e liberată prin rugăciune. Căci rigoarea nu e o pedeapsă, o decizie divină, ci e inerentă creațiunii, care n-ar avea consistență fără ea, și inerentă deci și Legii, cum a arătat-o Apostolul Pavcl.

în învățătura kabalistică lucrul acesta e spus în terminologia specifică: cine arc *Kawana* trebuie să aducă Duhul de pe treptele înalte la litere (bineînțeles și literele trebuie să le urce la duh) și astfel să se poată efectua

împlinirea rugăciunilor pe care le vehiculează.

Putem realiza caracterul dc răscumpărare cosmică a rugăciunii, gîndindu-ne că fiecare literă din ea se regăsește în Babelul tuturor cuvintelor din limbile lumii. Pronunțînd cu *Tawhid* Allah, turnăm o picătură dc apă peste toate A-urile, L-urile, Ha-urile din Infernul acestei lumi. Și cum în cca mai scurtă rugăciune epuizăm toate literele alfabetului, în clipa aceea potolim focul în care ele ard, în tot întinsul omenirii, poate mai departe. Și cum cîteva litere sînt principiale, cum am spus la început, cuprinzîndu-le pe celelalte, potolim nu numai aleanul lor în vastul exil din lumea aceasta, dar virtual le liberăm în sensul cel mai strict al cuvîntului. De aici, obligațiile stricte ale rugăciunii: formularea ci rară, corectă, intenția unitivă, preciziunea.

*

26 .XII.1966 - Ispita fiind o insinuare, o insuflare, nu se respinge volițional (luînd termenul acesta în sens dc energie, nu în acela de alegere deliberativă), ci prin deplasarea atenției, după care urmează în mod firesc deplasarea conștiinței. Lipitoarea nemaiavînd de unde să sugă sînge, cade și se farîmițează. Prin acest procedeu, nu numai energia furată se

regradează, dar și forța ispitei, puterea ci proprie, care și ea este furată dintr-unul din izvoarele de energie ale cosmosului. Golită astfel, ispita, cel rău, Vrăjmașul nu fuge, cum se spune în mod obișnuit în religie, ci sc irosește în inconsistență, căci nu e decît o fantomă, un spectru căruia i s-a smuls masca existenței. în această

privință, reamintim expresia admirabilă românească «ducă-se pe pustii», care este un fel figurat să se spună că trimitem pe cel rău în Materia Primă, în numărul discontinuu, unde își pierde orice consistență, pentru că planul e dedesubtul oricărei existențe. Deși, jenant, mă întreb dacă anumite înjurături terifiante românești nu menesc atomizarea aceluia fulgerat dc această înjurătură.

Ispita, cel Rău, Vrăjmașul nu e decît un caracter iluzoriu față de ființa pc care vrea s-o nimicească, aceasta prin comparație, căci orice ființă arc cel puțin existența ca realitate, iar ispita nu-și trage o iluzie dc existență decît în concordanță cu cel ispitit; e coada de cometă, umbra lui. Totuși ispita nu poate fi pur neant; atunci în ce realitate, în ce pozitivitate se integrează ea? în marea determinațiunc negativă, coextensivă întregului Univers, depășindu-1 chiar, afirmînd Absolutul în totalitatea lui infinită.

Natural, în Univers, unde Dumnezeu se manifestă ca afirmare, pentru că aceasta c una din posibilitățile Lui, deter- minațiunea negativă apare ca un spectru, ca o schemă, ca o virtualitate, nelalocul ei. Dacă omul c exilat în Univers, apoi Vrăjmașul e un și mai mare exilat, căci omul, exilat într-un anumit plan de fire, e în țara lui în centrul acestui plan de fire și cu atît mai în planurile superioare dc existență; pe cînd Lucifer c un exilat total, în întregul Univers sc află Surghiun. Dc aici, slăbiciunea și puterea lui în lume; slăbiciune pentru că luptă pe un teren care nu e al lui, putere pentru că reprezintă o forță care

depășește în înălțime și Amploare chiar Afirmațiunea

totală a ființei. Din cauza slăbiciunii de carc vorbeam, se face aliat cu forțele abisale ale Materiei Prime, carc îi dau substanță, continuitate, energie. Mă gîndcsc la o foarte misterioasă tradiție gnostică spunînd că numele real al Apostolului Nathanael era Satanael și că, după cum Domnul Hristos era Dumnezeu și om într-o singură hipostază, tot așa și Nathanael unea într-o singură hipostază Divinitatea și Satana. Ipoteză vertiginoasă, care nu-și are explicația decît în cea mai transcendentă Metafizică.

Chiar în afirmații incontestabil exotcrice, ca: «Răul, în lume, este cea mai mai de jos treaptă a Binelui total». Mai întîi, cum poate fi Binele total, dacă în afară de el este Răul? în realitate, e obligatorie constatarea că sînt unul și același lucru, care apare ca pozitiv într-un anumit plan și negativ în exil, în alt plan inferior. Căci răul, negativul, este Binele, pozitivul exilat. Răul este incompatibilitatea în anumit plan. Bineînțeles că luciditatea, comprehensiunea, asupra așa-zisului «Rău» în lume nu însemnează o primejdioasă promiscuitate cu cl, căci, spus altfel, *dharma* «Răului», în lumea noastră, c incompatibilitatea cu ea și *dharma* noastră e să fim, din contră, compatibili cu ambianța în carc nc-am născut și în carc trăim. Dacă vrem s-o depășim, trebuie să încercăm prin sus și în înălțimi; vom găsi un loc transcendent, unde așa-zisul «Rău» se rezolvă într-o compatibilitate.

în Rău, așa cum îl văd oamenii, zace o forță internă carc-1 animează și aceasta este Binele Absolut. în cazul acesta, de ce să mai întrebuințăm expresii ca Bine și Rău?

Cînd ne uităm la Rău într-un spirit unitiv, adică cu simpla atenție care c deasupra cuplurilor dc complementare prin natura ei, în mod inevitabil, nu-1 putem vedea relativizat, cum pare celorlalți oameni, ci

elementul unitar din cl, sîmburclc de adevăr carc este pozitivitatea lui și care prin această concentrare se regradează pînă la punctul că apare, se manifestă și în afară, și astfel și aparența de rău dispare. Dc utilizat ca tehnică de realizare spirituală numai simpla atenție, tară considcrațiuni teoretice, fără «introspecțiuni», dar cu cunoașterea doctrinală prealabilă a tuturor lucrurilor ce le-am spus.

*

27 .XII.1966- Revenind la Lucifer, este un aspect mai puțin transcendent al funcțiunii lui, anume animarea distinctivă a părților Universului, ceea ce aduce distribuția principiului Vieții în părțile cele mai infime ale Cosmosului și apoi trecerea la limită prin epuizarea posibilităților vitale, una cîte una și nu prin integrațiune.

Instrumentul, modul acestei animări, este gravitatea, care e un principiu de sciziune, de individuațiune. Decizia divină de a crea lumea implică, în mod necesar, inevitabil, posibilitatea dată lumii de a-și nega autorul, căci individuațiunea nu sc poate manifesta deeît prin negarea Principiului ci; dacă acest «nu» ar lipsi, partea s-ar reintegra imediat în Principiu.

Acum, dacă *dharma* cosmosului e să se îmbucătățească pînă la atomizare, Dumnezeu a pus în lume și un principiu de reintegrațiune, care e o afirmație a dependenței Cosmosului față de Creator. Și atunci Creatura și mai ales omul sînt obligați imprescriptibil la discriminațiune, la segregațiune între ceea ce în ei e

chipul și imaginea lui Dumnezeu, Unitatea și Unicitatea și elementele efemere, destinate pulverizării, adică acele ce nu pot fi integrate în Principiu prin universalizare, ci prin trecerea la cantitatea discontinuă. Dar și unele și altele ajung tot la

Dumnezeu, pe căi diferite. Principiul luciferian omoară ceea ce trebuie omorît în om care, fără cl, ar fi un balast, o cocoașă cu care nimeni n-ar putea trece în lumile superioare. Damnații sînt prizonierii Infernului cu întreaga lor ființă, dar și sfinții sînt în Infern prin părțile lor reziduale.

în orice moment de exaltare spic Cer a ființei noastre morile lui Prakriti macină și cern cojile, opacitățile ființei noastre. Prima pune în mișcare pc celelalte. Cînd prima se odihnește și roțile Infernului își opresc rotația. Cînd Apostolul spune că e teribil să intri în mîinile Dumnezeului cel Viu, lucrul sc înțelege, căci partea superioară a ființei noastre e resorbită violent spre El, iar cea inferioară intră între dinții Balaurului, adică pietrele de moară ce macină cantitatea discontinuă. Și asta concomitent, ca și *Amrita* trasă în sus și în jos de Deva și de Asura. Sfîșiată spre Cer și *in inferis,* ființa noastră își actualizează o zonă intermediară, o limită între ele, care e o muzică suavă, o melodie a Eternității și care nu c altceva decît o incantațiunc a Sacrificiului perpetuu al lui Agni, superior și Cerului și Infernului, pentru că e principii^ lor comun, punctul lor dc distribuție. Poate fi indicat prin ceea ce unii au numit Melancolia lui Lucifer?

Sîntem făcuți numai din inerții, în viața noastră obișnuită; imediat ce aspirăm spre depășire, se produce

un *Fiat* care transformă materia noastră inertă în masă vibratorie a Vortexului Sferic Universal; această mișcare vibratorie e o biciuire, o frămîntarc, o electrocutare de fiece clipă a ființei noastre, pînă cc toată zgura a fost aruncată jos, adică pînă la punctul final al realizării inițiatice.

*

Răul e Binele în fragmente. în acest caz, trebuie să ne sforțăm, să ridicăm sfintele seîntei care cad în stare de farîmituri.

Sforțarea aceasta nu poate fi voliționalâ, venind din afară, creînd unitatea prin armătură. La cea dintîi destindere, bucățile sc împrăștie iar. Unificarea se face prin integrare, printr-o concentrare mai înaltă, neglijînd râul, care e resorbit în bine într-un fel oarecum magnetic, tară ca Binele să-și dea măcar seama dc capacitatea sintetică pe care o arc. Cum între Unitate și Multiplicitate c lipsă dc comună măsură, a doua nu poate suferi prezența primei, supraadăugată, ci se topește. Deci unificarea nu e sincretică, ca un edificiu compus din cărămizi, ci e organică, existențială. Dc aici, caracterul de originalitate, dc mister pc care îl are întotdeauna. E mereu nouă, fără precedent, surprinzătoare, nu s-a mai întîmplat de la începutul lumii.

Intenția de unificare, cu toată aparența ei dc deliberare prealabilă, în fond este organică, pentru că face parte din Unificare, e chiar ea, nu c numai o pregătire. E un fel de podoabă a Infinitului, numai că

trebuie ca ca și actul voliținal care o Vehiculează să ajungă la planul Gîndului pur.

Gîndul pur e identic cu Tăcerea, prin urmare e mai sus decît Verbul.

Multiplicitatea se transmută în vorbe, acestea în rugăciuni, iar rugăciunile la rîndul lor sc topesc în Fața divină și-i alcătuiesc o coroană, caic c un Vîrf dc Unghi.

Orice laudă pc care o aducem lui Dumnezeu (și e laudă orice lucru din ființa noastră căruia reușim să-i imprimăm o

mișcare ascensională) își arc în mod necesar ca reacțiune coborîrea mamei divine. *

*

28 .XII. 1966 - Gloria lui Dumnezeu înlănțuită dc materie nu poate fi totuși niciodată despărțită dc Dumnezeu decît în mod iluzoriu. Prin ce? Prin manifestarea altor posibilități divine care sînt timpul și spațiul. Zagrcus c îmbucătățit de Titani prin condițiunilc lumii noastre, cărora aceștia le-au «tăiat rădăcinile» din cer, devenind, din dimensiuni intelectuale, lanțuri grele. Singura posibilitate de scăpare este reactualizarea în noi a unei simțiri de Eternitate. Scrvituțilc noastre nu trebuiesc considerate, eîntărite distinctiv, evaluate, ca în școlile de morală ; numai simpla adăugare a unei dimensiuni intelectuale le topește limitele, adică Ic face să-și recupereze aspectul transcendent. Lanțurile devin aripi. Singura autentică *yoga* este *lava yoga, yoga* a disoluțiunii nodurilor. Cînd facem să intervină

perspectiva universală, schimbarea este instantanee, transformarea este imediată. Nu c o dispariție progresivă a elementelor relative, ci o volatilizare a lor.

Iată de exemplu una din temele fundamentale ale Hasidismului: dezvăluirea lui Dumnezeu în această lume de jos, în toate lucrurile și mai algs în om, așa că nu rămîne nici un mădular și nici o mișcare a lui în caic să nu sc manifeste Puterea lui Dumnezeu. E de ajuns o simplă conștiință fizică, o simplă senzație, ca să spunem așa, a unicității vitale a corpului omenesc, pentru ca prezența divină existentă în membre și în funcțiunile trupului, împărțită în multiplicitate, să se unifice și asta c prima treaptă a unei acțiuni dhitive pe planul subtil și spiritual în om. Un foarte puternic mijloc de unificare, este 258

egalizarea și armonizarea suflului ; c o disciplină directă ce duce la asimțirca contrapărții subtile a corpului omenesc, cu un evident caracter de *solve-coagula. Solve* pentru clementele reziduale, reliqualc psihice din om, care sc topesc și se unesc apoi în senzația unității, recuperată prin conștiința continuității vitale în tot corpul nostru, omogen și egal, nu în *disjecta membra.*

în acest proces nu trebuie să ne deranjeze faptul că «unirile» diferitelor activități ale funcțiunilor organice trupești și sufletești lasă în urma lor o cenușă reziduală inevitabilă. Practicantul are senzația că «unirea», *tawhidul,* nu a reușit, după cum desfacerea unei legături lasă o urmă dureroasă și lancinantă. *Tawhidul* s-a realizat cînd există intclecțiunca și fervoarea ; acestea sînt o garanție ncînsclăloarc asupra lui.

Asemenea reziduuri sînt servituțilc inerente condiției umane, limitațiunile și defectele ci. Nu trebuie

să credem că *Tawhidul* nu a reușit pentru că nu nc transfigurăm imediat, psihic și fizic, ca lisus, Moisc sau IIie.

«Ar făcut instinctul rău», spune Dumnezeu omului în Midrash[1’12]. Cum? Separîndu-I dc rădăcina lui transcendentă. Cum e foarte greu să resimțim direct elementul divin dintr-un gest sau dintr-o funcțiune, trebuie s-o recunoaștem ca atare *a priori,* prin știința că nimic ncputînd fi in afară dc Allah, e fatal ca oricare separativitatc a noastră să fie, strict și inevitabil, manifestarea unor posibilități divine.

Se poate adăuga un codicil faimosului aforism alchimic: *«cineres ne vilipendas»* - «să nu disprețuiești cenușa» - anume că, recunoscînd-o drept cenușă, ca reziduu al unor seîntei divine eliberate, cade la rădăcinile Arborelui Lumii, cu incomparabile puteri de îngrășăminte.

Puterea aceasta excepțională a intenției și a mărturiei nu rezidă atît în intensitatea, cît în puritatea ci. Și puritatea mărturiei îi vine din faptul că «mărturie» e sinonim cu «elocuțiune», adică manifestă direct misterele Verbului *«per quod omnia facta sînt»*[y]| A realiza, a simila faptul că orice vorbă a ta presupune inevitabil verbul «a mărturisi» la persoana întîi singular, prezent. Și aceasta pentru că îndărătul acestei afirmațiuni a noastre este un alt «mărturisesc» al lui Dumnezeu: *la Haha ill-Allah*[ty]| Ceea cc dă un aspect patetic *tawhid-uhii* este faptul că situația noastră centrală în starea de fire în care ne aflăm face nu ca noi să solicităm seînteile captive din lucruri, ci ca ele să ne

solicite pe noi, ca singuri și legiuiți mijlocitori între ele și Cer. Gravitatea excepțională a distracției și a ușurătății. Refuzăm caritatea cosmică.

Cu alte cuvinte, de la sine seînteile vin la noi în mod spontan, implorînd liberarea. Nici nu trebuie să ne dăm osteneală să le căutam. Și atunci cînd nu le încorporăm în disciplina noastră dc *tawhid,* sc răzbună pc noi, oferindu-ne fața lor de perdițiune care este multiplicitatea și distracțiunea. La fiecare moment, la fiecare pas, sîntem asaltați dc multiplicitate, care solicită de la noi să deschidem poarta Unității; și dacă nu o facem se transformă în roi dc viespi, în nod de lipitori care ne sug toată vitalitatea spirituală. Imposibilitatea unei atitudini neutre față dc Multiplicitate.

*

29 .XII. 1966 - Schopenhauer vorbește dc *«Voință* $_{s}$vz *Reprezentare».* Un cuvînt c în plus, pentru că, în realitate, voința sc' identifică cu reprezentarea. Nu există voință fără reprezentare, fără o materie plastică, fără un condensator, care

o strînge într-o singură imagine, într-un singur punct, o singură cutie de rezonanță care o amplifică și o dinamizează ori dă caracterul de voință, adică o tendință dc la un punct spre alt punct, de la potență la act. Căci tară reprezentare voința e o simplă potențialitate și chiar Dumnezeu, după doctrina lui Bohme, ca să-și actualizeze Voința, a creat din El Sofia, înțelepciunea Divină, ca o oglindă în care și-a reflectat imaginea Universul ce avea să vie, imagine care singură a actualizat voința ce i-a dat

dimensiunile de Atotputernicie. De aceea, nu intensitatea actului volițional are importanță; aș putea spune că intensitatea strică realizării; că reprezentarea e tot, atenția neclintită și neștirbită asupra lucrului cc ni l-am propus.

Se spune despre rabbi Mendel din Kojk, ultima personalitate excepțională a Hasidismului, că sc ruga fără osteneală și fără agitație și totuși după rugăciune era schimbat, ca și cum s-ar fi întors din altă lume, și de abia mai recunoștea pe cei din jurul lui. Lucrul era posibil pentru că la el voința era total adîncită în reprezentare, care e lipsită dc orice element orgiastic și trepidant. Și această extincțiune a Voinței în Reprezentare e în realitate cel mai mare act de voință.

Esența vorbei, deci și a rugăciunii, merge la însăși rădăcina sufletului și acolo nu mai este deosebire între subiect și obiect. Intenția sc scufundă în țelul ei. în momentul acela, orice vorbă e creatoare și conținutul ei aproape că nu mai are importanță, căci oricare ar fi el, nu este dccît un morfism al Verbului. E *Tawhid* în sensul transcendent al termenului. E Unitatea dinamizată, conjurată și vorbindu-și ei singure despre ea singură: «Lumea crede că sc roagă lui Dumnezeu. Nu e așa. Căci rugăciunea însăși e esența lui Dumnezeu» și voința capătă astfel caracterele Atotputerniciei.

Omul carc vrea să întemeieze unitate între gîndul și acțiunea lui, realizează unitatea lui Dumnezeu cu Făptura, ceea ce în ultimă esență înseamnă transfigurarea Naturii, exaltarea ci într-o stare de posibilitate necrcată. Orice facem cu *Tawhid* își pierde

caracterul creatural. Se poate imagina o facere dc bine, o caritate cosmică mai desăvîrșită? Cum spun Hasidimii: «Prin ceea ce fac în acest moment unesc *Șehina* cu Dumnezeu.» Și din cauza analogici în sens invers, această însumare a lui Șakti în Principiu, care e totală în Absolut, e invizibilă, nu se poate sensibiliza în Relativ; ceea ce nu împiedică să fie tot așa dc eficace.

♦

«Moindre douleur en la projetant dans l'univers, mais univers aliere»"[5]*.* (Simone Wcil)

Aceasta se întîmplă numai dacă operezi după o geometrie total cantitativă. în fond, dacă proiccțiunea sc face *in excelsis,* direcțiunea aceasta spațială e calitativă și, ca atare, punctul proiectant resoarbe durerea tară să fie mînjit dc ca, căci este un raport de ireversibilitate între durere și punct, care nu mai e geometric, ci ontologie. Punctul-Ființă topește suferința care topește tot ce este manifestat, prin esențialitatea, prin natura lui și nu printr-o grație.

Atunci, care este rolul rugăciunilor? De a actualiza în noi și în ambianță polul calitativ; mai precis, rugăciunea operează proiccțiunea limitațiunilor în Infinit, adică le qualifiază. Și atunci cum sc poate spune că Universul este alterat? Dacă rugăciunea duce la actualizarea în noi a polului nostru calitativ, asta nu înseamnă că e singurul mijloc. Sînt pentru asta mijloace de *jnana* - și chiar dc *hatha-yoga.* Nu trebuie să avem

superstiția lui *modus operand!* cînd toate mijloacele duc la un același rezultant.

De aceea: *«Dire que le monde ne vaut rien. que cette vie ne vaut rien et donner pour preuve le mtil est absurde, car si cela ne vaut rien, de quoi le mal nous prive-t-U?»'*|* Cînd vorbești de rău, îl pui implicit în corelație cu Binele, pentru că nu pot exista unul tară altul. Cum toată manifestarea e esențialmentc dual㠄, faptul că arăți răul din ca implică în mod necesar și fără să mai fie nevoie dc demonstrație că acolo unde este Răul (în lume, de exemplu) există riguros și Binele, nici unul din termeni neputînd exista singur. Cînd ai știința Răului, o ai și pe aceea a Binelui. Mai mult, recunoașterea unui cuplu de complementare presupune recunoașterea uneori conștientă, uneori nu, dar inevitabilă, a unui principiu comun al lor și, în fond, proiecțiunca în spațiu a durerii, de care vorbea S.W., este imediat găsirea complementarului Răului, dar în ultimă esență, a principiului comun amîndorura.

*

30 .XI1.1966 - Lungă conversație cu Horia aseară asupra acestui jurnal. El crede că valoarea lui ar crește dacă ar pleca dc la concretul psihic și fizic, dacă observațiile, oricît de transcendente și universale ar fi, ar avea ca punct de plecare o țîșnitură spontană din categoria relativității. Eu susțin că la cineva care e pe calea unei realizări inițiatice, chiar înainte de a ajunge la țărm, tendința și intenția ascensională a Intelectului Qvertuat și dinamizat dc disciplina spirituală transformă elementele secundare ale ființei omenești (și prin elemente secundare înțeleg sufletul și fizicul), capătă un caracter rezidual, a cărui menire, în cursul realizării, c să se precipite

într-un *caput mortuum* în rădăcina lumii, cu excepția acelor elemente apte să se integreze și să se transfigureze în universal, în cazul acesta, cc importanță mai au: 1. reacțiunile psihice inferioare, din moment cc tot vor fi precipitate în pulberea lor atomică; 2. elementele psihice superioare, a căror finalitate e să se sublimeze. O sămînță a cărei necesitate este copacul, mai poate fi interesantă în stadiile ci intermediare? în orice caz, un interes mai mult de curiozitate.

în realitate, problema se pune mult mai amplu. Plecînd de la realitatea ierarhizării Universului în cele trei lumi, tară de admiterea căreia orice realizare inițiatică e strict iluzorie, cînd finalitatea inițiatică c spirituală, ce importanță mai are Psihologicul? Cu totul relativă. Merită el atenția sîrguitoare necesară unei observațiuni lucide și valabile a reacțiunilor psihologice?

Cînd nu predomină în mine tendința *sattwa,* nu-i ia locul tendința *rajas,* cum ar părea natural, ci *tamas.* Cauza e că psihicului și fizicului li s-a cerut în timpul meditației o sforțare excepțională, iar în momentul relaxării cad pe ele însele extenuate și-și fac digestia dc fulgurații intelectuale. De abia după odihnă, dacă nu intervenim, iau un avînt pasional. Atunci e primejdia de rătăcire, căci starea de *tamas* dc care vorbeam mai sus e în realitate, și o stare dc asimilare, de gestațiune, pe cînd în coloratura lui *rajas* toți caii nărăvași din ființa noastră zburdă. Acest moment primejdios e și cel mai interesant pentru un psiholog, pc care sleirea sufletului în Universal sau înghețarea lui în Infern nu-1 pot atinge cu nimic.

Am remarcat că solicitările pasionale după perioada de torpoare ce urmează ostenelii spirituale sînt dc natură vulgară, căutînd compensații imaginative la lipsa plenitudinii spirituale, care nu poate apare decît în

inițiatice. Or, aceste compensațiuni imaginative sînt de cea mai proastă calitate și ar fi o catastrofa dacă ar fi adevăratul meu eu. în realitate, sînt accidente, excrețiuni psihice, dc aceeași calitate ca și excrețiunile fizice.

Compensările prin lectură sînt aproape dc aceeași proastă calitate. Caut, servite de-a gata, pasiuni, intensități, plenitudini pe care nu le am. Caut viața în loc să caut moartea. La Biblioteca Academici am cerut două volume dc Cioran, știind totuși perfect că e o prăpastie între gîndirea lui și a mea. Plăceri adventice, *petits particuliers de I'oeuvre,* frumusețea stilului, dramatizarea ideilor. în realitate, Dumnezeu c obositor și atunci cauți diversiuni, care știi că sînt lipsite de orice valoare deoarece nimic nu poate exista în afară de El; și atunci toate activitățile noastre adventice sînt o degradare și o uzurpare a Actului Divin. Dar, încă o dată, toate astea nu sînt decît convulsiuni ale unei periferii a cului care, în esențialitatea lui, c imuabil și impasibil. Deci nu c un caz de alarmare, dar ce valoare mai are atunci introspecțiunca care în cazurile cele mai bune rămîne încă periferică?

în fond, am de luptat cu o lipsă de finețe congenitală, cu voluptăți mai mult digestive; dc aceea caut instinctiv tot ce mă poate comoționa, caut electrocutarea. Cum sc poate împăca această mediocritate a primului fond cu o sinceră aspirație spre Absolut, cu nevoia de a-1 trăi? în realitate, nu sc împacă și e în mine o separație care poate deveni un abis.

Așteptarea și bucuria că voi mînca bine acolo unde sînt invitat. *Gula*^{m}*.* Acomodarea cu orice ambianță

vulgară care face să mă uit, apoi ceva în adevăr foarte nobil și vechi care se tînguie în mine.

«Formes ă l 'ecole des velleitaires, idol dires du fragment et du stigmate, nous appartenons â un temps clinique oii

comptent seuls les cas» (E.M.Cioran, *Syllogismes de l'amertume)™.* Și asta în capitolul *«Atrophie du Verbe»* ! Dar nu vreau să fiu un caz, pentru că nu există cazuri interesante, particularul fiind tară importanță.

*

3 LXII. 1966 - Telefon de la R., care contramandează venirea mea. Contramandare, contrarictate. în cc parte anume din ființa mea? Vulgaritățile mai întîi. Perspectivă dc mîncarc, dar și prilej de tămbălău, de risipă, de conversații inutile, dar care fac impresie proștilor. Am ajuns chiar la acest punct? Numai asta e? Cred că principala decepție este pierderea unei ocazii bune de a mă uita. O viață întreagă am fugit de mine însumi. Dar e prea simplu spus. Am fugit dc complexele mele de inferioritate, de spectacolul ratării melc. Asta e adevărat, dar nu e complet adevărat. în fond, fug de ocazia dc a mă găsi față în față cu adevăratul meu eu, cu Sinea. Asimt Sinea, m-ain angajat pe o cale care duce la Ea, și mi-e teamă de ea pentru că însumează un asemenea vid, o asemenea despuiere și singurătate, înеît cel mai calificat sc dă înapoi, cuprins de spaimă.

Cîtă vreme sînt într-o lume condiționată, Absolutul îmi pare în mod necesar ca o dctcrminațiunc negativă; și

aici cred că am pus degetul pe punctul nevralgic. Nu mă dau înapoi cu spaimă dinaintea Absolutului, ci dinaintea determinațiunilor negative care, în mod necesar, fatal, inevitabil și existențial îl vehiculează spre mine, atîta vreme cît sînt încă în tunica lui Nesus, a existenței condiționate. Nu Absolutul e insuportabil, ci determinațiunea negativă, pentru că e istmul, poarta strimtă de angoasă prin care imprescriptibil sînt supt, zdrobit, redus la un

fir, spre celălalt capăt al ei, unde c Absolutul. Nu e normală spaima, mai ales că trecerea prin poarta strimtă ține uneori o viață întreagă și nu o poți trece decît prin moarte, cu care se identifică de altminteri. Toată existența noastră sîntem zdrobiți între fălcile Păzitorului Pragului.

*

1.1.1967 - Am citit *Regele moare* de Ionesco. Nu moare o individualitate, mor funcțiuni care sc resorb una după alta, odată cu protagoniștii și decorurile piesei. Se vede foarte bine procesul de despuiere, de dezghiocare a muribundului; dar ce rămîne? Se despoaie, ce? se dezghioacă, ce? E ca și cum am descoji rînd pe rînd cămășile unei cepe, pînă nu mai rămîne nimic. Neant. E o viziune unilaterală a procesului, materialistă în fond. Căci în realitate, pc măsura năpădirii morții într-o ființă, apar funcțiuni și facultăți care erau ținute în robie, în torpoare, de funcțiunile vieții din lumea noastră. Această contrapartc e total absentă în piesa lui Ionesco. Dar aceasta c o imputare ontologică, nu literară. Autorul arc

'dreptul să considere orice perspectivă a morții pc care o vrea, nu trebuie să arăte moartea sub toate fețele.

Toate aceste incidente sînt fără importanță pentru acela care s-a obișnuit să moară mereu, din timpul acestei vieți. Căci e suficient numai o mică concentrare sau numai atenția asupra Necondiționatului, pentru ca superfluitățile acestei lumi să sc topească la fel ca sarea în apă și nu ca la loncsco, într-un neant, în fond, tot așa dc iluzoriu ca și accidentele care-1 dezertează pe rege în cursul desfășurării. Regele lui loncsco nu face decît să schimbe o iluzie pentru o altă iluzie, pentru că, așa cum am mai spus, Neantul nu poate, în mod riguros, să aibă nici o realitate.

E o pură imposibilitate, pentru că dctcrniinațiunile negative au realitatea numai în Infinit. Și e vizibil, cît colo, că nu Infinitul îl întîlnește regele într-o despuiere pc care c imposibil să o calificăm drept catartică, deoarece fiecare din clementele ei c smuls ca și cu un clește.

Piesa e totuși foarte importantă, pentru că moartea Regelui e moartea tuturor oamenilor de astăzi. Și nu numai literar, dar și existențial, c mai bună, mai salubră, mai virilă prezentarea aceasta unilaterală și strimtă a morții, decît succedaneele dc visuri, de compensații imaginare, de onirisme inconsistente cu care căutăm s-o mascăm în acea succesiune neîntreruptă de morți care constituie clipele vieții noastre.

Cum putea Ionesco, într-un peisaj material și moral de disoluție, să redea aspectul transcendent al morții? Să-l fi lăsat măcar presimțit. De ce regele Berenger nu a murit spunînd ceva echivalent cu vorbele lui Percy

cxpirînd.

But thought's the slave of life and life time 's fool,
And time that takes survey of al! the world.
Must have a stop™.

*

Și compensațiile imaginare, dar și intelecțiunilc au contribuit să reducă, să topească în mine orice țepi, acele noduri, să le spunem, acele succli carc sînt servituți limitative, într-o individualitate privite dc sus, dar care constituie și originalitatea, geniul creator, așa cum sînt înțelese azi. Senzația, de exil și în lumea asta și în lumea cealaltă, pe care nu am atins-o, este atroce. Și limitațiunilc din mine capătă o polivalență, o ambiguitate, carc numai la echilibrul meu nu poate contribui. De exemplu, miopia; cînd am prezența

spirituală în mine, devine un accident fără importanță, ba chiar prin analogie, în sens invers, *poatc da asentimentul unei vizionări depline, al unei contemplații în Eternitate, ca și Ochilă care, cînd își avea ochiul deschis, vedea ca printr-un păienjeniș, dar cînd îl închidea, nimic din Pămînt, din Aer și din Cer nu-i scăpa. Dar momentele inteleetive din viața mea sînt rare, cel puțin conștient. Fac această rezervă pentru că.viața contemplativă poate să-și urmeze drumul fără să ne dăm noi seama dc ca, între momentele dc intuiție intelectuală directă. Oricum ar fi lucrul, contemplația nu e sensibilă în momentele obișnuite ale vieții; și atunci ce atroce sînt servitutile noastre ! Nu mai sînt limitațiuni ca la ceilalți oameni, la care au devenit familiare tot trăind îh

concubinaj, în promiscuitate cu ele. Din cauza vieții contemplative și limitațiunilc noastre capătă dimensiuni metafizice și devin un fel dc pre-gust dc damnațiune. Acesta este voiajul infernal, în fond? Nu diferitele vicisitudini și nenorociri din viață, ci dimensionarea, în perpetuitate a lipsurilor noastre, luminate fiind indirect de Lumina Inteligibilă. Și atunci servituțile nu mai sînt servituți, ci ucigașe ale Eului, și atunci, cu atît mai bine ! O limitațiune carc nu e adumbrită de contemplație topește individualitatea și o destramă în cantitate discontinuă; pozitiv, lucrează pentru Eternitate, pentru că în măsura disoluțiunii caracterelor locul gol îl ia Lumina Inteligibilă.

*

2.1.1967 - A utiliza, a exersa o calificare a noastră (de orice natură ar fi ea) însemnează a o transforma în servitute, în lanț greu, curmîndu-ne dureros trupul și sufletul. Mănunchiul de raze se transformă în nod dc șerpi, cum s-a întîmplat' cu

capul Gorgonei. Mă uitam aseară la B. și la M. Au devenit amîndoi sclavii unei anumite facilități dc exprimare a unei faconde meridionale, de cea mai banală calitate, dar incontestabilă. în imensa majoritate a cazurilor nu noi exersăm facultățile, ci ele ne utilizează pe noi. Sc întîmplă Un transfer în fiece om, pe măsura îmbătrînirii, al centrului de gravitate, de la centrul ființei înspre periferic. O adevărată alicnațiune în sensul riguros al cuvîntului.

Și aici un corectiv: însușirile noastre ne devin

tirani, atunci cînd sînt exersate abuziv, în gol, cînd vioiciunea atributului e rezultatul unui vampirism pc care calificarea o exercită asupra fondului imuabil al ființei noastre. Nu trebuie să avem încredere în calitățile, darurile, talentele noastre. Sînt principalii noștri dușmani. Nu c nevoie să reamintim superioritatea vieții contemplative asupra vieții active, a tăcerii asupra cuvîntului. Numai cînd această convingere a devenit certitudine și cunoaștere, atributul nu devorează subiectul și, întrcbuințînd simbolul lui Platon, omul este stăpîn asupra carului și nu caii.

O ființă nu e tîrîtă'în jos și în afară decît în măsura în care nu se centrează pc punctul de interferență al tuturor facultăților ei, care c și originea lor ontologică; cînd această centrare este efectivă, atunci calitățile ființei se declanșează cînd e nevoie și se retractează în ca cînd și-au terminat misiunea, ca laba-fulger a tigrului în nonșalanța și nepăsarea lui. Altfel, facultatea devine funcțiune perpetuă, nu-și mai termină învîrtirea, devenind un blestem. O calitate devine tiranul nostru, cînd nu putem să oprim funcționarea în gol. în această fază are tot atîtca legături cu principiul vital, ca mișcările spasmodice ale unei broaște moarte, galvanizatc, cu spontaneitatea unui animal viu.

Revin la comparația dc la început. Capul Meduzei, cu șerpii din jurul lui, e soarele cu razele sale. Dar nu orice soare, ci soarele negru, adică soarele eclipsat. Atunci razele îi devin autonome, se cred liberate de principiul lor, pornesc la cucerirea lumii și la aventura

personală și în realitate se transformă în nod de șerpi. Tot așa se întîmplă cînd Sinea se ocultează și Veghea se transformă în torpoare. De abia atunci facultățile fac un cor cacofonic, fiecare strigînd în legea ei: «Eu», cînd în realitate adevăratul Eu a dispărut, adică fie și numai specificarea individuală lui Atina, ca să nu mai vorbim de acesta.

Or, fenomenul se întîmplă în măsura în care Veghea perenă se întunecă în noi, deci aproape în toate momentele vieții, în orice proces de identificare cu accidentele noastre. Soarele întunecat care e Capul Gorgonci e, în sensul riguros al Cuvîntului, Satelitul sumbru caic adumbrește întreaga omenire, devenită o văgăună dc șerpi, adică de facultăți individuale înnebunite de pretinsa lor liberare. Ne sustragem tiraniei lui numai în măsura în care gîndurilc noastre sc opresc din mișcarea lor dc morișcă, pricinuind astfel pacificarea senzațiilor și a patimilor. Dar cc mai poți aștepta de la o omenire în care nu numai defectele, dar și calitățile au devenit vicii? Expusă din plin privirii Meduzei, sc transformă în piatră. Putem aplica aici analogia în sens invers: o omenire trepidantă, înnebunită dc acțiune, neastîmpăr și viteză e, în fond, aproape total împietrită de scleroză, inertă la punctul de trecere dc la animal la vegetal și de acolo la mineral, exact în etapele descendente pe care le descrie Dantc, pînă *{'A fundul* de gheață al Infernului.

♦

Am fost odată androgini și virtual am rămas și după

cădere. De aceea nu trebuie să ne mire că realizarea noastră spirituală are alternanțe de moduri masculine și de moduri feminine, în realitate concomitențe. Astfel, după un timp de concentrare activă *(dhikr,* de exemplu) urmează un timp de incubațiune, de gestațiune, care c feminin. Sau invers, sîntem într-o bună contemplație, complet pasivă, complet *yin* față de Principiu, dar complet activă, complet *yemg* față de Manifestare. Și amîndouă atitudinile sînt două fețe ale aceluiași lucru. Totalul *fana'*'* față de Allah însemnează o stăpînire neștirbită a patimilor din noi, a tuturor valorilor și agitațiilor mentale și psihice. Cît sîntem de existențial androgini, o arată faptul că disciplina de acest fel e imposibilă dacă nu i se realizează amîndouă fețele, îneît nici nu trebuie să le căutăm concomitent, una atrăgînd pe cealaltă.

*

3.1.1967 - Superficialitatea, chiar vulgaritatea elementelor psihice dintr-un om, calitatea lor mijlocie, banalitatea lor, arată, în mod obișnuit, natura mediocră a unei ființe, dar - căci este un dar - se poate ca aceste elemente psihice superficiale să trebuiască a fi înțelese în sensul literal al cuvîntdlui, adică neafectînd și neaparținînd ființei adînci a unui om. Ele atunci sînt elemente reziduale ale unei personalități în etapă de transmutațiune, ca o piele dc șarpe sau coconul unui fluture ce se despoaie și, tară mai multă importanță decît acestea, definind tot așa de puțin ființa care le elimină. Pentru că, în orice mod, trebuiesc eliminate, și de ce nu s-ar produce aceasta

prin lepădarea lor în ambianță, în viața socială, în raporturile cu ceilalți oameni? Mă întreb dacă perfecțiunea psihică, exterioară, a unor oameni, a unor spirituali chiar, nu e în fond un defect, pentru că arată o stilizare a elementelor caracterologice; și cine zice stilizare, zice osteneală, zice preocupare în această direcție, deci în fond o asprire (o împlinire a sufletului). O prea mare stilizare a psihicului e suspectă, afară de cazul cînd se produce dinăuntru în afară, ca perfecțiunea unei flori, a unui fulg de zăpadă, a unei cristalizări. Și chiar atunci, nu c încă perfecțiunea caic c în cxtincțiunea tuturor caracteristicilor negative și pozitive.

*

Dacă ne proiectăm suferința în Univers, îl alterăm, spune Simone Weil; dar Universul, în realitate, c tot așa de nealterabil ca și Oceanul și, în ultimă esență, suferința noastră sc topește în Univers, chiar dacă ne învăluie ca o ceață tulbure care ne dă impresia contrariului. Lipsa de comună măsură e elementul decisiv; Universul ne topește dacă sîntem consimțitori, ne zdrobește dacă nu acceptăm această topire. Cc importanță are *impresia* noastră că alterăm Universul, cînd știm că aceasta este o imposibilitate?

Se poate observa la Simone Weil un gust de perfecțiune cosmetică imediată, de curățenie de pisică, care nu se identifică în mod necesar *avec la purele du non-etre,* ci are uneori un caracter limitativ și paralizant de cele mai multe ori. Dacă nc-am șterge de praf și ne-am îmbăia la fiece zece metri în cursul unei ascensiuni, cînd vom ajunge la vîrful muntelui? Trebuie să-1 cucerim, ființa noastră rămînînd în stare catastrofică,

lichefiată, fără praf, mirosind urît. Ce rămîne din

operația fundamentală a Putrcfacțiunii în realizarea lui Magnum Opus, într-o concepție prea puristă a desăvîrșirii spirituale?

Este ceva în mine care nu suferă și c tocmai aceea care constată că sufăr. Căci această constatare nu o poate face decît cineva care e în afară suferinței, c martor. Trebuie, cu toate forțele noastre, să actualizăm la grad suprem martorul din noi; spun să actualizăm pentru că potențial, virtual, există totdeauna.

Există o zonă limitată între ființa noastră contingență, care se alterează și suferă, și între Martorul Imuabil, un *no man's land*[14], fără existența căruia nici un contact nu ar fi posibil între ele; această zonă neutră trebuie ca Sinea să o dispute Eului pentru ca toate elementele disociate ale acestuia să fie canalizate încet, sigur și necesar spre Ocean. In epoca de mărire a Imperiului roman, guvernatorii și comandanții dc legiune nu îngăduiau barbarilor să sc așeze pe o zonă-limită, pc malul drept al Rinului și pe cel stîng al Dunării, zonă care era în afară de limitele Imperiului.

*

«Dire que le monde ne vânt rien. que celle vie ne vani rien et donner pour preuve le mal est absurde, car si cela ne vaut rien, de quoi le mal nous prive-t-il?»

Admirabilă formulare, aproape oraculară și caic arată că răul în lume nu e o realitate obiectivă, ci o iluzionare, o falsă imputațiune, cum spune *Șankaraciaria.* Dezbaterea nu trebuie să se mărginească la

discriminarea elementelor pozitive și negative din lume, ci la caracterul iluzoriu al întregii Manifestațiuni.

în fond, Simone Wcil a prins foarte bine sofismul propoziției pe care o combate și fraza ci trebuie cxplicitată în modul următor: *«.dire que le monde ne vaut rien»* revine la a spune că lumea nu e nimic, e un pur neant, și în Neant nu poți face distincția între Rău și Bine, care nu pot fi în cl, necum orice dualitate, oricît de primordială ar fl ca, necum nimic. Dacă pesimistul ripostează că prin *«le monde ne vaut rien»* nu a înțeles că *«le monde est rien»,* arată mai întîi gravitatea întrebuințării iresponsabile a termenilor, iar în sensul relativ, etic al cuvîntului, formula c tot atît dc absurdă, căci Răul în lume e un *«moindre bien»* carc implică în mod necesar existența tot pe același plan unde e Răul, adică tot în lume, a Binelui, termen inevitabil și cumpănitor al Răului. Toate acestea sînt, cum spune Guenon, probleme carc există numai pentru că au fost puse prost.

*

4.1.67 - Capacitatea dc a adera tară a sc fixa, a se încolăci în jurul unui ax pe carc ca și-l alege, a te privi fix, tară să te vadă, *o fana* permanentă, o putere dc a-și fi propria ci rațiune suficientă, o nepăsare, o nonșalanță unită cu o prezență de spirit perpetuă; o privire ce nu poate fi prinsă, dar în stare de veghe și noaptea, o incantațiune în care expansiunea și constricțiunca, producerea și resorbirea sînt nu numai perceptibile, dar și concomitente, o puritate nedezmințită dc adevărurile

ei; nemișcare și trăznet cînd trebuie; o vibrație ondulatoric chiar cînd tace, dcstășurîndu-sc între doi poli sensibili dar neidcntificabili, pe carc numai ca îi știe, pentru că se situează pc un plan calitativ; nu e o ființă, ci o masă vibratorie cu organe; străină lumii noastre, pc care o străbate

numai prin liniile ei de forță ascunse, depănînd pasiv un fir al Unicității și resorbindu-și dîra pe măsură ce o lasă în urmă, îndemnînd la imitație și descurajînd-o - miracolul permanent al Materiei Prime și al pisicii.

*

Superioritatea trăirii simbolice a lumii stă în faptul că prin ea cantitativul dispare și rămînc calitativul, de aceea nu mai e nevoie dc cuprinderea multitudinii, a generalului, a colectivului, căci cine prinde în ccl mai infim lucru o părticică de lumină pc care o ascunde și o simbolizează, sc unește cu toată lumina, cu rădăcina universală, cu Idcca acestei lumini particulare. Și în Universal cine are o parte, arc totul, pentru că Universalul nu e divizibil. Nu e nevoie să contemplu lanțul Himalayei de la 100 dc kilometri pentru că să actualizez Axa lumii și prezența zeilor în lume; c dc ajuns să privesc cu bună intenție și cu o justă privire o movilită, un mic gorgan, cu o săgeată înfiptă la vîrful ci, cum tăceau vechii Sciți. Și apoi, în ordine descendentă, a vedea simbolul unui lucru este a percepe țesutul întregului plan de fire în carc sc află acel lucru, pentru că ochiul devenit vizionar percepe, tară să mai fie nevoie de o altă sforțare, lumina ocultă și din celelalte lucruri

ambiante. Transformarea magică a privirii noastre. Fiecare spectacol e pentru prima oară văzut. Pentru noi se creează lumea în fiece moment.

Din cauza acestui caracter realist, imediat, *terre â terre,* al simbolului, nu trebuie să neglijăm nici o posibilitate dc a ne scutura sufletul și trupul chiar din inerția lor, sub pretexte protestante puriste și estetice. Un mijloc trivial poate duce la o anumită dezlegare tocmai din cauza analogiei în sens invers.

Dansurile orgiastice, tremuratul, actualizează *Șakti* amorțită. Se realizează unitatea vitală a corpului, așa de greu dc obținut, mai ales pentru occidentali, la care fiecare funcțiune fizică și psihică se baricadează într-un singur organ, uitîndu-se cu ostilitate peste metereze la celelalte organe. Odată unitatea vitală a corpului realizată, celelalte vin de la sine și se ierarhizează într-un organism dc tronuri suprapuse; trupul devine tronul vitalității unificate, aceasta devine tronul Sentimentului, al asimțirii, asimțirea devine tronul mentalului, care astfel nu mai e sărmana facultate pricăjită și debilitată, ci un erou solar care unește Cerul cu Pămîntul și le mijlocește influențele; și atunci *Șehina,* Strălucirea divină, sc revarsă într-o curgere lină și compactă dc-a lungul tuturor învelișurilor ființei noastre, ca șuvița dc ulei transvazată. Ființa noastră individuală devine un recipient hcmisfcric care primește plenitudinea de la celălalt recipient, hemisfera boitei cerești. Sc reconstituie astfel sfera, care nu c altceva decît androginul. De aceea în vechile mistere Cerul era numit *sensibilis Dens*[42] și simpla contemplare a lui ducea la desăvîrșirc. Căci, în spiritual, arhitectura ființei noastre

se clădește exact în sensul invers din această lume: construcția începe dc sus în jos și temeliile sînt consolidate la sfîrșitul lui Magnum Opus arhitectural, cu condiția ca partea formală a ființei noastre să fie adusă la o stare de pasivitate extatică, susceptibilă să primească și să înscrie în ea schema ființei noastre transcendente, trasată de Marele Arhitect. Părții inferioare din noi nu i se cere decît buna intenție, restul e treaba celor dc sus.

Contemplăm cerul privindu-1, chiar cu ochii noștrii fizici, ridicînd capul în sus; este însă un alt fel dc a-l contempla, mult mai transcendent, cînd cu ochiul nostru frontal privim indefinitatea planului nostru dc fire (indefinitate care, din cauza

elementelor calitative din ea, c realizabilă la cîțiva metri în jurul nostru), iar Cerul îl privim cu *Brahma-Rcmdhru,* cu ochiul din creștetul capului. Aceasta e adevărata contemplare unitivă a' Cerului. într-o meditație obișnuită, amîndouă contemplările se pot succeda una pe alta, prima fiind pregătitoare, curățînd terenul de suprastructurile adventicc pc care zilnic ni le depozitează traiul nostru în lumea profană.

*

5.1.1967 - Discuție serioasă aseară cu Z. M-a lovit seriozitatea și puritatea poziției lui intelectuale. Proba indiscutabilă c calitatea bună a *dhikr-u*|*ui* pe care l-am făcut după aceea. în asemenea ocazie se arată nu numai calitatea primului fond al persoanei, dar și posibilitatea lui de a vehicula adevăruri universale. Arc dreptate: nu pot face altceva decît să constat că sînt *mustim* și să scot

din acest fapt maximum de posibilități de care sînt capabil. Nu îndrăznesc să scriu maximul de posibilități ale faptului, pentru că sînt departe de a fi tăcut sforțările în această direcție. Mă plîngcam dc totalul nostru abandon; să scoatem din lăuntrul lui grăuntele dc aur pe care îl conține; pustnicia, o concentrare excepțională care ți se oferă de-a gata, numai să vrei s-o culegi, ruptura dc ambianță, adică de lume, nesolicitată, impunîndu-se ca o dată imediată a realității.

Apoi, ca un adevărat mesagiu angelic, formula (în franceză) Șaihului Akbar despre Allah: *«/'essence supreme et sans similitude»*[4''], care exprimă în primul ci membru transcendența și în al doilea, aspectul de totală lipsă dc comună măsură între această transcendență și lume. Dar cc c mai remarcabil în ca, e lungimea de undă cu care Z. mi-a

transmis-o. O adevărată incantațiunc. Trebuie pronunțat Numele cu spontaneitatea, cu mirarea cu care el însuși s-a pronunțat prima oară:

«lana Sînziana
Din cosiță ruja-i cîntă,
Nouă împărați ascultă, îngerii se minunează»

Or, propria noastră autoprofanarc, reducerea în promiscuitate cu lumea ambiantă, deci reducerea noastră la clementele noastre cantitative, substanțiale, c așa de evidentă, așa dc la sine naturală, încît o percepem din prima noastră complicitate cu lumea din prejur. Prin urmare, crearea singurătății c mult mai ușor de obținut dccît într-o lume care oferă seducțiuni încă. Reduși la cantitativ, țesuți în promiscuitate, minunarea nu mai c posibilă; într-o singurătate care se oferă ea singură, omul

recuperează instantaneu facultatea dc mirare, care e cel mai principal dar inițiatic act al lui.

Numele invocat produce înminunarca nu numai prin El însuși, prin instituție divină, ci și din considerente și realități aparent exterioare lui (spun aparent pentru că tot din cl se exteriorizează) - faptul că într-o lume ca aceea în cai c trăim se mai poate rosti, că nici o împrejurare exterioară nu-1 poate jugula, căci se identifică cu actul nostru respiratoriu. Trebuie să ne străduim să ajungem la acel punct în care să ne minunăm de existența noastră, de seria de miracole care nc-a abilitat să pronunțăm Marele Nume, pînă la urmă să ne minunăm și de răsuflarea noastră.

*

Evident, Marele Nume ascuns e inefabil, dar n-ar putea fi indicațiuni care să ducă la asimțirea lui? Astfel, nu l-am putea

desemna ca nodul dc interferență al tuturor liniilor de forță ale unui mediu dat? Prin urmare, n-am putea ajunge la el, ridieîndu-ne deasupra condițiilor, opozițiilor și complementarelor care condiționează o anumită stare de fire? Dezidentificarea cu mediul aduce identificarea cu centrul lui generator și faptul că privim *de sus* un plan de existență atrage aterizarea noastră lină, ca printr-o parașută, în centrul lumii, în alt mod, riguros inaccesibil, pentru că orideunde ar fi cl privit, numai o perspectivă a lui ne este accesibilă. Marele Nume secret c un murmur incompatibil cu orice lucru din lumea noastră și, în același timp, compatibil în ambele cazuri din lipsa de

comună măsură între El și multiplicitate.

Dacă impunem mentalului (și prin mental înțelegem și restul psihicului, pc care-1 regentează) pacea și unificarea de care se vorbește în toate disciplinele inițiaticc, multiplicitatea dispare de la sine, cum oricine o poate constata prin experiență. Dar cum vidul nu poate exista în Manifestare, locul i-l ia Unitatea și asta ca o consecință a trecerii de la efect la cauză, conform procesului de realizare inițiatică ce este exact invers celui de producere a lumii. Or, această trecere de la lume la Principiul ei este în același timp și o trecere de la formulațiunc la Inefabil, de la sunet la Tăcere, adică o trecere la Marele Nume ascuns.

Atîta timp cît tribulațiunile, rătăcirile, *questa* noastră nu înseamnă un transfer insensibil de la cantitativ la calitativ, ele sînt zadarnice, fără ieșire, pe bunul motiv că indefinitatea, ce stă de partea cantității, nu poate fi niciodată epuizată, pentru că e «nenumărată».

♦

6.1.1967 - Principala seducțiune a lui Satan c comoditatea. E de ajuns să nc uităm împrejur ca să vedem cu ce deri-

zorii, nătînge mijloace ține în robie enorme colectivități umane; televizorul, radio, spectacolele sportive, cinematograful. în vechime oamenii erau mai dificili. Să pot privi un spectacol în pijama, să nu mai fie nevoie să mă îmbrac, să ies, ca să văd un spectacol, să pot să gîtui instantaneu glasul celui mai mare cîntăreț al lumii, o

falsă senzație de atotputință, iluzia autocrației, iată pe ce mizerabilă farfurie de linte și-a vîndut omul dreptul său de întîi născut!

E de admirat cît dc bun administrator este Satan pentru seducțiunile lui, cît de judicios le administrează. Am putea releva la Prințul cantitativului un simț foarte rafinat al calitativului, al valorilor și al favorurilor pc care le distribuie tuturor acelora care au făcut un pact cu cl. Momeala e făcută dintr-o falsă calitate pe care Satan o dă unei ispite. Nu c maestrul iluziilor? Dar ca să mînuiești așa de bine iluzia, trebuie s-o știi ca atare, prin urmare trebuie să știi care e adevărul. Și de unde știe Satan care c Adevărul? Și dacă-1 știe, de ce nu se conformează lui? Toate astea duc la ideea de Misiune a celui cc se numește, cu un nume generic, Vrăjmașul.

Metafizic, iluziile lui Satan sc încorporează în iluziile Mayei, iar acestea nu sînt decît o specificație a Inefabilității divine. Cea mai mare păcăleală pc carc o poți face Diavolului c să vezi aspectul simbolic al momelilor lui; prin asta liberează din exilul lor elementele pozitive care sc agreghează imediat atributelor divine, iar cojile se pulverizează, nemaiavînd elementul lor de coeziune, căzînd ca o pulbere radioactivă peste omenire. Și pe această pulbere o irizează Satan cu alte seducțiuni din arsenalul lui. Dacă printr-un proces de discriminațiune perpetuu, omul ar libera din *Keliphoturi* partea pozitivă a seducțiuni lor, lumea s-ar topi în Cauza ei primă și

toate aspectele inferioare ale lui Lucifer s-ar însuma în

El, carc ar rămîne înger al Feții, nemaiavînd a face altceva.

*

Vidul pe care-l creăm în noi c bineînțeles un vid relativ, pentru că e creat cu mijloace voliționalc, deci individuale. Nu putem să ne golim deeît dc gînduri, dc senzații, dc sentimente, dar nu de drojdia din fundul vasului, care c o apartenență a lui *Prakrili* inferioară, dc caracter net *lumasic.* Și în cazul acesta cum poate inteligența să lupte contra ininteligibilului? Această materie secundă,- depusă la fundul ființei noastre e o mamă inepuizabilă de monștri, ca și Gaia în timpul luptei Titanilor cu Zeii. Și nu c alt mijloc dc a lupta contra lor deeît acela al luminii. Trăznctelc lui Zeus sînt intclccțiuni și nu omoară ofensiv, cum pare la prima vedere, ci prin simplu act dc prezență. Titanii nu pot suporta fulgerele lui Zeus, cum nu poate suporta Mefistofeles ploaia de petale dc trandafir.

*

Rugăciunile sînt făcute sau cu vorbe dinainte stabilite, făcute, ca să cxalteze puterile interioare ale sufletului; sau, cînd ne centrăm, ne agățăm de Dumnezeu, nu are nici o importanță ce anume cuvinte spunem, căci toate sc integrează în *hudur*-|i| divin. Chiar dacă rostim non-sensuri în cazuri ca acesta, sînt seîntei carc se conglomerează avid în jurul rugăciunii noastre, ca să fie eliberate din exilul lor. în asemenea cazuri, Ic mîntuim fără să mai fie nevoie să știm ce sens au. Cred că acestea sînt rugăciunile cele mai misterioase carc sc pot spune și non-scnsul

lor aparent e un fel de pregătire, de anticameră a Tenebrelor Divine, care nu se lasă apropiate decît în mirare și neînțelegere.

♦

Apropierea dc Dumnezeu, în lumea aceasta, este negativă într-un dublu sens; indistincțiunca divină se prezintă în viață ca un vid *scenic,* caic creează vidul și în actele vieții noastre zilnice, care se sleiesc, sc devitalizează, se sting unul după altul. E ușor dc închipuit cu cc invidie privești cele mai mici acte ale unui profan care, din cauza continuității lui totale cu această lume, au o amprentă dc plenitudine, dc eficiență, care nouă ne este interzisă. Sîntem spectrali în această lume și simple scheme, veleități, în lumile superioare.

Mc

O justă cunoaștere a Cauzalului arc darul să coboare asupra noastră o Prezență transcendentă care topește limitațiu- nile din cauza lipsei de comună măsură între Ea și lume. Nu mai c nevoie să luptăm agresiv cu elementele negative din noi care se dizolvă într-o plinătate, într-o totalitate pc care nu o pot suporta.

*

7.1.1967 - După legea corespondențelor, toate lucrurile își au, prin firul Unicității și prin continuitatea stărilor de fire, un reflex pc celelalte planuri. în general, lucrurile nu sînt centrale, de aceea analogia lor c

simbolică și inversată. Numai omul, care ocupă un loc central în lume și prin urmare se identifică esențial cu Axul lumii, sc continuă prin centrul

tuturor planurilor de existență fără similitudini; esențialitatea lui c riguros identică cu escnțialitatca tuturor lumilor și nu analogică. O ființă periferică, pentru a putea face saltul calitativ într-un plan superior de existență, trebuie să sc identifice mai întîi cu centrul planului în care se află, cu alte cuvinte să devină un Atribut al lui, apoi, trccînd în starea superioară, să fie repârtizată la ceea cc-i corespunzător cu ca în planul atins. Or, lucrul acesta nu-1 poate opera, ca fiind periferică, decît cu ajutorul a ceea cc este central în lumea ei, în cazul nostru omul, unei ființe periferice ncaparținîndu-i inițiativa. Aceasta este caritatea cosmică a omului care, cxprimîndu-ne de data asta în mod religios, răscumpără toată făptura care îi este subordonată. E oarecum un proces invers aceluia prin care Adam numește creaturile; mai exact, la începutul lumii, Adam a avut o acțiune demiurgică expansivă și productivă, iar la sfîrșitul ei aceeași • acțiune va fi resorbantă și extinctivă. Dc aici, obligativitatea pentru orice om să aibă atitudine simbolică față de el și față de lume, să nu-și permită nici o identificare cu accidentul, să vadă Numele și nu Forma, în lumea în care este centrul. în fiecare clipă, omul poate cădea în păcatul dc *șirk,* (dezintegrarea divinului și a ființei - *n.ed.)* adică în acela dc a tăia rădăcinile, ale lui și ale lumii, din planurile cauzale. A aduna ceea cc este împrăștiat e principala lui datorie dc locotenent al lui Dumnezeu în

lume. Și nu adună prin colecționare, prin acumulare, ci printr-un *tawhid,* o mărturie uniti vă de fiece clipă.

Ceea ce face admirabile aceste lucruri, dar Ic și îngreunează perfectarea, c că niciodată nu poți ști dacă și *Katha,* multiplicitatea caic ți sc oferă, vrea eliberarea sau numai o foarte prețioasă licoare carc-i dă vitalitate și-i permite să trăiască mai departe în separatismul, în idolatria ci. Căci ceea cc se numește ispita, momeala diavolului, c mai puțin îndreptată contra noastră,

contra mîntuirii noastre, cît împotriva nevoici dc acea prețioasă licoare, acea apă a vieții, acel ulei supcrcsențial, cum îi spune Bohme, tară de care multiplicitatea nu poate trăi, și pe care numai omul singur o poate dispersa. în fond, fiecare lucru fiind un nod de tendințe, cu o parte a lui solicită liberarea, cu alta vrea să rămînă fixat în limitațiunilc lui.

Nu numai atît, dar mai intervine multiplicitatea și sub o altă formă: coborîrilc din lumile superioare, cu scopul de tămăduire a inferiorului. Și ele nu pot opera în lumea noastră decît tot prin mijlocirea omului, pentru că se coboară pe Axa verticală. De felul acesta sînt, probabil, inteleețiunile, intuițiile, *aper<;u-uri|e.*

Ispitele ce-1 solicită pe om vin din lipsurile și nevoile lui. E o privațiune care se cere îndestulată. Dacă reușim să facem din aceste lipsuri și nevoi, prin intenție, lipsurile și nevoile înseși ale *Șehinei,* ispita devine impulsie ascensională, se răscumpără pe ea însăși și pe noi. Și Gloria lui Dumnezeu fiind dezlănțuită, fața acestei lumi piere.

*

Putem ocroti incubația spirituală nu numai prin tăcere și izolare, dar și printr-o activitate în sensul multiplicității. Spectacole, lecturi profane, visăraic, tot cc duce la pierzanie, pot avea și rolul acesta pozitiv dc a deruta vigilența Adversarului, de a-1 face să creadă că nu este nevoie să intervină cu tot potențialul lui de război, pentru că arc în mînă pe cineva care este garantat dc pe acum. Dc cc profunzimea, devenirea interioară nu s-ar putea ascunde în dosul pădurii de nepătruns a frivolității și a mondenității? Triboulct, unii bufoni ai lui

Shakespeare, poate Falstaff? Nu cu ci și-a pus mintea Diavolul. Pe cînd cu Sfîntul Antonie în pustiurile Thcbaidei...

Știu că sc va spune că aceștia toți și-au luat masca păcatului ca să-și ascundă calitatea lor spirituală. Dar n-au avut-o și înainte de perfecțiune, în timpul realizării inițiatice? Căci înfățișarea exterioară a unui marc spiritual nu-i este dată gratuit; nu e o mască pusă dc dinafară, ci c o mască dc carne, crescută din posibilitățile, din natura profundă a ființei lui. Triboulct a fost desigur bufon și înainte ca să devină un Rosacrucian.

Dacă reușim să facem în noi separațiunea Cerului de Pămînt, să actualizăm martorul impasibil, e preferabil să nu dăm prea marc importanță inconsecvențelor și agitației ființei noastre exterioare, singura accesibilă Adversarului. Cum am spus, în modul acesta îi putem adormi vigilența.

«Les mesavenlurex de qiiekpies-ims, qtii oul hien

soigne letir apparence, V.Sch., me me ce panvre diahle d'Avr.»[u]

*

8.1.1967 - De cum nc deșteptăm, spaima timpului pierdut în somn nc apucă; dacă a fost somn greu sau, din contră, somn adînc, mizerabila noastră ființă conștientă arc impresia dc gol și atunci se aruncă nebunește după toate falsele plcnitudini pc care le oferă imaginația și multiplicitatea cu o mie dc fețe. Căci în somn am fost la poarta morții și toată flecăreala sufletului nostru nu este suficientă pentru a-i acoperi spaima. Mi-aduc aminte de o femeie care în clipa cînd trebuia să sc ducă pc masa de operație de la spitalul Elisabcla, se alia înconjurată dc familie. Fața ei, obișnuită dc altminteri, sc acoperi eu cenușa morții; cei dimprejur începură să spună fleacuri și «bancuri»; nenorocita

avea un rîs convulsiv care se sleia brusc și obrăzarul neantului îi apărea din nou pc figură; idioții dimprejur își continuau glumele; cu asemenea obol avea să mulțumească pc Charon.

Sînt mai mult eu care în fiecare dimineață îmi caut o plenitudine în oniric, în ceartă, în nervi ce ar putea fi ușor stăpîniți, numai și numai ca să nu r„mîn singur cu mine însumi. După vreo două orc îmi recuperez echilibrul și pot întreprinde chiar o muncă inițiatică. Ca să mă scuz, am uneori impresia că somnul meu este așa dc impur, așa dc posedat, înеît o zgură cît palma de groasă se depune pe ființa mea și atunci o scutur cum pot, chiar cu slobozirea convulsivă a nervilor; ca

animalele care se rostogolesc și zburdă pentru a sc purifica. Bineînțeles, scuza este fără valoare, căci sînt exerciții dc yoga speciale pentru curățirea noroiului nocturn și care fac inutil scandalul și gîlceava exterioară. încerc să pozitivez ireparabilul.

*

După cum căutăm o plenitidinc cu orice preț, fie aceea în Dumnezeu, fie un substitut al ci în beția lumii, tot așa multiplicitatea se aglomerează în jurul Taw'/rztZ-ului nostru, căutînd existența fie răscumpărată în Unitate, fie furîndu-i sucul pentru a putea să-și trăiască mai departe separativitatea. Cînd nu are plenitudinea integrării, caută cel puțin plenitudinea iluziei. E o luptă pc viață și pc moarte. Sau noi recuperăm csențialitatea multiplului pentru a o transforma în Soma ablațională, sau multiplicitatea ne suge *Soma* din noi (căci fiind regi ai Creațiunii, sîntem și Regi ai Graalului), într-un fel de transvazare care e un act vampiric. în mod obișnuit, lipitorilc sug sîngelc din noi; nemaiauzitul realizării inițiaticc stă în faptul că noi trebuie să recuperăm sîngelc din lipitori, trebuie să

devenim lipitorile lipitorilor. Mai mult, putem utiliza lipiturile ea să sugă sîngele din morfismelc separate ale manifestării, pentru ca, într-o fază ulterioară, să-l transvazăm în noi. E definiția tantrismului și, în definitiv, a călătoriei infernale. Găsesc o afirmație hasidică foarte semnificativă în această privință:

«Wer eine Seele hat, der mag sich in dem Abgrund hinablassen, festgebunden dnrch seinen Gedanken wie

durch ein starkes Seil am oberen Rande, und wird zuruckkehren»'[5]*.* Acest *«oberer Rând»* e opera *Tawhid-ului.* adică fixarea pe Unitate ca ochii navigatorului pc Steaua Polară. Și cum toate ale acestei lumi le știe Vrăjmașul, afară dc existența planului metafizic, coborîrca noastră lucidă în Abis o ia drept o cădere și mușcă momeala. Etapele sînt următoarele: momeala c victima peștelui (ceea ce nu remarcă nimeni), carc la rîndul lui c victima firului subțire de capătul căruia atîrnă momeala. Admirabilă imagine a realizării inițiaticc! Hristos coborît în împărăția Stăpînitorului acestei lumi, carc și-a înghițit prada. El nu știe că, venit în lume, Logosul c nedespărțit în Treime și că din cauza aceasta Leviathan va fi tras încet la țărm *«suaviter magno cum ingenio»,* pentru a fi ospățul Sfinților la sfîrșitul lumii, cum o spune Kabbala.

«Similia similibus», Natura fascinează, învinge și domină Natura; sulful e conținut de sulfuri, umiditatea prin umiditate, aviditatea noastră învinge aviditatea lumii, dacă sc lasă înghițită dc ea pentru a o putea trage mai bine în sus. Metafizic, aceasta se explică prin continuitatea stărilor dc fire între care nu poate să existe soluție dc continuitate. Dacă în sistemul vibratoriu al lumilor, în scurgerea lor ondulatoric, introducem un element fix care e Unitatea metafizică, totul sc organizează în jurul acestei Axe determinată de noi de-a lungul căreia

katholikos ophis-u] se încolăcește, nădăjduind sfîrșitul tribula- țiunii lui și o reintegrare, căci în punctul unde și-a pus Fecioara călcîiul se întîlnesc și capul și coada lui.

♦

9.1.1967 - Trebuie să realizăm nu numai teoretic, dar și prin simțire, că Sinea se sforțează să sc exprime prin toate învelișurile care-o închid. E exact procesul invers aceluia preconizat de Hasidimi - dcsrobirca *Șehinei* din exilul ci. Cînd privim procesul dc resorbire a Manifestării în Principiu, c valabil punctul de vedere hasidic. Prezența divină, *Șehina,* sc vrea eliberată de cojile ce-o țin captivă. Și cînd această eliberare se desăvîrșește, lipsită dc orice element vivificator lumea se preface în cenușă; seînteia sc ridică în Soarele inteligibil, iar cenușa, într-un proces invers, cade în Materia primă, în care se dezintegrează complet, pentru a deveni apoi potențialitatea unor noi lumi.

Procesul invers c acela al producerii Manifestării. Principiul vrea să se exprime, cu toată perfecțiunea, cu toată tăria inerentă Logosului; esențial, expansiunea e perfectă, dar creațiunea fiind dual㠎 esența ca să devină eficientă în lume are nevoie și de o substanță, carc c rebelă, ingrată, rebarbativă. Bineînțeles că nu e vorba de Crcațiunc propriu-zis, care în ansamblul ci este perfectă, identifieîndu-se cu Omul Universal, ci, mai degrabă, de producțiune, dc lucrarea demiurgică ce *figurează* lumile, dintr-o materie dinainte dată. Și aici găsim o materie ingrată, cum o numeam mai sus, pentru că această materie preexistentă c făcută din masa amorfa, din penele creațiunilor precedente, vechile regate ale lui Edom, cum le numește Kabbala. Acestea sînt un cîmp de dărîmături care nici nu-și pot imagina că ar putea fi altceva, fiind ininteligente și

ininteligibile - și care, pentru viața larvară, sumară, pe

care o posedă, nu au nevoie mai mult decît dc seînteile divine pe care le țin înlănțuite cu sălbăticie, într-o indescriptibilă robie. Or, aceste dărîmături, conglomerate într-o materie secundară, amorfa, trebuie să slujească drept substanță acțiunii creatoare, mai exact producătoare a Șinei. Amorful rezistă oricărei violențe, oricărei lovituri; e ca și cum ai bate cu ciocanul într-o mlaștină; nu e reductibil decît la o acțiune corozivă care dizolvă și arde totodată. De abia atunci e susceptibil dc noi forme, de noi informații. Totul c să-i redai plasticitatea.

Trebuie să nc izolăm de natura noastră inferioară și s-o izolăm, s-o studiem, să-i împărtășim senzațiile, tară să fim afectați de ele. Așa că, în timp cc emoțional suferim impresii, intelectual sîntem judecători. Din cauza identității Șinei, și în mine și în Demiurg și, în general, în tot cc este Act, operațiile noastre sînt identice, cu deosebiri enorme din punct dc vedere al cantității, dar egale din acela al calității. Și cel mai mic gest calitativ se agreghează Actului pur cu consecințe incalculabile. Colaborarea cu Marele Arhitect al Universului nu e o simplă vorbă.

încă o activitate a Șinei poate 11 și aceea prin care întrebuințează unele pasiuni ca să extermine alte pasiuni antagoniste, rămînînd arbitru între ele. Mi-amintește un procedeu enigmatic al lui fason, în cucerirea Lînii de Aur. După ce a semănat dinții Balaurului, o vegetație de zmei a crescut din ei, care ușor ar fi putut deveni primejdioși pentru erou. Atunci a aruncat în mijlocul lor o piatră, pentru a cărei posesiune s-au încăierat cu toții, pînă la o totală exterminare.

Piatra e o fulgurațiune intelectuală coborîtă din Cer în mijlocul lumii. Se înțelege că nimic nu e mai prețios pentru niște Asura decît posesiunea ci, deoarece Ic asigură existența,

continuitatea vitală. Căci acești monștri de putere grosolană sînt în fond niște debili, care nu pot trăi decît pe măsură ce-și consumă propria lor viață. Faptul că lason azvîrle piatra arată că putem arunca în mijlocul pasiunilor noastre o particularizare, o misionare a intelectului nostru, ca să lucreze în mijlocul lor ca momeală. E extraordinar ce puternici și ce slabi sîntem !

*

O bună comparație: torpoarea morală resimțită de aspiranții la realizare, din cînd în cînd, este față de suferința acută ceea ce este regimul celular față de munca forțată. Inerția, chiar tenebrele mintale, dezvoltă - mai bine decît suferința și mînia- răbdarea, îndurarea pasivă, credința, devoțiunea. De utilizat, pentru ca această torpoare e pîinca noastră de toate zilele, în condițiunile deznădăjduite în care trăim. Apoi, cînd și-a făcut oficiul, putem, la rîndul nostru, să luptăm contra ei, printr-o forță pasională pe care o suscităm în noi.

*

9.1.1967 - «(7w *trail nous a surtout frappe, en etudiant ces societes traditionnelles: c 'est lew revolte contre !e temps concret, hislorique, lew nostalgie d un retour periodique au temps mythique des origines. au Grand Temps».*[41]

Explicația faptului nu c din cele mai grele: în societățile tradiționale, accentul de gravitate al omului cade pe calitativ; mai simplu, centrul personalității este *Atma* și nu *Jivatnur,* natural, societatea, colectivitatea

umană, compusă din asemenea persoane, capătă o dimensiune calitativă, care e rezumată,

quintensențială, reprezentată dc «îngerul» ei, vorbind în numele ei, grupului etnic respectiv, cîtcodată sensibil pentru toți (de exemplu, printr-un marc spiritual sau printr-un voievod care reprezintă direct Axa lumii), totdeauna, difuz, indirect, prin morfisme ale lui, ca zînelc, Fețiii Frumoși, animalele mitice și alte entități. Ele asigură o osmoză continuă, care e un gest «alchimic»: inferiorul c tras în țeavă, aspirat dc superior, care-1 transmută în el însuși; licoarea astfel obținută se întoarce ca Elixir dc viață lungă în organismul tradițional și-1 pătrunde pînă în ultimele fibre, cu o condiție: ca acesta să facă o sforțare disperată spre suprimarea timpului cantitativ și o reușește, nu ca indivizi, ci ca organism special, descoperind, aducînd de sus în lume, ca pc un Ierusalim Ceresc, Anul marc, Anul mitologic, constituit din durate, exclusiv dc orice stereotipie, cvoluînd firește ca orișice e ciclic, în jurul unui centru, dar tocmai din cauza acestei mișcări circulare, privind centrul din perspective, în fiecare clipă, reînnoite, reîmprospătate.

Calitativul coborînd în lumea noastră, întîlnește cele două servituți principale ale ci: timpul și spațiul. Am spus că această coborîre a influxului spiritual c o «tinctură» care, prin necesitate, transmută ce întîlnește. Cum transmută deci timpul și spațiul? Deplasîndu-le unul în altul, silindu-le să-și preschimbe între ele atributele. Timpul sc spațializează, devenind un substitut de Eternitate, substitut, dar autentic, organic, nu prin decizie umană, iar spațiul sc temporalizează, direcțiile lui

căpătînd dimensiuni temporale, dar cu nimic cantitativ în ele, pură durată și intcrferînd la liniile lui dc intersecție ceea ce este dincolo de timp și spațiu. Linia care unește două solstiții duce la fundul lumii și la cheia ci de boltă, iar linia care unește cele două echinoxuri, «strîngînd», «ștcrgînd» tot ce se găsește pe planul orizontal, mistuindu-l, în punctul dc interferență cu axul

solstițial. Pentru asta însă sc cerca o condițiune obligatorie, trăirea mitologică a Calendarului, cu toate sărbătorile, cu toate praznicile lui creștine și mai ales precreștine. Și atunci, în punctele și în clipele de interferență de care vorbeam, se întîmplă miracolul, integrarea colectivității virtual în totalitatea ei și efectiv prin reprezentanții ei reali, care uneori erau ascunși în Centrul Lumii. Se deschideau Porțile Cerului și ale Pămîn- tului, se oprea timpul în Noaptea dc Sînziene, întreaga făptură era răscumpărată; proba era că omul înțelegea limba păsărilor, a dobitoacelor și a florilor. Guenon vorbește dc importanța faptului ca un popor să-și aibă reprezentanții lui în Centrul Suprem; ce să mai spunem atunci dc vremurile cînd în flecare sat existau oameni care vedeau Cerul deschis în noaptea dc înviere și înțelegeau limba păsărilor la Solstițiul dc vară, pentru cîteva clipe care aveau darul să transmută în durată solară tot timpul unui an?

Repetiția în fiecare an a acestei trăiri calitative a timpului și a spațiului avea același rost ca și *japu,* repetiția în pronunțarea *mantrelor,* prin pronunțarea lor indefinită sc ajungea la o clipă în afară de timp cînd se integrau în Sunetul Primordial, manifest și coextensiv Eternității.

Cu o astfel de elaborare a receptivității ci, colectivitatea se impregna periodic dc prototipuri, dc mituri care sînt eterne *in divinis,* și le repeta, le rctrăia în cursul anului și chiar în cursul întregii ci istorii. O scară a lui lacob se scobora din Cer pe Pămînt, «îngerii» ducînd năzuințele oamenilor și ale întregii făpturi în Ceruri, dc acolo coborîndu-se cu Haruri. Divini- zîndu-se simbolic, omenirea se integra în planul cauzal și astfel se atenua, cel puțin în aspectul său implacabil, lipsa dc comună măsură între Principiu și Manifestare.

Această lipsă de comună măsură pune pc oameni într-o alternativă: sau sînt zdrobiți de ca, zvîrliți și exilați la extremitățile lumii, în regatul «cojilor», în tenebrele exterioare, sau își sacralizează scparativitatca și prin asta o fac să dispară, căci relativul se integrează în Absolut și prin asta devine tribula- țiunea sacrificială a Iui *Agni* în condițiile lumii noastre.

*

A cunoaște - cum spun Hasidimii, cîntccul tainic care manifestă Interiorul în exterior, este a percepe mai mult sunetul cuvîntului decît sensul lui. Nu elementul lui noțional manifestă misterul lui. Pentru asta trebuie să percepem în el întrariparea pe care o cuprinde, puterea lui de cxaltațiunc, rezonanțele lui. Se face deodată un transfer dc la acest plan nerațional la conținutul lui intelectual, tară să mai fie nevoie să mai treacă prin stadiul intermediar dc noțiune.

Se povestește despre ilustrul zadik Rabbi Suria din Hanipol că nu putea spune nimic din predicile și din pildele maestrului său, marele Maggid din Mczerici. De ce? Pentru că de la prima vorbă a acestuia: «Stă scris», cădea într-un fel de stare extatică, într-un delir intelectual, care împiedica pe Maggid să continue; de asta trebuia scos afară. în realitate, pricepea mai mult, mai adînc și mai complet decît acei care ascultau întreaga predică.

♦

«Foire extraordinairement les choses ordinaires»'[1], cc* este altceva decît a adăuga la fiecare gest cc-1 facem, la fiecare cuvînt ce-1 rostim, dimensiunea intelectuală care-i este proprie

sau, mai bine-zis, o prezență spirituală, din care gestul și vorba își vor specifica tot ceea ce le este propriu, sucul personal. Deoarece cuvîntul «extra-ordinar» este sinonim cu «supranatural»; cu alte cuvinte, gestul și cuvîntul, prin adăugirea acestui element transcendent, își pierd caracterul lor creatural, recuperînd caracterul originar de «Idee».

E o operație exact contrarie a ceea ce sc numește în Kabbala «tăierea plantelor»; plantele tăiate își recuperează rădăcina, care e înfiptă din nou în cîmpul cu stele. Și unele pelerinaje ca acelea de la Compostella *(Campus stellae),* nu vor fi avut alt scop deeît să ajute pe pelerinul «d'amorc» să-și înrădăcineze din nou plantele în Cer?

«Offrez-vous aux haleines de votre Seigneur»[1]* -

citez *hadith-u*| în franceză, pentru că nu găsesc cuvîntul românesc care să exprime în același timp idcca și de «suflu» și dc «parfum». Dar cum unei chemări dc sus trebuie să-i corespundă un răspuns de jos, e necesar ca ființa noastră întreagă să devină un suflu și un parfum, ca să sc amalgameze cu răsuflarea ce vine de sus. Lucrul nu e greu de înțeles, ci greu de făcut. Cu alte cuvinte, trebuie să deplasăm accentul dc gravitate al ființei noastre în planul spiritual, adică să facem să predomine în noi *guna sattwa,* care c pur conformism cu lumina intelectuală, în *hadith-vX* nostru, cu aspirațiunca îmbălsămată a lui Dumnezeu spre făptura lui.

Note

Aceste note cuprind explicarea termenilor mai puțin cunoscuti, aparținînd în special tradițiilor orientale, ca și traducerea unor citate limbi stiăinc; dar nu includ termenii explicati în text dc autor.

1. Tradiția; csoterismul judaic (ebr.).
2. Nume al divinității, denumind ipostaza prezenței sale reale în lume, puterea, energia divină (ebr.).
3. Baal Șemtow (1700-1760); reprezentant marcant al mișcării hasidice.
4. Ființa-non-liința.

5. Divinitatea distrugătoare din triada hindusă *(Trimurti)* (sk.).
6. Calități sau atribute divine (arb.).
7. Suflul vital (sk.).
8. Devoțiunea; iubirea universală (sk.).
9. Cunoașterea; inlelecțiunea universală (sk.).
10. Prezența reală a divinității (arb.).
11. învelișul, coaja lucrurilor (ebr.).
12. Eliberat din viață; cel cc a realizat identitatea supremă (sk.).
13. Principiul activ, masculin; spiritul (în alchimic).
14. Reziduul (în alchimie).
15. Principiul bazic; corpul (în alchimic).
16. Principiul pasiv, feminin; sufletul (în alchimie).
17. Calități, tendințe constitutive ale substanței universale (sk.).

18. Tendința ascendentă *(guna)* (sk.).
19. Tendința *(guna)* expansivă, orizontală (sk.).
20. Tendința *(guna)* descendentă (sk.).
21. Unul din cele șase «puncte de vedere» *(dartfane)* ale doctrinei hinduse (sk.).
22. Substanța universală nemanifeslală. corelativă cu *Purușa* (sk.).
23. Personalitatea divină; aspectul personal al lui *Brahma* (sk.).
24. Esența universală nemanifestată
25. Propagarea indefinită, plecînd dintr-un centru, a unei mișcări vibratorii în toată întinderea cu trei dimensiuni; simbol spațial al Posibilității Universale.
26. Ceea ce e departe»)lat.).
27. Miracolul lucrului unic (lat.).
28. Poruncă divină (arab.).
29. «Firul» spiritual care leagă lumile (sk.).

30. [Căci vedem acum] ca prin oglindă în ghicilură (lat.) (I.Cor. 12-13).
31. Urma piciorului divin (lat.).
32. Roata; centru subtil în corpul omenesc (sk.).
33. Ramură aKabbalei întemeiată de Baal-Șemlow, în Galiția.
34. Inițiat în esoterismul musulman; *sufî* (arb.).
35. De partea substanței (lat.).
36. Legea perenă: ordinea universală (sk.).
37. Nu slujesc (lat.).
38. Șarpele care-și mușcă propria coadă (în hcrmelism).
39. Sufletul viu, individual; manifestarea Sinelui *(Alina)* în eu (sk.).
40. Spiritul universal; Șinele, (sk.).
41. Marea Operă; realizarea spirituală (în alchimie) (lat.).
42. Coroana; primul din cele zece Sephirol-uri (principii universale) (ebr.).
43. împărăția; ultimul din cele zece Sephiroturi (ebr.).
44. Energia, puterea divină; corespondentul Șchinci ebraice (sk.).
45. Punct de contact între două lumi: poartă strimtă (sk.).
46. Disoluția finală a tuturor lumilor (sk.).

47. întregul ciclu al umanității (sk.).
48. Suav, cu mare iscusință (lat.).
49. Termenul pînă la care... (lat.).
50. Marele Șeih (arb.).
51. Zeul care suferă (lat.).
52. Asociaționism (arb.).
53. Idolatrie (arb.).
54. «Vîntul a purtat acel lucru în pîntecele lui» (lat.).
55. Cartea Splendorii; comentariu esoteric al Torei (legea ebraică).
56. «Soarele stă ascuns în stea» (lat.).
57. «Ceea ce era risipit» (fr.).

58. Membre împrăștiate (lat.).
59. Germenul de nemurire din om; centrul lumii (ebr.).
60. «în triunghiul centrului centrilor» (lat.).
61. Mintea; mentalul (sk.).
62. Centru subtil între ochi; al treilea ochi (sk.).
63. Canal subtil în corpul omenesc (sk.).
64. «Aducerea aminte»; incantațiunea numelui divin (arb.).
65. Rouă de lumină (lat.).
66. «Forța sufletului este întreagă dacă e convertită în corp» (lat.).
67. «Să schimbi natura și să descoperi ce cauți» (lat.).
68. «Nu se operează nimic dacă corpurile nu se fac incorporate» (lat.).
69. «Pentru că toate corpurile ajung incorporalc și invers, toate cete incorporate, corporale» (lat.).
70. Centru subpământean al lumii actuale (după tradiția hindusă).
71. «în timp ce zeul cugetă, lumea se face».
72. Ansamblul «tehnicilor» de realizare spirituală (în alchimic).
73. Creația (arb.).
74. Influența spirituală, binecuvîntare (arb.).
75. «Să nu raționăm despre ei, ci privește și treci» (ital.).
76. Starea de copil (sk.).
77. Tehnica suflului, a respirației (sk.).
78. Eliberarea supremă; realizarea stării de identitate supremă (sk.).
79. Ucenic; aspirant la inițiere (arb.).

80. Disoluție (sk.).
81. Calitatea sonoră; sunet; sunetul primordial (șabda-brahman) (sk.).
82. Energia subtilă din corpul uman, concentrată la baza coloanei vertebrale (sk.).
83. Virtutea, energia spirituală (sk.).
84. Cel gol cu cea goală (lat.).

85. Șarpele universal (gr.).
86. Băutura de nemurire (sk.).
87. Intelectul suprem (lat.).
88. Să nu disprețuiești cenușile» (lat.).
89. Vasul alchimic.
90. Otrava, dar și săgeata (gr.).
91. «Iubirea care mișcă soarele și celelalte stele» (ital.).
92. «Intelecte sănătoase» (ital.).
93. «Loc de viață și de moarte» (lat.).
94. Nicolas Flamei (1330-1418) alchimist francez.
94bis. I.G. Eichtcl - unul din editorii operei lui Bohme. întemeietor al sectei «Frăției îngerești» *(Die Engelsbriider}.*
95. «Urcă de pe pământ în cer și coboară din cer pe pământ și primește puterea celor dc sus și celor de jos» (lat.).
96. Infinitul «... stînd și mirîndu-mă... tăceri supra-umane și cea mai adîncă liniște... anotimpurile moarte și cele prezente, vii... sunetul ei... Și în această imensitate gîndul meu se scufundă... Ce dulce mi-e să naufragiez pe această mare... » (ital.).
97. «Vizitînd interiorul pământului, rectilicînd. descoperi piatra ascunsă, adevărata medicină» (lat.).
98. Spiritul incombustibil (gr.); fiacqfa care nu arde (lat.).
99. Uniunea prin suprimarea agitației mentale (sk.).
100. Dorința; voința (gr.).
101. Puterea celor de sus și a celor dc jos (lat.).
102. Știința analogiilor fonetice (sk.).
103. «Fii asemenea cu Dumnezeu este porunca umililății» (Ir.).
104. «El oprește asupra mea ochiul intenției sale» (Ir.).
105. Mărturisirea (arb.).

106. «Pialra lîlosofală nu e nimic altceva decît perfecta exaltare a lui Dumnezeu» (engL).
107. Sentința, cuvîntul Profetului transmis în afară de Coran, prin tradiție (arb.).

108. «Și la ceasurile înalte dc rugăciune, în timpul oficierii misterelor cosmice (...) deși hierogamiile nu sînt murmurate decît cu voce scăzută sub imensa subterană (...) la suprafața pămîntului și în ceruri se răsfrînge un fenomen acustic (...). Călătorii și caravanele care rătăcesc în depărtare sub razele zilei sau în luminișurile nopții, se opresc neliniștiți, oameni și animale, ascultînd. Li se pare că pămîntul însuși deschide buzele ca să cînte. O imensă armonie Iară vreun efort vizibil plutește într-adevăr în spațiu (...). Ea se desfășoară în spirale din ce în ce mai mari, mișcă ușor văzduhul cu undele sale și urcă pierzîndu-se, ca pentru a căuta Inefabilul (...). Nu se vede în depărtări, în noapte, decît tremurai lunii și al stelelor veghind somnul munților și al văilor, iar ziua doar strălucirea soarelui peste locurile cele mai îneînlătoare de pe pămînt (...).

108bis.Toți călătorii sc reculeg cu respect, ascultă în tăcere și murmură rugăciunile în marele suflet universal» (fr.).

109. Piatra invizibilității (germ.).

110. Flăcări și lacrimi (germ.).

111. .«Să extragi pe zeu din inima statuilor» (lat.).

112. «Sufletul este înghițit de materie pînă la înțelegerea nous-ului. El însă este în afara oamenilor: el este un Daimon» (germ.).

113. «Poarta morții» (a timpului distrugător); figură terifiantă, păzitoare a pragului.

114. «Balaurul La scuipat pe .lason. după ce a luat băutura dală de Alhena» (germ).

115.Iluzia cosmică (sk.).

116 .«Cunoașteți numai cuvîntul poetului,/ Din preajma porții paradisului; / Mereu ușoare bătăi plutesc. / Rugîndu-se pentru viață veșnică» (germ.).

117 .«Folosul ispitei. Ține o legătură între suflet și timp. Să privești un rău posibil un timp îndelung. Iară să-l săvîrșești. operează un fel de

transsubstanțicre. Dacă i se rezistă cu o energie finită, această energie se epuizează într-un timp dat; cînd se epuizează, cedezi. Dacă rămîi imobil și veghezi sc epuizează ispita și culegi energia regenerată.» (fr.).

118 .Uniunea prin cunoaștere (sk.).

119 .Extincția; vidul (sk.).

120 .înlănțuirea ciclurilor cosmice; devenirea (sk.).

121 .«Dumnezeu e mare» (arb.).

122 .«Coborîrea» directă a Principiului (sk.).

123 .«Eliberarea» din manifestare (sk.).

124 .«Cum ai căzut din ceruri. Lucifcr?» (lat.).

125 .«Hristos este adevăratul Lucifer» (lat.).

126 .El a refuzat să se prosterneze în fala lui Adam. Iubește cu atît mai mult cu cît suferă dc capriciul Iubitului. îl cunoaște cu atît mai bine cu cît îi încearcă rigoarea. Se mulțumește să sufere rigoarea divină. Privirea lui Dumnezeu îndreptată spre el îi dă voie să-i suporte supliciul. Fără îndoială, e vinovat de revoltă, de gelozie, de orgoliu și mai înainte de rațională (...). Dar în acest straniu conflict între păzirea regulilor și ascultare, unii se întreabă dacă damnarea sa nu este o aparență temporară, dacă el n-a avut. într-un sens, dreptate să primească să lie orbit dc iubire, să refuze să sc închine în fața altuia decît Dumnezeu, să respingă porunca pentru a afirma mai bine esența, să slujească, nu pentru propria sa fericire, ci pentru gloria lui Dumnezeu» (fr)

127 .Numele unui zid care desparte infernul de paradis (arb.).

128.Omul care slujește (lat.).

129 .Mielul lui Dumnezeu (lat.).

130 .Unitatea divină (arb.).

131 .Hrana de nemurire (sk.).

132 .Expuneri rabinice asupra Torei (cbr.).

133 .«Prin care toate s-au lacul» (lat.).

134 .«Nu există Dumnezeu afară de Dumnezeu» (arb.).

135 .«Mai puțină durere dacă o proiectezi în univers; dar universul e alterat» (fr.).

136 .«A spune că lumea nu valorează nimic, că această viață nu valorează nimic și a da ca dovadă răul, este absurd; căci dacă aceastea nu valorează nimic, alunei de ce ne privează răul?» (fr.).

137 .Lăcomia (lat.).

138 .«Formați la școala veleitarilor, idolatri ai fragmentului și ai stigmatului, noi aparținem unui timp clinic în care au importanță doar cazurile (E.M.Cioran: *Silogismele amărăciunii (...)* Cap. «Atrofia Verbului») (fr.).

139 .«Dar gîndul e robul vieții și viața nebunul timpului / Și timpul ce stăpînește lumea, / Trebuie să se oprească» (eng.). W.Shakespeare, *Henry* /E, Partea 1. Actul V.

140 .Extincțiune (arb.).

141 .Țara nimănui (engL).

142 .Zeul simțitor (lat.).

143 .«Esența supremă și iară asemănare» (fr.).

144 .«Neplăcerile unora carc au avut grijă de aparența lor (...) chiar acest diavol sărman» (...) (fr.).

145 .«Cine are un suflet, acela se poate lăsa în abis, legal prin gîndurilc sale ca printr-o puternică funie de marginea prăpastie) și se va întoarce» (germ.).

146 .«O trăsătură, mai ales, ne-a izbit, studiind aceste societăți tradiționale: revolta lor împotriva timpului concret, istoric, nostalgia lor a unei întoarceri periodice la timpul mitic al originilor, la Marele Timp» (fr.).

147 .«Să faci extraordinar lucrurile obișnuite» (fr.).

148 .«Dăruiți-vă suflurilor Domnului vostru» (fr.).

In aceeași colecție

Emile Senai t, *Eseu despre Legenda lui Buddha* Pseudo-Dionysius Arcopagitul,
Despre numele divine. Teologie mistică
****, Milinda Panha, întrebările Regelui Milinda* Vladimir Solovyov, *Rusia și Biserica Universală* Ferdinand Osscdowski, *Animale, oameni și zei*
Vasile Lovinescu, *Juma! alchimic* (ediția 1) Pseudo-Dionysius Arcopagitul,
Ierarhia cerească și ierarhia bisericească
Teresa de Avila, *Cartea vieții mele*
Tenzin Gyatso, *Logica iubirii*
Origen, *Comentariu la Evanghelia după loan*
Augustine of Hippo, *Despre învățător*
Teresa de Avila, *Poezii*
Novalis, *Cîntece religioase*
Henri-Irenee Marrou, *Teologia istoriei*
Mgr. Stepanos, *Slujiri sacerdotale*
Washington Irving, *Viața lui Mahomed*

Bun dc tipar: 1999 • Formal 1/16 (54 x 84)

Tiparul executai la Imprimeria *Institutului European pentru Cooperare Cultural-Știinfificâ* Iași • Sir. Cronicar Mustea nr. 17 • C.P. 161 • Cod 6600 • Tel. 032/233731 • Fax: 032/230197 •

curocdil@mail.dntis.ro